

“ZIJN GOD ONDERRICHT HEM”

Preken aan landbouw en veeteelt ontleend

(FARM SERMONS)

door

C. H. Spurgeon

Predikant te Londen

Vertaald door C. S. ADAMA VAN SCHELTEMA

AMSTERDAM,
HÖVEKER & ZOON

STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2010

INHOUD

1. DE BOUWGROND VAN DE LUIAARD
2. DE AFGEBROKEN SCHEIDSMUUR
3. VORST EN DOOI
4. HET STERVEN VAN DE TARWEKORREL, OPDAT HIJ VRUCHT DRAGE
5. DE PLOEGER
6. HET PLOEGEN OP ROTSEN
7. DE GELIJKENIS VAN DE ZAAIER
8. DE BESTE TARWE
9. LENTE IN HET HART
10. DE LANDLIEDEN
11. WAT DE VELDARBEIDERS WEL EN WAT ZIJ NIET IN STAAT ZIJN TE DOEN
12. HET SCHAAP VOOR HET AANGEZICHT VAN ZIJN SCHEERDERS
13. OP HET HOOIVELD
14. DE BLIJDSCHAP VAN DE OOGST
15. HET GEESTELIJK ARENLEZEN
16. ETENSTIJD OP DE AKKER
17. DE VOLGELADEN WAGEN
18. DORSEN
19. DE TARWE IN DE SCHUUR

VOORREDE

Spurgeons levendige, nooit rustende geest dreef hem om, behalve door leerredenen en rechtstreeks godsdienstige vertogen, ook in de trant van Franklins “goede Richard” levensvragen te behandelen, die een vrijer trant van schrijven vereisten. Zodoende volgde hij echter geheel zijn eigen weg en trad, om in vrijer vorm te kunnen spreken, in zijn maandschrift “Zwaard en troffel” in de gestalte van “Jan Ploeger” op als een man net het volk met “praatjes”, die onze Blumhardt met de eigenaardige naam van “wijsbegeerte van de straat”, eenvoudige woorden van gezond verstand, zon hebben bestempeld.

Allengs roeiden deze “praatjes” tot een boek, dat nog steeds bij tienduizenden verkocht, de schrijver opwekte tot een vervolg, waarbij de Engelse uitgave van de zinnebeelden van onze Jacob Cats invloed op vorm en inhoud oefende. Bij plaatjes, die meestal enig spreekwoord aanschouwelijk voorstellen, voegde nu Jan Ploeger nieuwe praatjes. De omslag droeg Spurgeons beeld in het kleed van een Engelse landbouwer, waarbij de grote zweep in zijn hand aanduidde, dat hij de te bestraffen volksgewoonten niet zacht behandelen zou.

De bijval aan deze beide boeken geschonken, heeft de schrijver het oog doen vestigen op de vele teksten in de Schrift, die in nauw verband staan tot het leven en de arbeid van de landman. Een bloemlezing van deze is door hem zo gerangschikt, dat zij op eigenaardige wijze het gehele mensenleven omvatten. Hoewel geen streng leerstellige vorm de rangschikking beheerst, vangen de beschouwingen niet zonder bedoeling aan met een gadeslaan van een akker in verwaarloosde toestand, een beeld van wat het mensenhart nodig heeft eer de zaaier daaraan het goede zaad kan betrouwen. Maar niet alleen de mensenhand, ook nachtvorst en dauw moeten medewerken met de man, die ploegt en egt om de akker te bereiden. Hooibouw, schaaпsteelt en bovenal de verbouwing van de tarwe leveren slof tot veelzijdig onderwijs, dat in zijn rijkdom van toepassing, niet minder de gerijpte levenservaring en mensenkennis, als van de schrijvers doorvoed zijn met de geest van het Openbaringswoord kenmerkt. Aan de inzameling van de tarwe is de laatste beschouwing gewijd, als zinnebeeld van de heerlijke uitkomst aan een leven in de dienst van de beste Meester verbonden.

Ontbreekt in dit boek het geestige niet, waarvan Jan Ploegers woord tintelt, niet alleen de vorm, ook de inhoud kenmerkt zich door een ernst en warmte, welke beseffen doen, dat het een woord uit het hart is van de trouwe leraar, als hij zegt: “Ik bied u deze beschouwingen aan met het vurig gebed, dat als ik gestorven en uit uw midden weggenomen zal zijn, er nog een levend zaad uit deze bladzijden moge verderspruiten en vrucht voortbrengen tot eer van God en tot heil van mensen.” Een zwaar en dikwijls hoog klimmend lichaamslijden maakt de taak van de gevierde herder en leraar dikwijls zeer zwaar, en maanden rust in het buitenland zijn hem jaarlijks nodig, om zijn arbeid, die hij als een Herculestaak heeft opgevat en doorgezet, te blijven volbrengen. Maar met de heldengeest, die een Paulus, Luther en Whitefield kenmerkte, blijft hij getuigen en arbeiden naar de omvang van het werk, dat op zijn machtige schouders rust. De taal van zulk een lijder en strijder is waard in de gemeente gehoord en ter harte genomen te worden. De beschouwingen zijn vooral gulden woorden voor jeugdigen in het beslissend tijdperk van het leven. Ook onder ons is het maar al te waar, dat “de kloeke vroomheidszin, die eenmaal huis en leven van een vroeger geslacht regelde, is geweken voor de macht van een lichtzinnige weeldegeest die alleen van genieten droomt en alle hogere idealen mist.” Het erkennen van het verderfelijke van die geest, die de brede paden kiezen doet, wier einde dood en verderf is, heeft Spurgeon het puntige van de scherts, de gesel van de

satyre en de verhevenste ernst doen bezigen, om vooral het opkomend geslacht terug te brengen tot de zin, die eens de roem en de kroon van de landen van de Hervorming was. Moge dit boek, dat met de bovenvermelde één geheel vormt, een drietal geschriften, dat het mij een genot en voorrecht was voor ons land te vertolken, mogen al de goede woorden, die de Heere ook ons door zijn zo voorbeeldig getrouwe dienstknecht schonk, voor steeds meerderen een zegen zijn. Niet genoeg is het slechts tot de ernst van vroeger tijden weer te keren. Het Christusrijk is bestemd, om niet enkel in omvang, maar ook in ontwikkeling naar de standaard van de heiligheid, welke wij in het kruis van Christus bezitten, toe te nemen. “Vborwaarts en opwaarts” is de lenze, die elke eeuw met machtiger nadruk aan de gemeente brengt. En waar herauten van de Koning als Spurgeon dit opwekkingswoord doen horen, gevoele ieder zijn verantwoordelijkheid en lere beter dan ooit voorheen beantwoorden aan zijn hemelse roeping. Kome zo de tijd, dat in paleis en hut, in steden en gehuchten, de Heere een volk heeft, dat Hem verheerlijkt, een volk, dat in zijn toewijding aan de banier van zijn Koning, steeds overtuigender de vervulling van de profetie bezegelt. “dat eenmaal de aarde vol zal zijn van de kennis van de Heere, gelijk de wateren de bodem van de zee bedekken.”

C.S. ADAMA VAN SCHELTEMA

1. DE BOUWGROND VAN DE LUIAARD

Ik ging voorbij de akker eens luidards en voorbij de wijngaard van een verstandeloos mens en ziet, hij was gans opgeschoten van distelen; zijn gedaante was met netels bedekt en zijn stenen scheidsmuur was afgebroken. Als ik dit aanschouwde, nam ik het ter harte, ik zag het en nam onderwijzing aan. Spreuken 24: 30-32.

Ongetwijfeld heeft ook Salomo behoord tot die verstandige vorsten, die het hun roeping achtten, om zonder staatsiekleed en hofstoet hun paleis te verlaten en vrij en ongehinderd zelf in ogeschouw te nemen, wat zij begeerden te zien. Niet onwaarschijnlijk was het bij zulk een gelegenheid, dat Israels koning heenzag over de verbroken stenen wegscheiding van een erf, dat aan een landbouwer in die omtrek toebehoorde. Het was een hoeve, die ten dele uit bouwland, ten dele uit wijngaard bestond. Een enkele ogenblik reeds overtuigde de vorst, dat de eigenaar tot het gilde van de luidards behoorde. Alles tekende verwaarlozing. Onkruid van alle soort woekerde zo vrijelijk voort, dat geheel de bodem er door bedekt was. Salomo aanschouwde die toestand en nam er onderwijzing uit. Wie wijsheid bezit vermeerdert in de regel die schat gedurig. Zo ook ziet de schilder het eigenaardig schone van een landschap, omdat zijn geest met het ideaal van het schone vervuld is. "Aan die, die heeft, zal gegeven worden" en hij zal overvloedig hebben, want hij bezit de gave om zelfs van een veld, dat met distels en doornen overdekt is, zich een oogst te vergaderen. Het is opmerkelijk, hoe de ene mens veel beter dan de ander het oog van de geest weet te benutten. Ik heb een boek in eigendom, waarop ik zeer hoge prijs stel, dat tot titel heeft: "de oogst van een kalm rondziend oog", en ook dit bewijst, dat wie met zulk een oog om zich heen ziet, evenzeer van de grond van een luidard als van de best bestuurde hoeve een oogst kan winnen. In mijn jongentijd heb ik een versje, dat toen zeer in zwang was, moeten uit het hoofd leren; het heette: "ogen en geen ogen." Dat versje wees er op, hoe er allerlei slag van mensen is, die wel ogen hebben, maar toch niet zien, wat vrij wel gelijk staat met geen ogen te hebben; terwijl anderen ogen hebben, wier scherpe blik overal en terstond wat wetenswaardig is opmerkt. Sommige personen zien nooit dieper dan de oppervlakte, terwijl anderen aan de buitenkant niet genoeg hebben, en nooit rusten voordat zij, doorgedrongen zijn tot de innerlijke kern van waarheid, welke onder het omhulsel van alle zaken verborgen, is.

Wie wijsheid liefheeft, heeft de macht om overal onderwijzing te vinden. Voor de nadenkende hebben brandnetels en distels een woord, dat deur ten goede komt. Wijst niet de Schrift er op, dat doornen en distels de bestemming hebben voor de tot zonde vervallen mens over zichzelf te doen nadenken? Zeggen niet zij op verstaanbare wijze, wat de zonde teweegbracht en dat alle zaad van opstand tegen God zulke vruchten doet oogsten? "Ik ging", zegt Salomo, "voorbij de akker eens luidards en voorbij de wijngaard van een verstandeloos mens. Als ik die aanschouwde, nam ik het ter harte, ik zag ze en nam onderwijzing aan." Wat uw oog ook waarneemt, beschouw het met aandacht, en u zult het niet vergeefs hebben gadeslagen. Zo ziende, zal geheel de schepping, land en zee, aarde en hemel u een boek, een heilig onderwijs worden, ja, al wat leven ontvangen heeft, dier en plant, zelfs het kleinste en minst beduidende, zal blijken lering voor u te bevatten.

Niet minder waar is het, *dat wij zeer nutte lessen kunnen ontvangen uit dingen, die niet in onze smaak vallen.* Wel kunnen wij er zeker van zijn, dat Salomo niet het minste behagen schepte in de distels en doornen, die de akker en wijngaard van de luidard ontsierden, en toch trok hij er lering uit. Het getal van hen, die zich aan

brandnetels branden, is niet gering, maar zeer weinigen leren er voorzichtigheid uit. De doornen wonden er velen, maar de tekst toont ons de man, wie zij, en dit zonder verwonding, onderricht schonken. De wijsheid volgt een eigen weg, die haar zelfs van doornen druiven en van distelen vijgen doet oogsten, en uit op zichzelf schadelijke kruiden weet zij een heilzaam geneesmiddel te putten. Daarom murmureert niet over de doornen, die de aarde voortbrengt, maar leert er voor uzelf winst mede doen. U kunt de brandnetel zo aangrijpen, dat hij u deerlijk steekt, maar als u de plant op de rechte wijze met vaste hand aanvat, zal zij u bij het uitrukken niet wonden. Indien het u aan de rechte, door Gods Woord u aangeprezen zin maar niet ontbreekt, zullen de beproevingen en zorgen en teleurstellingen van dit leven u allen op eigen wijze ten goede komen. Doet als Salomo, beschouwt ze met het rechte oog, neemt haar onderwijzing ter harte en uw ontvangen oogst zal u dankbaar stemmen.

Laat ons voor heden eerst het oog vestigen op *het beeld, dat Salomo ons van de luiaard tekent*. Hij is, zegt de tekst: “een verstandeloos mens”; daarna willen wij stilstaan bij *de ons gegeven tekening van de hoeve van de luiaard*, “akker en wijngaard waren bedekt met brandnetels en hoog opgeschoten distels.” Na op de eigenaar en zijn grond te hebben acht gegeven, blijft voor ons de taak, om *voor onszelf van die verwaarloosde grond te zamelen wat er voor ons te oogsten is*.

Luisteren wij allereerst naar het korte en betekenisvolle woord, waarin Salomo ons **HET BEELD VAN DE LUIAARD TEKENT**. Niemand van ons zal wel menen het beter te weten dan hij, terwijl in zijn Spreukboek ene hogere dan bloot menselijke wijsheid spreekt. De luiaard, zegt de Spreukschrijver is „een verstandeloos mens.” Zo denkt de luiaard niet over zichzelf. Als hij daar met beide handen in zijn zakken staat, kentekent hem nog een zelfgenoegzaamheid, als stond hem een onuitputbare goudmijn ten dienste. In alles toont hij, dat hij meent de wijsheid in pacht te hebben, en dat zeldzame verstandsgaven hem boven anderen onderscheiden. Vanwaar hij die vermeende wijsheid kreeg, zou moeilijk te zeggen zijn. Nooit gaf hij zich de moeite om na te denken, en toch zou ik niet durven; zeggen, dat hij met een koene sprong tot zijn beslissing komt, want springen ligt geheel buiten zijn aard: liggen is zijn lust, en lui uitgestrekt glijdt hij zonder inspanning naar zijn mening. Toch spreekt hij als iemand, die alles grondig weet en voor wie geen enkel punt onzeker bleef. Peinzen is voor hem iets onuitstaanbaars en onderzoeken is geen weg voor hem; maar alles vanzelf door aangeboren talent te weten, is zijn roem. Hij begeert niet meer te weten, dan hij weet; het is overgenoeg wat hij weet, en toch weet hij niets. De spreuk doet hem juist geen bijzondere eer aan, en toch ben ik zeker, dat Salomo het volkomen bij het rechte eind had, toen hij de luiaard “een verstandeloos mens” noemde. Naar onze verfijnde zeden spreekt Salomo wel wat grof ten aanzien van een man, die als eigenaar van een akker en wijngaard een heer was. Of heeft niet de “arme Richard”¹ terecht gezegd: “Sedert ik een paard en een koe heb, neemt ieder voor mij de hoed af.” Maar hoe kan een verstandeloos mens een akker en wijngaard in eigendom hebben? Geldt niet bij ons de regel, dat men iemands verstand naar zijn beurs moet afmeten? Zeker is het, dat als iemand slechts geld heeft, hij op vleiende lof niet behoeft te wachten. Dat is zo ’s werelds loop, maar het is niet de weg, die wij in Gods Woord aanbevelen vinden. Salomo telt het niet, dat de luiaard een akker en wijngaard heeft; wie een luiaard is, is bij hem een verstandeloos mens, een mens, zo ontbloomt van alle gezond oordeel, dat hij niet in het allerminst inziet, hoezeer het meest gewoon gezond verstand hem ontbreekt. De luiaard, wat hij bezitten moge, openbaart door zijn luiheid de ledigheid van zijn hoofd, en zo hij een akker en wijngaard, zo hij iets heeft, dat be-

¹ Een hoofdpersoon in Benjamin Franklins jaarboekje. Deze aanhaling is uit het bekende stukje “De arme Richard, of de kunst om rijk te worden”.

werkt of verzorgd moet worden, is hij er slechts te erger aan toe, daar zijn verstandeloos lui zijn hem geheel ongeschikt maakt, om zijn eigen belang te behartigen.

Van harte verheug ik er mij over, dat Salomo het zo rondweg en kras heeft uitgesproken, dat de luiaard een verstandeloos mens is; want het is een hoogst nuttig onderricht. Herhaaldelijk ontmoet ik mensen, die zelf van oordeel zijn, dat zij een volkomen inzicht hebben in de leer van het heil. Haarfijn weten zij de leer aangaande de verkiezing van de heiligen, de voorverordening van God, de onveranderlijkheid van het Godsbestuur, de noodzakelijkheid van de bijstand van de Heilige Geest en alle mogelijke onderdelen van het kerkelijk leerstelsel uiteen te zetten, maar om te komen tot de slotsom, dat zij volkomen onmachtig zijn om iets te doen en daarom volle vrijheid hebben om zich op geestelijk gebied luiaards te betonen. In ieder opzicht niets doen is hun leus en belijdenisroem. Het streven van anderen om “mede-arbeiders Gods” te zijn, is zelfs hun een ergernis, want zeggen zij: “De Almachtige zal zelf Zijn raad ten uitvoer leggen. De behoudenis van de zondaar is geheel vrije genade.” De mening van deze, steeds een hoog woord voerende luiaards is, dat een mens maar moet afwachten, volstrekt niets doen, en al stil zittende netelen en distelen laten opschieten en zo al zuchtende beiden, of ook een hand uit de hemel ze mocht uitroeien. Zich met wakkere zin aan te gorden tot arbeid en strijd is hun een onheilige inmenging in Gods eeuwige raad, iets waarvan reeds alleen de gedachte hen met schrik en huivering vervult. Hoe heb ik zulken tot op hoge leeftijd een zuur gezicht zien zetten, afkeurend het hoofd schudden en de bitterste dingen zeggen tot veroordeling van personen, die zichzelf gaven en niets onbeproefd lieten om zielen te winnen voor het koninkrijk van God. Ik heb die luiaards goedgezinde mensen de voet zien dwars zetten, ja, dezulken als met een stormram tegen de grond zien slaan, door hen met waanwijze heftigheid als onwetenden en ongezond in de leer te brandmerken. Hoe zullen wij de bitse en bittere oordeelvellingen van zulke stelseldrijvers overleven? Hoe zullen wij het vervolgen van deze zeer geleerde en altijd vittende luiaards veilig ontkomen? Salomo komt ons hier te hulp en ontnemt aan dit ras van hoogwijzen alle betekenis, door zijn verklaring, dat de luiaard een verstandeloos mens is. Hoe, zijn zulken dan niet een standaard van de rechtzinnigheid? Komt hun niet het recht toe om ieder ander te verdenken? Wat zij menen mogen, Salomo meet hen met een andere maatstaf en oordeelt hen, als van verstand ontbloot. Naar de letter mogen zij met het leerstelsel bekend zijn, maar de zin van Gods Woord verstaan zij niet. Verstonen zij de zin van het openbaringswoord, zij zouden weten, dat de leer van de genade ons Gods genade in ieder deel van de leer moet doen onderkennen; en dat zo waar het is, dat “de Vader werkt tot nu toe”, Hij in ons werkt, niet om ons tot niets doende, slaperige luiaards te maken, maar opdat wij Zijn wil en welbehagen zouden volbrengen. Gods voorbeschikking, hetzij dit een volk of enig persoon geldt, is zijn hen geschikt maken tot goede werken, zodat zij daarin Zijn heerlijkheid en trouw openbaren.

Indien dus u of ik uit enige leervoorstelling, hoe waar op zichzelf, het gevolg gaat afleiden, dat zij ons tot rechtvaardiging voor ledigheid en onverschilligheid ten aanzien van de dingen van God kan strekken, dan tonen wij daarin enkel onze verstandeloosheid. Wie zo doen, handelen als dwazen door het Evangelie te verkeren en wat ons als gezonde spijs beschikt was tot vergif te maken. De luiaard, hetzij traag in zijn beroep of in zijn hogere belangen, is een verstandeloos mens.

Wij zijn gewoon, iemands verstand af te meten naar hetgeen hij nuttigs tot stand brengt, en Israels wijze vorst toont ons, dat hij eveneens handelde. Sommige mensen noemen zichzelf “ontwikkeld”, en nochtans blijkt van hun anderen ontwikkelende invloed niet het allerminste. De nieuwe wereldbeschouwing, waarmede velen zoveel

op hebben, is voor zover ik haar degelijkheid heb kunnen bespeuren, nog niet veel anders dan een fles vol rook, waaruit niets degelijks tevoorschijn komt. Toch ken ik onder haar voorstanders, die weten te onderscheiden en verdelen, te ontleden en bewijzen, maar terwijl zij in woordenpraal overvloeien, groeit het onkruid in de voren en roest de ploegschaar.. Mijn vriend, indien uw wetenschap, uw hogere beschaving en verfijnde opvoeding u niet helpen, om met de daad God te dienen, hebt u nog niet geleerd wat Salomo onder wijsheid verstond, en gelijkt u geenszins op Hem, Die Zich de Waarheid noemen mocht; want “Hij ging het land door goed doende.” Een luiaard kan geen discipel en volger wezen van de Zoon van God; immers Hij zei: “Mijn Vader werkt tot nu toe en Ik werk ook.” De ware wijsheid is werkdadig, een opgeblazen wetenschap vervalt daarom in ijdele bespiegeling. Wijsheid ploegt het veld, zuivert de wijngaard, wiedt het oogstveld, en tracht in alles naar de beste uitkomst; en een iegelijk, die zo niet doet, op welk een veel weten hij zich beroeme, is een verstandeloos mens.

Waarın toont hij dat verstandeloze? Hierin, dat hij *de gelegenheden om goed te doen ongebruikt laat voorbijgaan*. Zijn dag is daar en spoedt voorbij, maar hij laat de uren vlieden, als waren zij hem zonder doel geschonken. Ik begeer niemand te hard te dringen; al wat ik begeer is, dat u uzelf dringt om naar waarheid de vraag te beantwoorden: “Maak ik van de ogenblikken, mij geschonken, terwijl zij daar zijn, het rechte gebruik?” De man in onze tekst bezat een wijngaard, maar hij verzorgde die niet; hij had een akkerveld, maar liet het verwaarloosd liggen. Maakt u, mijn broeders, u al de gelegenheden om goed te doen ten nutte? Ieder van ons heeft, wij weten het, de macht om in zijn mate God te dienen; doen wij het nu ook naar het ontvangen talent? Indien wij kinderen van God zijn, beseffen wij ook, dat ons geen plaats is aangewezen, waar wij uit noodzaak werkeloos mogen zijn? Al was het licht dat wij kunnen laten schijnen niet meer dan dat van het kleinste kaarsje, enig licht kan en moet ieder van ons verspreiden. Gaat er licht van ons uit? Zaaïen wij aan alle wateren? Strooïen wij ons zaad in de morgen, en ziet ons de avond nog zonder vertragen bezig? Indien niet, indien wij op enigerlei wijze aan de traagheid voet geven, geldt ons het bestraffende woord: “De luiaard is een verstandeloos mens.”

De man in de tekst had de gelegenheid tot goedgevoelen, maar gebruikte haar niet, en bovendien *verzuimde hij bepaalde plichten, welke op hem rustten*. Toen God beschikte, dat ieder Israëliet een eigen stuk grond hebben zou, en Hij also allen tot landeigenaars maakte, bedoelde Hij daarmee niet, dat ieder een eigendom hebben zou, doch om het naar willekeur onbearbeïd te laten. Adam ontving de hof Eden niet als woonplaats, om daarin slechts beschouwend en bewonderend rond te gaan, maar met het leven en de geest van God ontving hij de roeping en macht om Zijn Schepper en Weldoener door arbeid te dienen en verheerlijken. In zijn werkdadig heerschappij voeren over al het geschapene moest hij het beeld van zijn Maker openbaren. Hieruit volgt, dat op ieder Israëliet, als bezitter van een akker en wijngaard, plichten rustten, die deze luiaard niet vervulde en wier verzuim zijn verstandeloosheid openbaarde. Welke plaats, mijn vriend, gaf God u in de maatschappelijke samenleving? bent u vader? Aan het hoofd van een zaak? Dienstbaar? Onderwijzer? Wel in iedere levensbetrekking hebt u uw akker en wijngaard, en indien u die niet behartigt, bent u een verstandeloos mens, omdat u toont het doel van uw aanzijn niet te begrijpen. U verwaarloost de heilige roeping, voor wier vervulling uw God en Schepper u het leven schonk.

De luie bezitter van akker en wijngaard was verstandeloos in beide besproken opzichten; maar hij was het ook *in zover hij gaven had, doch die hij ongebruikt liet*. Wanneer het zijn keuze en lust geweest was, had hij zijn akker kunnen bewerken en

zijn wijngaard verzorgen. Hij was geen kranke, die zijn bed moest houden, maar één van die lediggangers, die in lusteloosheid alle arbeid schuwen, In de dienst van God komt tot niemand de eis om te doen wat boven zijn macht wezen zou; want wat de Heere van ons wil en verwacht, is berekend naar de talenten, welke wij ontvingen en niet naar wat Zijn wijsheid ons onthield. De man van twee talenten moet de winst van twee inbrengen, en ligt niet onder de verplichting om met de dienstknecht, die er vijf ontving, zo te wedijveren, als waren ook hem er vijf betrouwd. De luiaard, op wie Salomo's woord ons wijst, was te traag om een taak te vervullen, die geheel binnen het bereik van zijn vermogens was. Niet gering is het aantal van hen, in wie gaven sluimeren, waarvan zij zich door hun traagheid nooit bewust worden; maar nog aanzienlijker het getal van hen, die wel woekeren met gaven, die hun zelf ten goede komen, doch die, welke zij ter eer van hun Schepper moesten besteden, uit ondankbare onverschilligheid geheel ongebruikt laten. O mijn vrienden, laat ons, ik bid het u, indien ons God de macht gaf om enig goed te doen, dit doen met heel ons hart en met de meeste ijver, want deze wereld ligt in het boze en het is onze roeping medearbeiders van God te zijn in het behouden van verlorenen. Al zij ons licht niet meer dan dat van de glimworm, in de duisternis, die om ons heerst, kunnen wij er zeker iemand mede dienen. Iedere tittel of jota van de Goddelijke waarheid heeft zijn betekenis in een wereld vol leugen en bedrog; daarom hoe gering onze kennis, hoe zwak ons woord zij, laat ons voor de zaak van waarheid en gerechtigheid naar vermogen getuigen. Wachten wij ons de naam verstandeloos te verdienen, want de gelegenheden om goed te doen staan ons open, de verplichting om ze niet te verzuimen rust op ons, en de gaven, om daarin ons dienstknechten van God te tonen, zijn ons niet onthouden.

Wie een luiaard is in de dingen, die een hoger leven betreffen, is wel bovenmate verstandeloos, want *hij betoont zich onverschillig in zaken, die hem boven alles ter harte moesten gaan*. Mens, draagt u nooit zorg voor het leven van uw hart? Drijft u daar nooit de ploegschaar door onkruid en steengruis? Wat grond vond bij u het zaad van het Woord? Wortelde het en wies het, of hebt u alle wasdom geweerd, het in u gezaaide niet nat gemaakt en de hand tot wieden niet uitgestoken? Bent u nog zo helemaal gelijk aan een stuk woeste grond, of niet ontgonnen heide? Ongelukkige, hoezeer bent u dan te beklagen! Uw lichaam weet u op te sieren, voor uw spiegel toeft u gaarne, om uw uitwendige gedaante te zien, en voor uw onsterfelijke ziel draagt u niet de minste zorg! Weet u het dan niet, dat uw vlees door de wormen zal gegeten worden, en dat één ogenblik genoeg is, om uw hart te doen stilstaan? Zodanig is ons leven, en toch verwaarloost u de akker van de geest, en laat er het onkruid tieren, zoveel het wil! Gevoelt u niet, hoe verstandeloos het is, die weg te gaan? U draagt zorg voor het mindere, en het meerdere laat u door verwaarlozing te gronde gaan! O hoe verstandeloos is ieder, die een luiaard is in het verzorgen van de wijngaard van zijn hart. Indien ik iets moet onbehartigd laten, veeleer zij het mijn akker en boomgaard, dan wat in mij bestemd is om de eeuwigheid te beërven.

Doch wellicht maakt u aanspraak op de erenaam Christen? U acht u verlost en behouden, maar er is reden om u in 's Heeren werk van achteloosheid en traagheid te beschuldigen. Indien dat woord u geldt, dan moet ik u aanzeggen, dat u van verstandeloosheid niet bent vrij te spreken. Of hoe, zou iemand, die van een eeuwig verderf verlost werd en het gevaar kent, waarin verlorenen verkeren, ook maar lauw mogen zijn in zijn pogen om anderen deelgenoten te helpen maken van zijn heil? Een Christen-luiaard! Is zulk een samenkoppeling bestaanbaar? Een Christen vrijwillig op halve dienst? Wat naam verdient de mens, die zich voor Christen uitgeeft, maar het te veel acht om met de ijver van de liefde voor zijn God en Zaligmaker winst te doen!

De TIJD weet van geen stilstaan, de DOOD rust nimmer, Satan en zijn dienaars weten bij dag noch nacht van vertragen, en zouden wij, wie de Meester een taak gaf in Zijn wijngaard, aan vleselijke traagheid mogen toegeven? Waarlijk verstandeloos moet men ons heten, indien het mogelijk wezen kon, dat na door een oneindige liefde aan het verderf ontrukkt te zijn, ons de lust ontbrak om onze Verlosser te dienen en onszelf aan zijn zaak met heel ons hart toe te wijden.

De Christen, die zich traag betoont in de dienst van zijn Meester, *heeft geen begrip hoeveel hij laat verloren gaan*; want het hart van onze zaligheid is de volle overgave van zichzelf aan de Heere in Zijn dienst. Helaas, dat wij erkennen moeten, dat zovele kerkbezoekers juist godsdienst genoeg hebben, om de vraag te rechtvaardigen, of zij werkelijk enige godsdienstigheid bezitten. De mate van hun Godzaligheid reikt niet verder dan een gevoel van onrust over hun niet waarlijk Godzalig zijn. Hun aangezicht is juist voor zoveel gereinigd, dat de onreinheid van het ongewassene er te sterker door uitkomt. “Ik ben blij,” zei zekere dienstmaagd, “dat mijn mevrouw nu en dan naar de bediening gaat, want anders zou ik moeten geloven, dat zij geheel zonder godsdienst leefde.” Een glimlach speelt bij deze opmerking u om de lippen, en waarlijk de zaak zou belachelijk zijn, indien zij minder ernstig was. Belachelijk zou het geacht worden, als iemand zonder enige voorraad in zijn winkel, nochtans zijn waar in alle dagbladen aankondigde; maar zijn zij minder dwaas, die, terwijl zij niet het minste deel hebben aan de gaven van de Geest, nochtans een ijdel vertoon van godsdienstigheid maken? Wij kunnen niet anders dan wensen, dat zulke belijders van de naam van de Heere, Hem de eer deden van te erkennen: “Nee, ik behoor niet tot Zijn discipelen; oordeel over mij niet langer, dat u waant, dat ik tot de Zijnen zou kunnen behoren.” Wij behoren de heerlijkheid van de Heere af te spiegelen, maar zoveler gedrag werpt veeleer een donkere schaduw op die heerlijkheid. Wie een menigte luie dienstknechten ziet, kan wel nauwelijks anders dan hun meester van hetzelfde kwaad verdenken, hoe anders zou hij zich zulken tot dienaars hebben kunnen kiezen. Wie luiaards tot dienaars neemt en met hun slakkengang vrede heeft, kan toch zelf geen vlotte en werkzame aard hebben, Mijn vrienden, duldt toch niet, dat de wereld meent, dat de Christus onverschillig is voor mensenlijden, dat Hij Zijn eens betoonden ijver en geestkracht verloren heeft, want zo zal en moet zij oordelen bij het opmerken dat zij, die zich voor arbeiders in de wijngaard van de Heere uitgeven, werkelijk niet beter dan wereldse luiaards zijn. Geloof mij elke luiaard is een verstandeloos wezen, want hij geeft de eer en het genot, die in een getrouw dienen van zijn Meester gelegen zijn, prijs; hij is bevreesd voor de zaak, waarvoor hij opkomt, en vergadert zichzelf doornen voor zijn stervensuur. Van welken kant u de zaak beziet, het is ontegenzeggelijk, dat wie een luiaard is, hij heet dan leraar, ouderling, diaken of gewoon lid van de gemeente, hij toont door Zijn traagheid, dat hij van verstand is ontbloot.

Laat ons nu in de tweede plaats DE TOESTAND VAN DE AKKER EN DE WIJNGAARD VAN DE LUIAARD IN OGENSCHOUW NEMEN. De Spreuken-dichter zegt: “Ik ging voorbij den akker eens luiaards en voorbij de wijngaard van een verstandeloos mens; en ziet, hij was helemaal opgeschoten van distelen, Zijn gedaante was met netels bedekt en zijn stenen scheidsmuur was afgebroken.” Merkt voor alles op, dat alle grond uit zijn aard iets voortbrengt. Land, dat zo deugdelijk is, dat men het voor een akker of wijngaard kiezen kan, *zal iets, wat dan ook, doen uitspruiten*; en evenzo zullen wij, u en ik, in de kring, die God ons aanwees, als vrucht van het hart daden tevoorschijn brengen. Het is in deze wereld zo gesteld, dat niemand er volstrekt niets kan zijn of niets doen; zo zeker als wij leven, zal zich ook ons leven in goede of

kwade handelingen tonen. Wie een luiaard is in het werk van de Meester, kan niet anders dan in dienst van zijn vijand werkzaam zijn. Reeds enkel in zijn slapen is de luiaard bewerker van de weelderige groei van brandnetels en distels. Gelijk een tuin bloemen of onkruid, vrucht of doornen groeien doet, evenzo zal ons huisgezin, onze school, onze kerk goed of kwaad gewas geven. Waar geen goede oogst wast door een ijverig arbeiden voor Gods koninkrijk, daar zal de loze tarwe, het zaaisel van de bozen, welig tieren, totdat het in busselen gebonden en door het vuur verteerd wordt.

Verder mogen wij niet vergeten, dat wanneer de akker van ons hart niet voor God gebouwd wordt, *hij zijn natuurlijke vrucht zal voortbrengen*. En welke is de vrucht, wanneer de akker aan zijn lot overgelaten wordt? Niet anders dan doornen, brandnetels en ander schadelijk kruid. Ons hart aan eigen zin en neiging prijsgegeven, kan niet anders dan zonde en ellende voortbrengen. Verzuimt uw kinderen tot Jezus te leiden, en zo voor God en zijn dienst hen te vormen, en wat anders is er van te wachten, dan dat zij door een onheilige zin en misdadig leven u tot schande en kwelling worden? Hoedanige moet de toestand van een grote stad worden, wanneer de geestelijke traagheid van de belijders van het Evangelie haar achterbuurten en stegen laat vervreemden van het Woord van God? Wat anders dan die ruwheid en gemeenheid en goddeloosheid, waarvan nog alle grote steden in Christelijke landen overvloeien? Een oogst staat er te zijner tijd; en waar traagheid tot verwaarlozing leidt, zullen zonde, dood en verderf wel meest van verstandeloosheid getuigen.

Indien en voor zoveel wij van de traagheid de teugel vieren, zullen *de vruchten, die ons hart en levenswandel dragen, nooit onszelf een last en kwelling zijn*. Niemand kan rustig slapen op een bed van doornen, of zich van brandnetels een geschikte hoofdpeluw maken. Geen vrede of zielsrust kunnen het gevolg zijn van een vrij laten voortwoekeren van het kwade, van een strafschuldig, verzuimen om in de kracht van de Heere het onkruid te ontwortelen. Terwijl de mensen slapen, zaait de satan zijn onkruid, Zodra houdt u niet uw hand van het zaaien van goed zaad terug, of de boze verdubbelt zijn ijver, en zo bereidt u uzelf, door hem niet te wederstaan, angst en berouw voor dit en misschien nameloos leed voor een toekomstend leven. Mens, indien u de u betrouwde akker door ontijdig slapen en in traagheid sluimeren verwaarloost, zal de uitkomst u doen ervaren, dat uw opzien tegen de arbeid door een tienmalen zwaarder last van smart en schande wordt gevolgd. Doornen en distelen zullen uw ongehoorzaamheid lonen.

Maar al te licht kan het gebeuren, dat *de oogst van onkruid in de weelderigste overvloed de grond bedekt*, want land, dat tot een akker en wijngaard is bereid, zal veel meer distels en brandnetels dragen dan een nooit ontgonnen grond. Indien enig stuk land goede tuingrond bevat, zal het de vlijt van zijn bezitters met een milde oogst vergelden. Een plek, waard om voor een wijngaard te worden uitgelezen, zal, veronachtzaamd, de luiaard een schat van onkruid opleveren; waarbij hij zich de ogen van verbazing zal uitkijken. De mens, die door de vernieuwing van de Heilige Geest het meest voor God zou hebben tot stand gebracht, zal een te machtiger werktuig van de satan blijken, als hij in traagheid zijn hogere aanleg verwaarloost. Het oord, dat meer dan enig ander tot heerlijkheid van God had kunnen zijn, indien Zijn inwoners zich de Heere hadden gewijd, zal bij vervreemding van God ook de vuilaardigste vijanden van het Evangelie kweken. Wees daarom voor uzelf ten volle zeker, dat juist het beste door verwaarlozing in het slechtste ontaarden zal. Verwaarlozing, de daad van de luiheid, wees er zeker van, is geschikt om aan allerlei kwaad ontstaan te geven. Indien u begeert de weg van het heil te kennen, moet ik mij de moeite getroosten, om die uit te leggen; maar is de weg van het verderf u lief, dan is mijn taak zeer licht, want ik heb alleen mijn natuurlijke traagheid vrij spel te laten. "Hoe zullen wij

ontkomen, indien wij op zo grote zaligheid geen acht geven!” Zodra het uw begeerte is, de Heere een volle oogst te geven, rust op mij de plicht om geen tijd of moeite te ontzien, om u in de hele weg te onderwijzen, zodat u elk deel van het werk goed leert doen; maar gaat uw verlangen uit naar het onkruid van de satan, niets is dan meer nodig dan dat u de akker van uw hart laat voortbrengen wat hij uit eigen natuur als vrucht zal dragen. “Een weinig slapens, een weinig sluimerens, een weinig hand-vouwens al nederliggende,” en de doornen zullen wassen zonder maat en getal en u menige wond veroorzaken.

Met het hart van de van God afkerige luiaard is het niet beter dan in de wijngaard van de tragen. Hij bekommert zich niet om de roepstemmen tot bekering en geloof. Het is hem te veel moeite, om met enige inspanning te denken aan zijn geestelijke belangen en de eeuwigheid. Hem is het behoefte alles luchthartig op te nemen en met samengevouwen armen rustig te kunnen voortduten. Wat wordt er intussen van zijn inwendige mens en zijn levenswandel? Bij niet weinigen derzulken tieren dronkenschap, onreinheid, hebzucht; nijd en trots en alle soortgelijk onkruid om het weligst, terwijl anderen, door hun omgeving in de band gehouden, op meer bedekte wijze hun lusten en hartstochten botvieren. Ons hart kan niet ledig zijn: de Christus of satan heeft er woning. Wat u misschien uzelf poogt op te dringen, mijn vriend, indien u niet voor de Heer bent, bent u tegen Hem, en nooit te Zijnen aanzien onzijdig. Het leven is een strijd, en hij, die daarin niet staat aan de zijde van God, heult met Gods vijanden. Het is onmogelijk aan een onbeschreven blad papier gelijk te zijn. Zolang Christus op u zijn naam niet schreef, staat op u de naam van de satan als uw meester; en zo u slechts niet moedwillig de ogen sluit, behoeft de naam van uw beheerser u niet verborgen te zijn. Of u al beweert: “Ik leef toch niet in openbare zonde, ik weet mijn goede naam te bewaren,” en dergelijke verontschuldigen meer, het zijn loze bedeksels van uw schande; en wilde u slechts uw ogen openen en zien, u zou bij uw zelfonderzoek ontdekken, dat u God en Zijn rechte wegen, dat u gerechtigheid en liefde haat. Hoe onbesproken u in de wereld en in eigen oog zijn mag, zolang, u tot de geestelijk tragen behoort, hebt u geen liefde voor God en Zijn Woord, maar laat u uit lust tot slapen de boze begeerten en ijdele gedachten vrijelijk in uw binnenste woekeren. Arme zorgeloze, wie mijn woord geldt, mocht de Heilige Geest u doen ontwaken, u zou dan, door bekommering verontrust, zien wat ranken van ongerechtigheid bij u moeten worden ontworteld, eer het zaad van het Evangelie bij u opschiet en tot een milde oogst rijpen kan.

En u, die in Christus gelooft, laat mij ook over *de omheining van uw hart* een enkele blik naar binnen mogen slaan; want zo u als Christen niet vijand van alle traagheid bent, ben ik zeker, dat doornen en brandnetels evenzeer uw grond zullen zoeken te bemachtigen. In plaats van te waken en bidden en arbeiden, wekken misschien de vraagstukken van de tijd u tot twijfel, of zoekt u meer naar verstandelijke bewijzen voor uw uitverkiezing dan als een uitverkorene te handelen en door gehoorzaamheid zeker te worden, dat u zich onder de kinderen van God mag rekenen. Ik herinner mij niet in Wesley's dagboek ook maar een enkele maal een betwijfelen van zijn uitverkiezing te hebben ontmoet. Hij was op de akker van zijn Meester zo tijdig en ontijdig werkzaam, dat hem geen tijd restte om Gods liefde en trouw in twijfel te trekken. Dat sommige Christenen zo kleingelovig zijn, is enkel het gevolg, dat zij het mosterdzaad, dat zij ontvingen, niet in de aarde verborgen, maar het bleven beschouwen en in zijn waarde bespreken. Hoe zou hij, die niet in gehoorzaamheid het goede zaad aan de grond vertrouwt, op een oogst kunnen rekenen? Wanneer een mens door het geloof in Christus Jezus leeft en zijn geloof zich oefent bij een zichzelf toewijden aan de dienst van de Heere dan schiet het wortel, groeit en wordt sterk,

zodat het al zijn twijfelingen verstikt en doodt. Er zijn er, die door allerlei sombere voorgevoelens gekweld worden. Zij zijn ontevreden, lastig, zelfzuchtig in hun doen en steeds morrende, terwijl dit hun bestaan alleen de natuurlijke vrucht van hun toegeven aan traagheid is. Deze bitterheid van het gemoed in haar verschillende uiting is onkruid, dat in de hof van de luiaard vanzelf uit de grond opslaat. Ik heb luiaards zo netelig zien worden, dat niets hun naar de zin kon gemaakt worden. De meest getrouwe Christen was een voorwerp van hun bedillen; de zorgvolste liefde, die hun betoond werd, liet hen koel; geen gemeente, hoe ijverig ook, of zij weten haar te berispen, en waar de Algoede vele vruchten van de Geest zag, hadden zij allerlei aan te merken. Deze vitzucht, deze behoefte aan afkeuren en strijden, dat altijd over ieder en alles klagen behoort tot de brandnetels, die zeker op de akker groeien, als de bezitter in zondige rust met over elkander geslagen armen neerligt. Indien uw hart geen vrucht draagt voor God en zijn dienst, zal het zeker kruid voortbrengen, dat onnut of giftig van aard, uzelf leed berokkent en anderen tot schade en last is. Dikwijls zullen de doornen het goede zaad pogen te verstikken, maar het is een zegenrijke uitkomst, als het goede zaad zo dicht en krachtig opwast, dat het de groei van de doornen belet. God bekwaamt zijn op Hem vertrouwende kinderen, om het goede met die vrucht te doen, dat hun genadegaven en goede werken zo wassen, dat als de Satan er zijn boze tarwe tussen poogt te zaaien, er voor het onkruid geen plaats gelaten is. De Heilige Geest ontnemt door zijn macht aan het kwade de levenskracht, zodat het de overhand niet nemen kan. Mijn vriend, indien u aan uw luiheid tragelijk mocht hebben toegegeven, sla een blik op het veld van uw hart, en wel mag u bij die aanblik wenen.

Laat mij al verder u vragen, om u te richten *op uw eigen huis en de gesteldheid van alle dingen daar*. Het is iets allernoodlottigst, als iemand de akkergrond van zijn huiselijk leven niet trouw en van harte verzorgt. Uit mijn jongelingstijd staat mij levendig het beeld voor de geest van een man, die mij herhaaldelijk verzelde, als ik in enig dorp in de omtrek preken ging. Zijn gezelschap behaagde mij, totdat ik nader met hem bekend werd. Deze bekendheid deed mij alle betrekking tot hem verbreken, en hij sloeg iemand anders aan, want het was hem een behoefte alle avonden van de week buiten zijn gezin door te brengen. Hij had verscheidene kinderen, en noch van Zijn zonen noch van zijn dochters groeide iets goeds, omdat de vader, terwijl hij dag aan dag preken en oefeningen naliep, niet de allerminste moeite deed, om zijn kinderen tot de Heiland te brengen. Wat baat ijver buitenshuis, wanneer binnenshuis de verwaarlozing op de troon zit. Hoe treurig is het, als men zeggen moet: "Ik heb mijn eigen wijngaard niet verzorgd." Hebt u nooit personen ontmoet, die beweerden, dat zij aan hun kinderen de wegen van God niet leerden, omdat zij het verkeerd rekenden hun, als zij nog zo jong waren, bepaalde begrippen op te dringen, dat zij hen liever vrij lieten opgroeien, zodat zij later zelf op het gebied van de godsdienst een keus konden doen? Ik heb zo iemand van nabij gekend. Nu gebeurde het, dat één van zijn jongens een arm brak, en terwijl de heelmeester de gebroken arm zette, deed de knaap niets dan van pijn en boosheid vloeken. Toen hij de oorzaak maar niet vatten kon, hernam de goede geneesheer: "Vriend, ik heb u herhaaldelijk deze uitkomst voorspeld. U was bevreesd uw jongen het goede op te dringen, maar de duivel heeft zulke bezwaren niet. Hij heeft hem in de tegenoverstelde richting bewerkt en met zeer merkbaar gevolg." Het is onze roeping en plicht onze akker vooruit zo te bearbeiten, dat hij voor het ontvangen van het goede graan geschikt is, anders zullen de distels en brandnetels tegen de zaai-tijd vanzelf opkomen en de hele grond bedekken. Bewerk het hart van het kind ten goede, of het zal er verkeerd mede gaan, want reeds van nature is het ten kwade geneigd. Och, of wij allen zo wijs waren, om dit ten allen tijde te bedenken en geen

kleine een prooi van de zielverderver te laten worden.

Gelijk het met huisgezinnen staat, *is het ook met de scholen gesteld*. Iemand, die geruime tijd geleden als lid zich bij onze gemeente aansloot, beleed mij, dat hij jarenlang een ongodist was geweest, en terwijl wij deze zijn afdwaling bespraken, werd het mij duidelijk, dat op de kostschool, waar hij was opgevoed, de grond tot dit zijn ongeloof gelegd was. Wel werden de knapen op Zondag naar de kerk geleid, maar zij zaten er op een galerij, waar zij nauwelijks een woord konden verstaan, en waar het in de zomer onuitstaanbaar heet en in de winter onlijdelijk koud was. Op de Zondag werd er ook in huis gebed op gebed gelezen, maar zo, dat het hun hart niet raken kon en hierdoor begon het kerkgaan en gebeden horen hem zo tegen de borst te staan, dat hij besloot om zodra hij maar de school verlaten had met alle godsdienstigheid te breken. Dit is een treurige uitkomst, doch die maar al te dikwijls voorkomt. U, zondagschoolonderwijzers, kunt uw klassen zo vervelend maken, dat de kinderen eindelijk de Zondag haten. U kunt de tijd in de school zo verbeuzelen, dat u geen enkele jongen of meisje tot Christus leidt, en dus onder de schijn van goed te doen niets dan kwaad sticht.

Ik heb zulke aan hun godsdienstplichten voor het uiterlijke getrouwe mensen gekend, maar die door hun strengheid en gebrek aan tederheid de akker van hun gezin zo met de doornen en distelen van godsdienstaat bezaaiden, dat het onmogelijk was, dat er enig zaad van liefde voor de Heere en Zijn dienst wortel kon schieten. Laat het vaders en moeders van harte ernst zijn, om hun zonen en dochters zulk een voorbeeld van blijmoedige godsvrucht te geven, dat deze in hun hart zeggen: "Laat ons in de voetstappen van onze vader treden, want hij was een heilig en tevreden man; laat ons onze moeder navolgen, want zij was de goedheid zelf." Indien het ons bij een bezoeken van uw huis niet blijkbaar wordt, dat godsvrucht er heerst, zullen wij er spoedig wanorde, ongehoorzaamheid, praatzucht of andere uitspruitsels van de zonde als een woekerend onkruid ontdekken. Laat uw huis toch niet aan de akker van de luiaard gelijk worden, want de bittere gevolgen er van zijn in jaren niet uit te wissen.

Ook elke ouderling, diaken en leraar moet het als iets van het hoogste belang op het hart wegen, dat zij met nauwgezetheid onderzoeken naar het gesteld zijn van de akker, die aan hun zorg werd toebetrouwd. Broeders en zusters, u moet het beseffen, dat waar de Heere u en mij op een verantwoordelijke post stelde, wij aan onze roeping getrouw en in onze arbeid ijverig behoren te zijn, omdat indien wij dit verzuimen, wij gelijk zijn aan bacillen, die in een boomgaard zonder vrucht te dragen hun plaats beslaan, en dubbel nutteloos zijn, omdat waar zij gevonden worden, andere bomen hadden kunnen staan, die hun eigenaar overvloedig vrucht zouden opgeleverd hebben. Wij ontroven de Heere grond en doen Zijn zaak schade, indien wij niet door trouw en arbeidzaamheid Hem waarlijk dienen. Zou u over zo gewichtig een zaak niet willen nadenken? Reeds zou het allertreurigst zijn, indien u in betrekking tot Christus een nul in het cijfer waart; maar daar niemand dit wezen kan, en verstrooit zodra hij niet vergadert, zijn wij de meester in zijn belangen tot schade, zodra wij geen moeite voor Hem doen. En nu, wie is er onder ons, die op Zijn levenstaak ziet en niet in enig opzicht bedroefd en verlegen is? Indien wij iets goeds deden, kunnen wij niet anders dan God de eer er van geven; maar hoeveel is er, dat ons tranen moet kosten! Hoeveel is er, dat wij zouden wensen anders en beter gedaan te hebben! Intussen wachten wij ons, dat wij opnieuw tijd laten verloren gaan door werkeloos over het onherstelbare te zuchten; bidden wij veeleer, dat de Geest van God ons leiden moge, opdat wij voortaan niet weer verstandeloos ons betonen, maar bedenken wat aan onze roeping past en kracht tot haar vervulling zoeken waar die alleen te vinden is.

En nu, sla ten slotte nog eens uw blik op het *grote akkerveld van deze wereld*. Ziet u

niet, hoe het van alle kanten niet doornen en brandnetels bedekt is? Indien engelen bij machte zijn om het geheel met een enkele oogblik te overzien, welke tranen zouden zij storten, indien engelen wenen konden. Welk een netwerk van onkruid weegt nog op de aardbodem. Hier zien wij velden geheel rood door het slaapkruid, dat het bijgeloof van het Pausdom zaait; en aan de andere zijde van de wegscheiding ziet ons oog niets dan het geel gebloemde van de wilde mosterd van de Mohammedanen. Onmetelijke gewesten liggen nog erger dan braak onder de last van de distelen van ongelooft en afgoderij. De wereld is vervuld met wreedheid, verdrukking, dronkenschap, opstand, onreinheid en ellende. Hoeveel ongerechtigheid aanschouwt de maan, hoeveel misdaad bestraalt de zon, hoe vreselijk zijn nog overal de tonelen van de afgrijselijkste boosheid! In hoeverre, vragen wij het onszelf met nadruk af, is de traagheid van de gemeente aan deze achterlijke toestand schuld, die in plaats van Gods werk te doen, bij een zelfzuchtig zoeken van eigen zaligheid, vergeet dat het medearbeiden met God tot behoud van de wereld de alpha en de omega in de roeping van de wedergeborenen is. Daartoe is ons genade geschied, opdat wij, verlost en behouden door de liefde van Christus, ons zouden laten dringen om anderen te bidden: "Laat u met God verzoenen." Negentien honderd jaren zijn voorbijgegaan, en hoeveel verzuimde de gemeente ten aanzien van de aan haar zorg betrouwde wijngaard? Engeland heeft de spade opgenomen, maar hoeveel ligt van nabij nog ongeploegd of ongewied!

En dan aan de overzijde van de oceaan, hoevele landen zijn daar, die onze handel schatten gaven, maar die van onze geestelijke goederen maar al te luttel ontvangen. Hier en daar mag een welverzorgd plekje ons vriendelijk toelachen, maar het zijn oasen in een woestijn, kleine luthoven temidden van nooit gebroken grond. Hoe spoedig hield de gemeente op een zendingsgemeente te zijn! Is het wonder dat zij van dat ogenblik af een kerk werd, in steeds meer onderdelen, als elkander bestrijdende legers gesplitst! Zodra de gemeente zich niet langer bekommert om de Heere een weg door de woestijn te bereiden, wordt zij, in spijt van alle kerkelijke pracht en strijdende Godgeleerdheid, al meer en meer aan goede vruchten arm, en een hof, waar het onkruid tiert. Doorzoek vrij de geschiedenis, en u vindt geen gemeente, die de buitenwereld verwaarloosde uit onverschilligheid voor de goddelozen, voor wie de Heiland als Man van smarten Zijn leven gaf, waarlijk levende en rijk in goede werken. Het is mijn vaste overtuiging, dat alle werk, dat wij in zelfgenoegzaamheid in 's Heeren wijngaard doen, maar bij verzuim van het uitwieden van distels en brandnetels, de wijnstok geen goed zal doen, omdat het zijn vrucht dragen niet bevordert. Maar laat ons niet werkeloos stilstaan hij het beschouwen van wat de gemeente gedurende negentien eeuwen verzuimde, tot onszelf hebben wij de vraag te richten: "Welke is onze taak en hoe zullen wij haar op de beste wijze vervullen? Zullen de arbeiders op de akker van de inwendige en heidenzending, hoewel in deze eeuw talrijker dan vroeger, nog lang zo weinigen blijven in verhouding tot de uitgebreidheid van de gemeente en de behoefte van hen, die zonder God en Zaligmaker leven? Zullen de meest begaafden bij voorkeur zich aan arbeid, die naar de wereld eer en voordeel oplevert, blijven wijden, in plaats van eerst en bovenal de dingen te bedenken, die boven zijn, en de schatten te zoeken, die het dienen van het koninkrijk der hemelen oplevert? Ilovele akkers, die uit gewoonte altijd maar weder overgeploegd worden, terwijl er miljoenen morgen gronds naar de ploegschaar smachten, omdat het onkruid op hun beste sappen teert. Mogen deze dingen zo blijven? Opwaken uit onze traagheid moeten wij, aanhouden in gebeden, opdat onze macht in het overwinnen van het kwaad toeneme, of de heilige zal naar waarheid van ons zeggen: "Ik ging voorbij de akker van deze luie gemeente, en ziet, hij was

helemaal opgeschoten van distelen, zijn gedaante was met netels bedekt, en zijn stenen scheidsmuur was afgebroken, het was nauwelijks te zien wat heilige gemeentegrond en onheilige wereldgrond was, en toch bleef zij daaronder slapen en dreigde zijzelf de doodslaap in te gaan.”

Ik eindig met op te merken, dat er IN AL HET BESCHOUWDE LERING VOOR ONS LIGT. Ik ben niet bij machte er dat onderwijs zo uit op te zamelen, als ik wel wilde; maar begerig om zelf te leren, zal ik spreken als ware mijn rede tot mijzelf gericht.

De eerste les, die ik voor mijzelf verneem, is deze: *Dat zonder bijstand van boven onze natuurlijke geaardheid altijd doornen en brandnetels en niets anders voortbrengen zal.* Mijn ziel, ware het niet door u geschonken genade, u zou nooit anders dan onkunde hebben voortgebracht. Mijn geliefden, zegt het mij, kon u uit uzelf iets anders voortbrengen? Zo niet, dan is het niet uw ik, maar de genade van God, die ze voortbrengen deed, waarvoor u dankoffers brengen mag. Uw lippen, die nu met welbehagen heilige liederen zingen, zouden enkel tot lichtzinnige wereldlieders lust hebben gehad, indien genade ze niet gereinigd had. En om wat reden ontfermde Gods genade zich over u en mij? De echo antwoordt op ons waarom, dat waarom herhalend. En wat zullen wij zeggen, anders dan: “Vader, uw welbehagen deed het!” Laat ons, bedenkende, dat het alles enkel genade was, ons gedrongen gevoelen, om het ook in onze wandel te doen blijken, dat wij door genade leven: Komt dan, mijn broeders en zusters, naarmate wij eenmaal rijker waren. in het voortbrengen van distels en netels, en alleen God weet, hoe velen er bij ons opschoten, zij ons gebed nu te vuriger, dat wij te zijner tijd een rijpe oogst van goed graan voor de Heere van de oogst mogen dragen. Zou u nu Christus met minder ijver dienen, dan waarmede u vroeger uw lusten en begeerlijkheden gediend hebt? Zou u nu minder offers voor Christus over hebben dan u eens voor de zonde had? Enkelen van u dienden eens de Satan met hun volle hart, zult u nu in de dienst van God u lauw en lusteloos betonen? Geve de Algoede, dat zulk een zin bij ons niet blijve, maar de heilige Geest ons macht schenke, om door Zijn invloed te rijker vrucht te dragen, naarmate wij vroeger de geest van het kwaad ons meer beheersen lieten.

Verder treft ons in het beschouwde *de luttele kracht van onze natuurlijke goede voornemens.* Wij kunnen er zeker van zijn, dat de man, ons in de tekst getekend, niet arm zal geweest zijn in het plannen maken, om op deze of die fraaie dag de handen eens duchtig aan het werk te slaan. De spreukschrijver doet het uitkomen in. zijn driemaal herhaald: “een weinig,” dat hij zich niet onafgebroken aan lui-zijn wilde overgeven. “Een weinig slapens, een weinig sluimerens, een weinig handvouwens” heet het. Na nog “een weinig” gedut te hebben, zou hij de hemdsmouwen opstroopen en met verdubbelde veerkracht aan het werk gaan. Misschien worden zij wel de boven allen slechten, die steeds goede voornemens hebben, maar ze nooit ten uitvoer brengen. Met het lied van de goede voornemens zingt satan hun geweten in slaap. Zij horen een hen treffende preek, maar het woord doet hen niet “opstaan en tot de Vader gaan.” Wat het uitwerkt is dit, dat zij zeggen: “Ja, ja, het vreemde land is geene plaats, die mij voegt; ook zal ik er niet meer toeven, maar eerstdaags zal ik opstaan en huiswaarts trekken.” Reeds sedert dertig en veertig jaren spraken zij zo, maar nooit kwam er iets van. Reeds toen zij nog jong waren ontvingen zij diepe indrukken, werden zij bijna bewogen om Christen te worden, maar zij zijn er nu verder dan ooit van af om Christen te wezen. Gedurende al de tijd, waarin zij op goede voornemens teerden, sluimerden zij bij een weinig slapens telkens opnieuw voort. Gewis, zij zijn nooit karig in het zich toegeven aan een liefelijk dutje geweest. Nooit namen zij zich voor

om eindeloos voort te dromen, en ook nu ligt het niet in hun plan om nog lang te bed te liggen. Niet opeens echter willen zij zich van de zonde afwenden en tot Christus zich bekeren; maar eenmaal, dat staat bij hen vast, zullen zij het doen. Wanneer zal dat “eens” voor u gekomen zijn, mijn vriend? “O, eer ik sterf.” Zo wilt u het op de twee of drie laatste uren laten aankomen? Dat is, als u bijna bewusteloos daarnear ligt en de geneesmiddelen tot stilling van de pijn u half bedwelmd hebben, wilt u eindelijk eens aan de belangen van uw ziel gaan denken? Acht u dat wijsheid? Gewis, u bent een verstandeloos mens! Las u niet dezer dagen het treffend bericht van de man, die in zijn rijtuig plotseling is doodgebleven? Hoe weinig zal hij dat vermoed hebben, toen hij van huis gaande daarin plaats nam! Wat zou uw deel geweest zijn had u zich in zijn plaats bevonden? Horen wij niet gedurig van personen, die bij hun werk of op reis door een onvoorzien ongeluk getroffen, dit met de dood bekopen? Waarom zou ook u dit niet kunnen treffen? Telkens verneem ik in de week, dat deze of die, welke ik op zondag nog onder mijn gehoor zag, plotseling door de dood is weggenomen; ja, nog geen weken is het geleden, sinds iemand bij het verlaten van ons bedehuis, door een beroerte getroffen, op de trappen levenloos nederzeeg. O mijn hoorders, wacht u voor dat “een weinig uitstellen” waar het uw hoogste belangen geldt. Reeds tijd genoeg is met vertragen, uitstellen en sluimeren verloren gegaan; doet nu, voordat de volgende klokslag het einde van het uur verkondigt, een beslissende keus. God helpe u, om niet een volkomen hart het goede voor uzelf te kiezen.

“Maar,” zegt de luiaard, “u kunt er toch geen bezwaar tegen hebben, dat ik nog een ogenblikje rust neem.” Mijn goede man, u sliep reeds een gat in de morgen. “Ja,” verzekert hij, “het is laat, maar nog een ogenblikje zal het werk niet schaden.” U wekt hem opnieuw, en zegt, dat het middaguur reeds voorbij is, en hij antwoordt: “Is het reeds zo laat, maar nu kan ik toch niets doen, de dag is op zijn heetst, wat zou ik uitvoeren in die felle zon? Nee, nog een weinig kan ik er nu wel van nemen.” De avond valt en weer klopt u. Zijn antwoord is: “Wat zou ik nu opdoen, het is reeds zo laat, dat het niet de moeite waard is om nog iets te beginnen.” U herinnert hem, dat zijn verzuimen zijn akker en wijngaard reeds tot een hof van onkruid maakte. “Ja,” klaagt hij, “het is erg genoeg, ik moest opstaan en aan het werk gaan, maar waarlijk zo laat zal het toch niets baten.” Zo blijft hij aan zijn bed als vastgenageld; hij is levend dood en begraven in zijn vadsigheid. Kon het, hij zou voor altijd slapen; maar dat is onmogelijk, want de oordeelsdag zal hem van zijn legerstede drijven. Er staat geschreven: “En zijnde in de hel, in de pijnen, hief hij de ogen op.” Geestelijke luiaards, vreest de rust, en laat u door het Woord van God tot opstaan en arbeiden wekken voordat de welaangename tijd voorbij is, en het blijkt, dat u de genade tevergeefs ontving. De dag van morgen is de dag, waarop de verstandelozen rekenen. Heden is de tijd van de wijze, de dag, die God ons in de rijkdom van Zijn liefde tot werken beschikt. Dringe ons dan de Geest van de heiligmaking om het heden aan te grijpen, en daarin van geheler harte en met alle macht te doen al wat onze hand vindt om te doen.

Door die Geest geleid en gesterkt

Zal onze hand met ijver wieden
 Zijn wijngaard en zijn akkergrond,
 En waar de doorn en distel stond
 Zal graan en druif een aanblik bieden,
 Waarbij het hart, dat Gode leeft,
 De hand des vlijtigen zal roemen,
 Maar bij 't eerbiedig dankbaar noemen
 Van Hem, Die wil en krachten geeft.

2. DE AFGEBROKEN SCHEIDSMUUR

Ik ging voorbij de akker eens luiaards en voorbij de wijngaard van een verstandeloos mens; en ziet, hij was helemaal opgeschoten van distelen, zijn gedaante was wet netels bedekt en zijn stenen scheidsmuur was afgebroken. Als ik dit aanschouwde, nam ik het ter harte, ik zag het en nam onderwijzing aan. Spreuken 24: 30-32.

De in de tekst getekende luiaard is een persoon, die zijn medemensen geen kwaad doet. Hij is geen dief, geen bedrieger, noch die zich ongeroepen met de zaken van een ander bemoeit. Hij bemoeide zich niet met het bedrijf van een ander, maar hij lette evenmin op de dingen, die hemzelf betroffen; het één en het ander was hem te veel moeite. Ook was hij niet in het oogvallend slecht, het zou hem te veel inspanning geweest zijn om aan verkeerde dingen mee te doen. Van jongsaf had hij alles bij voorkeur op zijn gemak opgenomen. Hij had zich met het goede niet ingelaten en om dezelfde reden ook het kwade links laten liggen, zoals de netels en de distelen in zijn hof en wijngaard dit overtuigend deden blijken. Waarom zou hij het leven zo zwaar opnemen? Er was niets nieuws onder de zon; zoals alles nu is zou het over honderd jaar ook wel wezen, en op die grond leefde hij op zijn wijs bij de dag. Hij was geen kwaad mens, althans naar het oordeel van menigeen; en toch, wie de zaak van naderbij beziet, is waarschijnlijk geheel gerechtigd tot het oordeel, dat er weinigen slechter zijn in de samenleving dan de man, die enkel niet goed is, omdat hij in menig opzicht zelfs niet goed genoeg is om slecht te zijn; te flauw en karakterloos om hetzij God, hetzij Baäl te dienen. Hij kent en dient niemand dan zichzelf, zijn erediens is het zoeken van zijn gemak, zijn aanbidding het huldigen van een luie rust. Zodoende drong bij nog altijd zichzelf op, dat hij onberispelijk was en niemand recht had er anders over te denken. Wat ook enkelen beweerden, hij was vreemd aan de opzet om zijn leven te verslapen, zijn trage ziel rekende altijd bij een weinig. “Een weinig slapens, een weinig sluimerens, een weinig handvouwens!” en daarna, als hij dat weinige genoten had, zou hij tonen wie hij was en wat hij kon. Onlangs meende hij, dat hij het er nu waarlijk op gezet had om zich aan te grijpen en zijn verloren tijd in te halen. De wezenlijke tijd om te beginnen komt echter nooit voor hem, maar zal altijd komen. Hij was telkens van plan om zijn leven te beteren, maar bleef voortgaan met zondigen. Hij nam zich bij allerlei gelegenheid voor, zich bij de gelovigen te voegen, maar stierf als een ongelovige. Hij dacht er over om Christus als zijn Heere te belijden, maar leefde buiten alle gemeenschap met de Heiland. Hij bleef steeds tussen twee meningen zweven, omdat het hem te veel moeite was ooit enig bepaald besluit te nemen; en zo ging hij verloren enkel door zijn uit traagheid uitstellen van elke beslissende keus.

Deze voorstelling van de luiaard en van zijn met netels en distels bedekten hof en wijngaard levert ons het beeld van menigeen, die eens belijdenis van zijn geloof deed, maar daarna traag werd in alles, wat God en de dienst van de Heere aangaat. Het geestelijk leven is in hem verdord. Hij werd een achterblijver, lusteloos en onverschillig voor zijn hoogste belangen en plichten. Bij de vervreemding van zijn hart en het daardoor wassen van allerlei onkruid daarbinnen, kon het niet anders of ook zijn dagelijkse wandel toonde daarvan de zichtbare blijken. De stenen scheidsmuur, die zijn hart tot beschutting was, is opengebrosen, en er is daarin een bres, waardoor de vijand te aller uur toegang kan vinden. Laat ons nu over dit bepaald en gewichtig punt nadenken, en overwegen wat er ligt opgesloten in het woord van de spreukdichter: “En zijn stenen scheidsmuur was afgebroken.”

Komt, plaatsens wij ons als aan Salomo's zijde, om met hem en naar zijn aanwijzing

gade te slaan, opdat wij onderwijzing aannemen, uit ons zien *op deze afgebroken stenen scheidsmuur*. Letten wij eerst op de ontstane breuk; *gaan wij voorts de noodzakelijke gevolgen na van de aangerichte schade*, en bedenken wij ten laatste *welke middelen zouden kunnen baten, om de luiaard te bewegen, dat hij zorg draagt voor het herstellen van de vernielde scheidsmuur*. Ware het het geval, dat één van ons tot de kring van de in de tekst gebrandmerkte luiaards behoorde, dan geve God naar Zijn oneindige genade, dat het woord van deze overdenking hem wakker schudde, eer het te laat is, eer een kudde van vernielende ondeugden haar weg door de open deur gevonden hebbe.

I. VESTIGEN WIJ ALLEREERST ONZE BLIK OP DE OPENLIGGENDE SCHEIDSMUUR.

Het blijkt ons bij het opnemen, dat de scheidsmuur eens een deugdelijke afscheiding was, want het was een stenen muur. Akkers en tuinen zijn vaak omtuind met houten latwerk, dat spoedig rot, ofwel met heggen, waarin na enige tijd grotere en kleinere gaten vallen; maar deze afscheiding was een stenen muur. Zulke muren zijn in het Oosten iets zeer gewoons, en ook worden zij veel gevonden in die delen van ons eigen land, waar rotssteen overvloedig is. De man uit de tekst had een veld voor akkerbouw en een ander stuk grond voor wijngaard en hof afgeperkt, en beiden waren zo zorgvuldig afgesloten, dat het te betreuren was, dat zij in zo slechte handen vielen. Ook was de grond de genomen voorzorgen waard, want de vele netels en distels bewezen zijn vruchtbaarheid, en dat hij bij een trouwe bearbeiding een gewenste oogst aan zijn bezitter zou hebben opgeleverd. De luiaard echter had geen oog of hart voor zijn eigendom; hij liet de stenen muur in zorgeloosheid vervallen, zodat hij overal beschadigd was, en op de punt zelfs geheel open lag.

Ik wil u op een andere stenen scheidsmuur wijzen, die de mensen door hun achteloze traagheid laten vervallen, zodat er een heilloze breuk ontstaat.

Aan velen worden *in hun jeugd gezonde levensbeginselen ingeprint*, maar zij, die ze ontvangen, laten ze voor hetgeen ze zijn en slaan er geen acht op. Welk een voorrecht en zegen is een Christelijke opvoeding! Onze ouders leerden ons door onderricht en voorbeeld vele van de dingen kennen, die rein en eerlijk zijn en wel luiden. Wij zagen in hun wandel, hoe een navolger van God behoort te leven. Zij lazen met ons de Schrift, verklaarden ons Gods Woord en onderwezen ons zo in alles, wat Gode behagelijk en de naaste nut en goed is. Zij baden voor ons en met ons, totdat wij door een heilige beschutting als door een stenen afscheidsmuur omringd waren. het is niemand mogelijk, om de in zijn jeugd ontvangen indrukken geheel af te schudden. Zelfs in de dagen van onbesliste keus, toen wij nog niet wisten wat het is de Heere tot zaligheid te kennen, hadden deze dingen voor ons een macht ten goede; wij voelden een teugel, als wij de neiging hadden om kwaad te doen, en wij hadden daarin een steun, toen wij ons beijverden om tot Christus te komen. Het is zeer te betreuren, als iemand deze eerste beginselen laat zwak worden, zodat zij één voor één gelijk stenen uit een steunen scheidsmuur wegvallen. Jonge mensen doen dit door aan te vangen met op luchthartige toon over de ouderwetse begrippen van hun ouders te gaan spreken. Allengs is het niet meer de ouderwetsheid, die hun tegenstaat, maar is het kennelijk dat de begrippen en wandel door hen geminacht worden. Zij zien nu om naar een ander soort van omgang, en begeven zich in een kring, waarin zij niets dan kwaad leren. Zij zoeken hun vermaak op plaatsen, waaraan hun ouders niet zonder afschrik kunnen denken. Zo komen zij van kwaad tot erger, en als hun gedrag de grijze haren van hun vader niet in smart ten grave doet dalen, is dit hun schuld niet. Ik heb jonge mensen, die ik reden had als Christenen te achten, op bedroevende wijze

zien veranderen, nadat kwade samensprekingen hen hadden overreed, om de heilige beginselen, die hun aan moeders hart waren ingeprent, allengs te wijzigen, hun gehechtheid er aan te verbergen en ze eindelijk geheel ter zijde te stellen. Het is een grote ramp, als personen, die eens openlijk voor hun geloof uitkwamen, onvast in hun overtuiging worden en zich door allerlei wind van lering laten omvoeren. Het openbaart grote zwakheid van geest en een ongezonde toestand van de harten; wanneer iemand toont niet veel meer op te hebben met de ernstige waarheden, die door de tranen van zijn moeder geheiligd zijn, en die hij in de wandel van zijn vader als daden moest eerbiedigen. “Ik ben uw dienstknecht,” sprak David, “en de zoon uwer dienstmaagd.” Hij achtte het een grote eer, en tevens rekende hij het een heilige band, die hem aan zijn God verbond, dat hij de zoon was van een vrouw, die een dienstmaagd van de Heere mocht heten. “Mijn zoon, hoor de tucht uws vaders en verlaat de leer uwer moeder niet; want zij zijn een sierlijke kroon voor uw hoofd en een kostbare keten voor uw hals.”

Een bevestiging voor ons karakter ligt evenzo in *de leer van de zaligheid, waarin wij naar Gods Woord onderwezen zijn*. Deze onderwijzing is een sterke stenen wal. Velen van ons hebben het Evangelie van Gods genade door een helder en volledig onderzoek zo leren kennen, dat zij daardoor instaat zijn, om wakkere strijders te zijn voor het geloof, dat eenmaal de heiligen is overgeleverd. Gelukkig zijn zij te prijzen, die een godsdienst bezitten, welke op een heldere wetenschap van de eeuwige waarheid berust. Een godsdienst, die enkel gevoelswerk is en nauwelijks enig onderwijs tot grondslag heeft, moge voor een tijd de proef doorstaan, maar als macht tot een het gehele leven omvattend bestuur is een grondige kennis nodig van de hoofdwaarheden, die wij aan het openbaringswoord dank weten. Ik beef, zo dikwijls ik verneem, dat deze of die één voor één de levensbeginselen van het Evangelie prijsgeeft en deze zijn lichtzinnigheid als vrijzinnigheid opvijzelt. Het gaat goed om te zeggen “dit is nu mijn mening en zienswijze, en ik laat aan anderen de hunne,” waar het bloot menselijke meningen en inzichten geldt, maar de zaak wordt anders, wanneer men zulk een taal zich aanmatigt tegenover wat God als waarheid openbaarde. Gods woord is één geheel, onveranderbaar in karakter, en wij zijn verplicht het als Gods Woord te erkennen en belijden. Het is niet uw opvatting van de Waarheid, want dat is iets vrij onbepaalds, maar de waarheid zelf, welke u behouden zal, als u haar in geloof aanneemt. Deze gelovige moge zijn geloof op die en een ander op een andere wijze uitspreken, dit kan en mag alleen de vorm betreffen en de waarheid zelf niet raken. De geest, die in een nieuwe wereldbeschouwing roemt, doet alles op losse schroeven zetten en berooft ons van alle zekerheid. Ik zou enige van de grote mannen van deze school wel eens op hun geweten willen afvragen, of zij nog geloven, dat onze Heilige Schriften iets bevatten, dat zo grote waarde heeft, dat een verstandig mens er zijn leven voor laten zal; en of zij niet de martelaren van het geloof grote dwazen achten, als die hun leven hebben ten offer gebracht voor enkel meningen, welke evenzeer ongegrond als waar kunnen zijn. Deze nieuwe wereldbeschouwing, waarin voor Gods rechtstreekse openbaring geen plaats is, is een macht, die de stenen scheidsmuur steen voor steen losbreekt en zulk een bres maakt, dat de duivel en al zijn legerbenden er tot verwoesting van de gemeente de ruimste toegang door vinden, als hen niet het geloof in de kracht van God wederstaat en weert. Het losmaken van de grondslagen van het geloof kan niet anders dan de grootste schade aanrichten in het gemoedsleven.

Wij zijn geen dompers, maar houden er iemand nog niet slechter om, wanneer hij zo leeft, dat de wereld hem met die schimpnaam begroet. Ik ontmoette kort geleden iemand, die onder die blaam lag, en zei: “Geef mij de hand, vriend! Ik ontmoet wel eens gaarne een domper, want dat goede oude soort wordt schaars en de stof, waarvan

zij gemaakt zijn, is zo deugdelijk, dat als daarvan in onze dagen wat meer voorraad was, wij weer eens meer mannen en minder weekdieren zouden aanschouwen.” In de jongste tijd aanschouwden wij al zeer weinig mannen van een krachtig karakter, maar des te meer slijmgasten. Ik heb tijden beleefd, waarin ik met vrijmoedigheid zei: “Wees vrijzinnig en laat uw enghartigheid vallen!” maar de tijden zijn zo veranderd, dat ik op andere toon moet spreken en waarschuwend roepen: “Staat vast in de waarheid.” Het geloof, dat eens de heiligen is overgeleverd, heeft nu voor mij te meer aantrekkelijkheid, omdat men het benepen neemt; want ik heb leren walgen van de breedte, die enkel door het verbreken van afscheidsmuren ontstaat. De waarheid heeft haar vastigheden en onze geloofsbelijdenis haar geheel zekere bepalingen; en wee hem, die deze stenen muren laat losrukken en tot puin vervallen. Ik heb grote vrees, dat het geslacht van die geestelijk tragen zeer toeneemt, en dat volgende tijden zeer de lauwheid betreuren zullen, die oorzaak is, dat het tegenwoordig geslacht uit beginselloosheid zoveel toejuicht, dat niets meer dan sloperswerk blijken zal.

Een andere muur, die maar al te vaak verwaarloosd wordt, is *de muur van Godvruchtige gewoonten, die eens het karakter bevestigden*, en die de tragen maar al te licht zo laten vervallen, dat zij een grote en zeer gevaarlijke breuk heeft. Laat mij één en ander opnoemen, dat als goede gewoonte, zin en wandel zeer tot schild en hoede strekt. Allereerst wijs ik u op de gewoonte van *het eenzaam gebed*. Wie prijs stelt op godsvrucht behoort althans regelmatig in de morgen en in de avond zich voor zichzelf in het gebed tot God te richten. Het aangezicht van een mens te zien zonder eerst Gods aangezicht gezien te hebben, stelt aan velerlei gevaar bloot, en wie niet eerst de deur van zijn hart sluit en de sleutel aan zijn God vertrouwt, laat zijn binnenste heiligdom voor allerlei soort van geestelijke landlopers open. Wie in de avond ter ruste gaat en zich evenals de zwijnen in hun hok neervleit, zonder God gedankt te hebben voor de genadebewijzen gedurende de verlopen dag ervaren, toont een schandelijke ondankbaarheid. Ons avondoffer moet zo eerbiedig gebracht worden, dat uit ons eerbiedsbetoon blijkt, dat wij ons waarlijk onder de vleugelen van Gods almachtige hoede plaatsen. Men zegt wel: “Wij kunnen te allen tijde bidden”. Ik stem dat toe, maar vrees, dat zij, die de gewoonte laten varen om op bepaalde tijden te bidden, al spoedig zeer zelden meer bidden. Zij, die op vaste tijden hun knieën tot gebed buigen, zullen waarschijnlijk wel degenen zijn, die buitendien naar allerlei aanleiding het hart in smeking uitstorten. Het geestelijk leven maakt geen afgod van een ijzervaste regeling, maar daar het leven altijd enige bepaalde vorm aanneemt, wens ik, dat u even zorgvuldig let op uw uitwendige gewoonten, als op de innerlijke macht, welke ons in het kiezen en vasthouden van onze levensvormen bepaalt. Verschoont het in uzelf niet, als u opmerkt, dat er gapingen komen in uw gewoonte om dagelijks in gebed het aangezicht van de Heere te zoeken.

Ik ga een stap verder, en verklaar met nadruk, dat ik het er voor houd, dat er een grote bewarende kracht gelegen is *in de huiselijke godsdienst oefening en het verenigd gebed van alle leden van het gezin daarbij*. Het is mij een grote droefheid te ontdekken, dat deze goede gewoonte al meer en meer in onbruik raakt. Rome's propaganda kon lang in Engeland niets uitwerken, omdat zij slechts een schaduw had aan te bieden van wat onze Christenen reeds in de werkelijkheid bezaten.

“Hoort u de kerkklok wel luiden?” vraagt de in Rome's school gevormde. “Wat betekent dat luiden?” vraagt hem de Puritein. “Wel het roept ons ter kerke om te bidden.” “O,” herneemt de ander, “waarom zou ik dag aan dag een kerkgebouw moeten binnenlopen om te bidden. Ik was deze morgen vroeg reeds met mijn kinderen en gezin bijeen; wij lazen toen de Schrift, baden en zongen de lof van God. Onze huiskamer is een deel van het bedehuis, en gelijk wij op bepaalde tijden met de hele

gemeente samenkomen, is ons huisvertrek de kerk voor de gemeente des huizes.” In de avond herhaalt zich het luiden van de kerkklok. Waartoe? Wel, dat is de vesperklok, die de gemeente tot haar avondgebed roept. Onze Puritein antwoordt, dat hij daarvoor niet elke avond een kwartier of een half uur behoeft te lopen, want dat hij zijn avonddienst reeds hield bij zijn eigen tafel, waarop de grbote huisbijbel als richtsnoer van de levens prijkte. En toen nu de ander hem wilde opdringen, dat er geen eredienst zonder priester denkbaar is, hernam hij, dat ieder godvrezend huisvader door de Heilige Geest tot priester in zijn eigen huis is gesteld. Zich houdende aan het geschreven Woord hebben de heiligen al de beweringen van het priesterschap en zijn overleveringen wederstaan, en het geloof in dat Woord als enige kenbron van de waarheid van geslacht tot geslacht bewaard. Huiselijke godsdienstoefening en de prediking van het Woord zijn de stenen muren van het Protestantisme, en mijn bidden is, dat het nooit moge gelukken die muren door verwaarlozing en traagheid van hun waarde en betekenis te beroven.

Ook wordt een muurwerk tot bescherming van de godsvrucht in de avondbijeenkomsten in de week gevonden. Gedurig heb ik opgemerkt, dat als gemeenteleden hun belangstelling in deze vrijere bijeenkomsten verliezen, ook spoedig het gehalte van hun godsdienstig leven afneemt. Ik zeg dit niet met het oog op hen, wier wegblijven door enige wettige reden is gerechtvaardigd.

De toestand van zieken eist een geregelde verzorging; huisbedienden kunnen niet al wat zij wensen, en ons beroep kan het komen beletten. Zo heeft elke regel zijn uitzonderingen. Mijn woord geldt allen, die zouden kunnen, indien bij hen de ware lust bestond. Zodra mensen zeggen: “Ik heb genoeg aan de preken, die ik op zondag moet aanhoren, en geen lust om bidstonden, lezingen en al die dingen na te lopen,” dan is het wel zo klaar als de dag, dat zij niet hongeren naar het Woord, en dit is een stellig slecht teken. Wanneer u een klein stukje muur bouwt tot bescherming van de zondag, en laat een zesmaal grotere ruimte geheel onvoorzien, dan laat u de Satan alle vrijheid en gelegenheid om zijn vossen en ander ongedierte in uw hof te jagen.

Draagt verder zorg, als een stenen muur *het lezen van de Bijbel* en het onderling bespreken van de zaken, die het Godsrijk aangaan, in waarde te houden. Voegt u bij hen, die de Heere vrezten, en leeft in gedurige gemeenschap met God, dan zult u u door de beschermende genade van de Heilige Geest bewaard zien door een hechte beschutting tegen verzoeking, die anders op de akker van uw ziel licht onberekenbare schade en verwoesting zouden aanrichten.

Velen hebben een bescherming voor het veld van hun dagelijkse wandel gevonden in het *in het openbaar belijden van hun geloof*. Ik richt nu het woord tot u, die in waarheid gelovigen bent, en ben er ten volle van verzekerd, dat u er meer dan eens een schild en hoede in gevonden hebt, dat u bekend en erkend was als volgers van de Heere Jezus Christus. Het heeft mij nooit berouwd, en het zal mij nimmer berouwen, dat ik eenmaal naar de kleine rivier de Lark, in Cambridgeshire, gewandeld ben, en mij daar met Christus in de doop heb laten begraven. Toen ik dit deed, handelde ik in strijd met het gevoelen van al mijn vrienden, wier oordeel ik wel eerbiedigde en op prijs stelde, maar ik had mijn Grieks Testament zelf gelezen², en achtte mij in

² Spurgeon stelt hier het punt in geschil als gemakkelijker te beslechten voor dan het in de werkelijkheid is. Het vraagstuk ligt dieper dan dat reeds een onbevooroordeeld lezen van enkele teksten de zaak voor de consciëntie zou zeker maken. Zeer is het te betreuren, dat zo spoedig na de kerkhervorming doop en avondmaal tot kerkgenootschappelijke scheidsmuren zijn gemaakt. Mij komt het voor, dat de symbolen van het Oude en Nieuwe Verbond, nevens het geschreven Woord, voor *allen* een geestelijk openbaringswoord van God zijn tot de *bijzondere consciëntie*; zodat de gemeente als kerk op het gebied van de symboliek ook met de grootste tederheid de eis en behoeften van de bijzondere consciëntie had moeten eerbiedigen. Misschien is juist deze tijd, waarin een deel van de gemeente, dat

gemoede verplicht, mij op de belijdenis van mijn geloof te laten dopen, en heb naar die overtuiging gehandeld. Door te doen zoals ik deed, zei ik tot de wereld: “Ik ben een u afgestorvene, voor u een begravene met Christus, en ik hoop van nu aan te wandelen in nieuwhed des levens.” Op die dag volgde ik door Gods genade de taktiek van de generaal, die zich had voorgenomen de vijand te bevechten, totdat hij had gezegepraald, en die daarom zijn schepen verbrandde, opdat er geen mogelijkheid tot teruggaan wezen zou. Ik voor mij geloof, dat een plechtige, openlijke belijdenis van Jezus als enige Heere en Meester te erkennen, een doornheg is, die de belijder binnen bepaalde perken houdt en zulken afweert, die pogen ons van de rechte weg af te trekken. Het spreekt vanzelf, dat dit niets meer dan een heg is, en dat het niets betekent, als men een akker vol onkruid omheint, maar als er een rijke oogst van tarwe staat, dan is zulk een afscheiding van groot belang en nut. U, die van oordeel bent, dat u het eigendom van de Heere zijn kunt, en toch als een openbare weide voor ieder open liggen, u dwaalt grotelijks. Wij mogen de wereld niet gelijkvormig, maar moeten van haar te onderscheiden zijn, en gehoorzaam zijn aan het woord: “Gaat uit uit het midden van hen, en scheidt u af.” De belofte van de zaligheid geldt de mens, die met het hart gelooft en met de mond belijdt. Kom er openlijk voor uit: “Laat anderen doen wat hun behaagt, maar wat mij en mijn huis aangaat, wij zullen de Heere dienen.” Door zo te handelen kiest u de heirbaan van de koning, en stelt u u onder de hoede en leiding van de Heere van de pelgrims naar het betere land, en Hij zal u niet begeven of verlaten. Meermalen wanneer u tot aarzelen geneigd was, zal uw openlijke belijdenis

alle bovennatuurlijke openbaring loochent, en toch op de naam Christenen blijft aanspraak maken, een geschikte tijd om de gelovigen bij ruimere zin nader tot elkander te brengen, zodat niemand zijn verstandelijk inzicht in de letter van de Schrift aan de consciëntie van de broeders als onfeilbare verklaring van Gods Woord opdringt. Het: “er staat geschreven,” kan niet van de symbolen gelden. Als tekentaal van de Goddelijke liefde zeggen zij meer dan in onze gebrekkige mensentaal kan worden uitgesproken. De opvatting, het genot, de zegen er van liggen kennelijk op het verborgen gebied, waarop het kinderhart van de mensen en Gods Vaderhart elkander in heilige gemeenschap kunnen ontmoeten, zodat deze heilige tekenen ons iets anders dan het onderwerp van twistgesprek en twistgeschrift gehoren te zijn.

Wat de doop aangaat, is, naar mijn oordeel, meer dan op enkele teksten te letten. Eerstens, dat het een instelling is van de verrezen Christus, Die als Overwinnaar van de dood, en daardoor Wereldmonarch, Zijn discipelen last gaf *alle volken* als Zijn verkregen eigendom te onderwijzen, hun, als iets waartoe zij gehouden zijn, al Zijn rijksgeboden te leren onderhouden. Zovelen dus de lichamelijke opstanding van de Heere loochenen, moeten wel de doop en bijgevolg het Avondmaal niet door de Heere ingesteld en slechts uitingen van het vroom gevoel van de gemeente achten. Avondmaal en doop toch hangen ten innigste samen, daar zowel in het Oude als Nieuwe Testament de tekenen *water* en *bloed* (verg. 1 Joh. 5: 6) onafscheidelijk als symbolen van het door de Christus te voleindigen verlossingswerk voorkomen. Het afzonderlijk en verbonden gebruik van water en bloed in de symboliek van het Oude Verbond wijst duidelijk aan, dat het water bezegelt, dat een uitwendige, en het bloed, dat een inwendige scheidsmuur tussen de onreine mens en de heilige God is weggenomen. Zo werd b.v. de genezen melaatse door de besprenging met water en bloed niet gereinigd, dat had de Heere reeds gedaan; maar als geheel genezen, uitwendig en inwendig rein verklaard van Gods wege, en daardoor vrij tot wederverschijnen in het heiligdom.

Zo is dan ook naar Matth. 28: 18-20 het water van de doop teken, dat door Christus' dood en opstanding de uitwendige scheidsmuur is weggenomen, die de volken buiten Israel in de weg stond om in de Christus met Israel Gods volk en eigendom te zijn.

Wel altijd zullen de gevoelens verdeeld blijven, of het zegel van dat volbrachte deel van het verlossingswerk reeds de kinderen van de gelovigen toekomt, dan wel of eerst zij behoren gedoopt te worden, die openlijk beleden hebben Jezus, op grond van Zijn opstanding, als Koning van het Godsrijk, als bekleed met alle macht in de hemel en op aarde, te erkennen Alleen waar deze belijdenis de Alpha van het geloof is, zal het “spreken” van het bloed van het Nieuwe Verbond (Hebr. 12: 24) tot de Omega leiden, tot het troostvol zeker zijn, dat ons de Christus geworden is tot een persoonlijk en algenoegzaam Zaligmaker. (Heid. Cat. Zond. 1).

u dwingen om met beslistheid te zeggen: “Ik deed de belofte van trouw, hoe zou ik teruggaan!” Daarom bid ik u, bouwt deze stenen muur op en laat hem geen letsel bekomen, en mocht ongelukkigerwijze hier of daar een steen zijn losgegaan, bevestig die en laat het in uw spreken en wandel gezien worden, dat u volgers van Koning Jezus bent en u uw Meester niet schaamt.

Houdt met een mannenhart aan uw godsdienstige beginselen vast en wijkt niet om winst of mensengunst. Laat toeneming in rijkdom er u niet toe brengen om een deel van uw muurwerk af te breken. Ik heb er gekend, die zich daartoe verleiden lieten, opdat zij tot vermeerdering van gezelligheid er hun rijtuig en een kring van werelds gezelschap konden doorlaten. Zij, die om mensen te behagen hun beginselen verzaken, zullen zich allengs minder geacht zien; maar zij, die zich getrouw betonen, zullen met de ware eer, die van God is, gekroond worden. Hebt zorgvuldig acht op de heg van een kloek vasthouden aan de beginselen van het geloof, en u zult er de rijke zegen van ervaren.

Nog is er een stenen muur, waarop ik u wijzen wil, namelijk *vastheid van karakter*. Ons allerheiligst geloof leert de mens om met beslistheid voor de zaak van Christus uit te komen, en zich vast besloten te tonen in het breken met slechte gewoonten. “Indien uw oog u ergert” --- wat volgt? Draag een groene kap? Nee! “Ruk het uit!” De ware godsdienst is bepaald en streng in zijn eisen. Zijn eis is: “Raakt niet aan hetgeen onrein is.” Maar velen zijn, helaas, zo traag in het achtgeven op Gods wegen, dat zij hun eigen belang niet tellen, zodat als lichtzinnigen hen verzoeken, zij de geestkracht missen om “nee” te zeggen. Zij behoeven een stenen wal, waarvan elk steenblok een “nee” is. Heb de moed om de naam zonderling te kunnen dragen. Sta pal in uw keus om nabij Christus te leven. Toon u ten stelligste besloten, om niets in uw wandel te dulden, hoe winstgevend en genoegelijk het zou kunnen zijn, waardoor u de naam van uw Meester oneer zou aandoen. Wees stipt, waar, onverzettelijk, heilig, onbeweegbaar eerlijk, onbegrensd goed, en glashelder in oprechtheid. Indien Gods genade u maar geeft om u niet deze heg van de wereld af te schutten, zal zelfs de satan gevoelen, dat hij daar niet binnen dringen kan, en hij zal tot God zeggen: “Hebt u niet een betuining gemaakt voor hem en voor zijn huis, en voor alles, wat hij heeft rondom?”

Lang genoeg hield ik u bezig met het beschouwen van de muur tot beveiliging van akker en hof; laat ons thans door de gebroken scheidsmuur binnengaan en DE GEVOLGEN VAN DE BREUK OPMERKEN.

Ik kan op dit punt korter zijn. Allereerst is dit een gevolg, dat *de grensscheiding is uitgewist*. De lijnen van afscheiding, vroeger gevormd uit goede beginselen, uit een vrijmoedig belijden en vaste voornemens ten goede, zijn verdwenen, zodat het nu de vraag wordt: “Is hij Christen of is hij het niet.” De bres is zo breed geworden, dat hij niet meer weet, wat de Heere toebehoort en wat een deel van de algemene weide vormt. Ja, in de grond van de zaak is hij geheel onzeker geworden, of hij nog tot het gevolg van de Koning behoort, dan wel als onnut aan de geweldhebber van de wereld is vervallen. Zodanige zijn de treurige gevolgen, waar de scheidsmuren niet worden verzorgd. Indien die mens nabij God had geleefd, in oprechtheid had gewandeld, en door de Geest van de Heere zich had laten leiden, om in alles op Gods wil en raad acht te geven, zou hij de grensscheidingen niet hebben laten vervallen, maar geweten hebben, dat zijn grond tot het gebied van Alleheiligen behoorde en geen deel uitmaakte van Niemandslaan of van de streken, Waar Satan als opperheer zijn scepter zwaait. Ik heb een oude vrome zuster gekend, die op haar sterfbed de aanvechtingen van de Boze overwon, door in volle verzekerdheid van het geloof zich aan het kruis van haar Heere te klemmen, en ziende op Hem, de vijand af te wijzen met de

zegekreet “Uitverkoren, uitverkoren, uitverkoren!” Als maar de muur rondom ons hele erf daar ongeschonden staat, kunnen wij de Boze wederstaan en hem toeroepen, dat hij niet de minste macht heeft over het eigendom van de Zoon van God. Om echter in volle verzekerdheid tot hem te kunnen zeggen: “Wijk van mij, want ik behoor aan Gods Gezalfde,” moeten wij de muur van de afscheidsels zo hebben onderhouden, dat de grensscheiding zo kennelijk is, dat wij elke indringer met een “verboden toegang” kunnen afwijzen. Gun de vijand geen duim grond, maar maak slechts de muur te hoger, naarmate hij het op binnendringen schijnt gezet te hebben. Waak en zie toe, dat deze tegenstander, die aan de slang gelijk is, geen scheur of reet vindt, waardoor hij zich met list een toegang zou kunnen banen.

Zodra de muur gevallen is, is ook *het wapen, dat tot bescherming diende, verloren gegaan*. Wanneer het hart van een mens aan een openliggende plaats is gelijk geworden, verwilderen al zijn gedachten en dwalen als verloren schapen op de bergen van de ijdelheid rond. Onze gedachten zijn daarin aan schapen gelijk, dat zij zorgvuldig moeten gehoed worden, zullen zij niet in een ommezien in de wildernis verstrooid zijn. “Ik haat ijdele gedachten”, was Davids betuiging; maar wie lui en slordig zijn, zijn er vol van; want het is niet mogelijk uw gedachten uit de doolhoven van de ijdelheid te houden, indien u niet elke reet stopt en iedere deur gesloten houdt. Heilige gedachten, troostrijke overdenkingen, vrome verzuchtingen en alle gemeenschapsoefening van het geloof zullen ons verlaten, wanneer wij uit traagheid en achteloosheid heg- en scheidsmuur laten vervallen.

Nog is dit niet alles, want naarmate het goede ons begeeft, komt allerlei, dat kwaad is, er al menigvuldiger binnen. Waar de scheidsmuur openligt, is de breuk reeds voor iederen voorbijganger zoveel als een zeggen, dat de toegang vrij is. Is er goede vrucht te halen, waarom zou hij ze zich niet toeëigenen; ook zal hij dit niet nalaten, maar roven zoveel hij kan. Was er enig verborgen hoekje in uw hart, dat u voor Jezus wilde vrijhouden, als u het onbewaakt laat, zal het, eer u het weet, door Satan of door de wereld bezet zijn. Waar niets de aanstaande oogst beschermt, zal hier een voedsel zoekende geit, ginds een losgebroken os, of daar een zwervende ezel zich aan het wassende graan vergasten, en zal nog meer vertrappen dan eten; en wie kan het redeloos gedierte die roof euvel duiden, als de gapingen in heg of muur zovelen en groot zijn? Al wat tot het gebied van boze lust of onreine verbeelding behoort, snuift tot roof uit, waar het de mensenziel onbeschermd ontdekt. Het is haar dan onnut te bidden: “Leid ons niet in verzoeking!” want de Heere kan uw gebed niet verhoren, als u de verzoeking opzoekt en de duivel verzoekt om u te verzoeken. Wanneer u zelf uw hart openstelt voor boze invloed, en dus de Heilige Geest bedroeft, is het door eigen toedoen, dat u het loon van uw dwaasheid oogst. Zeg mij, u, die hierin nalatig was, zou u niet wijs doen, als u nog heden en terstond toezag, of wel bij u de afscheidingen in gaven en volkomen staat zijn?

Eindelijk is er nog een ander kwaad, en wel dit allergrootste, dat *de grond zelf zal verloren gaan*. “Nee,” zegt u, “hoe zou dat mogelijk wezen?” Wel, in Engeland moge als de scheidsmuur vervalt het land blijven, in Palestina is dat geheel anders. De akkers liggen daar meest op steenachtige bergruggen, en ieder stuk bouwgrond wordt terrasvormig door stenen muren in stand gehouden. Zodra die muren in verval raken, volgt er een aardstorting, waarmede de beplanting afglijdt; en treedt daarna de regentijd in; dan spoelt al de goede grond weg, en blijft er niets over dan de kale rots, waar geen grasspruitje meer wassen kan. Juist zo gaat het de man, die op God en Zijn dienst niet waarlijk acht geeft. Onverschillig geworden voor het Woord van de waarheid en een heilige wandel, verliest hij meer en meer de macht om het goede te doen en schijnt het weldra, dat zijn hart en geest alle veerkracht verloren hebben. De

profeet Hosea riep uit: “Efraim is een botte duif, zonder hart;” en wie om zich ziet, kan hele zwermen van zulke duiven ontdekken. De man, die met godsdienst een spel drijft, geeft zijn eigen ziel prijs, en zal spoedig tot zulk een onbetekenend wezen ontaarden, dat hij van alle heilige gedachten een afkeer heeft, en tot alles wat goed en nuttig is onbekwaam is geworden. Ik bid u, mijn vrienden, om toch met heilige ernst het uwe en wat van God is te behartigen. Houdt vooral in deze onze tijd, die zich door zoveel ongeloof en lichtvaardigheid kenmerkt, vast aan de beginselen van waarheid en gerechtigheid. Waar de machten van deze wereld al haar krachten inspannen, om onze grond te vernielen, en die in modder en slijk verkeerd, als een vuile, troebele stroom in de Dode Zee van ongeloof en ongerechtigheid te doen wegspoelen, is het meer dan ooit nodig een stevig muurwerk rondom uw geloof, uw karakter, uw handel in stand te houden en het aanhoudend te bewaken. Moge daarom de Heere uw hulp zijn en door zijn Heilige Geest u geven wel geworteld te zijn, zo wel bevestigd, dat u aan alle gevaar ontkomt van “uw vrijmdedigheid weg te werpen, welke een grote vergelding des loons heeft.”

Ten laatste is het mijn roeping en plicht, om zoveel ik door mijn woord vermag, DE TRAGE WAKKER TE SCHUDDEN EN TOT EEN NIEUWE ZIN EN WANDEL TE DOEN OPWAKEN. Ik heb alle lust om een handvol kiezelgruis tegen zijn vensterruiten te werpen. Het is hoog tijd voor hem, om van Zijn legerstede op te rijzen, want de zon heeft reeds tot de laatste druppel dauw van het gras weggedronken. Maar de luiaard hunkert steeds naar “nog een weinig sluimerens.” Mijn waarde vriend, indien u op die wijze steeds bij beetjes aan uw slaapzucht blijft toegeven, zult u nimmer opwaken, totdat u, als het te laat is, uw ogen aan de plaats van de verworpenen opent. Maak daarom nu zonder verzuim op. Ontvlucht uw bed, voor u daarop uw doodslaap insluimert. Waak op! Hoe, ziet u niet waartoe het reeds met u gekomen is? U hebt al sluimerende alles onverzorgd gelaten, tot nu uw hart met zonden als met netels en distels dicht begroeid is. U hebt u om uw God en Heiland niet bekommerd, tot u nu door traagheid en zorgeloosheid werelds, zondig, zorgeloos, onverschillig en ongodsdienstig geworden bent. Wanneer ik zo spreek, spreek ik bepaald tot u, over wie eenmaal de naam van de Hoogheilige aangeropen is. Wij hadden alle reden betere dingen van u te verwachten; maar u bent wereldsgezind geworden, en bijna even ver verwijderd van wat u behoorde te zijn, als zij, die nooit trouw aan hun Heere en Koning beloofden. Ziet toe op uzelf en doet onderzoek wat er van uw muren geworden is. Geeft daarna acht op zulke uw mede-Christenen, wie het met gebed en waakzaamheid ernst is, en merkt op, hoe trouw en naarstig in het behartigen u hen ziet. Merkt op zovelen in de gemeente, die arm en onkundig zijn, en die toch veel meer dan u, door hun waken bij een nieuwe zin en wandel voor de Heere Jezus overhebben en doen. In spijt van al uw gaven en u aangeboden gelegenheden bent u een onnutte dienstknecht, die vervallen laat, wat u moest verzorgen en opbouwen. Is het dan niet hoog tijd, dat u opwaakt en toeziet? Ziet al verder op anderen, die wanneer zij aan sluimerlust toegaven, altijd zich voornamen om na een korte wijl zich goed wakker te tonen. Wat is er van zulken geworden? U ziet er onder hen, die tot grote zonden vervielen, die hun naam en stand onteerd hebben, zodat het eindelijk plicht werd hen als leden van de gemeente af te snijden; en toch zij gingen slechts een weinig verder dan u reeds gegaan bent. De toestand van uw hart verschilt weinig van de hunne, en indien u wordt gelijk zij, zult u waarschijnlijk evenzeer schipbreuk lijden als zij deden. Och, mocht u, die door een sluimergeest bent bevangen, het inzien, dat een belijder van het Evangelie, die traagheid en achteloosheid laat binnensluipen, allengs voor niets meer staat. Het hart van een

lusteloze belijder is tonder voor de tondeldoos van de duivel; onderzoekt daarom of niet soms uw hart hunkert naar de vonken van de verzoeking.

Weest eindelijk gedachtig aan het komen van onze Heere Jezus Christus. Zal hij bij zijn komst u slapende vinden? Vergeet niet de steeds naderbij komenden oordeelsdag! Waarmede zult u uzelf verontschuldigen, als u de gelegen tijd hebt veronachtzaamd, uw talenten in een zweetdoek begraven, en de Heere u rekenschap van het u toebetrouwde vraagt?

Wat u aangaat, mijn vriend, die u om bekering en nieuwhed van het leven niet bekommert, wees er zeker van, dat, als u zo al dromende blijft voortleven en meent van verontrusting geen last te hebben, nooit een blik naar binnen in uw hart wilt slaan, u ten stelligste een eeuwig verderf tegemoet leeft. Voor tragen en uit onverschilligheid achtelozen is er geen hoop, want indien de rechtvaardige nauwelijks behouden wordt, wat moet dan het deel zijn van hen, die aan hun sluimerzucht blijven toegeven in spijt van al Gods roepstemmen om hen wakker en werkzaam te maken. De zaligheid is alleen en geheel een vrucht van de genade; maar Gods genade werkt, waar zij ervaren wordt, nooit slaapzucht of onverschilligheid in de hand. De vruchten van de Geest openbaren zich als daden van ijver, moed, trouw en zelfopoffering. Moge u de erkenning van deze waarheid nog heden doen bedenken wat tot uw vrede dient, opdat u in de kracht van God alle onkruid in uw hart met wortel en tak poogt uit te roeien, en u door Gods heiligende genade als een muurwerk laat omringen, zodat ieder indringer beseft, dat er bij u voor hem geen kans tot binnenkomen is. O Heer, onze God, gedenk ons naar de rijkdom van Uw liefde; omgord ons door uw alvermogende kracht, en moge ons zien op het kruis van onze Zaligmaker het ons onmogelijk maken, om zelfs maar een ogenblik toe te geven aan traagheid en slaapzucht. Leer ons waken en bidden, opdat wij niet in verzoeking komen, maar bereid zijn in het uur dat de Bruidgom komt.

3. VORST EN DOOI

Hij geeft sneeuw als wol, Hij strooit de rijm als as. Hij werpt zijn ijs heen als stukken; wie zou bestaan voor Zijn koude? Hij zendt zijn woord en doet ze smelten; Hij doet Zijn wind waaien; de wateren vloeien heen. Ps. 147: 16-18.

Toen ik onlangs op zekere morgen mijn blik uit het venster sloeg, zag ik de aarde met een wit kleed overdekt. Er was in weinige uren zoveel sneeuw gevallen, dat de grond overal met een gelijke dikke laag overtoegen was. Weinige uren later vertoonden de akkers weer hun winterkoren onvermengd groen en ook op de geploegde grond was geen vlokje sneeuw over. Zulk een gedaantewisseling is niets ongewoons, want een plotseling dik gevallen sneeuw dooit niet zelden zeer snel weg.

Het is God, Die deze snelle veranderingen werkt, en dit niet alleen ten bate van de stoffelijke wereld, maar evenzeer met het oog op de geestelijke. God is in alles onze Opvoeder, al wat Hij doet is een woord van onderwijs. Ieder van Zijn daden is er op aangelegd, om Zijn kinderen tot hogere ontwikkeling te brengen en hen dieper in te leiden in de kennis van de verborgenheden van Zijn Koninkrijk. Welgelukzalig zijn zij, die als rechtgeaarde kinderen van Vader in de werken van Zijn handen evenzeer voedsel voor hun geestelijke als voor hun verstandelijke vorming vinden.

Verleent mij uw aandacht, als ik met u gadesla, ten eerste *Gods werk in de natuur, zoals de Psalmddichter dat tekent, en verder die werkingen van de genade, waarvan de in onze tekst getekenden het passend zinnebeeld zijn.*

I. Letten wij allereerst OP HET WERK VAN GOD IN DE NATUUR, zoals de tekst ons dat aanschouwen doet. Waarlijk, het zal geen verloren tijd zijn als wij de heerlijkheid van onze Schepper en Verzorger in de verschijnselen van vorst en dooi opmerken.

1. Wat ons allereerst treffen moet is het *nauwe verband tussen Gods bestuur en het waargenomen verschijnsel*. Mijn ziel verheugt zich, als ik bij het lezen van deze woorden aanschouw, hoe waarlijk God in deze wereld tegenwoordig en werkzaam is. Er staat geschreven, niet: “de natuurwet doet sneeuw ontstaan,” maar “Hij geeft sneeuw,” alsof ieder vlokje ons rechtstreeks uit Zijn hand toe kwam. Ons wordt niet gezegd, dat een zekere natuurlijke regeling vocht tot rijm maakt; nee, maar evenals Mozes as in zijn handen nam en die over Egypte verspreidde, staat er: “Hij strooit de rijm als as.”

Wij lezen niet, dat de eeuwige God het werktuig van deze wereld in gang heeft gezet, zodat op bepaalde tijden werktuigelijk het ijs ontstaat. Nee, zelfs iedere hagelkorrel komt van God tot ons. “Hij werpt Zijn ijs heen als stukken.” Evenals de slingeraar de steen langs een berekende weg slingert, is het pad aan elke hagelsteen door Goddelijke macht afgebakend. Zoals u zult opmerken, wordt het ijs *Zijn ijs* genoemd, en daarna van de koude als *Zijn koude* gesproken. Deze woorden stellen de natuur voor ons in een zeer verheven licht. Wanneer u in iedere hagelsteen Gods hagel en in elk ijskristal Gods ijs aanschouwt, hoe kostbaar worden dan die waterdiamanten in onze schatting. Wanneer de koude ons nijpt en door ieder kledingstuk zich een weg baant, moet de gedachte ons troosten, dat het Zijn koude is. Op hoe opmerkelijke wijze stelt verder de tekst het invallen van de dooi voor: “Hij zendt Zijn woord uit.” God laat het niet aan bepaalde natuurkrachten over, maar zoals een vorst “zendt Hij Zijn woord uit en doet ze smelten. Hij doet Zijn wind waaien, de wateren vloeien heen.” De wind, uit welke hoek hij waaie, hetzij hij uit het Noorden vorst of uit het Zuiden dooi aanbrengt, is

Zijn wind. Ziet, hoe in Gods tempel alles Zijn majesteit verkondigt. O leren wij steeds meer de Heere in al Zijn werken te zien, want waarlijk Hij doet al deze dingen. Deze voorstelling van Gods rechtstreeks zelf werkzaam zijn in de natuur, moet door ons op zijn Vaderlijke voorzienigheid worden overgebracht. Het zal toch u tot grote troost zijn Zijn raad en Zijn hand in al uw verliezen en zorgen en smarten te zien, want hoe zou u kunnen en willen morren, zodra u overtuigd bent: het was de Heere, Die die dit deed. Ook zal dit geloof de zoetheid van de dagelijks door u te ontvangen weldaden zeer verhogen. Of zal al het goede, dat uw leven veraangenaamt, u niet dubbel goed zijn bij de gedachte, dat u het, niet aan enig toeval, maar aan de eigen beschikking van de Vader in de hemel te danken hebt? Is uw dis slechts schaars voorzien, uw hart zal bij zo schamel deel vergenoegd zijn, omdat u weet dat een wijze liefde u uw deel met die karigheid heeft toegemeten. Dit bewustzijn zal een zegen schenken aan uw brood en water, het zal de naakte muren van uw slecht gemeubelde kamer vervullen met een tevredenheid als in paleizen niet woont; uw hard bed zal een leger van dons worden, alleen door de gedachte: het is mijn Vader, Die het alles zo wil en bepaalt. Wij zullen, staande in dit geloof, de glimlach van Zijn goedheid zien, waar anderen niets aanschouwen dan de zwarte hand van de dood, die hun wreedaardig hun dierbaarste panden ontroofd. Wij zullen er de daad van een Vader, Zijn liefde, al wordt zij door onze kortzichtigheid niet doorzien, in erkennen, als ziekte onze stallen en weiden bezoekt en onze kostbare veestapel slinken doet. Ons ziekbed zal ons een leerschool, een oefening in inniger gemeenschap met God worden, wetende, dat de Vader dit leger tot onze opvoeding ons spreidde. O, laat ons vasthouden aan dit besef. Zij het een muur rondom al onze levenservaringen, zodat niets ons ook maar een ogenblik met de twijfel vervulle, dat God niet evenzeer het allerkleinste als het grotere in ons levenslot beschikt en regelt. Doe treffend en waar is deze troostrijke gedachte uitgesproken door één van onze dichters, waar hij zegt:

Als pest het land doorwaart, wordt 's Heeren hand erkend,
 En wie dan Hij is 't, die de rups op 't roosje zendt?
 De sneeuwval in 't gebergte leert voor zijn almacht beven,
 Maar doet ook Hij niet 't blad bij 't dorren neerwaarts zweven?

Zinge dan onder alles uw hart: Jehova-Shammah, de Heere is hier!

2. Verder wens ik, dat u met dankzegging opmerkt, welk een *gemakkelijkheid* zich in de werkingen van God openbaart. Bij het lezen van onze tekstverzen zou men kunnen menen, dat het verwekken van vorst en het voortbrengen van sneeuw een allereenvoudigste zaak is. Een werkmans hand steekt in een wolbaal, en werpt de wol om zich heen; niet meer inspanning kost het de Heere om sneeuw te doen ontstaan: "Hij geeft sneeuw als wol." Iemand neemt een handvol as en werpt die in de lucht, evenzo strooit God de rijm als as. Rijm en sneeuw zijn wondertekenen op het gebied van de schepping. Allen, die door de mikroskoop de buitengewone schoonheid van de ijskristallen gadesloegen, werden door hun fraaie vormen in verrukking gebracht; en toch wat is die vorming voor de Heere? "Hij werpt Zijn ijs heen als stukken," zonder dat dit Hem meer inspanning kost, dan dat wij in koude winterdagen uit ons venster broodkruimels aan de mussen en roodborstjes toewerpen. Wanneer de rivieren met een ijskorst voeten dik zijn bedekt, en de aarde als in ijzeren ketenen geboeid ligt, welke macht doet dan die ijsklomp smelten, hoe geschiedt dat? Geen ontelbare vuren behoeven daarvoor te worden ontstoken, geen reuzenbatterijen behoeven daartoe hun elektrische schokken tot het hart van de aarde te brengen; nee, "Hij doet zijn wind waaien en de wateren vloeien heen."

De gehele zaak komt tot stand door een woord, door een ademtocht. Indien u of ik enig groot werk zou moeten uitvoeren, welk een zwoegen en zweten, welk een draven en slaven zou dit ons kosten; zelfs de bekwaamste bouwmeesters, wie de wonderen van onze werktuigkunde ten dienste staan, kunnen niet veel zonder groot gedruis en geweld. Zo is het niet in alles wat tot de arbeid van een almachtig God behoort. Onze aardbol wentelt in vier en twintig uren om zijn as, en de kleinste draaitol maakt meer gedruis dan hij; en evenals de aarde gaan alle grote gesternten in stilte het hun voorgetekend pad door het hemelruim. Zo dikwijls ik een katoenfabriek intreed, is het eerste, wat ik verneem, een oorverdovend geweld, en zelfs het wiel van de watermolen kan geen rad drijven, zonder een nooit rustend kletteren van de waterdruppels; maar de grote raderen van Gods wereldbouw bewegen zich zonder geluid; bij dezen geen kraken of schuren, alles werkt onhoorbaar zacht. Maar een zelfde gemakelijkheid is aan het werk van Gods voorzienigheid eigen. Uw hemelse Vader kost het niet meer om uw grootste moeiten en bezwaren dan om de sneeuw te doen wegsmelten. Hij zal u, wanneer u slechts op Hem vertrouwt, op even eenvoudige wijze verlossen. Hij opent Zijn hand en verzorgt al wat leeft zonder meerdere moeite, dan waarmede Hij ijs en sneeuw doet worden en verdwijnen. Gedenkt dan steeds, dat het openen van Gods hand, dat een enkel woord, de ademtocht Hem genoeg zijn, om u alles te doen geworden, wat u met vertrouwend en kinderzin biddend hebt begeerd.

3. Merkt al verder op de *verscheidenheid* vast Gods werken in de natuur. Wanneer de Heere vorst als Zijn werktuig gebruikt, brengt Hij sneeuw voort, een wondervol voortbrengsel, daar elk kristal, waaruit het bestaat, een toonbeeld van kunst is. Maar het is de Heere niet genoeg sneeuw gegeven te hebben; uit hetzelfde water doet Hij andere schone vormen tevoorschijn treden, de zo sierlijke rijm; en een niet mindere luister kenmerkt een derde voortbrengsel, het schitterend ijskristal. Alle deze roept één macht, de koude, in het aanzijn. Welk een wonderbare verscheidenheid doet de wetenschap ons in de onderscheiden vormen van bevroren water opmerken, Dezelfde God, Die de vloed door koude tot kristal maakte, maakt door warmte de wateren wederom vloeibaar. Doch ook zelfs in de dooi is geen eentonigheid in de wijze van tevoorschijn treden. Soms ontspringen de blijde stromen met zulk een heftigheid aan hun boeien, dat de gezwollen rivieren buiten haar oevers treden en de velden overdekken, en dan weer smelt het ijs zo langzaam en geleidelijk, dat het als bij droppels vrij wordt. Een zelfde verscheidenheid vertoont zich op elk gebied van de schepping aan ons oog. Zo heeft de Heere in Zijn voorzienigheid duizenden vormen van aan vorst gelijkende beproevingen, waarmee Hij de zijnen bezoekt, en tienduizenden stralen van genade, om hen te troosten en te verblijden. Hij heeft macht om, indien Hij dit wil, u met de sneeuwbeproeving, of met de rijmbeproeving, of met de vorstbeproeving te bedroeven, en evenzeer kan zijn woord uit die banden vrijmaken, en dat op ontelbare wijzen. Terwijl de mensen in de regel op hoogstens twee of drie wijzen hun raad kunnen ten uitvoer brengen, is de Heere God oneindig in verstand en brengt Hij Zijn wil tot stand langs wegen, die nooit in enig mensenbrein waren opgekomen.

4. Ik wens, dat u evenzeer een oog mag hebben voor de *snelheid*, waarmee in de natuur het werk van God tot stand komt. In de dagen van koning Ahasverus gold het als iets verwonderlijks, dat in zijn rijk het brievenvervoer op snelvoetige dromedarissen plaatsvond. In onze stoomeeuw zijn wij die vorst in snelheid verre vooruit gestreefd, en met onze telegraaf en telefoon gaan onze berichten als gevleugeld tot de einden van de aarde. Maar wat heeft de snelheid, die wij bereikten,

te betekenen nevens die, welke wij in de werkingen van God aanschouwen! Hoe juist zegt de dichter van onze Psalm: “Hij zendt Zijn bevel op aarde, Zijn woord loopt zeer snel.” Hij sprak: “Open de schatkamers van de sneeuw!” en de vlokken vielen terstond in ontelbare menigte neer. Daarna klonk zijn woord: “Sluit haar deuren,” en niet het kleinste vlokje sneeuw werd meer gezien. Toen zei de Heere: “Dat de zuidenwind waaie en de sneeuw doe smelten,” en het donzenkleed verdween door het spreken van Zijn mond. O u, die gelooft, u kunt niet vooruitzien op hoevelerlei wijzen uw God tot uw hulp kan opdagen. David zegt van de Heere, zijn Helper: “Hij voer op een cherub en vloog; ja, Hij vloog snellijk op de vleugelen van de wind,” Hij, de oneindige in liefde, zal komen en zijn geliefden verlossen. Hij zal de hemelen scheuren en neerkomen. Met zulk een spoed zal Hij komen, dat Hij niet toeft, om de gordijnen van de hemel te ontrollen, Hij zal ze scheuren in Zijn haast, en de bergen doen wegvlieden voor Zijn oog, om hen uit te redden, die in het uur van de beproeving Zijn naam aanroepen. De machtige God, Die het ijs zo snel kan vloeibaar maken, kan ook Zelf arendsvleugelen nemen en tot uw uitredding spoeden. Sta op, o Heere! Uw kinderen ter hulpe, en toef niet om hen uit te redden uit hun noden.

5. Nog treffe ons deze gedachte, dat de *goedheid* van God ons evenzeer toespreekt in al de werken van Zijn schepping en voorzienigheid. Reeds zien wij Zijn goedheid in hetgeen de Heere niet doet. Terecht vraagt de Psalmddichter: “Wie zou bestaan voor Zijn koude?” Onwillekeurig doet de barheid van de winters ons aan de armen denken, en alleen een versteend hart kan hen vergeten als de sneeuw in dikke laag de grond bedekt. Maar denk u nu een sneeuwval zonder ophouden. Wie op aarde zou hem kunnen stuiten? Dezelfde God, die ons één dag sneeuw zendt, zou het ook vijftig dagen achtereen kunnen doen? Wanneer de vorst ons pijnlijk doet huiveren, wat zou God verhinderen ons maanden aan maanden onder die druk te laten? Wij kunnen slechts Zijn goedheid prijzen, dat Hij “Zijn koude” niet in zulk een mate zendt, dat onze levensgeest er geheel door uitgeblust wordt. Reizigers naar de Noordpool sidderen, zo dikwijls zij de vraag indenken: “Wie zou bestaan voor Zijn koude?” Koude toch openbaart een mate van almacht, wanneer het God behangt haar te laten heersen. Laat ons dan God danken, Wiens genade haar voor ons heilzame teugels aanlegt.

Maar niet enkel in ontkennende, ook in stellige zin is de sneeuw een openbaring van genade. Hoeveel ligt er in de vergelijking “Hij geeft sneeuw *als wol*.” De sneeuw is als een dekkleed over de aarde. Zij beschut de kleine plantjes, die even boven de grond uitkijken, en wier toppen anders bevroren zouden. Onze Psalmberijming, zegt in die geest:

Hij strooit Zijn sneeuw als zachte wol op aard,
Ten dekkleed, dat ons wassend graan bewaart.

Het was een mening van de ouden, dat de sneeuw warmte schonk aan de dieper liggende grond, en dat zij daardoor vruchtbaarheid aanbracht; en dit deed hen de Gever prijzen voor zijn gaven. Gewis, Gods genade openbaart zich in Zijn koude ook daardoor, dat besmettelijke ziekten een vrijere loop en langer duur zouden hebben, wanneer niet koude haar paal en perk stelde. De kortzichtige mens mag de winterslaap van de aarde enkel schade achten, wie verder ziet, ontdekt spoedig dat de schikking van Gods voorzienigheid, welke ons de winter aanbrengt, tot ons nut is. Het puntig gezegde van een oud schrijver: “sneeuw is wol, vorst is vuur, ijs is brood en regen drank,” is zuiver waarheid, al klinkt het als een raadselspreuk. Het laat zich niet loochenen, dat vorst, bij zijn doordringen in de grond, deze losser en meer vruchtbaar

maakt en dat zo ijs brood wordt. Zo zijn de werkingen, die de arbeiders voor een tijd van werk beroven, inderdaad middelen tot levensonderhoud voor allen. Laat daarom ons Gods goedheid evenzeer in sneeuw en vorst opmerken als in de dooi, die de winterkoude en haar uitwerkselen verdrijft.

Christen, word nimmer traag in het opmerken van Gods goedheid in de uitwerkselen van de vorst van de tegenspoed. Houd er u van verzekerd, dat wanneer het God behaagt, u in de snijdende winden van de smart te bezoeken, Hijzelf daarin u opzoekt. Hij is altijd zichzelf gelijk, altijd liefde en evenzeer liefde in de pijn, die Hij aandoet, als in de zachte koelte van de blijde hoop, waarmede Hij ons hart verkwikt. Loof Hem, Hij geeft de zomer en de winter, dat uw lied Hem het hele jaar door prijze! Loof Hem, Hij geeft de dag en zendt de nacht, wees daarom altijd bereid en gezind Hem te danken en te roemen! Werp uw vrijmoedigheid niet weg, welke een grote vergelding van loon heeft. Evenals David sneeuw, regen en stormwind tot een Psalm van lof samenvlocht, weve uw geloof, uw zorgen, moeite en bekommernissen tot een dankbaar loflied, en doe u onder alles roemen:

Loof de Heer, met blij gemoed;
Altijd, in alles is Hij goed.

Maar lang genoeg toefden wij op het gebied van de schepping. Het is een uitlokkende grond om er te blijven toeven, maar andere velden roepen mij. Ook daarheen moet ik u leiden.

II. Het is mijn roeping u nader met ernst en nadruk te wijzen OP DIE WERKINGEN VAN DE GENADE, VAN WELKE VORST EN DOOI ENKEL ZINNEBEELDEN ZIJN.

Er is een tijdperk, waarin God het volk van Zijn eigendom met de *vorst van de wet* bezoekt. De wet is voor onze ziel wat de snijdende Noordenwind voor het vlees is. Het geloof mag er liefde in kunnen opmerken, maar voor het vleselijke oog van onze zinnelijkheid is dat onmogelijk. De wet treft ons innerlijk leven als een koudekwelling, en schrikwekkende Noordenwind. Indien wij aan de, volle macht van de wet waren prijsgegeven, zou het voor ons zieleleven zijn, als ware het blootgesteld aan een vrieskoude, die alle plantenleven vernietigt. Reeds voor een tijd zou die onverdeelde macht genoeg zijn, om het merg in ons gebeente te doen verstijven, en ons ineens als levenloos te maken. "Wie zou bestaan voor Zijn koude?" Maar wie zou bestaan, als de wet haar vloek ons in de volheid van haar macht deed gevoelen? De uitwerking van de wet op de mensziel is genoeg om daar alle bronnen van blijdschap tot ijs te verstenen. Wie zou het minste gevoel van vreugde kunnen kennen, wanneer zijn geweten door de verschrikkingen van de wet ontwaakt en gejaagd is? Wanneer de wet van God als een noorderstorm door hart en ziel giert, hebben muziek en dans geen aantrekkelijkheid meer, verliest de beker zijn opwekkende macht, en zijn al de bekoringen van deze aarde verdord en verbroken. De wet versteent de stromen van het vermaak tot een kille ijskorst. Zij knakt alle bloesems van de hoop en blaast dofheid en roest over het best gepolijste zilver en goud. De koude van de wet doet de zondaar nijpend gevoelen met hoe ellendige lompen hij gedekt is. Zolang het zomerweer was kon hij met opgestoken hoofd omgaan en zijn gescheurd en haveloos kleed voor een koningsdos houden; maar nu maakt de koude het kleinste scheurtje in zijn gewaad openbaar en onder de hand van de schrik en ontzetting barendes wet beeft hij als de bladeren van een esp. De Noordenwind van het gericht doorzoekt de mens door en door tot in de meest verborgen schuilhoek. Hij wist niet wat in hem was, maar daardoor aan zichzelf ontdekt, leert hij zichzelf als geheel verdorven en verloren

kennen. Dat zijn enige van de verschrikkingen, waarin de wet zich door haar kille ademtocht openbaart.

De vorst van de wet op zichzelf werkt enkel verharding. Geen macht is zo geschikt om rotsstenen te splijten en steenklompen te doen tuimelen als vorst, wanneer zij door dooi wordt gevolgd; maar enkel vorst maakt de aarde als een klomp ijzer, waarop de ploegschaar breken, maar waarin zij niet doordringen kan, Een zondaar, die vreemd aan het Evangelie onder de invloed van Gods wet verkeert, wordt door wanhoop verhard en zegt: “Er is voor mij toch geen uitkomst, waarom zou ik niet blindelings mijn lusten inwilligen? Er is voor mij geen hemel te wachten na dit leven, ik wil dus deze aarde, zoveel ik kan, voor mij tot een hemel maken. Daar eens de hel mijn zeker deel zal zijn, wat zou ik beter kunnen doen dan tenminste hier het volle zoet van de zonde te genieten!” Zulk een spreken is niet aan de wet te wijten. De schuld ervan ligt alleen in het verdorven hart, dat zij verharden, maar niet breken kan. Toch, vergeten wij het nooit, is zodanig de werking van de wet op zichzelf.

Wanneer de Heere door de koude van de wet aan het hart Zijn macht heeft doen gevoelen, zendt Hij de *dooi van het Evangelie*. Zodra de Zuidenwind uit het land van de beloften waait en herinneringen aan Gods vaderlijk medelijden en tedere goedheid aanbrengt, begint opeens het hart zich te openen, totdat het bewust worden van een met bloed gekochte vrijspraak het geheel verandert. Tranen wellen in de ogen, het hart is vertederd, stromen van dankbaar genot vloeien mild en de rozenknoppen van de hoop ontsluiten zich met liefelijke geur. Een hemelse bron fluistert de bloemen, die in de koude aarde sliepen, het woord toe, dat haar doet ontwaken. Zij vernemen die stem en beuren het hoofd omhoog, want zie, “de winter is voorbij, de plasregen is over, hij is overgegaan, de bloemen worden gezien op het land, de zangtijd genaakt en de stem van de tortelduif wordt gehoord in ons land.” God zendt Zijn woord en spreekt tot de verootmoedigde zondaar: “Uw strijd is vervuld, uw ongerechtigheid is verzoend,” en wanneer nu dit vertroostend woord met macht tot de ziel komt en de zachte ademtocht van de Heilige Geest gelijk een warme zuidenwind op het hart werkt, vangen de wateren aan te vloeien, en is het gemoed van een hogere vreugde, licht en vrijheid vervuld en opgetogen:

De wet, 't gebod met vloek belaân,
Haar winterkou is heengegaan,
De kilheid vlood voor lente's nadren,
't Bloed stroomt ons sneller weer door de adren;
Verlossing daagde, 't jubeljaar,
Dat Gode ons vrijmaakt, heil, 't is daar

Toonde mijn woord u dat de vorst en dooi in de natuur zich met de wet en het Evangelie op het gebied van de genade laten vergelijken, volgen wij eenzelfde gedachtenloop door wat ik naar de tekst ten opzichte van de natuur opmerkte, nu ook in het werk van de genade gade te slaan.

Het eerste dat onze aandacht trok, was *Gods rechtstreeks Zelf optreden in de natuur*. Een zelfde eigenschap van het werk van God, mijn waardste vrienden, *laat zich op het gebied van de genade aanwijzen*. Wanneer het hart in waarheid door de wet getroffen wordt, zodat zij de zonde als bovenmate zondig doet erkennen; wanneer alle vleselijke verwachtingen door de kilheid van de wet dodelijk getroffen zijn, en daardoor de ziel haar volstreckte naaktheid, doodsstaat en ellende beseft, dan is daarin Gods vinger zichtbaar. Spreek niet van de prediker van het woord. Hoe ernstig en overtuigend hij mag gesproken hebben, God gebruikte hem enkel als Zijn werktuig, de Heere Zelf

deed het alles. Zodra de dooi van de genade zich vertoont, merkt dan, ik bid het u, de kennelijke band van God op in iedere straal van troost, die het verontrust geweten licht en kalmte geeft, want het is de Heere alleen; die het verbroken hart verbindt en zijn wonden heelt. Wij zijn maar al te geneigd om niet verder te zien dan de tussen God en ons liggende oorzaken. Een bijgelovig hangen aan tekenen wacht van de sacramenten de verbreking en genezing van het hart; maar zij zeggen: “Het is niet bij ons.”

Anderen wachten het, zonder hoger opzien, van de prediking, maar allen, die waarlijk Gods Woord verkondigen, zullen zij toeroepen: “Het is niet bij ons.” Welsprekendheid en ernst, ook waar zij zich in de volheid van hun macht vertonen, kunnen het hart noch verbreken noch helen. Dit is Gods eigen werk. En let wel, niet Gods middellijk werk, in de zin waarin ook de wijsgeer toestemt, dat God zich openbaart in de natuurwet; nee, het is Gods eigen, persoonlijk, onmiddellijk werk. Hij strekt in werkelijkheid Zijn hand uit, als het gemoed verootmoedigd wordt, en het is Zijn eigen rechterhand, die aan het innerlijk leven kalmte, reiniging en volkomen genezing schenkt.

Het is mijn innige begeerte, dat deze gedachte post vatte in uw ziel; want anders zult u de Heere de eer niet geven, welke Hem toekomt, noch ook gezond in de leer van de waarheid zijn. Alle afwijking van de gezonde leer op het punt van de bekering is een gevolg van het vergeten, dat deze van het eerst tot het laatst Gods werk is; van het voorbijzien, dat het minste verlangend uitzien naar Christus evenzeer het werk van God is als Zijn voor ons geven van Zijn eengeboren Zoon; en van een blind zijn voor de waarheid, dat het gehele verloop van ons geestelijk leven van de Alpha tot de Omega het werk is van de Heilige Geest, die in ons het willen en werken werkt naar Zijn welbehagen. Evenals u blijkbaar de vinger Gods aanschouwd hebt in het werpen van het ijs en het uitzenden van de dooi, merkt zo, ik bid het u, ook het werk van Gods hand op, in uw bewust zijn van zonde en in uw komen tot Jezus, als uw Verlosser. Verenigt u van harte met allen, die in deze waarheid staan en Gods wonderwerken roemend belijden, dat Hij alle dingen werkt naar de raad van Zijn wil.

Heer, wanneer naar U wij vragen,
 Hebt u ons reeds gâgeslagen,
 Werkt Gij in ons Uw wil en welbehagen;
 Nooit is U de mens voorkomen;
 In ontferming aangenomen,
 Is 't Uw levenskracht, die 't hart ons mag doorstromen.

De tweede gedachte, die de tekst opwekte, was van de *gemakkelijkheid, welke zich in het werk van de Heere in de natuur openbaart*. Er valt daarbij geen inspanning of stoornis op te merken. Brengt dat vrijelijk op het werk van de genade over. Hoe licht valt het God de wet haar macht in de mensenziel te doen tonen. Ziet gindse verharde zondaar, u hebt hem niet kunnen treffen, en niets wat hem wederverdoer deed zijn geweten tot schuldbesef ontwaken. Hij is dood, kennelijk geheel dood in zonden en misdaden. Wanneer het echter God behaagt door Zijn Geest op hem te blazen, dan smelt de ijskorst, die zijn hart bedekte. De meest roekeloze vloeker en eedzweerder, wiens mond zwart is van zijn goddeloze taal, zal, raakt maar de Heere hem aan met de vinger van Zijn onweerstaanbare genade, God prijzen, Zijn naam eer geven en tot Zijn eer leven. Stelt toch nooit paal of perk aan de macht of liefde van de Heilige van Israel. De vervolger Saul werd een ijverende en liefdevolle Paulus; waarom zou het dan God onmogelijk zijn de zondaar te verlossen, aan wiens behoud u wanhoopt? Vrouw, uw echtgenoot mag onhandelbaar schijnen, geen toestand is hopeloos tegen-

over God. Ouders, uw kind mag tegen de hemel en tegen u gezondigd hebben, maar God kan de meest ontaarde verootmoedigen. De scherpste vorst van hardnekkig zondigen moet wijken voor de dooi van de genade. Zelfs de ontzettendste ijsbergen moeten wegsmelten in de golfstroom van de oneindige liefde.

Arme zondaar, ik mag van dit deel van onze beschouwing niet afstappen zonder nog een opzettelijk woord tot u. Misschien heeft de Heere Zijn koude over u gezonden, en meent u, dat die wintertijd nooit voor u zal eindigen. Laat mij u moed inspreken, opdat u de hoop niet varen laat, en slechts te meer ijvert in een bidden om ervaring van genade. Overdenk de versregelen door een vrome dichteres ontboezemd, die uw droeve, maar nooit hopeloze toestand gelden:

De strenge winter sluit zijn ijs, gelijk een keten,
Der naakt geworden aard verkleumend om de leên.
Hoe bleek, hoe troostloos, van de Schepper als vergeten,
Ligt daar het bloembed, eens vol leven, nu als steen.

De zon onthoudt de grond haar koesterende stralen,
De dagen korten steeds bij schaarser wordend licht;
De vreugde, 't leven vliedt van heuvelkling en dalen,
Beeld van mijn hart, geprangd van lijdens ijzren wicht.

Door zorgen is mijn hart, als, door de winterstormen,
In 't somberst rouwgewaad van koude en nacht gehuld;
Vergeefs troost mij de hoop, zij kan geen beeld meer vormen
Dat in mijn moedeloosheid mijn ziel met troost vervult.

Keer weder, Heer, o keer, hernieuw mijn kracht, mijn leven,
Doordring mijn binnenst met uw heilige liefdegloed,
Dan zal verkwikkend mij een lente opnieuw omzweven,
Die bloesem, die zij baart, U dankbaar dragen doet.

Het is licht voor God u te verlossen van uw verslagenheid en vrees. Hij spreekt: "Ik delg uw overtredingen uit als een nevel." Nu enige dagen geleden sloeg ik 's avonds de lucht gade en zag hoe een dreigend grauw wolkgevaarte zich over het hele lucht-ruim uitbreidde, en ik dacht: het zal zeker gaan regenen. Ik begaf mij dus binnenshuis; maar toen ik spoedig daarop nog eens uitzag, was de lucht geheel blauw en had de wind alle wolken weggevaagd. Zo kan het ook uw zielen gaan. Het is voor de Heere een kleine zaak om al de last van de zonde van een berouwhebbend zondaar weg te nemen. Alle hinderpalen, die aan ons beseffen en kennen van de vergevende genade van de Vader in de weg stonden, zijn door Jezus, toen Hij voor ons op het kruishout stierf, weggenomen; en als u waarlijk in Hem gelooft, zult u ervaren, dat Hij al uw zonden begraven heeft in het hart van de zee. Indien u kunt geloven, alle dingen zijn mogelijk degene, die gelooft.

Onze volgende gedachte betrof *de verscheidenheid van het werk van de Heere in de natuur*. De vorst openbaart zich op drieërlei wijze, als sneeuw, rijm en ijs; en als de dooi invalt, doet zij dit op allerlei wijze. Evenzo is het met Gods werk in het mensenhart. De overtuiging van zonde komt niet tot allen op dezelfde wijze. Soms komt zij als de sneeuw. U hoort de sneeuw niet vallen, de ene vlok dekt zacht de andere. Zo zacht en stil komt ook soms het schuld bewustzijn, zodat wij nauwelijks zeggen kunnen, wanneer wij tot het eerste inzien van onze zondigheid kwamen. Een werk van waarachtige bekering kan een nauw bespeurbare aanvang hebben. Daartegenover werpt de Heer Zijn ijs als stukken, ratelen de zware hagelsternen

dreigend tegen onze glasruiten, en evenzo ontwaken sommigen tot schuldbesef, als ware het door het werpen van scherpe stukken ijs en hagelstenen. Gods weg, hoewel één, is rijk aan verscheidenheid. Het is even waarlijk vorst, als Zijn koude de zachte, stil neervallende sneeuw verwekt, als wanneer deze scherpe ijsschotsen en vernielende hagelstenen vormt. Waarom zou u met onbuigzame geest voor u de hardheid van de verschrikking noodzakelijk maken? Verootmoedig u voor de Heere en wees Hem dankbaar als Hij Zich tot u keert, het aan Zijn wijsheid overlatende wat uw hart tot een waarachtige toebrenging nodig heeft.

Wat verder de dooi van de genade aangaat, laat het u genoeg zijn door Jezus vergeving te ontvangen, en stel op generlei wijze de Heere eisen omtrent de wijze, waarop Hij u van Zijn genade behoort zeker te maken. Dooi is een algemene, trapsgewijze voortgaande werking; maar zijn aanvangen is niet altijd met juistheid aan te wijzen. De ketenen van de natuur worden allengs losgemaakt. De bovenzijde van het ijs en de sneeuw smelten het eerst, totdat al meer en meer de warmte het geheel doordringt en de hardste, aan rotsen gelijke schotsen verdwijnen. Maar is al de dooi algemeen en zichtbaar in zijn uitwerksels, de machtige kracht, die zijn slopen teweegbrengt, kunt u niet zien. Evenmin kunt u de Geest van God anders dan in Zijn uitwerking aanschouwen. U kunt zien, hoe deze trapsgewijze op de gehele mens werkt, door het verlichten van zijn verstand, het vrijmaken van zijn wil, het verlossen van zijn hart uit de vrees, het hem bezielen door een levende hoop, het doen opwaken van zijn geest, en het zo in hem kweken van hoop en vrede en moed. Maar u kunt bij dit alles evenmin de Geest van God als de Zuidenwind zien, Wiens adem het ijs doet smelten. De uitwerking van Zijn macht moet worden ervaren, en als u die in u gevoelt, verbaas u dan niet twijfelend, omdat Zijn werking in u niet juist dezelfde gestalte heeft, waarin anderen haar leerden kennen. Bij alle verschil blijft er in ijs en rijm en sneeuw een opmerkelijke gelijkheid, en zo ligt aan de moeilijke levenservaring van al Gods kinderen een gelijkheid ten grondslag, die wij niet over het hoofd mogen zien, op hoe onderscheiden wijze zich ook de genade van God in verschillende persoonlijkheden openbaart!

Verder hebben wij ook op *de snelheid in al Gods werken* acht te slaan. “Zijn woord loopt zeer snel.” Hij heeft niet vele dagen nodig, om ons van sneeuw te verlossen. Een stadsaannemer zou heel wat karren en mensen nodig hebben, om een sneeuwmassa op te ruimen, die de Heere met een enkel woord in uren verdwijnen doet. Evenzo is het met de ziel, en de Heere toont Zijn macht soms zeer snel, als Hij het zondaarshart verblijden wil. Wellicht hebt u lang, zeer lang de werking van Zijn ijzige wet gesmaakt, maar er is geen reden, waarom u haar juk nog een uur langer dragen zou. Wedersta niet langer de Geest, Die u geheel en alleen op Christus’ volbracht werk wil doen vertrouwen, en Hij zal u terstond uitleiden uit het diensthuis van de wet en in in de vrijheid van het nieuwe Verbond doen juichen, omdat u al uw zonden vergeven kent. Troosteloze ziel, meen niet langer dat u uit de diepte, waarin u zucht, slechts stap voor stap kunt opklimmen. Nee, uw van God u beschikte Verlosser kan uw voeten op de rots van het heil vastzetten, eer de minuutwijzer zijn rondgang op de klok heeft voleind. In een punt van des tijds kan Hij u uit de dood in het leven en uit de verdoemenis in de toestand van de gerechtvaardigden overbrengen. “Heden zult gij met Mij in het paradijs zijn,” was het woord van de Zaligmaker tot de moordenaar op het kruis. Geloof alleen, geloof in het zoenoffer voor u door de Christus op Golgotha gebracht, en u zult behouden en deelgenoot van de zaligheid zijn.

Het was onze laatste gedachte, dat in alles wat God voor en aan ons doet, *Zijn*

goedheid blijkt. Welk een zegen, dat God ons door Zijn wet niet nog zwaarder juk heeft opgelegd! “Wie kan bestaan voor zijn koude!” O, mijn geliefden, het is iets vreselijks, wanneer God alle natuurlijke troost van een mens wegneemt, door hem de volheid van Zijn rechtvaardige toorn in zijn binnenste te doen gevoelen. Men spreekt van mensen, die door boze geesten gejaagd worden, maar niemand kan door bozer geesten gekweld worden dan door zijn begane zonden, als deze hem in haar strafwaardigheid steeds voor ogen zijn. Het kinderverhaal van de zeeman, met het oude mannetje van de berg op zijn rug, die hem als steeds zwaarder last buigen deed, is wel de aanschouwelijke voorstelling van een door schuld bezwaard geweten. Indien ook maar enige zonde als kwelgeest op de rug van een mens springt, zal zij de zondaar al dieper en dieper neerdrukken, tot hij zich eindelijk als in de duisternis en pijn van de hel gevoelt. Er is geen plaats, waar u de zondenlast dragen kunt, zolang uw voet niet de Rots van de eeuwen heeft bereikt, en daar is het uw rust en blijdschap niet, dat u zelf die draagt, maar dat Jezus alles voor u gedragen en volbracht heeft. Onze geest zou ten enenmale bezwijken, indien de vloek van de wet ons in volheid treffen kon. God zij dank, “Hij ontnemt voor ons aan de Oostenwind zijn volle scherpte.” Toch is het voor ons stof van dankzegging, dat wij iets van de vrieskoude van de wet mochten smaken. De dwaasheid van de eigengerechtigheid wordt gedood door de winter van schuldbesef. Wij zouden nog duizendmaal hoogmoediger, dwazer, wereldsgezinder geweest zijn, had niet de Heere door het nijpen van Zijn koude deze boze ranken in hun groeien belet.

Maar hoe zullen wij Hem naar waarde danken voor de dooi van zijn ons liefhebbende goedheid! Hoe groot is de omkeer, die Zijn genade in ons teweegbrengt, zo ras haar stralen de bodem van ons hart bereiken! Alle hardheid verdwijnt, alle koude vliedt, warmte wekt leven, en de stromen van blijdschap en liefde vloeien ongehinderd en vrolijk in hun bedding. De Heere bezocht ons, en wij stonden op uit ons graf van hopeloosheid, evenals het gebloemde uit de schoot van de aarde ontkiemt. Gelijk de kelk van de crocus zich naar de zon keert, om haar licht en haar warmte te ontvangen, zo opent zich ons pasgeboren geloof, om de heerlijkheid van de Heere in ons op te nemen. Evenals de primula veris haar hoofd opbeurt om de lentezon aan te staren, zo staart onze hoop op de beloften van de Heere en verheugt zij zich in Zijn trouw. Danken wij God, dat de lentetijd voor velen van ons reeds in de zomerdag overging, en dat wij daardoor zeker zijn, dat de winter nooit voor ons kan wederkeren. Wij roemen de liefde van de Vader en de genade van onze Zaligmaker iedere dag van ons leven, en wij zullen dat blijven doen, tot de tijd niet meer wezen zal in het zonnige land, waar wij heenreizen.

Waar lente blijvend woning heeft
En nooit haar luister taant,
Daarheen heeft Hij, die eeuwig leeft,
Ons zelf een weg gebaad.

Geloof in de Heere, u allen, die nu nog huivert onder de vrieskoude van de wet, en de dooi van de genade zal spoedig u leiden tot het genot van de warme dagen van vrede en blijdschap. Zo zij het. Amen.

HET STERVEN VAN DE TARWEKORREL, OPDAT HIJ VRUCHT DRAGE

Maar Jezus antwoordde hun, zeggende: “De ure is gekomen, dat de Zoon des mensen zal verheerlijkt worden. Voorwaar, voorwaar, zeg Ik u: indien het tarwegraan in de aarde niet valt en sterft, zo blijft het alleen; maar indien het sterft, zo brengt het veel vrucht voort. Joh. 12: 23-25.

Enige Grieken begeerden Jezus te zien. Dit waren mannen uit de Heidenen, en het verdient onze opmerking, dat zij juist in deze tijd een samenkomst met onze Heere zochten. Het is kennelijk, dat hun vraag: “Wij wilden wel Jezus zien?” meer betekent, dan dat zij enkel een blik op de Heere wilden werpen, want daartoe ontbrak hun de gelegenheid niet. Zij wensten door de Heere ontvangen te worden en van Hemzelf meer te leren omtrent Zijn streven en bedoelen.

Deze Grieken vormden de voorhoede van de ontelbare schare uit alle natiën, volken en tongen, die eenmaal Jezus van Nazareth als hun Koning en Zaligmaker zullen belijden en dienen. Gewis heeft hun komen en wensen de Heiland verblijd, al zegt Hij dat niet opzettelijk, omdat juist nu Zijn geest zich geheel bepaalde bij Zijn te brengen zoenoffer en de gevolgen, welke dit hebben zou voor de mensheid. Toch gaf het Hem kenbaar gemaakt verlangen een eigenaardige wending aan Zijn onderwijs, zoals ons dat door Johannes is medegedeeld.

Allereerst hebben wij hier op te merken, hoe *de Zaligmaker Zijn betrekking als mens tot de gehele mensheid met nadruk doet uitkomen*. Hij noemt zich de Zoon des mensen. Hij doet dit hier wel niet voor het eerst, maar toch zo, dat Hij aan die naam een zeer bepaalde betekenis wil gehecht zien. Hij zegt: “De ure is gekomen, dat de Zoon des mensen zal verheerlijkt worden.” Hij spreekt hier niet van Zichzelf als de Zoon van David, maar als de Zoon des mensen. Niet langer stelt Hij de Joodse zijde van Zijn roeping op de voorgrond, hoewel Hij als profeet alleen gezonden was tot de verloren schapen van het huis van Israel; ook als de voor allen stervende Verlosser beperkt Hij zich niet tot Zijn verwantschap met Abraham of David, maar gevoelt Hij zich “de Zoon des mensen,” evenzeer de broeder van de Heiden als van de Jood. Vergeten wij nooit, dat de Heere Jezus in Zijn mensheid Zich aan alle mensen heeft verwant gevoeld. In Hem zijn alle geslachten van de aarde tot een geheel verbonden, kleurlingen en blanken, vorst en arme, wijze en wilde, allen zien in zijn aderen het ene bloed, dat alle mensen tot een gezin verbindt. Als Zoon des mensen is Jezus de bloedverwant van al wat mens heet, wie hij ook zij en waar ook hij leeft.

Het komen van deze Grieken doet onze Heere spreken van *Zijn heerlijkheid, als een spoedig te wachten zaak*. “De ure is gekomen,” zegt Hij, “dat de Zoon des mensen zal verheerlijkt worden.” Hij zegt niet: “De ure is gekomen, dat de Zoon des mensen zal gekruisigd worden,” hoewel ook dit waar was en de kruisiging aan de verheerlijking moest voorafgaan. Het zien van de eerstelingen uit de Heidenen doet Hem als over het kruis heen op Zijn aanstaande heerlijkheid zien. Hoewel met de blik op Zijn sterven gericht, gewaagde Hij bij voorkeur van de heerlijkheid, welke de vrucht van Zijn enig offer zou wezen. Bedenkt, geliefden, dat de Christus verheerlijkt is in de zielen, die door Zijn bloed behouden worden. Evenals een geneesheer eer verkrijgt door de zieken, wier ziekte hij geneest, zo verkrijgt de Geneesmeester van de zielen heerlijkheid door hen, die tot Hem komen en door Hem het eeuwig leven deelachtig worden. Al was het verlangen van deze Grieken om de Heere te zien ook nog niet meer dan een groen lentelover, toch verblijdde Hij zich daarin als een voorteken van de oogst, en Hij aanschouwde in hun begeren het morgenrood van de heerlijkheid van het kruis.

Verder schijnt het mij toe, dat het komen van deze Grieken mede een aanleiding was, *die de Heere het zinnebeeld van de begraven graankorrel deed bezigen*. Wij weten, dat het graan een belangrijke plaats inneemt in de Griekse mysteriën; maar dit zullen wij hier wel niet in aanmerking behoeven te nemen. Maar ter zake dient, dat onze Zaligmaker nu in de overgangstijd verkeerde, die het Joods bekleedsel zou doen bersten, waarin, als ik het zo met eerbied zeggen mag, zijn menselijk leven was besloten geweest. Mijn bedoelen is, dat op dit ogenblik Jezus roeping meer bepaald Zijn eigen volk gold. Hij verklaarde niet gezonden te zijn dan tot de verloren schapen van het huis Israels, en wees daarom bij de Syrophenicische vrouw op dit bepaald karakter van Zijn profetische bediening. Toen Hij de zeventig uitzond, beval Hij hen niet te gaan naar de steden van de Samaritanen, maar zich tot die van het huis van Israel te bepalen. Nu echter is de gezegende Graankorrel op het punt van Zijn uiterlijk omkleedsel te doen wijken. Eer hij nog in de aarde gelegd wordt om te sterven, vangt hij aan Zijn levensmacht te tonen, en wordt in Jezus de ware Christus, de Zaligmaker van de wereld openbaar. De Christus Gods, ofschoon naar het vlees Davids zoon, was naar Zijn hogere herkomst noch Jood noch heiden, maar alleen mens, de tweede Adam uit de hemel, het Hoofd van de nieuwe mensheid, die Hem tot herschepper heeft, waarom de liefde van Zijn hart de mensen zonder onderscheid geldt. Allen, die de zijnen zijn, beschouwde Hij als Zijn broederen, zonder onderscheid van sexe, natie of tijdperk, en bij het zien van deze Grieken trad in Jezus de ware Christus tevoorschijn, en openbaarde Hij zich, zoals Hij nog nimmer tevoren deed. Ziedaar, naar mijn overtuiging, voor Hem de aanleiding tot het bezigen van de beeldspraak, bij wier nadere verklaring wij nu zullen stilstaan.

In onze tekst, mijn vrienden, hebben wij te letten op twee zaken, die ik onder leiding van de Heilige Geest met u bespreken wil. Eerst ontvangen wij hier *een diepzinnig leerstellig onderwijs*, en verder zien wij ons een *heilig beginsel voor het werkdadig leven* aangewezen.

Wij ontvangen in de gebezigde beeldspraak EEN DIEPZINNIG LEERSTELLIG ONDERWIJS.

Onze Heere gaf hier aan Zijn nadenkende leerlingen een reeks schijnstrijdige waarheden ter overweging.

Allereerst deze, *dat Hij, Die heerlijkheid was, nog moest verheerlijkt worden*. “De ure is gekomen, dat de Zoon des mensen moet verheerlijkt worden.” Jezus was altijd van heerlijkheid omgeven. Het was iets heerlijkks voor de menselijke persoonlijkheid van de Zoon des mensen, persoonlijk één te zijn met de Godheid. Heerlijkheid was ook onze Heere Jezus gedurende Zijn hele omwandeling op aarde, door de volmaakte heerlijkheid van Zijn zedelijk karakter. Het genaderijk doelwit van Zijn verschijnen in het vlees was Hem een ware heerlijkheid, daar Zijn neerbuigende goedheid om van de zondaren Zaligmaker te willen zijn; de verheerlijking was van Zijn liefdevol wezen. Zijn bezig zijn in het werk van Zijn roeping, de wijze; waarop Hij zichzelf Gode heiligde en steeds in het werk van Zijn Vader was; de macht, waarmee Hij de Satan en zijn aanlokselen afweerde, in dit alles openbaarde Hij heerlijkheid. Ik geloof, dat ik mij nog niet onjuist zou uitdrukken, wanneer ik zei, dat Christus naar Zijn zedelijke natuur nooit meer heerlijk was dan toen Hij, Zijn gehele aardse leven door onaanzienlijk, veracht en verworpen, toch de in alles getrouwe dienstknecht van God en de teder lief hebbende vriend van de mensen zich betoonde. De apostel zei: “Het Woord is vlees geworden, en heeft onder ons gewoond, en wij hebben Zijn heerlijkheid aanschouwd, een heerlijkheid als van de Eengeborene van de Vader, vol van genade en waarheid.” Johannes bedoelde hiermede geenszins alleen zijn getuigen zijn van de

verheerlijking op de berg, maar de gehele omwandeling van de Heere onder de mensen, en Zijn deelnemen aan hun gewone leven. Heilig en geestelijk gestemde zielen zagen de heerlijkheid van Zijn leven, een heerlijkheid van genade en waarheid, zoals zij dit nooit in enig mens hadden aanschouwd. Maar hoewel Jezus dus in ieder opzicht en naar alle zijden reeds heerlijk was, moest Hij nog verheerlijkt worden. Iets moest nog aan Zijn persoonlijke heerlijkheid worden toegevoegd. O bedenk toch, wanneer u voor uzelf de helderste voorstelling van uw Heiland hebt, dat er, bij al wat u met het Woord van God in uw hand aanschouwen kunt, daar nog een heerlijkheid bij komen moet. Heerlijk als de Zoon des mensen gedurende Zijn hele leven geweest was, moest Hij in nog hoger zin verheerlijkt worden door Zijn sterven, opstaan en hogepriesterlijk ingaan binnen het voorhangsel. Hij was een heerlijke Christus en toch moest Hij nog verheerlijkt worden.

Een tweede schijnstrijdige waarheid is deze: *dat deze Zijn verheerlijking door schande Zijn deel moest worden.* Hij zegt: “De ure is gekomen, dat de Zoon des mensen zal verheerlijkt worden,” en gewaagt daarbij in één adem van Zijn sterven. De grootste volheid van de heerlijkheid van de Heere is gevolg van Zijn zichzelf vernietigen, gehoorzaam geworden tot de dood, ja, tot de dood van het kruis. Zijn hoogste roem is Zijn bereidheid om alle roem te derven. Zijn koningskroon ontleent een nieuwe luister aan Zijn kruis; Zijn altoos leven is voor Hem meer eervol door het feit van Zijn eenmaal aan de zonde sterven. Zijn gelaat zou nooit zo schoon geweest zijn, als het nu in het oog van Zijn volgers is, wanneer het nu door Zijn doornenkroon met Zijn bloed was besproeid geworden. Zijn oogblik had nooit die macht verkregen over het zondaarshart, indien niet eenmaal Zijn ogen verdonkerd waren geworden door het floers van de stervensangsten, welke Hij voor zondaren heeft doorleden. Welk vorstelrijk sieraad had in onze schatting Zijn handen meer kunnen versieren dan de tekenen van de nagelen, waarmede zij voor ons zijn doorboord geworden? Als Zoon van God, is al Zijn heerlijkheid een deel van Zijn wezen, maar als Zoon des mensen is Zijn heerlijkheid een verkregen prijs, door Zijn voor ons de schande verachten, door Zijn voor ons het kruis verdragen, door het brengen van het hoogst denkbaar liefdeoffer voor een verloren wereld, om haar door Zijn bloed te verlossen en met God te verzoenen; is zijn Konings- en Priesterheerlijkheid de overwinningskroon van Zijn gehoorzaamheid heerlijkheid en liefde. Nooit mogen wij deze waarheid uit het oog verliezen en in de schaduw stellen, want door Jezus niet juist als de voor ons gekruisigde als Koning te erkennen, zouden wij de Heere Zijn hoogste eer ontroven. Mocht u daarom ooit belijders van het evangelie iets van de betekenis van Golgotha’s zoenoffer horen afdoen, hoort het niet lijdelijk aan, maar toont dat u voor uzelf niets wilt weten dan Jezus Christus en Die gekruisigd. En waar de ongelovigen van onze dagen soms op hun wijze zeggen: “dat Hij afkome van het kruis en wij zullen in Hem geloven,” tracht hen te doen verstaan dat hun eis niets minder is dan het evangelie uit het evangelie wegnemen. Door het kruis, waardoor de Heilige voor ons een vloek werd, werd Hij met ons onreinen één. Eén met ons, op het kruis, volbracht Hij als ons Hoofd en Middelaar al de gehoorzaamheid voor ons. In Zijn opstanding, door de Vader gerechtvaardigd van de vloek van de wet, is Hij als onze leidsman tot het huis van de Vader ingegaan om ons daar plaats te bereiden, waarom ook alle zaligen in het nieuwe lied Hem roemen en prijzen zullen als: “het Lam, dat voor ons geslacht is en door Zijn bloed ons Gode tot koningen en priesters heeft gemaakt.”

Nog een schijnstrijdige waarheid is deze: *“de Zoon des mensen moest alleen zijn of alleen blijven.”* Let wel op de inhoud van het tekstwoord “indien het tarwegraan in de

aarde niet valt en sterft,” dat is, zo afgezonderd wordt, dat het alleen is, “blijft het alleen.” De Zoon des mensen moest voor ons de doodsweg alleen betreden, of Hij zou zonder een eigen en verkregen volk naar de hemel zijn wedergekeerd. Om Zijn leven mede te delen, geestelijk doden als Hem verkregen door Zijn leven te doen leven, een wijnstok met vruchtdragende ranken te worden, moest Hij eerst evenals het tarwegraan sterven, want zonder dat geven van Zichzelf moest Hij alleen blijven, ontstond er geen levensband tussen Hem en de door de zonde van God losgescheurde mensheid. Reeds het profetisch woord getuigt van dit door de Middelaar van God en van de mensen te brengen offer; en wat wij in Gethsémané en op Golgotha aanschouwen, is een machtiger woord tot hart en geweten dan de sterkste beeldspraak. Welke mensenziel was ooit zo alleen als de Zoon des mensen in de olijvenhof en op het hout van de vloek! Indien Hij niet zo gestorven was, Hij zou ons niet hebben verlost en wij zouden nog allen onder de vloek zijn, maar op het hout van de vloek van Gods volk en tempel afgesneden, is Hij voor ons een vloek geworden, voor ons tot zonde gemaakt, in de ontzettendste zin alleen geweest, opdat wij daardoor van de vloek verlost en nu ontvankelijk voor de Heilige Geest in de gemeenschap van Zijn leven worden zouden rechtvaardigheid Gods in Hem.

Als de Zoon des mensen, de tweede Adam uit de Hemel, het hoofd van de mensheid was door de macht van de liefde het alleen blijven voor de Christus onverdragelijker dan het schrikvolst alleen zijn. Denkt u een mensenhoofd gescheiden van zijn lichaam, en met welk een kroon u het kronen mag, het blijft een beeld van de dood; en de gemeente is het lichaam van de Heere, de volheid van Hem, die alles in allen vervult. Zonder Zijn volk zou Jezus een herder zonder schapen zijn gebleven, en wat zegt het herder te zijn, als men geen eigen kudde heeft! Hij zou een Bruidegom geweest zijn zonder Bruid, maar Hij heeft zijn Bruid zo lief gehad, in spijt van de staat van haar dienstbaarheid, dat Hij voor haar de Vader heeft verlaten en haar lot gedeeld, om haar als een verlostte in Zijn heerlijkheid in te leiden. Voor haar leed en stierf Hij, en had Hij voor dat offer teruggedeinsd, Hij had voor Zijn Bruid geen plaats op de troon van Zijn heerlijkheid verworven, Hij zou een Bruidegom zonder Bruid zijn geweest. Om zijn Bruid te bezitten moest Hij sterven, en Zijn liefde was zo onbegrensd, dat geen offer Hem te groot, geen lijden Hem te zwaar, geen dood Hem te schandelijk is geweest. Niet een Simon Stylitis, de eenzame pilaarheilige, niet ook de kluizenaar in zijn woestijn cel, is een beeld van Hem, die ons heeft liefgehad tot de dood, ja, tot de dood van het kruis. Jezus was als niemand buiten Hem de vriend van de mensen, die de in zondenschuld verlorenen niet ontweek, maar als hun Geneesmeester hen opzocht tot hun behoud. Naar waarheid en tot zijn eer; al was het tot smaad bedoeld, gold van Hem: “deze Mens ontvangt de zondaars en eet met hen.” Zijn heilige liefde heeft de macht elk hart, waarin nog een zucht naar verlossing welt, te trekken, en daartoe is Hij ook verhoogd aan het kruis en op de troon van de Vader, opdat Hij allen, die zich willen laten redden, tot Zich trekken zou. En nu ... deze door Zijn liefde Oppermachtige, Hij zou alleen geweest zijn in de hemel, indien Hij niet alleen geweest was in Gethsemané, alleen voor de vierschaar van Israel en van de Romeinen, alleen op de kruisweg en op het hout van de vloek. Indien dit kostbaar tarwegraan niet de eenzaamheid van de dood en van het graf had gemaakt, zou het alleen gebleven zijn, maar het is gestorven en draagt veel én rijke vrucht.

Dit leidt ons tot de vierde schijnstrijdige waarheid “*Christus moest sterven om leven te schenken.*” Indien het tarwegraan niet in de aarde valt en sterft, blijft het alleen; maar indien het sterft brengt het veel vrucht voort. Jezus moest sterven, opdat de zijnen met en door Hem leven zouden. Mensen, die niet nadenken, verwarren sterven met niet

bestaan, terwijl beide woorden iets zeer verschillends betekenen. “De ziel, die zondigt, zal sterven,” maar zal daarom niet ophouden te bestaan, nee, zij zal de dood smaken door een bewust gescheiden zijn van God, Die het leven is en in wiens gemeenschap de mensenziel eerst waarlijk leeft. Hoevelen zijn er, die bestaan, maar als geestelijk doden, vreemd aan alle waarachtig leven, en die, wanneer zij blijven die zij zijn, nooit het leven zien zullen, omdat de toorn van God op hen blijft, niet door en in de genadegift van het leven van hen wordt weggenomen. Het tarwegraan, dat in de grond gelegd wordt, sterft, maar houdt niet op te bestaan. Verre van daar! Wat is voor die graankorrel de dood? Een ontbinding van de bestaande vorm tot een herleven in heerlijker gedaante. Zo ook is de Heilige, Die geen verderving zien kon, over wie de dood geen macht had, omdat aan Hem niets onreins was, door de dood heengegaan, maar om verheerlijkt te herrijzen en de kracht van Zijn opstanding in een nieuw en eeuwig leven mede te delen aan allen, die in Hem geloven. Zo was zijn sterven de voorwaarde van het leven van de zijnen, en heeft Zijn opstanding Hem als het hoofd van een nieuwe schepping geopenbaard.

Deze onze beschouwing, mijn geliefden, leert ons, *waar voor ons hart en leven van de christelijke openbaring zetelt*. Christus Zich geven in de dood is de levensmacht van zijn onderwijs. Wat ik meen is dit. Indien Jezus woord of voorbeeld de hoofdzaken in Zijn verschijning waren, had Hij door deze vrucht kunnen dragen, zich een gemeente verkrijgen en haar uitbreiden op aarde. Maar zo is het niet. Hij verklaart ten stelligste, dat, tenzij Hij sterft, Hij geen vrucht zal dragen, maar alleen blijven, en dan geen gemeente hebben, Wil iemand zeggen, dat Zijn sterven de kroon zet op Zijn voorbeeld en de waarheid van Zijn prediking tot zegel is? Op zichzelf spreek ik dat niet tegen, maar het zegt niet alles, het voornaamste ontbreekt. Was het anders, ik zou de wens niet kunnen onderdrukken dat de Heere had mogen blijven leven, want indien Hij nog jaren aaneen was blijven leren en wonderen doen, had Hij door de invloed van Zijn persoonlijkheid het aantal van Zijn discipelen onbegrensd kunnen vermeerderen. Was Zijn onderwijs en voorbeeld het genoegzaam middel geweest, om Zijn geestelijk leven mede te delen, had dit zonder Zijn zoenoffer kunnen geschieden, waarom heeft dan Hij, Die macht had Zijn leven te behouden en af te leggen, Zijn levensloop niet met vele jaren verlengd? Nee, er is geen weg, waardoor wij in God onze Vader kunnen herkennen, dan door de verlossing ons verkregen in het vergoten bloed van onze Heere Jezus Christus, Die ons in Zijn oneindige liefde de liefde van de Vader ontdekt en door de hartvermeesterende macht van de genade ons met de Vader verzoent. Indien, zoals sommigen beweren, de zedelijke voorschriften ons in de evangeliën bewaard, de hoofdzaak van het Christendom zijn, waarom is dan Jezus zo spoedig en op zulk een wijze uit het leven weggenomen? Zijn onderwijs, door een heilig leven van tientallen jaren gesteund, zou dan de meeste vrucht hebben moeten dragen, maar Hij, Die door ons als Meester wil erkend zijn en die in heilige zelfbewustheid als machthebbende sprak, verklaart het tegendeel en verzekert op de plechtigste wijs, dat Hij alleen door vrijwillig te sterven vrucht kan voortbrengen. Hoe, geen vrucht dragen door de macht van Zijn volmaakt heilige levenswandel? Nee. Hoe, geen vrucht door zijn onvergelyklijk onderwijs? Nee. Niet één enige uit alle mensenkinderen kan van de eeuwige dood verlost en tot het bezit en genot van het eeuwige leven overgebracht worden, dan door de verzoening met God, welke door Jezus' zelfopofferende liefde voor Zijn gemeente is teweeg gebracht. Niemand van ons zou in de Heere Christus ingeplant en met Hem één zijn geworden, om zo met en door Hem te leven, indien niet de Zoon des mensen voor ons gestorven en uit de dood opgestaan was.

Zo sta dan dit bij ons vast, mijn geliefden, dat alle geestelijk leven, dat in deze wereld gevonden wordt, het gevolg is van Jezus dood. Wij leven onder een bedeling, die ons

deze waarheid in schaduwen voortekent. Het leven kwam door de schepping van God in de wereld, maar dat leven ging in de hof Eden door de zondenvall te loor. Als gevolg van die val is Noach, de stamvader van de nu levende mensheid geworden en het leven is door Noach tot ons gekomen in een weg, die ons zinnebeeldig dood, begrafenis en wederopstanding afbeeldt. Noach ging in de ark en was daarin opgesloten en als het ware begraven. In die ark was Noach temidden van de doden, zelf in de stortbui en de ark als in een doodskleed ingewikkeld, en uit dit zijn graf betrad hij een nieuwe wereld, voor hem en zijn nageslacht uit de wateren van de dood geboren. Een zodanige is nog steeds heden de weg van het leven. Wij zijn gestorven met Christus, begraven met Christus, medeopgestaan met Christus en buiten het leven, dat door de dood, de begrafenis en het verrijzen van Jezus in de wereld is, bestaat er geen geestelijk leven op aarde. Hebt u voor uzelf kennis aan deze waarheid, mijn vrienden, want zo u haar niet bij ervaring kent, is wat u voor uzelf leven acht, geen leven met God, geen waar en eeuwig leven. Geen verstandelijke toestemming is op dit punt genoeg, u moet in uw innerlijk leven de kracht van Jezus' opstanding, zijn als de Verheerlijkte in u leven als een nieuw, als het ware leven kennen. Bedenken wij dit wel, en zo dikwijls wij het woord van de verzoening, zoals de Schrift ons dit leert, horen bestrijden of in betekenis vernauwen, laat ons daarvoor als een heilig pand pal staan. Verkondigen wij het de tegensprekers, dat terwijl wij het leven van de Heere van honger betekenis achten dan hun mogelijk is, wij tevens weten, dat niet zijn heilig voorbeeld, waardoor op zichzelf alleen ons leven in zijn onheiligheid veroordeeld wordt, iemand van de zonde en de dood verlost, omdat enkel zijn op het kruis voor ons sterven daartoe de macht bezit. Al had de Christus deze negentien eeuwen met de mensheid medegeleefd op aarde, zo zou dit aan Zijn zondeloosheid, aan Zijn verheven voorschriften, aan Zijn even machtvolle als eenvoudige welsprekendheid niet de vrucht geschonken hebben van geestelijk leven onder geestelijk doden te wekken. Met nadruk verzekert Hij het met het oog op zichzelf: "indien het tarwegraan niet sterft, blijft het alleen." Indien u, mijn waardste hoorder, naar gerechtigheid hongert en dorst, en daardoor behoefte aan een nieuw leven gevoelt, u zult dat nieuwe leven niet verkrijgen, zolang u als een niet wedergeborene u inspant om het voorbeeld van Jezus na te volgen. U mag bij dat pogen voor het uitwendige enigermate slagen, maar als geen zelfverblindend verbijstert en met hoogmoed vervult, zal dit schijnbaar vorderen u slechts te beter de afstand doen meten, die u van de heilige scheidt; ja de peilloze diepte van onreinheid, waarin ons de zonde stortte, zult u slechts te meer beseffen, naar mate het u waarlijk ernst is, om ziende op Jezus voorbeeld uit die diepte opwaarts te worstelen. In het licht van Zijn voorbeeld komen de zwarte en scherpe schaduwen van onze zondigheid eerst ten volle te voorschijn. en ook in die weg welt ons de kreet van de boetvaardigheid uit het hart: "Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen!" Jezus moest voor ons sterven, om ons van slaven van de Zonde tot kinderen van God te verlossen, en alleen Zijn vergoten bloed verklaart ons rein van alle melaatsheid van de zonde. Eerst wanneer wij als nieuw geboren kinderkens in Zijn voetstappen pogen te treden kan Zijn voorbeeld ons helpen om Hem na te volgen en waardig het evangelie te wandelen. Zolang u echter de dood van de Heere niet zien kunt in het licht, dat Zijn aandoenlijk woord in de tekst daarop vallen laat, zolang u de Waarheid van dit Zijn woord niet kunt toestemmen en alzo door een eenvoudig geloof delen in Zijn gekruisigd worden, sterven en opstaan, zult u vreemd blijven aan het ware leven, zult u uit eigen zalige ervaring niet weten, wat het is als een kind van God in Christus God te leven.

Een tweede les voor ons uit het tekstwoord te leren, is de waarheid, *dat nu Christus*

werkelijk gestorven is naar de Schrift, wij ook op grond van Gods woord, daarvan de heerlijkste uitkomst, een rijke vrucht mogen wachten. “Indien het in de aarde gevallen tarwegraan sterft, brengt het veel vrucht voort.” Er zijn er, die voor zichzelf aan een onbetekenende Christus genoeg hebben, en die daarom ook van Hem geen grote dingen verwachten. Ik heb vrome mensen ontmoet, die schenen te denken dat Jezus Christus gestorven is voor de weinige rechtzinnigen, die met hen tot hun klein Zoarkerkje opgaan, en misschien ook nog voor enkelen meer, die de Ebenezerkerk in de nabij gelegen stad bezoeken. Al wat zij verwachten schijnt verwezenlijkt in hun hoop, dat enige weinigen, en zij zijn slechts een klein hoopke, dat zij zich beijveren door allerlei getwist nog kleiner te maken, God zullen prijzen wegens Zijn sparen van een enkel overblijfsel. Ik wens deze broeders niet te oordelen, maar wel wilde ik, dat hun blik verruimd mocht worden, opdat hun hart een diepere indruk krijgt van de liefde en de macht van de Zaligmaker van de wereld. Wie van ons zal bepalen, hoe overvloedige vrucht de kruisdood van onze Heer Jezus dragen zal! O, dat eens de dag mocht aanbreken, dat al de miljoenen, die Londens inwoners zijn, met één hart God erkenden en dienden! Ik voor mij geloof naar het profetisch woord, dat door de Christus eenmaal de kennis en verheerlijking van God de aarde bedekken zullen, gelijk de wateren de bodem van de zee bedekken, en dat in die dag alle koningen zich voor de Zoon van God zullen buigen en alle natiën Hem als hun Heiland eren. “Uw verwachting is te groot,” verzucht u. “Zie slechts, hoe langzaam het zendingswerk vordert;” Ik weet dit even goed als u, maar ook dat de arbeid van de zendelingen niet is het tarwegraan. Mijn verwachting is niet van mensen, maar van Hem, die Zelf het Tarwegraan is en door Zijn sterven de wortel, welke de gemeente draagt, en door Zijn leven haar leven is en haar vrucht voortbrengen doet.

Wanneer ik op mijn Heere en Meester zie en denk aan Zijn verwantschap aan God en mensen, welk een heerlijkheid Hij voor ons prijs gaf en welke smarten Hij voor ons verdroeg, dan vraag ik, of zelfs engelen berekenen kunnen hoe rijke vrucht Zijn liefdeoffer moet en zal dragen? God, Die liefde is, kent alleen de mate van de liefde, welke in de dood van Zijn Zoon is geopenbaard, en zou u durven menen, dat al het beraamen, arbeiden en lijden van een oneindige, onbegrensde liefde slechts tot een schamele en nietige uitkomst zou leiden? Het is immers niet in overeenstemming met Gods wezen en doen, dat het zo zou kunnen zijn! Nee, het lijden van de Zoon des mensen zal niet arm zijn in vrucht. De uitkomst zal beantwoorden aan de middelen, het gevolg moet naar de werkzame oorzaak worden afgemeten. De Heere zal regeren, eeuwiglijk en altoos. Halleluja! Naar de mate, waarin de smartekreten van het kruis de engelen verbaasd hebben, zullen de vruchten van het kruis de serafs in bewondering doen aanbidden, en zij in verrukking aanschouwen welk een mate van heerlijkheid is voortgekomen uit de smadelijke dood van hun en onze Heere. Grote dingen, mijn geliefden, staan als uitkomst van het kruis nog te wachten. Wordt dan nooit ontmoedigd, maar vat na elk weifelen nieuwe moed. Toont u kloek, u, die onder de banier van het kruis tot krijgsknechten van het Godsrijk bent gewijd. De zegepraal is verbonden aan de banier, die u voorgaat. Beidt geduldig, arbeidt van hoop vervuld, lijdt blijmoedig smart en smaadheid, want het koninkrijk is van de Heere en Hij is de Machtige, in wiens hand het lot van de natiën is.

Ik eindig met een enkel woord van TOEPASSELIJK ONDERWIJS. Het mag ons goed zijn te weten, dat wat waar is van de Christus, in betrekkelijke mate waar is van ieder kind van God: “tenzij het tarwegraan in de aarde valt en sterft, blijft het alleen, maar indien het sterft, brengt het veel vrucht voort.” Dit is in zoverre op ons toepasselijk, als uit de nadere aanduiding in het volgende vers voortvloeit: “Die zijn

leven liefheeft, zal hetzelfde verliezen; en die zijn leven haat in deze wereld, die zal hetzelfde bewaren tot het eeuwige leven.”

Allereerst leren wij uit deze woorden, dat *wij moeten sterven, willen wij het ware leven deelachtig worden*. Er is geen eeuwig leven voor u, voor mij; noch voor enig mens, tenzij wij het door een doorgang door de dood deelachtig werden. bent u in het bezit van een fijn weefsel van eigengerechtigheid? U moet alle eigengerechtigheid afsterven. Hebt u geloof in uzelf? Dat geloof moet u door de dood ontvallen. Een doodvonnis moet binnen u voltrokken zijn en eerst daarna zal het u mogelijk wezen ten leven in te gaan. De verdorrende macht van de Geest van God moet ervaren zijn, eer Zijn levendmakende kracht in ons kan gekend werden. “Het gras verdort, de bloem valt af, als de Geest des Heeren daarin blaast.” Het zwaard van de Geest moet u gedood hebben, eer de adem van de Geest u tot een nieuw leven kan wekken.

Verder *moeten wij alles loslaten om het te behouden*. “Hij, die zijn leven liefheeft zal het verliezen.” Mijn broeder, nooit en op generlei wijze kunt u van de geestelijke levens, hoop, blijdschap, vrede, hemelzaligheid deelachtig worden dan door uzelf en al het uwe te stellen in Gods handen. U zult alles in Christus verkrijgen, wanneer u willig bent om niets als iets u eigens te bezitten. U moet de wapenen van de opstand aan Zijn voeten neerleggen; het opstaand gevederte van uw hoogmoed ootmoedig doen zinken; God overgeven alles wat u bent en hebt; en wanneer u zo in uw willen niet alles verliest, zult u in de werkelijkheid alles verliezen, ja, hebt u het metterdaad reeds verloren. Een vrijwillige, gehele overgave van alles aan God is de enige weg om het te behouden. Er zijn er onder Gods volk, die dit naar de letter hebben waar bevonden. Ik heb een moeder gekend, die in haar hart haar kind aan God onthield, en het kind, dat zij alleen voor zichzelf bezitten wilde, werd haar door de dood ontnomen. Rijken hebben met hun rijkdom afgoderij gedreven, en wanneer zij tot Gods volk behoorden, heeft, om hen te behouden, de Heere hun afgod verbrijzeld. U moet alles verliezen, zal het waarlijk u tot een bezitting worden, en in uw hart weten afstand te doen van wat u het kostbaarst rekent, indien u het u bewaard wenst te zien.

Al verder moeten wij *onzelf verliezen om onszelf te vinden*. “Hij die zijn leven haat in deze wereld, die zal hetzelfde bewaren tot het eeuwige leven.” U moet het leven voor uzelf geheel laten varen, dan eerst zult u waarlijk leven en levensgenot kennen. De mens, die voor zichzelf leeft, leeft niet waarlijk. Door zo te leven verliest hij de geest, het genot, de kern van het bestaan. Alleen wie voor God en de naasten leeft, vindt in dit leven het ware leven als een verborgen schat. “Zoekt eerst het Koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid, en al deze dingen zullen u toegeworpen worden.” Nooit zult u uzelf zo vinden in het smaken van persoonlijk genoeg als wanneer de liefde u kracht geeft om uzelf te verliezen in de blijdschap van anderen.

Nog één opmerking. *Wenst u in Gods hand het middel te zijn, om anderen het leven deelachtig te maken, u kunt dat slechts in de mate, waarin u uzelf afgestorven bent*. “Hoe,” zegt u, “zou het voor mij werkelijk tot een sterven moeten komen?” Zeer mogelijk is het, dat een zo zware eis u niet wordt gesteld, maar was het noodzakelijk en in de weg van God, dan zou u er in uw hart toe bereid moeten zijn. Door wie zijn de rijkste zegeningen; die onze tijd kenmerken, over ons gekomen? Ik ben overtuigd, dat wij onze op het evangelie gegrondveste vrijheden meest te danken hebben aan de offervaardigheid van de arme mannen en vrouwen, die omwille van het geloof aan de folterpaal gestorven zijn. Noem hen Lollarden, wederdopers of met welke namen meer zij in de kettergerichten bekend zijn, deze hebben vrijwillig hun leven aan de heilige zaak van de Evangelies gegeven. Personen uit alle rangen van de maatschappij, van bisschoppen af tot arme knapen toe, hebben hun leven niet geacht, waar de Heere dat offer voor Zijn koninkrijk vroeg. Velen van hen hadden niet de roeping om van

een predikstoel het woord te verkondigen, maar staande op de takkebossen van een brandstapel hebben zij met meer macht gepredikt dan al de hervormers van hun preekgestoelten vermochten. Zij vielen als tarwegraan in de aarde en stierven zó, dat de vele vrucht tot op dezen dag onder ons en voor ons gebleven is. Het zelfopofferend sterven van haar heiligen was het leven en de bloei van de gemeente. Indien wij enig groot doel wensen te bereiken, enige belangrijke waarheid ingang willen doen vinden, enig goed werk tot velen heil zien tot stand komen, dan is de overgave van onszelf nodig, ja, mogen wij ons leven niet te kostbaar achten om ten prijs daarvan te bereiken, wat wij weten, Gods wil en welbehagen te zijn. Er is geen andere weg, die tot welslagen leidt. Wij kunnen niet waarlijk aan anderen geven dan voor zoveel wij het eerst uit onszelf genomen hebben. Hij, die God dient, en dit een gemakkelijk werk rekent, zal het rekenschap geven eens een zeer moeilijke taak vinden. Een preek, die de Prediker niets kost, is ook niets waard; indien het woord niet uit het hart kwam, zal het tot geen hart: de weg vinden. Houd het voor een vaste regel, dat wij slijting, ja; tot uitputting toe moeten ervaren, wanneer wij enigszins in belangrijke mate nut zullen stichten. De dood gaat de wasdom vooraf. Wie anderen behouden wil, moet over zelfbehoud niet denken. Wij moeten daarom niet weklagen over de levens, welke onder Afrika's brandend klimaat de zending onder de heidenen eist, en evenmin morren omdat hier en ginds van de beste dienstknechten van God door uitputting bezwijken. Het is een heilige wet in de Goddelijke huishouding, dat de dood de weg tot een vermeerderde inkomst is.

Daarom, mijn waarde vriend, die in enig christelijk, werk, bijvoorbeeld in de Zondagsschool, een deel van de arbeid op u nam, zeg nooit: "ik kan mij daarvoor niet langer geven, zoveel rust in de week op mij, dat ik, ik, ik", o laat mij de volzin voor u voleinden. U werkt al de zes wekdagen zo hard voor uzelf, dat het u te zwaar wordt om ook maar een enkel uur u in, het werk van de Heere te vermoeien. Is dat niet uw mening? "Nee, zo bedoel ik het niet, maar alleen, dat ik door de aanhoudende vermoeienis mij afgemat gevoel. Ik wil dat niet tegenspreken, maar zie eerst en meest wat de dienst van de Heere van u vordert. Welk een schande, welk een kruis heeft uw Heiland voor u verduurd, en Hij is niet moe geworden van uw behoud te zoeken. U zal wel nooit een angstzweet worden uitgeperst als dat hetwelk Gethsemané voor u zag. vloeien. Zou u als het graan willen zijn, dat daar alleen in de graanschuur ligt? Zoals aan de graankorrels bij Egyptes mummies gevonden? Of is het uw begeerte vrucht te dragen? Laat mij u tot dit laatste behulpzaam zijn. Ik ben bereid u te verbergen in het Zondagsschoolveld, of in de traktaat-verspreidingsakker, of in het hoekje land, dat voor straatprediking is afgezonderd. "Maar elke buitengewone inspanning is genoeg om mij doodkrank te maken!" Maar indien u er al onder bezweek, zou het alleen de tekst in u waar maken: "indien het sterft, brengt het veel vrucht voort." Zij, die in deze laatste jaren de dood vonden in de dienst van de Heere zijn niet zo talrijk, dat ik vrezen moet, dat de eis, die ik stel, zo grote offers zal vragen. Wij hebben weinig reden om overdreven ijverig een teugel aan te leggen, maar meer om het zoeken naar zelfbehoud met ijver en kracht te ontmaskeren. O, mijn broeders, laat ons opstaan en ijveren om tot een meer de Heere waardige toewijding aan Zijn zaak te komen, zodat wij niets vuriger begeren dan Hem te gelijken in het beeld, waarin Hij de werkzaamheid en de vrucht van Zijn zelfopofferende liefde heeft voorgesteld. Naarmate het ons voorrecht mag zijn Hem in Zijn zelfovergave voor ons gelijkvormig te worden, zal de dag van de voleinding voor ons rijker in vruchten zijn.

5. DE PLOEGER

Ploegt de ploeger de gehele dag om te zaaien? Jesaja 28: 24.

Tenzij de akkergrond bearbeid wordt, brengt hij niets voort dan braamstruiken en distels. Dit is een aanschouwelijk beeld van onze eigen toestand. Indien niet de grote Landman door Zijn genade Zijn zorgen aan de akker va ons hart wijdt, brengt hij niets goeds voort, maar allerlei kwaad. Wanneer ik te eniger tijd horen mag, dat er een landstreek ontdekt is, waar het graan zonder de arbeid van de landman een goede oogst levert, dan zal ik wellicht durven hopen, dat er ook onder ons zullen gevonden worden, die zonder de hulp van Gods genade vruchten van heiligheid kunnen voortbrengen. Tot hiertoe heeft alle land, dat door de voet van een mens betreden werd, arbeid en zorg nodig gehad, om de gewenste vrucht te doen oogsten, en evenzo was immer onder mensen de behoefte aan genadeleiding algemeen. Jezus woord: "Gijlieden moet wederom geboren worden", geldt ons allen. Tenzij God door Zijn Heilige Geest met de ploeg van de wet in ons hart voren opent, en daarin het zaad van het Evangelie uitstrooit, zal ook deze grond geen enkele aar van heiligheid voortbrengen, zelfs niet al waren wij kinderen van de vroomste ouders, en al leefden wij onder enkel godvruchtige mensen.

Verder is de ploeg niet slechts nodig om de grond tot het ontvangen van goed zaad te bereiden, nee, het ploegijzer moet ook het onkruid vernietigen. Er zijn krankheden, die in de loop van de tijd uitslijten en zich niet opnieuw vertonen, evenzo zijn er gestalten van de zonde, die onder wisseling van omstandigheden niet meer zo op de voorgrond treden of zelfs verdwijnen; maar daarmee verandert de natuurlijke gesteldheid van de mens niet, zijn innerlijk wezen blijft steeds en overal hetzelfde. Het onvermijdelijk gevolg hiervan is, dat er steeds overvloed van onkruid op de akker van het niet wedergeboren hart zal wassen, en dit onkruid is niet meester te worden tenzij door de macht van de Heilige Geest tot vernieuwing van het innerlijke leven. Geen vermaning zo ernstig, die onkruid kan uitroeien, geen vrome overreding, die wortels van de ongerechtigheid kan uitrukken; een machtiger scherpsnijdend werktuig is daartoe van node. Gods eigen rechterhand moet de ploeg vatten, anders zullen de distels van de zonde nooit voor het graan van de heiligheid plaatsmaken. Het goede vertoont zich nooit vanzelf onder een niet vernieuwde mensheid, en het kwaad wordt nooit in de wortel getroffen, zolang niet de ploegschaar van de almachtige genade het diep in de grond doorsneden heeft.

Het tekstwoord leidt onze gedachten in de aangewezen richting en biedt ons een leerzaam onderwijs aan, door het stellen van de eenvoudige vraag: "Ploegt de ploeger de gehele dag om te zaaien?"

Op deze vraag sluit een bevestigend antwoord: "Ja, wanneer de tijd van het jaar dit medebrengt"; en ten andere *mag naar het tekstverband de vraag ook ontkennend worden beantwoord.* "Nee, de ploeger ploegt niet de gehele dag om te zaaien; naar de aard van het jaargetijde is er ook ander werk voor hem te doen."

I. Op onze tekst sluit redelijkerwijs een BEVESTIGEND ANTWOORD. "Ja, de ploeger ploegt de gehele dag om te zaaien." Wanneer de tijd tot ploegen daar is, blijft hij aan deze arbeid, totdat het werk is afgedaan. Vordert het één dag, of twee dagen, of twintig dagen, om al zijn akkergrond onder de ploeg te brengen, hij blijft aan zijn taal: terwijl het weer hem toelaat zijn ploeg te drijven. Het volharden van de ploeger is leerzaam, er ligt daarin voor ons een dubbel onderwijs. Wanneer de Heere komt, en Hij Zijn ploegijzer in het mensenhart zet, ploegt Hij de gehele dag door. Hierin

openbaart Hij Zijn lankmoedigheid en volhardend geduld. het andere onderwijs is, dat evenals de Heere Zelf doet, zo moeten ook Zijn dienaren handelen, en de gehele dag arbeiden aan van het mensenhart, dit is het volharden in goeddoen, waartoe zij geroepen zijn.

“Ploegt de ploeger de gehele dag?” *Wanneer de Heere het ploegijzer in het mensenhart zet, ploegt Hij de gehele dag door. Hierin openbaart Hij Zijn lankmoedigheid en volhardend geduld.* Wat sommigen van ons aanbelangt, was zijn gespan reeds zeer vroeg in het veld, want onze vroegste herinneringen staan in betrekking tot ons geweten in de voren van de smart, die het in onze jeugdige geest opende. Ofschoon nog kleine kinderen zijn wij soms van de in de nacht met een pijnlijk schuldbesef ontwaakt. Het vermanen van onze vader, het bidden van onze moeder had een diepe en beschamende indruk op ons gemaakt, en al bewoog dit toen ons niet om onze harten aan God te geven, toch verwekte het een heilzame beweging in ons gemoed, en werd het ons onmogelijk om geheel onverschillig te blijven voor een godvruchtige wandel. Nog jongens op school, wekte nu het lezen van een deel van de Schrift, dan de dood van een geliefde schoolmakker, dan een door de gloed van de liefde ons treffende toespraak in ons gevoelens, die ons onwillekeurig weken lang bijbleven. De werkingen van de Geest in ons drongen ons, onze gedachten en zin op hogere en betere dingen te vestigen. En al boden wij ook aan die werkingen weerstand, en al lieten wij ons nog niet winnen, toch tekende ons de ploegschaar, en werden wortels van ongerechtigheid uitgeploegd, ofschoon dan ook niet genoegzaam, om reeds de ondergrond daarbinnen geschikt te maken voor het zaad van het Evangelie. Enigen van ons hebben jaren zo voortgeleefd, altijd onder de ploeg, zonder dat de zaaier tot hen kon uitgaan; maar God zij dank, zo was het niet met allen; nog hadden wij de jongensleeftijd niet achter de rug, toen reeds het zaad van het Evangelie bij ons in goede aarde viel. Helaas, er zijn velen, die zich niet alzo gewonnen geven, en bij hen blijft de ploeger de gehelen dag ploegen om te zaaien. Ik heb jonge mensen in Londen zien komen, die er toegaven aan al de stadsverleiding. Zij dronken haar giftig zoet in, verdoofden de stem van hun geweten, maar mochten er geen geluk in vinden, want hun door vrees en onrust bewogen gemoed geleeek op de aarde, die door de ploegschaar wordt omgewoeld. Bij hoevelen van hen hield dit werk van de hoogste liefde jaren aaneen aan, en schijnbaar geheel tevergeefs. Zo heb ik jongelingen man zien worden, hen het midden van het leven zien bereiken zonder nog het goede zaad te kunnen ontvangen, omdat de grond van hun hard gemoed ondanks alle ploegen onverbroken bleef. Zij vingden dag aan dag hun taak zonder God aan, legden zich ter ruste zonder meer godsdienst dan het trekvee, en toch bleven waarschuwend stemmen aangaande het toekomstig oordeel hun in de oren dreunen, en lieten niet toe, dat vrede in hun van God vervreemd hart toegang vond. Nu eens was het een machtig woord, dan een sterfgeval, dan zorg en moeite, welke aan hun spijs de smaak of aan hun legerstede de slaap ontroofden, en hen dwongen te luisteren naar de vraag: “Wat zal het einde van deze uw weg zijn?” Zo bleef bij hen de ploeger de gehele dag ploegen, totdat de avondschaduw zich verlengden en de schemer daalde, Hoe zullen wij de genade naar waarde erkennen en prijzen, die haar werk niet staakte, als het eindelijk haar gelukte de voren zo diep te trekken, dat zij het goede zaad konden ontvangen, om tot een rijke oogst op te schieten.

Het stemt weemoedig als het oog soms medelijdend een ploegen aanschouwt, voortgezet tot de zon reeds de westerkimmten raakt, en het vallen van de dauw als voorbode de nacht aankondigt, Zelfs tot zo laat zet een lankmoedig God Zijn liefdearbeid voort, al ploegende en ploegende, totdat de duisternis alle arbeid moet doen staken. Indien er onder u ouden van dagen zijn, wie dit woord geldt, o laat mij u

bidden, te bedenken wat tot uw vrede dient! Hoe, u hebt een zestigtal jaren achter de rug, en nog hebt u aan de verlossing geen deel! Veertig jaren verdroeg God de ongehoorzaamheid van Israel in de woestijn, en over u was Hij reeds meer dan zestig jaren lankmoedig. U bereikt welhaast de grens van het zevende tiental jaren, en bent nog niet wedergeboren. Arme vriend, wel rest u slechts zeer weinig tijd om nog in de dienst van de Zaligmaker te besteden. Staat het niet te vrezen, dat u in uw zonden zult sterven en nooit de hemel bereiken? Wel zijn zij gelukzalig te noemen, die in de morgen van het leven de Christus tot Heere en Leidsman kozen; maar bedenk u, dat zolang de levensvlam niet geblust is, er nog een deur van behoud ook voor de diepst gevallen zondaar openblijft. Het is laat, zeer laat, maar te laat is het nog niet. De ploeger ploegt de gehele dag, en de Heere toeft nog, of Hij Zijn genade in u mag verheerlijken. Ik heb menig hoog bejaarde tot bekering zien komen, en daarom moedig ik steeds ouden van dagen aan, om tot Jezus te gaan en in Hem te geloven. Eens las ik een preek, waarin de spreker beweerde, dat hij slechts zeer zelden mensen zich had zien bekeren, nadat zij veertig jaren zonder gemoedsverandering het Evangelie hadden aangehoord. Gewis, er is gevaar, waar de mens aan uitstel op uitstel schuldig staat; maar ik voor mij vrees op zo stellige wijze te oordelen. Wat die leraar meent of waargenomen heeft, mijn ervaring schenkt mij de overtuiging, dat er op elke tijd van het leven een niet ongelijk aantal tot God bekeerd worden; en men zal waarschijnlijk mijn beschouwingswijze deden, indien men niet voorbijziet, dat het aantal jeugdigen zoveel groter dan dat van de meer bejaarden is. Het is iets ontzettends jaar aan jaar oor en hart voor het Evangelie gesloten te hebben; maar Gods genade heeft geen aantal jaren bepaald, welks grens Hij niet zou willen overschrijden. Ook zij, die de Heere ter elfder ure tot Zijn wijngaard roept, zullen hun penning ontvangen, en Hij zal evenzeer in ouden als jongen verheerlijkt zijn. Vat dan moed, oude vriend, en acht uw toestand niet hopeloos. Jezus Christus roept u, nodigt u zelfs nu, al hebt u zich ook nog zolang verre van Hem gehouden. U was een zeer taai stuk grond, en de ploeger heeft de gehele dag geploegd, maar zijn eindelijk de voren zichtbaar, en ligt het hart ter bezaaiing open, dan is het immers niet buiten hoop.

“Ploegt de ploeger de gehele dag?” Ik voor mij antwoord: Ja, hoelang de dag ook wezen mag, God laat in genade de ploeg niet los. Hij is lankmoedig, goedertieren, rijk in ontferming. Veracht en versmaad zo tedere lijdzaamheid niet, maar buig u voor de Heere, Die u met zo onuitsprekelijke goedheid bejegende.

Ons tekstwoord verkondigt echter ons niet alleen het geduld, dat aan Gods zijde gevonden wordt, het leert ons ook *welk een volharden er bij ons moet bestaan*. “Mengt de ploeger de gehele dag?” Ja, hij doet dit. Daarom, wanneer ik Christus zoek, behoor ik nog niet ontmoedigd te zijn, als ik Hem niet terstond vind. De belofte van het Evangelie luidt: “Die bidt, die ontvangt, die zoekt vindt, en die klopt, die zal opengedaan worden.” Er is meer dan één reden waarom de deur niet altijd bij het eerste aankloppen wordt geopend. Let slechts op onze vraag: “Ploegt de ploeger de gehele dag?” Indien hij een zo zwaar werk de hele dag voortzet, mag het mij dan te veel zijn bij herhaling aan te kloppen? Indien ik bij mijn eerste zoeken niet vind, welnu, ploegt niet de ploeger de gehele dag? Zo mijn eerste bidden van verhoring verstoken blijft, ploegt niet de ploeger de gehele dag? Dit bemoedige mij om ook de hele dag in smeking te volharden. Mijn vrienden, indien u een aanvang gemaakt hebt met het zoeken van de Heere, bedenk dan dat de kortste weg ons wordt aangewezen in het woord: “Geloof in de Heere Jezus Christus en gij zult zalig worden, gij en uw huis.” Doet dit zonder aarzelen. Alsof God door ons bade, bidden wij u, laat u met uw God verzoenen, geloof in de Heere Jezus Christus, doet dat heden, en u zult u behouden kennen. Mocht u bij uw zoeken naar gemeenschap met de Heere dit woord

van de nodiging niet vatten, en de weg tot Hem u donker blijven, geeft uw pogen en strijden niet op, maar worstelt uzelf tot de voet van het kruis, grijpt dat aan en zegt: "Indien ik omkom wil ik hier omkomen. Heere, wees mij genadig en vergeef mij mijn zonden."

Wanneer Gods Heilige Geest het hart dringt tot een bidden, dat zich niet laat afwijzen, is het zalig besef van vrede niet ver meer. Het is een zorgeloze onverschilligheid of een flauwhartig aarzelen en twijfelen, dat het vrij worden uit de banden van de zondeslavernij onmogelijk maakt. Zodra het hart ontwaken mag tot een kloek en kort besluit, om waarlijk met de dienst van de ongerechtigheid te breken, is daarmede reeds de versperring weggenomen, die het komen tot vrede verhinderde. Het doet mij immer goed, wanneer ik de Schriften zie onderzoeken met een ernst, die het om vinden te doen is, dan ook wordt de prediking gehoord totdat het woord van de waarheid het leven heeft doen smaken. Alle ziel, wie het ernst is om het ploegijzer door alle twijfelen, angsten en moeilijkheden heen te drijven, totdat zij overwonnen zijn, zal vroeger of later zegepralen en het heil in Christus door genade deelachtig worden.

Hetzelfde geldt, waar het zoeken van het behoud van anderen ons een levensvraag geworden is. "Ploegt de ploeger de gehele dag?" Ja, zolang tijd en doel dit eisen. Dit dan zal ook het karakter van mijn arbeiden voor anderen zijn. Ik zal voortgaan met bidden en prediken, of met bidden en onderwijzen zolang het de Heere behagen zal mijn levensdag te doen duren.

Want al mijn lust, mijn vreugd bestaat
In 't strooien van het heilig zaad,
Betrouwd hier aan mijn zorgen;
Of 't eens met rijk geladen aar,
Door honderd volle korlen zwaar,
Mijn roem zij in de jongste morgen.

Broeders, die mij in deze vaak zware arbeid ter zijde staan, er zijn ogenblikken, waarin ook u vermoeienis kent en de inspanning u bang wordt. O dulden wij niet, dat de hitte of last van de dag ons de handen zou doen in de schoot leggen. Laat de liefde ons wakker en krachtig houden, zodat wij door de liefde van Christus gedrongen; voortploegen om Zijn wil en om de wil van de wereld. Onze dagtaak heeft niet meer dan de daarvoor aangewezen uren, en zolang deze niet verstreken zijn; zij ook ons hart bij de ons betrouwde taak. Ploegen is zwaar werken, maar tenzij het goed geschiede, is er geen nieuwe oogst te wachten; geven wij er daarom onze beste krachten aan, en laat ons niet vertragen of vernauwen, maar doorzetten, totdat de wil van de Heere volbracht is en zielen voor Hem gewonnen zijn. Er is grond, die zeer zwaar en stijf is, die een zeer grote inspanning van de ploeger vordert; andere gronden zijn als nooit ontgonnen streken zo doorwoeld met een net van taaie wortels, dat alleen een stoomploeg het werk kan meester worden. Waar zo blijkbaar onze kracht geheel tekort schiet, bidden wij daar van de Heere, dat Hij Zijn kracht in onze zwakheid volbrengt, opdat ook zulk een grond niet verloren ga, maar tot vrucht dragen gewonnen wordt.

Onlangs werd mij verhaald van een leraar, die een arm man, die door een ongeneselijke kwaal sterven moest, bezoeken wilde, en wie men toegang tot de kranke weigerde. Hij herhaalde evenwel zijn bezoek, en ofschoon tot twintig malen toe afgewezen, werd hij toch ten laatste bij de lijder toegelaten, en zag door Gods goedheid zijn volharden bekroond in het gelovig afsterven van de man, die eerst van het Evangelie niet weten wilde. "Waarom" vroeg men eens aan een zorgvolle moeder, "zegt u twintig malen dezelfde zaak aan uw kind?" "Omdat," hernam zij, "het mij

gebleken is, dat het ook nog de negentiende maal zonder de gewenste vrucht was.” Zo kan het ons bij het ploegen blijken, dat door ons herhaald pogen de grond niet diep genoeg geopend is om een goede oogst te doen verwachten. Wat dan? Wel hoeveel inspanning het koste, zij de ploegschaar nog dieper gedreven totdat de voor geschikt blijkt voor het zaaien. Hetzij u dan leraars, of zendelingen, of onderwijzers, of enkel als leden van de gemeente medewerkers van God bent, laat het werk u nooit te veel worden; geeft het uit vermoeidheid nooit op, want de u betrouwde taak is een arbeid, waaraan een eeuwig, heerlijk loon is toegezegd. Gods genade blijkt ons reeds daarin, dat Hij ons vergunde deel te hebben aan een zo eervol dienstbetoon. Deze Zijn genade zal ons niet begeben of verlaten, als maar ons hart bij ons werk blijft; en de Heere Zelf zal ons staande houden totdat wij zeggen kunnen: “Ik heb voleindigd het Werk, dat u mij gegeven hebt om te doen.”

Wij hebben een woord van lof over voor alles wat bijzondere moeite en inspanning heeft gevergd, en zo zullen wij ook des te meer prijsstellen op hen, die door onze dienst behouden werden, als de Heere hen ons als een bekroning van ons ijvervol streven schenkt. Het is goed voor ons de waarde van de schoven te leren schatten naar de tranen, die wij in de zaaitijd stortten. Zo dikwijls u stilstaat bij het de gehele dag ploegen van een ploegers, dringt u dit om met onverflauwd streven in het winnen van zielen voort te gaan. Indien een landman ter wille van een weinig gerst of bonen van vroeg tot laat zwoegt, zou u zich dan niet willen beijveren om uw medemensen te winnen voor de dienst van God, wetende dat zij als verlost en voor eeuwig gelukkig zijn; maar niet uitgered, van de buitenste duisternis en haar pijnen ten deel worden?

Hoe vurig is mijn wens, dat allen, die door een oprechte belijdenis zich aan de gemeente aansloten, ook hun hand aan de ploeg wilden leggen en zo voor zich uitzien, dat zij hun taak naar behoren vervullen. Wie op een wakkere ploeger ziet, heeft een aanschouwelijk voorbeeld welk een arbeid de Christen betaamt. Vang zo dicht mogelijk bij de heg aan, en keer niet voor u de uiterste punt van de akker hebt bereikt. Ploeg zo nabij de greppel, als u kunt, en keer telkens zo kort u mogelijk is. Indien er in de stegen en schuilhoeken bij uw arbeidsveld gevallen vrouwen, dieven en dronkaards leven, laat hen niet aan hun lot over, want ieder plekje onkruid, dat u ongemoeid laat, wordt spoedig tot schade van de goede tarwe. Wanneer u het eind van de akker bereikt heb, vraag niet wat nu te doen, maar keer uw ploeg en trek de nieuwe voren tot de plaats, vanwaar u begonnen bent. Blijf zo, naar het voorbeeld van de ploeger, op en neergaan. Hebt u uw hele bezoekwijk van traktaatjes voorzien, herhaal uw werk, al was het tot twee en vijftig malen in een jaarkring, en vermenigvuldig zo de voren voor het goede zaad. In die weg wordt de arbeid u een leerschool om te volharden in goeddoen. Het is onze bestemming eens zonder einde goed te doen, en het is daarom wijs het leven te wijden tot een leerschool voor die toekomst. Blijf dus ook in het moeilijkste volstandig, ziende op de vergelding van het loon. Ploegen is geen werk, dat bij vleugjens nu en dan kan geschieden, het eist een gezet en nauwlettend voortgaan. Vlug en luchtig weg mag bij sommige zaken passen, maar bij ploegen niet; dat eist een vaste hand en onverdroten ijver. Het ontbreekt niet aan mensen, die als er zulk soort van werk te verrichten valt, dat voor hun deel maar spoedig opgeven. Het zou hun handschoenen bederven, zij zouden er blaren van in de handen krijgen, hun spieren en beenderen zijn daar niet op gebouwd, liever lijden zij honger dan brood te eten, dat zoveel zweet kost. Zij echter, die van dankbaarheid vervuld zijn voor de hun bewezen genade, deinzen niet terug voor inspanning, al moest die jaren aaneen voortduren, en wij mogen er zeker van zijn, het loon zal hun niet ontgaan. Zien wij daarom op de nijvere landman, verzekerd, dat gelijk hij naar zijn met wakkerheid de ploeg drijven zal maaien en oogsten; dit wetende, dat de wildernis eenmaal tot

vruchtbare grond geworden, de Heere een oogst zal dragen, en dat de engelen zijn schoven zullen binnenbrengen bij vreugdeliederen, die beiden hemel en aarde met gejuich zullen vervullen.

II. In de tweede plaats mogen wij niet voorbijzien, dat DE VRAAG IN ONS TEKSTWOORD OOK AANLEIDING GEEFT TOT EEN ONTKENNEND ANTWOORD. “Ploegt de ploeger de gehele dag om te zaaien?” Nee, ploegen is niet zijn enige roeping. Het land moet geëgd, en zaaien en wieden, oogsten en dorsen behoren tezamen tot de werkkring van de landbouwer. In het profetisch woord, waartoe onze tekst behoort, wordt van velerlei landbouwbedrijf melding gemaakt. Na het drijven van de ploeg en naar het getijde van het jaar wacht de landbouwer allerlei zwaarder en lichter werk. hij blijft met zijn arbeid ook niet op één en dezelfde hoogte, er is vooruitgang in, en een zelfde gang van zaken hebben wij op te merken in hetgeen de Heere verricht en in wat ons door Hem wordt te doen gegeven.

Ten eerste, *er is voortgang en vooruitgang in het werk van de Heere*. “Ploegt de ploeger de gehele dag?”

Nee, zodra de voren getrokken zijn, wacht hem andere bezigheid. Zeer mogelijk is het, dat toen de Heere het ploegijzer dreef over de akker van uw hart, het niet zonder diepgaand smartgevoel heeft kunnen geschieden. Nog leeft u misschien onder het pijnlijk kennen van de schrik van de wet, van de bitterheid van de zonde, van de heiligheid van God, van de zwakheid van het vlees en het ontzettende van de toekomstige toorn. Zal dit tijdperk van de vrees altoosdurend zijn? Zal het op blijven wegen tot alle geest in u is uitgeblust en uw ziel in u bezwijkt? Hoor de vraag, in het profetisch woord ook voor u geschreven: “Ploegt de ploeger de hele dag?” Nee, wat hij doet is de voorbereiding van iets beters; hij ploegt om te zaaien. Zo ook handelt de Heere met u, en dit bedenkende, mag u goedsmoeds zijn. Aan het pijn doen van de tuchtroede, aan het wonden tot heling komt een einde; betere dagen en ervaringen zijn voor u weggelegd. U bent arm en in nood en vergaat van dorst, doch al kan uw oog geen spoor van water ontdekken, u zult niet tevergeefs roepen; Hij, die machtig is, zal voor u water uit de steenrots doen vloeien. Hij zal niet altoos twisten, noch eeuwiglijk de toorn behouden. In ontferming zal Hij Zich tot u keren en medelijden hebben met uw ellende. Nadat Hij de diepe voren gesneden heeft, zal Hij daarin het graan van de vertroosting neerleggen. En is de dauw van de hemel en het vriendelijk zonlicht van de genade daarop gevallen, dan zal zich het groene kruid niet laten wachten, maar tot een kalm opschieten en eerlang de volle aar als voorteken van een vrolijk oogstfeest dragen. Arme verbrokenen van harte, die nog niets dan de pijn van de geslagen wonden gevoelt, ik hoor u verzuchten: Zal God niets dan verschrikking zenden, zal Hij ons altijd onder de marteling van het schuldbesef doen buigen? O luistert naar zijn troostwoord en neemt het ter harte: “Indien gijlieden willig bent en hoort, zo zult u het goede van het land eten.” Wat het welbehagen van de Heere is, zegt de blijde boodschap: “Geloof in de Heere Jezus Christus en u zult zalig worden,” en dat wel heden; vrede vinden in dit heden; indien u maar waarlijk en onvoorwaardelijk van u zelf kunt afzien, alle steunen op eigen werken laten varen, en u aan Hem toevertrouwen, Die ook voor u, als uw Verlosser is gestorven aan het kruis. De Heere uw God is lankmoedig en genadig en groot van goedertierenheid. Hoevelen van uw angsten en vrezen zijn enkel de vrucht van uw ongeloof en vinden geenszins hun oorsprong in God. Verwijt daarom de Algoede niet, wat Hij niet oplegde en geheel willig is van u weg te nemen. Hij zoekt voor u vrede, en heeft geen welbehagen in uw lijden. Hoort, hoe Zijn ontferming ook voor u spreekt: “Troost, troost mijn volk, zegt uw God. Spreek naar het hart van Jeruzalem en roep haar toe, dat haar strijd vervuld

is, dat haar ongerechtigheid verzoend is.” „Ik delg uw overtredingen uit als een nevel en uw zonden als een wolk; keer weder tot Mij, want Ik heb u verlost.” Heeft Hij u gewond, Hij wil de wonden helen, en u als uit de dood wederbrengen tot het leven. Keert u dan tot Hem, opdat Hij u oprichte en vertrooste. Nee, de ploeger ploegt niet eindeloos, anders was er voor hem geen oogst, en evenzo werkt de Heere een ander werk dan de verbreking van het hart; deze is alleen de voorbereiding tot vernieuwing van het hart.

U ziet dus, dat de grote Landman wel aanvangt met wat pijn aanbrengt, maar om tot *vruchtdragend werk* in het hart van de zijnen te komen. Verliezen wij die bedoeling van Zijn trouw nooit uit het oog. Te zijner tijd zat Hij de voren onzichtbaar maken, en u zult ze niet kunnen ontdekken, omdat het graan er in volle schoonheid overheen golft. Zoals een moeder na de geboorte van haar kind de smarten niet meer gedenkt door de blijdschap, dat zij een mens het aanzijn gaf, zo zult u na de tucht van de wet ontwassen te zijn, de doornweg, die tot schuldbesef u voerde, niet meer gedenken, omdat de Heere door Zijn opvoedende genade uw ziel van een dorre woestijngrond tot een akker geschapen heeft, die tot Zijn eer en roem overvloedige vrucht draagt. “Mocht het daartoe bij mij komen!” verzucht u. Wel het zal daartoe komen. Niet altijd zal de ploeg de grond van het hart scheuren, en zo u slechts de Geest niet wederstaat, mag u de tijd tegemoet zien, dat het diep geploegde land met een welig groen van het ontspruitend graan zal bedekt zijn. Weest dan goedsmoeds en geloof in de kracht van God, Die u uit de diepten van het schuldbesef zal opvoeren tot de hoogten van het heil, waar u voor schuldvergeving dankt en in een goddelijk kinschap roemt.

Ja, de Heere zal u tot zo *blijde ervaring* van de macht van Zijn genade doen voortgaan. Let op de ploeger. Hoe lustig fluit hij, terwijl hij de ploeg drijft. Wat hij in deze wereld het zijne kan noemen, is luttel, en toch hij doet zijn werk met een vrolijk hart. Hij verblijdt zich, omdat hij al werkende reeds de dag voor ogen heeft, waarin de volgeladen wagen de akker zal verlaten, en hij mede het juichend oogstlied zal aanheffen. Zo ploegt hij op hoop, want hij verwacht rijk geladen schoven van zijn onaanzienlijk arbeiden. Zo ook, verslagen ziel, verblijdt zich reeds uw God, ziende op de dag, waarin Zijn tucht u zal geleerd hebben waarlijk in Jezus te geloven, en in die dag zal ook uw hart overvloeien van vreugde. Wees dan goedsmoeds, het beter deel ligt nog voor u, strek uw armen uit en jaag er naar als naar een prijs, die de uiterste inspanning waard is. De droefheid, die het Evangelie verwekt, is de voorbereiding van geloof, hoop en liefde, welke nimmer eindigt. God zal u niet geheel uw levensdag kastijden, nee, Hij zal u leiden van kracht tot kracht, van heerlijkheid tot heerlijkheid, totdat u eenmaal Hem gelijkvormig bent. Zodanig is de voortgang van Gods werk onder de mensen, het vangt aan bij het kennen van smart, maar om tot vrucht dragen en tot een heilig vreugdegenot te brengen.

Maar hoe, als nu het ploegen nooit door een zaaien werd gevolgd? Wat zal het gevolg zijn als uw geweten wel in onrust blijft, maar dit u niet doet ophouden de genade te wederstaan en haar zo tevergeefs te ontvangen? Ook dan zal er een voortgang zijn aan Gods zijde, maar wanneer Hij onder zulke omstandigheden de ploeg terugtrekt, zal het zijn om de wolken te bevelen, dat zij op uw grond geen regen meer geven, en verbranding zal het einde zijn van de in hardnekkigheid onvruchtbare akker.

Mens, kan u iets verschrikkelijkers treffen, dan dat God de hand van u afrekt, omdat Zijn liefde u als hopeloos moet opgeven! Zulk een toestand is reeds een hel op aarde. Maar zo het karakter zich in zijn verzet tegen de Algoede heeft vastgezet, is de dag van de genade voorbij. O, wat kan verschrikkelijker zijn dan die nacht, dan de donkerheid, waarin elke straal van genade de mens onttrokken is

De voortgang, die wij in het werk van de landbouwer opmerkten, *is ook een onderwijs*

voor ons. Ook wij moeten in ons zijn en handelen een voorwaarts tot regel hebben. “Ploegt de ploeger de gehele dag?” Neen, hij ploegt om te zaaïen, en als de tijd daar is, strooit hij het zaad in de voren. Er zijn gemeenten, waarvan de opzieners schijnen te menen, dat hun hele taak zich tot ploegen bepaalt; immers al wat zij drijven is een zeker losmaken van de grond, een altijd spreken over hetgeen zij zullen doen. Zulk spreken klinkt fraai genoeg, maar ploegt de ploeger de gehele dag? Het is goed een groots plan te maken, grote dingen te beloven, maar ik bid u, laat het daarbij niet blijven. Trekt niet eindeloos nieuwe voren, maar neemt de tijd in acht, die tot zaaïen maant. Ik vrees, dat zulken, die zoveel beloven, in groot gevaar zijn van het minst tot stand te brengen. Zij, die in de wereld het meest uitrichten, begonnen niet met een vast bepaald plan, hun loop ontwikkelde zich onder de leiding van Gods genade door de bij hen inwonende kracht, die als aan de hand van de Heere hen deed vorderen. Zij maakten geen eigen plannen, maar volbrachten wat de Heere hun te doen gaf. Zij bleven niet naar eigen mening hun hele dag doorploegen, maar toen Gods tijd daar was, werd ook van hen waar, wat de Meester van Zichzelf getuigde: “Een zaaier ging uit om te zaaïen.”

Laat ook de dienaars van Christus de regel van vooruitgang volgen. Wij behoren voort te gaan *met na de wet verkondigd te hebben, het Evangelie te prediken.* Niet de hele dag ploegt de ploeger; hij ploegt, maar op hoop om te maaien; daartoe bereidt hij zijn akker. Robert Flockart, die jarenlang in Edinburgs straten predikte, placht te zeggen: “Het is een vergeefs werk met de zijden draad van het evangelie te willen naaien, als men verzuimt de scherpe naald van de wet te gebruiken.” Er zijn onder mijn ambtbroeders, die het overbodig schijnen te achten, om van de toekomstige toorn en de verschrikkingen van de eeuwigheid te spreken. Zulk een verzwijgen van de waarheid is een wrede barmhartigheid, want zodoende werkt men tot het verderf van zielen door haar voor het verderf blind te houden. Indien wij menen te kunnen slagen door zonder naald te naaien, ik zal mij voor die dwaasheid wachten en de oude beproefde weg blijven volgen. Al is de punt van de naald scherp, zij baant de weg voor de zijden draad; en door ervaring geleerd, weet ik dat op deze wijze degelijk werk tot stand komt. Het is niet mogelijk een goeden oogst binnen te halen, wanneer u de ijver of de moed mist om de grond te keren, en zo ook zult u geen zielen behouden, indien u nalaat op het toekomstig oordeel te wijzen. Wij zijn verplicht het de zondaar aan te zeggen, wat God aangaande zonde, gerechtigheid en oordeel geopenbaard heeft. Maar al is dit onze roeping, mijn broeders, zij brengt niet mede, dat wij de hele dag door enkel de ploeg zouden drijven. Nee, nee, de prediking van de wet is niet meer dan voorbereiding voor de prediking van het Evangelie. De hoofdzaak van onze bediening is het verkondigen van de blijde boodschap. Wij zijn niet discipelen van Johannes de Doper, maar van de Heere Jezus Christus. Wij hebben niet in kemelsharen mantel een wee te profeteren, maar moeten optreden als herauten, wie het is aan te zien, dat zij goede tijding brengen. Meent niet genoeg gedaan te hebben als u deelneemt aan een opwekkingsprediking, die het zondaarsgevoel levendmaakt en tot boete stemt; het is niet meer dan voorbereidend werk; de hoofdzaak is de leer van de waarheid in haar hele omvang kalm en volhardend te onderwijzen, zodat de hele raad van God tot zaligheid verstaan en gekend wordt. Voor het ploegen is een tijd, maar wat de eigenlijke oogst geeft, is het planten en natmaken. Na het wakker schudden uit de zondenslaap, moet een opbouwend troosten en vermanen volgen. Wij moeten de mensen allereerst winnen om discipelen te willen worden, en daarna hen leren onderhouden alles wat de Heere geboden heeft. Van de eerste beginselen, moeten wij tot hoger opklimmen, en als wij de grondslag gelegd hebben moet het optrekken van de gebouwen op de gelegde grondslag volgen.

En nu nog een vermaning voor hen, die tot heden hoorders van het Woord en niets meer zijn. Mijn vurige begeerte is, dat u van onder de ploeg uit tot iets beters mag komen, namelijk *van toorn en vrede tot een van harte geloven*. Hoevele jaren reeds hebben sommigen van u het woord van de prediking gehoord! Kan het uw voornemen, uw begeerte zijn, daarmee altijd op die wijze te blijven voortgaan? Het Woord heeft meermalen uw hart onrustig doen kloppen, nog onlangs ging u huiswaarts, bijna gewonnen; o, ik voor mij zou denken, dat nu voor u de ploeg genoeg heeft gedaan; en toch, u hebt het zaad van het eeuwige leven nog niet ontvangen, want u hebt nog niet in de Heere Jezus Christus geloofd. Het is iets ontzettends, altijd op de grens van het eeuwige leven te toeven, zonder echter het leven waarlijk deelachtig te zijn. Welk een teleurstelling in het gewone leven, juist op tijd het stationsgebouw te bereiken, om de trein te zien weggaan; en in zulk een toestand leefde u jaren vrijwillig, altijd nabij de hemel, maar zo dat u u telkens het ingaan in het koninkrijk van God liet ontgaan. Terwijl er zo misschien tussen u en de hemelse heerlijkheid niet meer dan een haar breedte gaapt, zal nog die kloof oorzaak worden, dat eens u een eeuwige schande bedekt. Bedenkt toch, wat het betekent; zo nabij gekomen te zijn, bijna behouden te wezen en toch verloren te gaan. Daarom scheurt u los van de dubbelhartigen en onbessisten, die in spijt van alle ploegen nooit geschikt worden, om in goed bereide grond het zaad te ontvangen. Het zal hun niet baten, of zij al eenmaal roepen: "Heere, wij hebben in uw tegenwoordigheid gegeten en gedronken, en U hebt op onze straten geleerd. Wij hadden een eigen plaats in ons kerkgebouw. Wij woonden daar de weekgodsdienst oefeningen bij evenzeer als die op de Zondag, nooit verzuimden wij de bidstond, deelden traktaatjes uit, gaven van het onze voor elke inrichting van weldadigheid, lazen elke dag een deel van de Schrift en hielden ons van alle openbare zonden vrij." Al deze dingen kunnen met nauwgezetheid worden betracht en nochtans ons hart vreemd zijn aan dat geloof in de Heere, dat alleen het eeuwige leven deelachtig maakt. Zolang dat geloof ontbreekt, is eigengerechtigheid ons steunsel vertrouwen, en kan de Heere niet anders dan eenmaal zeggen: "Bij al die offers hebt u uw hart Mij onthouden en zo ook kan Ik als de mijne u niet erkennen. Ga weg van mij, want Ik heb u nooit gekend." Indien de Heere Jezus iemand kent, kent Hij hem voor altijd. Nooit zal Hij tot mij kunnen zeggen: "Ik heb u nooit gekend," want sedert jaren heeft Hij mij aan Zijn deur gekend als een arme verlatene, die alleen op Hem vertrouwde en alleen van Hem alles verwachtte. Er zijn er onder u wie alles wat goed te noemen is, eigen werd; alleen dit ene niet, dat u in levende betrekking tot Christus kwam; u hebt nooit als verlorenen op Hem alleen uw vertrouwen gesteld; u hebt Hem nooit als Verlosser en Zaligmaker gekend. En daarom noem ik uw toestand diep beklagenswaardig, en leg ik u met biddende nadruk de vraag op het hart: "Zal het altijd zo blijven?"

Nog een woord heb ik tot u, wie het ploegijzer pijn doet, en die door die innerlijke smart bekommerd bent over uzelf. Blijft niet, waar u bent. Zit niet mismoedig neer als zonder hoop, maar staat op, gaat uit tot de Heere en gelooft in Hem en Zijn almachtige genade. Wisten velen het maar, hoe eenvoudige zaak het is te geloven, zij zouden niet langer aarzelen en verre blijven. Helaas, zij weten niet hoezeer de weg voor hen geëffend is, en onwillekeurig wordt hun de zaak steeds moeilijker, juist omdat zij in zichzelf zo gemakkelijk is. De moeilijkheid van het geloven schuilt meest hierin, dat er in waarheid geen moeilijkheid in is. "Indien de profeet u iets groots geboden had, zou u het niet gedaan hebben?" O ja, u zou het gedaan hebben, het zelfs niet zwaar hebben geacht; maar nu er enkel gezegd is: "was uzelf en wees rein!" nu legt u uw hoogmoed, uw hoogdunkend ik u een struikelblok in de weg, en maakt u het volgen

en gehoorzamen moeilijk. Indien u naar waarheid belijden kunt, dat u uw hoogmoed wenst af te leggen, dat u willig en bereid bent alles te doen wat de Heere van u vraagt, dan zult u zelf inzien, dat u geen verdere voorbereiding nodig is, dat u terstond ten leven in Jezus geloven mag. O mag u de Heilige Geest van uw ik, van de tegenpartijder in uzelf verlossen, en zo u bereid maken om als één van de gemeente van de verlostten het Evangelie van de zaligheid aan te nemen. Nabij is u het Woord, neemt het aan in geloof. Het is in uw mond, eet het als een hemels manna. Het is in uw hart, laat het daar getuigen en de heerschappij hebben. Geloof met uw hart in de Heere Jezus en belijdt Hem met uw mond, en door zo in eenvoud Hem de eer te geven, zult u zich de Zijne en in Hem zalig kennen. Het voorname van het geloof als een onbepaald vertrouwen in de Heere ligt in een op Zijn Woord loslaten en opgeven van elke andere grond van vertrouwen. Laat dan los alles, wat u tot hiertoe met een enkel bedriegelijke hoop vervulde. Eens trachtte ik het geloof aannemelijk voor te stellen door de versregels:

Gelijk een zwak en hulploos wicht,
 Val, Heer, ik aan uw borst;
 Wees mij een Toevlucht, Schild en Licht,
 Mijn Heiland, en mijn Vorst.

Naar het dus getekende beeld schetste ik het geloof, gelijk het een reddeloze vertrouwend in Jezus' geopende liefdearmen doet vallen, en deed het naar mijn overtuiging zo eenvoudig en overredend, dat geen dwalende in de zin van mijn woorden kon mistasten. Nadat ik met spreken geëindigd had, kwam een jong mens tot mij, en zei: "Maar ik kan mij niet in Jezus' armen laten vallen!" Mijn antwoord was: "Werp er u dan in, bezwijm in Jezus armen, maar gun u geen rust, voordat u zich daar behouden weet." Hoevelen blijven praten over wat zij wel en wat zij niet kunnen doen, en maken het daardoor zichzelf onmogelijk tot het doel te geraken. Het geloof is het laten varen van ons wel kunnen en niet kunnen, en in plaats daarvan onszelf geheel en onvoorwaardelijk aan Jezus toebetrouwen; want Hij vermag alle dingen, hoewel u in uzelf tot niets in staat bent. "Ploegt de ploeger de gehele dag om te zaaïen?" Nee, hij vangt met ploegen aan, en als dit volbracht is, gaat hij voort tot het eigenlijk doel van zijn arbeiden: hij strooit het zaad in de voren, waar het ontkiemen en tot een oogst rijpen moet. Ga u heen en doe desgelijks. Zaaï in de geest het kostbare zaad van het geloof in Christus, en de Heere zal te zijner tijd uzelf in de vreugde van een rijke oogst u doen verblijden.

6. HET PLOEGEN OP ROTSEN

Zullen ook paarden rennen op een steenrots? Zal men ook daarop met runderen ploegen? Amos 6: 12

Deze uitdrukkingen zijn spreekwoordelijk en aan het leven van de Oosterlingen ontleend. Een spreekwoord is meestal een zwaard, dat naar het gehanteerd wordt, op meer dan één wijze treft. Zo laat ook ons tekstwoord meer dan één toepassing op het leven toe. Een oud Schriftverklaarder heeft er zelfs zeven verklaringen voor, die naar zijn oordeel allen in het tekstverband passen. Ik wens hem niet te weerspreken, en is zijn opvatting juist, dan is zij slechts een bewijs te meer van de schatten van de wijsheid, welke in het openbaringswoord als Gods Woord voor ons verborgen liggen. Woorden zo rijk van zin zijn te vergelijken met het kunstig snijwerk van de Chinezen, waarin elkander omsluitende voorwerpen zich vrij en zelfstandig in elkaar bewegen. Zo is er ook menig Bijbelwoord, waarin de geest telkens een nieuw, dieper liggend onderwijs ontdekt, en zo dat iedere ontvangen les voor het leven het stempel van de Heilige Geest draagt.

De meest voor de hand liggende betekenis van het tekstwoord is wel een profetische bestraffing van de goddelozen, als *die hun geluk zoeken, waar het nooit te vinden is*. Velen van Amos' tijdgenoten streefden er naar, om door verdrukking van zwakkeren rijk, groot en machtig te worden. Van hen zegt hij: "Gijlieden hebt het recht in gal verkeerd, en de vrucht van de gerechtigheid in alsem." De rechtspraak werd in hun midden als een koopwaar gekocht en verkocht, en het boek van de wet werd verlaagd tot een middel om onrecht te plegen. Toch oordeelt de profeet, is daarmee geen winst, dat is, geen waar voordeel of geluk te behalen. Even goed kan men pogen om met paarden op steenrotsen te rennen, of met ossen de rotsgrond te beploegen. Het is alles moeite tevergeefs.

Indien er onder u zijn, die trachten aan deze wereld genoeg te hebben, en verwachten, dat zij zonder de blik opwaarts te heffen, de hemel in hun zaken en huisselijk leven vinden kunnen, zo moet ik hun aanzeggen, dat zij vergeefse moeite doen, om op die weg het geluk te ontmoeten. Indien u de hoop voedt, van in het dienen van de zonde genot te zullen smaken, en u denkt dat het u wel kan gaan, terwijl u de wet van God veracht, vergist u zich grotelijks. Even goed kunt u rozen zoeken op een rotsig zeestrand, of parels op de openbare straat. De vrede, waaraan uw ziel behoefte heeft, zult u buiten God nergens u zien ten deel vallen. Van kwaaddoen geluk te verwachten is ploegen op granietrotsen. Langs oneerlijke wegen tot waarachtige voorspoed te willen geraken is even vruchteloos als de ploeg door het zand van de zeeoever te drijven. "Waarom. weegt u uw geld uit voor hetgeen geen brood is, en uw arbeid voor hetgeen niet verzadigt." Jong mens, uw eerzucht sloopt u. Wat u zo vurig bejaagt is niets dan uw eigen eer en eigen voordeel, en deze zijn een armelijk doelwit voor een onsterfelijk en naar Gods beeld geschapen wezen. En ook u, meer bedaagde, u laat de zorgen uw leven verteren; uw geest evenzeer als uw lichaam brengt u ten offer in uw streven om schatten opeen te hopen, alsof eens mensen leven bestond in de hoeveelheid van de dingen, waarvan hij bezitter is! U ploegt op een rots, uw zorgen zal uw hart niet met vreugde, noch uw geest met vrede vervullen; het einde zal de bitterste teleurstelling zijn. En u allen, die u buiten Christus uit uw werken uw gerechtigheid zoekt op te richten, die meent, dat uw trouw ter kerk gaan en waarnemen van alle voorschriften van de eredienst de plaats kunnen vervangen van het werk van de heilige Geest in het heiligdom van uw hart, u ook, u beploegt een niets voortbrengende rots. Waartoe zou u toch voortgaan met steen te beploegen? Ziet,

ik bid het u, nog heden af van een zo dwaas en ondankbaar pogen.

De waarheid, die ik u voorhield, ligt naar mijn mening in de bedoeling van onze tekst; maar er is daarvan ook nog een andere, evenzeer passende verklaring, en bij deze laatste wens ik u heden met Gods hulp te bepalen.

De opvatting van het tekstwoord, die mijn opmerkzaamheid trok, is, dat ik in deze beeldspraak de waarheid las: *God zal niet eindeloos Zijn dienaren uitzenden om de mensen tot bekering te vermanen.* Wanneer het hart verhard blijven, omdat men niet tot inkeer wil komen, zal God niet altijd de weg van de genade blijven volgen. "Mijn Geest," sprak eens de Heere, "zal niet altoos niet de mens twisten." Er is een tijd van ploegen, maar wanneer het blijktbaar wordt, dat het hart zich in boze eigenwilligheid verhardt, dan verheft Wijsheid haar stem en dwingt Genade om haar vruchteloze pogingen te staken. "Zullen paarden rennen op een steenrots, en zullen ossen daarop ploegen?" Nee, er is een grens ook voor de arbeid van de heilige liefde. Als de volheid van de tijd daar is, wordt het arbeiden zonder uitkomst gestaakt, en de rots blijft voor altoos aan de onvruchtbaarheid prijsgegeven.

I. Allereerst wil ik u herinneren, dat het DE GROTE TAAK VAN GODS DIENAREN IS OM DE PLOEGSCHAAR DRIJVEN DOOR DE AKKER VAN HET HART EN DAAR VOREN TE OPENEN VOOR HET ZAAD VAN HET WOORD. Een verstandig prediker streeft er in de kracht van de Heilige Geest naar om het hart zo te treffen, dat het ontvankelijk wordt om het goede zaad tot vrucht dragen te ontvangen.

Menige waarheid heeft de eigenschap van de ploegschaar van geschikt te zijn om de grond van het hart te breken. Zo ook behoren zij te worden aangewend. De mensen moeten gebracht worden tot de overtuiging, dat zij gezondigd hebben, en overreed om van hun zondigen berouw te gevoelen. Zij moeten de Christus van God niet enkel met het hoofd, maar bovenal met het hart aannemen, want met het hart gelooft men tot rechtvaardigheid. Er moet in het innerlijk leven beweging ontstaan, en daartoe moet het hart de scherpte van de ploegschaar van de wet ervaren. Een landman, die te weekhartig is, om met ploeg en eg zijn grond te scheuren, zal nooit een oogst aanschouwen. Het is een groot gebrek in enkele evangeliepredikers, dat zij de moed missen om aanstoot te geven, en daardoor verleid worden om al die waarheden achter te houden, welke pijn kunnen doen of schaamte verwekken; omdat zij onder hun gereedschap een goed gescherpte ploegschaar missen, zullen zij zich ook nooit in een goed gevulde graanschuur kunnen verblijden. Zij hengelen zonder angel, uit vrees van de vis te bezeren, en lossen geweerschoten zonder hagel, uit eerbied voor de gevoeligheid van de vogels. Dit soort van liefde is wreedheid ten aanzien van van de mensenzielen. Het staat geheel gelijk met de zachtheid van een heelmeeester, die de lijder sterven laat, om hem de pijn van een messnede of het wegnemen van één van zijn ledematen te besparen. Het is een vreselijke tederhartigheid, welke de mensen in de hel verzinken laat, eerder dan hen door een hard woord voor een ogenblik pijn te doen. Het is aangenaam en licht werk om te verkondigen wat men gaarne hoort; maar wee de dienstknecht van God, die zulk een leugenproftet. wezen wil. Is dat getuigen in de geest van Christus? Hield Hij de zondaar het hem dreigend gevaar verborgen? Opperde Hij twijfelingen aangaande het vuur, dat niet wordt uitgeblust, en de worm, die niet sterft? Wiegde Hij het hart in slaap bij de zoete tonen van mensen behagende vleierij? Nee, met een eerlijke liefde en tedere bezorgdheid waarschuwde Hij de schare voor de toekomstige toorn en verkondigde de onnadenkenden, dat zo zij zich niet bekeerden, zij het verderf niet zouden ontvliesen. Het betaamt de dienaar van Jezus Christus in deze het voorbeeld van de Meester te volgen, en met een scherpe

ploegschaar zo diep te ploegen, dat zelfs de onderste harde lagen geraakt en gebroken worden. Hiertoe moeten wij ons geroepen gevoelen, en daarom er ons ook van harte op toelagen. Indien er waarachtige liefde voor onze medemensen in ons binnenste woont, openbaart zij zich door hun in oprechtheid de waarheid te zeggen. Het harde mensenhart moet gebroken worden, of het zal blijven weigeren, om een Zaligmaker aan te nemen, die gezonden werd om de gebrokenen van hart te vertroosten en te genezen. Er zijn zaken, welke de mens bezitten of niet bezitten kan, en toch de zaligheid deelachtig worden, maar alles wat in betrekking staat tot het beploegen van de akkergrond van het hart is iets onmisbaars. In de mens moet een heilig leven en ootmoedig vrezen voor God gekend worden; er moet in hem gevonden worden erkenning van schuld en een droefheid, welke genade doet smeken en tot bekering leidt. In één woord, de grond van het hart moet deugdelijk geploegd zijn als voorwaarde voor een rijk vrucht dragen van het zaad van het leven.

II. Verder herinnert het beeld in de tekst, dat DE DIENAREN VAN HET WOORD BIJ ALLE TROUW TOCH VERGEEFSE ARBEID VERRICHTEN. “Zullen paarden rennen op een steenrots? Zal men daarop met runderen ploegen?” Al spoedig ontwaart de ploeger of zijn ploeg de grond snijdt of daar vergeefs overheen glijdt. Evenzo is de ervaring van de leraar. De prediker van het Woord zal op twee plaatsen hetzelfde verkondigen, en op de een plaats zal hij al predikende vervuld worden met blijdschap en hoop, terwijl hij tegenover het andere gehoor enkel bekommering en vrees ontwaart. In het laatste geval is het, alsof de ploeg uit de voren springt, en de harde steen het ijzer splintert. Onwillekeurig verzucht hij daar: “Ik weet niet waaraan het schort, maar mijn arbeid vindt hier telkens belemmering,” en hij bemerkt dat de Meester hem tot een zeer zwaar te bewerken grond gezonden heeft. Allen, die dienstknechten van de Heere zijn, weten van zulke ervaringen mee te spreken. Reeds in de Zondagschool wordt het ondervonden, en geen bijeenkomst is zo klein of uitgelezen, of het blijft mogelijk, dat de smart van vergeefse inspanning er gekend wordt. Ieder van ons heeft het nu en dan moeten beseffen: “Nu is mijn ploeg op de rots geraakt. Vroeger ging het gemakkelijk en aangenaam door een vette grond, maar thans is geen voor te trekken; is alles enkel rots.”

In elke samenkomst zijn hoorders, die tot zulk een klagen reden geven. Zij zijn hard als ijzer, en toch zijn zij gezeten naast zulken, die een kostelijke grond blijken. Hun zuster, hun broeder, hun zoon of dochter hebben zonder weerstand te bieden de macht van het Evangelie ervaren, maar zij gevoelen daarvan niet het allerminste. Zij horen de prediking met eerbied aan, en gunnen het Woord in zover een vrije loop, dat zij het 't ene oor in en het andere uit laten gaan, maar verder willen zij er ook niets van weten. Zij zouden geen Sabbatschenders willen zijn en uit de kerk wegblijven, en doen daarom het Evangelie de twijfelachtige eer om te komen, waar het verkondigd wordt; maar bij onwil om er verder enige acht op te slaan. Zij zijn harde, zeer harde rotsvlakten, het ploegijzer glijdt er overheen.

Anderen zijn even hard, doch op andere wijze. De indruk, die het Woord op hen maakt, is noch diep, noch duurzaam. Zij ontvangen de blijde boodschap met blijdschap, maar met een gevoel, dat even ras vervlogen is. Zij luisteren met aandacht, maar tot beoefening van het gehoorde komt het bij hen nooit. Zij horen gaarne over bekering spreken, maar zelf zich bekeren is geen zaak, welke hen aantrekt. Het geloof te horen aanprijzen is hun aangenaam, doch te geloven niet. Zij zijn uitnemende beoordelaars, wanneer het er op aankomt om de inhoud van het Evangelie te bepalen, dan zijn zij zuiver in de leer, maar verder dan weten komt het bij hen niet. Zij zijn onwillig om te eten, en tevens staan zij er op, dat het beste brood op de dis komt. Op

hoge toon dwingen zij om het voordienen van gaven, die zij even hooghartig verwerpen als beter op aankomt, om ze voor zichzelf aan te nemen. Soms tonen zij zich bewogen, storten zelfs tranen, maar het is hun zinnelijkheid en zwakheid, en niet hun hart en geweten, die getroffen zijn. Bij een onnadenkend volgen van eigen zin en weg komen zij nooit tot het besef welk een droevig karakter hun leven verraadt. Wat zij van zichzelf denken en menen, zij zijn door en door steenrots en alle ploegen is bij hen mislukt werk.

Wat het kwaad te erger maakt, is dat de akkergrond van deze harden van hart jarenlang beploegd is, en daardoor niet gebroken, maar integendeel al vaster en harder geworden is. Een paar malen vergeefs ploegen, het breken van een paar ploegijzers, de teleurstelling van één of twee ploegers, zou nog zoveel niet betekenen, als daardoor slechts ten laatste het weerstand bieden overwonnen werd; maar de mensen, die ik op het oog heb, kennen het Evangelie van kindsbeen aan en hebben zich nimmer voor de macht van het Woord gebogen. Zij hebben nu hun kindsheid reeds verre achter zich. U sommigen grijst reeds het haar en doen zich de zwakheden van de ouderdom gevoelen. Ontelbare malen zijn zij vermaand en bestraft geworden, maar het was bij hen alles verloren moeite. Wanneer zij het heden met het verleden wilden vergelijken, zouden zijzelf moeten toestemmen, dat zij eertijds een veel diepere indruk van het Woord hadden dan nu. Gelijk een zelfde zon de was week en de klei steenhard maakt, evenzo het Evangelie. Het Woord van het leven, dat anderen verootmoedigde en tot inkeer bracht, heeft bij hen het tegendeel gewerkt, zodat zij nu veel onverschilliger zijn voor de dingen van het hogere leven dan zij in hun jeugd waren. Hebben wij niet alle recht om van een zeer treurige toestand te spreken, waar wij het onder bevoorrechten met het Evangelie dus gesteld vinden?

Wat mag oorzaak wezen dat sommige mensen een steenachtige grond openbaren? Er zijn er, die *van nature een stug karakter hebben*. Niet weinigen, die aan de wereld hangen, laten zich moeilijk bewegen; zij hebben een goed deel graniet in hun karakter, zodat zij nader aan de heer Hardnekkig dan aan de heer Meegaand verwant zijn. Nu heb ik om deze eigenaardigheid nog niet zo lage dunk van zulken, want wie gedurende enige jaren prediker was, weet wat het is als men te doen heeft met hoorders, die terstond bewogen zijn, en bij alle aandoenlijkheid ten slotte dezelfde blijven; terwijl er onder die stuggen zijn, die wanneer zij in het hart gegrepen worden, ook voorgoed bewogen blijken. Als bij hen het gevoel begint te spreken, getuigt het van een diep bewogen zijn en bewaren zij levenslang de ontvangen indruk. Een kleine groeve, door zeer harde slagen in het graniet gegrift, blijft daar onuitwisbaar, terwijl het gemakkelijk genoeg is om in het water te plassen, maar na weinige ogenblikken is van al de beweging geen spoor meer over. Ook is het iets groots een fraai stuk marmer tot een beeld van het geloof te beitelen. Het woord van de Heere is een hamer, die daartoe de macht heeft, en Hem komt al de eer toe, als door Zijn genade onze arbeid gelukken mag.

Erger nog is het met mensen, die hard zijn vanwege hun *ongelovigheid*, en ik bedoel hier niet zozeer ongelovigheid, die uit het hart voortkomt, waarbij werkelijke gemoedsbezwaren het geloven in de weg staan, maar dat soort van ongeloof, dat de vrucht is van de wens om niet te geloven, die gretig maakt in het opsporen van allerlei voorwendzels. Geen geloof zonder zegepraal, want wij zijn van nature zinnelijk en moeten geestelijk leren onderscheiden, zodat wij als Mozes de Onzienlijke zien en in het Godsbestuur smaken, dat God liefde en in Christus onze Vader is. Was het anders, het geloof stond gelijk met ons vanzelf waarnemen van de zinnelijke dingen. Zovelen als nu innerlijk begeren niet te kunnen geloven, komen allengs onder de macht van de twijfel, dringen althans zichzelf op, dat zij goede grond hebben om de hoofd-

waarheden van Gods openbaring onaanneembaar te achten, en dit maakt hen tot innerlijk verharden tegen de invloed van het Woord.

Een nog veel talrijker deel is in hun spreken en beweren rechtzinnig genoeg, maar daarom niet minder hard van hart. *Wereldsgezindheid* maakt alle soorten van karakters tot rots. Wereldsgezindheid droogt alle medelijden met de armen op, want geldverdiene en vertoning, maken is alles, en de overheid vraagt meer dan genoeg belasting, om overvloedig voor de armen te kunnen zorgen. Tijd om aan een toekomstige wereld te denken, heeft de wereldsgezinde niet, hij heeft de handen reeds vol genoeg, om in deze een goed figuur te maken. Het geld is moeilijk te vangen, en daarom moet hij vasthouden wat hij heeft; en brengen de tijden mee, dat de interest laag is, dan is dit reden genoeg om schraperiger en schraler te zijn. Voor het gebed heeft hij geen tijd; het is elke dag reppen om intijds op zijn kantoor te komen. Tot het Bijbellezen kan het niet komen, daarvoor geven hem zijn kantoorboeken te veel drukte. U mag aan zijn deur kloppen, maar zijn hart is niet thuis, dit blijft bij zijn geldkist en zaken op 't kantoor, dat zijn tempel en altaar is. Zijn God is het goud, winst behalen zijn zegen, en in alles beoogt en eert hij zichzelf. Wat zou het baten tot zo iemand, al omhangt hij zich met een mantel van rechtzinnigheid, het Woord van God te prediken? Hem is die mantel enkel een bedeksel, dat de pijlen van de waarheid keert. Hoe vaster naar het voorbeeld van de Farizeën en Schriftgeleerden de wereldsgezinde zich de mantel van de rechtzinnigheid om de leden trekt, des te meer past op hem het profetisch woord: "Zullen ook paarden rennen op een steenrots? Zal men ook daarop met runderen ploegen?"

Bij anderen bestaat hardheid door wat ik het tegenbeeld van goed en aanzien zoekende wereldliefde zou kunnen noemen, *een het hele leven beheersende loszinnigheid*. Zulken zijn als de vlinders, die al niets doende rondfladderen. Nooit denken zij na en hebben ook niet de minste lust tot nadenken. Reeds een halve gedachte is hun tot doordenken te veel, zij hebben een onlesbare behoefte aan verstrooiing, en hun zwakke geest wordt door de minste ernstige inspanning doodmoe. Ontspanning, maar nooit door inspanning afgewisseld, is hun levensdoel. Voor hen is de wereld een groot toneel en alle mensen zijn hun comediespelers voor hun vermaak. De prediking is te hunnen aanzien zo goed als verloren moeite. Hun oppervlakkige verhouding tot alles om hen heen toont zulk een gebrek aan vruchtbare grond, dat het bij hen enkel drijfzand is, waaronder een ondoordringbare rots van domheid en ongevoeligheid ligt. Zo voortgaande zou ik nog verscheidene oorzaken kunnen opnoemen, waarom enkelen harder dan anderen zijn, maar het is in het oogvallend genoeg, dat er dezulken van allerlei aard zijn, en hiermede mag dit punt voor heden rusten.

III. Na het ontvouwde laat ik het aan ieders oordeel over om te beslissen, of wel het ploegen op zulke rotsgrond altijd mag worden voortgezet? Ik beweer vrijmoedig **DAT HET IETS ONZEDELIJKS IS, TE DURVEN VERWACHTEN, DAT GODS DIENAREN MAAR ALTIJD ZULLEN VOORTGAAN MET EEN BLIJKBAAR VERGEEFSE ARBEID.**

Personen, als waarop ik u wees, werden geraden, vermaand, bestraft, op allerlei wijze onderwezen en terecht gewezen; zou zulk een zich nooit lonend werk zonder grens moeten voortgaan? Wat raden rede en wijsheid, als de proefneming tot het uiterste is gedaan? Zouden wij ons dan aan zo nooit slagend werk moeten blijven geven, tot wij niet meer kunnen? Vraagt het de landbouwer, die een eigen hoeve heeft, of hij volharding aanraadt, wanneer hij zeker is, dat alle moeite tevergeefs is. Zal iemand zijn ossen steen laten ploegen? Nee, waar geen voor zich snijden laat, eindigt hij met een betere akkergrond te zoeken.

Ik houd mij verzekerd, dat u toestemt, dat men met het oog *op de ploeger* niet kan verlangen, dat een vruchteloze arbeid eindeloos duurt. Al verlangt hij zelf niet dat men hem te veel telle, zijn goede Meester ziet hem niet voorbij. Ziet, hoe het de arbeider afmat, als alles hem enkel ontmoedigt. Hij klaagt dan de Meester: “Wie heeft onze prediking geloofd en aan wie is de arm van de Heere geopenbaard? Waarom hebt u mij gezonden tot een volk, dat oren heeft en niet hoort? Zij zitten als uw volk zit, zij horen als uw volk hoort, en dan gaan zij hun weg en vergeten ieder woord, dat gesproken werd en gehoorzamen het Woord van de Heere niet.” Zou dit een verkondiger van de hem door God betrouwde boodschap niet ontmoedigen? Immers reeds in alle dingen is het hard, wanneer men geen vordering ziet, hoewel men zich ten uiterste beijvert. Niemand, wie het ook zij, geeft gaarne zijn tijd en zijn krachten aan arbeid, die enkel tot tijds- en krachtsverspilling leidt. Zulk werken wekt het gevoel, dat men zich in het oog van anderen belachelijk maakt, en ten laatste nog minachting verdient, omdat men het onmogelijke zoekt te bereiken. Zou het dan voor altijd het lot van Gods dienaren moeten zijn, dat men hen en hun arbeid niet telt? Zou de grote Landman kunnen willen, dat Zijn ploegers hun leven ijdelijk ten offer brengen? Zouden zijn predikers tevreden moeten zijn met een werpen van parels voor de zwijnen? Was dit het welbehagen van de Heere, Zijn dienstknechten zouden Hem geen rekenschap mogen vragen; maar bij Hem zijn zij niet zo gering geacht. En nu vraag ik u, of u het redelijk oordeelt, dat een van ijver brandend hart zijn ijverglod zou moeten zien verteren in het zoeken van de zaligheid van hen, die zelf zich daarover niet in het allerminst willen bekommeren, en nooit enig gevoel tonen voor de bezorgdheid van zijn liefde? Nee, het kan van geen ploeger geeist worden, dat hij zijn ploeg en ossen altijd over een rotsvlakte drijft.

Verder hebben wij bij de vraag van de tekst te zien op Hem, die boven de dienstknecht staat, op de *Meester* zelf. Hij is de Heere, zou Hij tot in het eindeloze mogen wederstaan en getergd worden? Aan velen van u is het eeuwige leven verkondigd en onder uw bereik gebracht als de vrucht van het geloven in Jezus, maar u hebt niet willen geloven. O, het is een wonder, dat de Heere niet reeds tot mij zei: “U hebt te hunnen aanzien uw plicht vervuld. Verkondig hun de weg van het heil niet langer, zij hebben Mij en Mijn genade versmaad.” Wanneer u aan enig bedelaar op straat een stuk zilver toereikt, en hij weigert dat aan te nemen, doet u het kalmweg weer in uw beurs en gaat uws weegs, zonder hem te dringen dat hij zich in zijn nood door u laat helpen. En wat doet onze God? Laat Hij niet zondaren bidden om tot Hem te komen en zich door Zijn Zoon te laten behouden? In Zijn neerbuigende goedheid is Hij willig om gelijk een koopman op de markt Zijn stem te verheffen, en de voorbijganger toe te roepen: “O, alle gij dorstigen, komt tot de wateren, en gij, die geen geld hebt, komt, koopt en eet, ja, komt, koopt zonder geld en zonder prijs, wijn en melk!” Van Zijn lankmoedigheid getuigt Hij in de weeklacht van de liefde: “De gehele dag heb Ik mijn handen uitgestrekt tot een ongehoorzaam en tegensprekend volk.” Wanneer u, die de Heere liefhebt, Hem zo lang en hardnekkig ziet wederstaan, mengt zich dan niet enige verontwaardiging in uw medelijden, zodat terwijl u de zondaren met de ontroering van de liefde gadeslaat, en hun behoud vurig wenst, u toch niet kunt nalaten te beseffen, dat hun tergend volharden moet ophouden, en zo niet, dat dan zelfs de ontferming van de Algoede haar grens hebben zal? Laat zelfs onnadenkenden eens een ogenblik de zaak in dit licht willen beschouwen, en hun geweten zal hun zeggen, dat al behoeften de ploegers niet ontzien te worden, zij minstens ontzag voor de Meester moesten gevoelen.

Al verder zijn er zovele anderen, die het Evangelie behoeven en het dankbaar ontvangen zullen, zodat het wijs mag schijnen, zich niet altijd weer opnieuw uit te

sloven bij hen, die de aangeboden gave verachten. Welk woord vernemen wij uit de mond van de Heer Jezus Zelf. Hij getuigde, dat indien de machtige tekenen, die in Bethsaïda en Chorazin geschied waren, in Tyrus en Sidon hadden plaats gehad, haar bewoners zich zouden bekeerd hebben. Ja, Hij spreekt nog sterker, als Hij zegt, dat indien in Sodom en Gomorra de wonderen gewrocht waren, die Hij in Kapernaüm heeft verricht, zij zich in zak en as zouden bekeerd hebben. Gevoelt u niet, dat deze woorden ook voor de dienaars van de Heere een grens aanwijzen, waarop zij gerechtigd zijn de verachters van Gods genadewoord aan zichzelf over te laten? Komt er niet een ogenblik, waarin zij zonder zelfverwijt zeggen mogen: “Laat ons dit geneesmiddel zenden aan zieken, die er prijs op zullen stellen?” Duizenden zijn bereid het Woord van het Evangelie te horen. Ziet, hoevelen een schare vormen, waar een getrouwe bode de blijde tijding brengt Daar verdringen zich de bekommerden en heilbegerigen, om ieder woord op te vangen, zodat indien er enigen zijn, die niet willen horen, de ploeger na lang gerekt geduld wel besluiten mag: “In Gods naam, laat mij vrij te gaan naar een andere grond, waarvan ik hopen mag, dat mijn ploeg iets anders dan rotssteen vindt.” Wanneer de dienaar op zijn geboortegrond tevergeefs getuigt, waarom zal hij Zijn voet niet naar China, naar Hindoestan of enig ander verwijderd wereldoord richten, waar hij hopen mag, dat de gave van God met een andere zin zal worden ontvangen, dan die hem klagen deed, dat hij op rotsen ploegde!

Maar genoeg, alleen laat mij nogmaals plechtig mijn vraag herhalen: Zou u blijven voortgaan een doel na te jagen, wanneer u op de proef de zekerheid hebt, dat al uw pogen vruchteloos is? Kan het u verbazen, dat wanneer de Heere Zijn dienaren gedurende lange tijd het woord van de liefde heeft doen spreken, Hij eindelijk tot hen zegt: “Zij zijn geketend aan hun afgoden, laat ze varen.” Zo besloot Hij over Efraïm, en dit oordeel bewijst, dat ook de lankmoedigheid van de Algoede haar grens heeft. Eenmaal is de tijd daar, dat de hoogste liefde zegt: “Het is genoeg, Mijn Geest zal niet eeuwig twisten met de mens.” En wie zal zich durven beklagen, waar de Volmaakte in liefde dit oordeel velt? Wie durft loochenen, dat het dwaasheid wezen zou, om de onbreekbare rots zonder einde te blijven ploegen?

IV. Ten laatste wijs ik er u op, dat er op grond van al het gesprokene EEN VERANDERING MOET KOMEN, EN DAT DIT HAASTELIJK GESCHIEDEN KAN. De ossen zullen eenmaal van zo ondankbaar werk worden vrijgesteld, en dit kan gemakkelijk en spoedig worden verricht. Er is daarvoor driërlei weg.

Het kan geschieden door de onwillige hoorder te verwijderen van de plaats, waar hij zonder vrucht de goede woorden van een trouwe prediker aanhoorde. Deze verkondiger van het Woord had een macht over hem, zodat hij hem evenals eens Herodes Johannes gaarne hoorde. Maar het bleef bij horen, bij een innerlijk niet aannemen, en nu leidt onder hoger bestuur hem zijn levensweg naar een plaats, waar hij niets vernemen kan dan eentonige toespraken, die niet de minste macht hebben het geweten te treffen. Hij vindt daar wat hij wenst, een prediking, die niet verontrust, en waarbij hij inslaapt, totdat hij ontwakende, zijn ogen opslaat in de hel, in de pijn. Zulk een verandering komt lichtelijk genoeg voor, misschien zijn er onder u reeds bezig met de aanstalten, om u van het veld van de hoop te verwijderen.

Verder kan de ploeger van de akker worden weggenomen. Hij deed zijn werk zo goed hij kon, en wordt eindelijk van zijn hopeloos arbeiden afgelost. Hij voelt zich moe en afgemat, zouden wij hem zijn huiswaarts gaan kunnen misgunnen? De grond was niet te breken, hij, die deed wat hij kon, waarom zou hem zijn loon worden onthouden?

Zijn ploeg is van de inspanning ontredderd, en zijn Heere, Die hem arbeiden zag, zal hem een goedkeurend woord niet onthouden. Zijn hart werd door kommer gebroken; dat hij althans in vrede sterft, en inga in de rust de getrouwen weggelegd. Zulk een oplossing is geenszins onwaarschijnlijk, hoe menige arbeider werd in de kracht van zijn jaren weggenomen uit een kring, waar hij bij het ploegen op rotsen van hartzeer verkwijnde.

Ook nog iets anders kan geschieden. De Heere kan zeggen: “Dit stuk rotsgrond zal geen ploeger meer kwellen, ik zal het voorgoed opruimen.” En de Heere kan het wegnemen door de man, die Zijn Evangelie hoorde, maar verwierp, in zijn zonden te doen sterven. Ik bid van de Heere, dat Hij over niemand van u dit oordeel spreke, want daardoor zou u buiten het bereik van het Woord van de genade zijn, en de laatste schijn van hoop voor u zou vervlogen wezen. Onze gebeden kunnen u aan gene zijde van het graf niet meer baten. Er is maar één Naam gegeven, waardoor wij kunnen behouden worden, en die naam is u verkondigd, de naam Jezus; maar wanneer u de Zoon van God verwerpt, is er voor u geen andere Zaligmaker, en zal Hij, Die u niet als Verlosser wilde, uw Rechter zijn. O, ik bid het u, verwoest toch niet voor eeuwig uw zieleheil door u te verharden tegen de reddende pogingen van een liefde, die u voor eeuwig een leven van zaligheid wil deelachtig maken.

Geve God, dat u niet een eindelijke verwerping treffe! Is dit nog mogelijk? Zie, de rotsgrond moet gebroken worden; waar niet eerst een voor geploegd werd, kan geen zaad ontkiemen en wortelen. Nog is het voor u niet buiten hoop. De Heere Jezus zei: “Die geloofd zal hebben, en gedoopt zal zijn, zal zalig worden, maar die niet geloofd zal hebben, zal verdoemd worden”. Er is geen derde. Hij, die niet wil geloven en in die onwil volhardt, kan de toorn van God niet ontvliden, hij zal gerechte straf naar zijn kwaad dragen, Maar waarom zou u in uw onwil volharden tegenover een Verlosser, Die doven horen doet, blinden ziende maakt en de doden uit hun doodslaap opwekt? Zo wil Hij u nog behouden en u stellen tot een teken van Zijn macht, want dit is onze lastbrief: “Predikt het Evangelie aan alle creaturen”.

Zo blijft er dan een betere omkeer dan ten verderve mogelijk. Laat ons daarom onze God aanroepen, opdat Zijn kracht in ons midden openbaar wordt; waar onze ploegers machteloos bleken, rest één, die tot het doen van grote wonderen machtig is. Deed Hij niet water uit de steenrots stromen? Onze bede zij tot Hem, dat Hij ook onder ons Zijn heerlijkheid tone.

Is er onder ons één, die zijn steenhardheid beseft en betreurt, over de zodanige verheug ik mij, want waar het hart dat gevoel kent, is een aanvang van verandering reeds aanwezig. O rots, in plaats van, gelijk Mozes deed, u te slaan, wil ik woorden van de bemoediging tot u spreken. Mocht u week worden als was, of in waterstromen van berouw verkeren! Luister naar de stem van de Heere en versmelt door een vurig verlangen naar Christus. Nog zoekt u de Genadevolle. Misschien wel vangt voor u in dit eigen ogenblik een verbrijzeling aan. Gevoelt u in u de macht van het Woord, de scherpte van de ploegschaar? Och, of u verbroken werd tot in de diepte, zodat het zaad met macht in u wortelen en tot een overvloedige oogst rijpen kon.

In die hoop strooi ik nog een handvol zaad, zij het u ten goede uit. Is het eeuwig leven uw begeerte, geloof in de Heere Jezus en u zult u terstond behouden kennen. “Wendt u naar Mij toe en wordt behouden, alle gij einden der aarde, want Ik ben God en niemand meer.” Zo klonk reeds onder de oude bedeling Gods genadestem. Die in de Zoon gelooft, heeft het eeuwige leven; want gelijk Mozes de slang in de woestijn verhoogd heeft, alzo moest ook de Zoon des mensen verhoogd worden, opdat alle door de slangenbeet van de zonde stervenden tot Hem zouden opzien, en niet verderven, maar

in Hem het eeuwige leven deelachtig worden.

O Heere, uw Woord, uw Geest verbrijzele de rots, en moge dit goede zaad er een goede aarde vinden, zodat waar eens over het graniet de dood zweefde, daar u een rijk geladen korenakker tegen de dag van de oogst tegenruise! Amen.

7. DE GELIJKENIS VAN DE ZAAIER

Als nu een grote schare bijeenvergaderde, en zij van alle steden tot Hem kwamen, zo zei Hij deze gelijkenis: Een zaaier ging uit om zijn zaad te zaaien; en als hij zaaide, viel het ene bij de weg en werd vertreden, en de vogelen des hemels aten dat op. En het andere viel op een steenrots, en opgewassen zijnde, is het verdord, omdat het geen vochtigheid had. En het andere viel in het midden van de doornen, en de doornen mede opwassende, verstikten het. En het andere viel op de goede aarde, en opgewassen zijnde, bracht het honderdvoudige vrucht voort. Dit zeggende, riep Hij: Wie oren heeft om te horen, die hore. Lukas 8: 4 – 8

Wanneer in ons land een zaaier tot zijn arbeid uitgaat, gaat hij meestal tot een afgesloten veld, en strooit uit zijn zaadkorf het graan in de voren. In het Oosten echter is het hiermee anders gesteld, Het graanland, dicht bij de steden, is daar gewoonlijk een niet afgesloten grond. Wel is het in stukken gedeeld, maar deze zijn niet scherp van elkaar gescheiden, zodat alleen oude grensstenen, of soms door de bezitter opgehoopte stenen de delen onderkenbaar maken. Over die open grond lopen nu voetpaden, waarvan de meest begane wegen heten. Niemand vergelijke ze echter bij onze hoofdwegen, het zijn enkel voetpaden, hard door het aanhoudend gebruik. Hier en ginds gaan van deze wegen zijpaden uit, en deze zijpaden worden niet zelden gekozen door hen; die de gewone weg minder veilig keuren. Eindelijk zijn er telkens minder gebaande paadjes, waarmede door oversteken haastige reizigers hun weg bekorten. Wanneer nu een zaaier in het Oosten op zulk een grond tot zaaien uitgaat, vindt hij voor zich een plek, die met de eenvoudige ouderwetse ploeg uit die streken is omgewoeld. Overvloedig zaaien is daar tot een goede oogst noodzakelijk, en wil hij nu geen grond laten teloor gaan, dan moet hij ook wel van zijn graan strooien op het pad, dat zijn akker doorsnijdt. In zijn hellend veld zijn plekken, waar de onderliggende rots de oppervlakte van nabij nadert, waardoor slechts een dunne laag aarde de steen bedekt, zodat het zaad niet diep wortelen kan. Verder zijn er plekken, waar in de diepe scheuren van de rots brandnetels en distels en doornstruiken zich nestelen. Hoeveel de ploeg er van wegschere, hun wortel blijft en geeft weldra een gewas, sterker dan de graanhalmen, die zij al opwassende, verstikken. Zullen wij het onderwijs van de Bijbel goed verstaan, dan hebben wij steeds te gedenken, dat hij in het Oosten geschreven is, zodat wij de gelijkenissen en beelden, niet uit onze volksgebruiken, maar uit de gewoonten van het land van zijn herkomst moeten verklaren.

De prediker van de Evangelie nu is gelijk aan de ons in zijn oosterse omgeving getekende zaaier. Het zaad, dat hij zaait, is niet iets, dat hij zelf heeft voortgebracht, het is hem door zijn Goddelijken Meester betrouwd. Geen sterveling kan een enkele graankorrel het aanzijn geven, hoeveel minder dan het zaad van het eeuwige leven. De prediker van het Woord zoekt in het verborgen het aangezicht van zijn Zender, en bidt Hem dat Hij hem lere Zijn waarheid te verkondigen, en daarna vult hij zijn korf met het goede zaad van het koninkrijk. Aldus voorzien gaat hij in de naam van zijn Heere, en strooit de kostbare waarheid uit. Wist hij waar de beste grond is, misschien vond hij vrijheid om zich te beperken tot de plek, welke door de ploeg van de overtuiging voor het zaad geheel bereid is. Daar hij niet kan inzien in het hart van de mensen, en zijn lastbrief luidt: "Predikt het Evangelie aan alle creaturen," mag hij zich niet onttrekken, waar het hem toeschijnt, dat een hart verhard is, of wel dat er wortels van aardse zorg en wereldliefde in de diepte schuilen. Hij moet het zaad overlaten in de hand van de Meester, Die het hem gaf, want hij is niet verantwoordelijk voor de oogst, maar zal alleen rekenschap te geven hebben van de trouw en ijver, welke hij aan zijn

werk heeft gewijd. Al was er later ook voor de lezer geen enkele aar te vinden, de zaaier zal daarom niet minder door zijn Meester beloond worden, wanneer hij het goede zaad zorgvuldig naar de wil van zijn Heere heeft uitgestrooid. Kwam het niet alleen op zijn trouw en gehoorzaamheid aan, welke zou zijn wanhoop zijn, als hij moest instemmen met de verlichting van de profeet: “Wie heeft onze prediking geloofd en aan wie is de arm des Heeren geopenbaard!”

Onze plicht heeft niet het karakter van onze hoorders, maar Gods bevel tot maatstaf. Wij hebben de roeping om het Evangelie te prediken, onverschillig of de mensen het aanhoren en aannemen willen, dan wel of zij het verwerpen. Wij moeten aan alle wateren zaaien. Hoe ook de harten van de mensen gesteld zijn, de Evangeliedienaar moet hun het Woord van God verkondigen. Zijn hand moet het zaad uitstrooien zonder naar eigen inzicht onderscheid te maken tussen goede en slechte grond.

Mijn voornemen is heden, op grond van de gelijkenis, een woord te richten tot de vier soorten van hoorders, welke in het onderwijs van de Heere voorkomen. Eerst richt ik mij daarom tot hen, die door de weg zijn afgebeeld, als niets meer dan “hoorders van het Woord” dan tot hen, die de steenachtige grond gelijk zijn, zulken hebben een voorbijgaande indruk van de prediking, maar dragen geen blijvende vrucht; verder komen zij, die zijn als het zaad onder de doornen, waar de goede indrukken verstikt worden door de zorgen, goederen en genietingen van deze wereld; en eindelijk zij, wie het de Heere behaagt in steeds rijker mate tot een schare, die niemand tellen kan, te vermenigvuldigen, de goedgezinde hoorders, in wie het zaad dertig- en zestig- en honderd-voudig vrucht voortbrengt.

I. Allereerst richt ik mij tot hoorders, die hun beeld vinden in de PLATGETREDEN WEG.

“En als hij zaaide viel een deel bij de weg, en werd vertreden, en de vogelen van de hemel aten het op.” Velen van u komen niet in het bedehuis met het enig verlangen om een zegen van God deelachtig; te worden. Het is niet in uw hart, om uw God eer te geven, of u te laten leiden en besturen door het Woord, dat u aanhoort. U bent gelijk aan de weg, die nooit tot een graanakker bestemd was. Indien een graankorrel in uw hart viel, en daar tot wasdom kwam, zou dit een even groot wonder zijn als wanneer een halm op onze straten opwies. Indien het zaad door een bekwame hand wordt gestrooid; zal ook op u een deel vallen en daar een tijdlang toeven. Het is zo, u zult er geen acht op geven, maar met dat al om de vorm, waarin dat Woord tot u kwam, zult u er u een tijd mee bezighouden, en het zelfs tot een onderwerp van uw gesprek met anderen maken, Maar zelfs dit sober u aangebracht nut zal kortstondig zijn, want slechts zeer kort zal het duren, of wat u een oogenblik boeide, is geheel uit uw gedachten verdrongen. Gave God, dat wij hopen konden, dat ons woord bij u beklijven zou, maar voor ons bestaat deze hoop niet, want uw hart is zo vast getreden door allerlei onheilige invloeden, dat er wel geen plekje is, waar nog een korrel tot wortelschieten zou kunnen ontkiemen. Uw hart is de Satan een pad, dat hij voortdurend met zijn gevolg van lasteringen, lusten, leugens en ijdelheden vaststamp. De wagens van de hoogmoed rusten daar niet, en de voeten van de geldgierige Mammon treden er de grond vast, tot hij aan diamant gelijk wordt. Helaas, het goede zaad vindt bij u zelfs geen oogenblik rust tot kiemen, zo onophoudelijk haasten er zich de voeten van hen, die in mensenzielen handel drijven. U koopt en verkoopt, maar denkt er niet aan, dat u de kostbare waarheid als waardeloos van de hand doet, en dat u tegen goud het verderf van uw ziel koopt. U beweert, dat u geen tijd hebt, om over godsdienst te denken. U hebt die ook niet meer, want uw hart is een zo druk betreden pad geworden, dat er voor werkelijk zaaien geen hoekje bleef. Er viel zaad, dat nu en

dan lang genoeg rust had om te kiemen, maar ziet, een nieuwe plaats van uitspanning werd geopend, u wilde daar niet ontbreken, en opnieuw wordt het zwakke plantje als met ijzere hiel vertreden. Hoe zou zelfs het voortreffelijkste zaad in onze drukke straten kunnen groeien, Want zovele zorgen en zonden verdringen zich daar, zovele trotse, ijdele, boze gedachten gaan daar rusteloos heen en weer, dat het zaad van de waarheid zich niet ontwikkelen en rijpen kan.

Wij vestigden een blik op de weg; beschrijven wij nu, wat er van zulk een goed woord wordt, als het op zulk een hart valt. Het zou tot een halm gewassen zijn, indien het in goede grond gevallen was, maar het is op de verkeerde plaats neergekomen, en blijft er dus zo droog als het in de korf van de zaaier zou gebleven zijn. Het Woord ligt bij zulken op de oppervlakte van het hart, maar dringt er nimmer in door. Evenals de sneeuw, die soms op onze straten ligt, op het harde gesteente smelt en verdwijnt, gaat het met de indruk van het Woord bij deze man. Aan het Woord wordt geen tijd gelaten, om leven in Zijn ziel te wekken, het wortelt niet en gaat voorbij.

Waarom komen de mensen het Woord horen, wanneer zij het toch nooit een toegang tot het hart gunnen? Ziedaar een raadsel, dat mij dikwijls bevreemd en verbaasd heeft. Er zijn hoorders, die om geen reden, welke ook, op de Zondag uit het bedehuis zouden gemist worden; het is bij hen een vaste gewoonte trouw aan onze eredienst deel te nemen; maar op hun wangen biggelt nooit een traan van aandoening; nooit verheft zich hun ziel tot in de hemel op de vleugelen van de lof; nooit smelt hun hart samen met onze belijdenis van schuld voor God. Bij hen geen denken aan de toekomstige toorn, noch wat er na hun sterven van hen worden moet. Hun hart is als ijzer, en de prediker kon even goed tot een stenen pilaar als tot hen prediken. Wat mag dan zulke onzinnige hoorders in ons midden brengen? Wij hebben niet meer verwachting van ons spreken tot hen, dan van een pogen om leeuwen en tijgers te bekeren! Komen deze tot onze bedehuizen, omdat zij het fatsoenlijk achten daar gezien te worden? Of wel vinden zij er een hulpmiddel in, om bij hun zondedienst een zekere vrede te bewaren? Niet onwaarschijnlijk draagt er het laatste toe bij. Indien zij hun geweten niet geweld de mond stopten, zou dit het hun lastig maken, nu verschijnen zij in ons midden en dringen zichzelf op, dat zij toch niet tot de ongodsdienstigen behoren. O, mijn hoorders, u, die in uw kerkgaan zulk een zin openbaart, uw bestaan is zo onheilig, dat het engelen zou kunnen doen wenen. Hoe treurig is uw toestand! De zon van het Evangelie straalt u in volle heerlijkheid op het gelaat, en toch veroordeelt u uzelf tot een blindheid, waardoor u van al die luister niets bemerkt. De muziek van de hemel gaat voor u verloren, want u hebt geen oren om te horen en te verstaan. U weet een kunstige zimbouw op te merken, de poëzie van een beeldspraak te waarderen, maar van de verborgen heerlijkheid van het leven in Christus ontwaart u niets. U zit mede aan de bruiloftsdis, maar de gaven daarop aangerecht, laat u onaangeroerd. Het hemels klokgelui getuigt van blijdschap over de verlost van de Heere, maar zonder God en zonder Christus leeft u als een onverloste gedachteloos voort. Ofschoon wij bij u om gehoor pleiten, voor u bidden en voor u wenen, u blijft even verhard, even onverschillig, even onwillig tot nadenken als tevoren. Moge God Zich nog over u ontfermen, en met Zijn almachtige hand uw hart verbrijzelen, opdat het goede zaad er eindelijk een blijvende plaats vindt.

Wij hebben echter het beeld in de tekst niet in zijn hele omvang beschouwd. De gelijkenis gewaagt van de vogels, die het zaad wegpikken. Is hier niemand, die niet kan nalaten zijn beeld te herkennen in mijn gesproken woord. Hij had hier komende, niet verwacht deze preek te horen, en als hij haar zal hebben aangehoord, wacht hem reeds deze of gene boze, die hem tot medegaan nodigt. Geeft hij de verzoeker gehoor, dan is in hem het beeld van de vogels, die het zaad opeten, vervuld. Wij ontwaren er

aan alle zijden, die thans loeren om het zaad uit het hart te roven. De duivel zelf is er steeds op uit, om elke goede gedachte in de mens van de geboorte af te verstikken. En hij is daarin niet alleen, legioenen helpers staan hem ten dienste. Hij weet er iemands huisvrouw, kinderen, vrienden, vijanden, handelsbetrekkingen en wie al niet toe aan te zetten en te gebruiken, om het goede zaad weg te nemen. O, welk een smart voor hen, die de Heere liefhebben, dat het uit de hemel gegeven zaad de duivel tot spijs wordt, dat zijn roofvogels zich uit Gods graanschuur voeden.

O, mijn hoorders, indien u het Evangelie van uw jeugd af hebt aangehoord, welke wagenvrachten van preken zijn dan aan u verspild. In vroeger dagen hoorde u een grijsaard, een vader in de gemeente, en zijn spreken onder de drang van de liefde van Christus bewoog niet zelden hem en zijn hoorders tot tranen. Herinnert u zich niet nog menige Zondag, waarop u in uzelf overlegde: “Ik zal naar mijn kamer gaan en mij op mijn knieën voor God verootmoedigen.” Maar u bereikte uw kamer niet; reeds voor die tijd hadden de vogels het goede zaad geroofd, en u ging als tevoren op uw zondig pad voort. Sedert bent u, uit welk beginsel toch, slechts zelden afwezig uit het bedehuis, maar het zaad valt nu bij u als op een platgetreden grond en komt nooit tot ontkiemen. U verneemt de vloek van de wet, en wel spot u er niet mee, maar ook laat hij u onbewogen en koud, Jezus Christus wordt u in de prediking voor ogen gesteld in Zijn liefde, Zijn tot u uitgestrekte armen worden u verkondigd in Zijn kruislijden, maar u ontvangt de genade tevergeefs, het is bij u zaaien als op een zeestrand. Wat kan en zal ik nog voor u doen? Zouden mijn tranen baten en bij u de grond verweken? Helaas, hij is te vast getreden. Zou ik nogmaals de ploegschaar scherpen? Maar geen ploegschaar is berekend op zulk een korst. Wat rest mij nog? Alleen tot God kan ik opzien en bidden: “Heere, U en U alleen kunt nog dit hart vermurwen. Verheerlijk daarin de macht van Uw genade, en roep nog uit deze verloren plek U een oogst tevoorschijn.”

II. Ik richt mij tot een tweede soort van hoorders. “En het andere viel op de *steenrots*, en opgewassen zijnde, is het verdord, omdat het geen vochtigheid had.” Zonder moeite kunt u zich een voorstelling maken van die steenplaat in de akker, slechts dun met bouwgrond overdekt, en hoe, gelijk overal elders, ook daar een deel van het zaad terecht komt. Het ontkiemt daar, ontwikkelt zich snel, verdort en sterft. Niemand dan alleen zij, wier hart waarin klopt voor het behoud van mensenzielen, kan beseffen welk een mate van hoop, blijdschap en daarop volgende bittere teleurstelling deze steenachtige plaatsen ons verwekt hebben. Zij vormen een klasse van hoorders, wier hart zeer hard is, en die toch al de schijn hebben van zeer zachte en voor aandoening vatbare personen te zijn. Waar nog anderen niets bijzonders in het gehoorde bespeuren, zijn zij reeds tot tranen geroerd. Hetzij u de schrik van de wet of de genade van Golgotha' verkondigt, de gevoelige snaar schijnt in hun hart getroffen, zodat een levendige aandoening naar buiten zichtbaar wordt. Misschien zijn er nu ook wel hier, die mij met zulk een zin aanhoren. Reeds herhaaldelijk namen zij een goed besluit, maar waren even snel met vertragen. Zij zijn geen stugge vijanden van God, die hun borst met staal bedekken, nee, zij hebben zelfs de schijn als ontdekken zij hun borst, om die aan de pijlen van het Woord bloot te geven. Verblijd van hart richten wij ook naar die kant onze pijlen, en zij schijnen te treffen, maar, helaas, een verborgen wapenrusting verstompt, elke schicht en geen verwonding wordt gevoeld. De gelijkenis tekent dit karakter op deze wijze: “En een ander deel viel op steenachtige plaatsen, waar het niet veel aarde had; en het ging terstond op, omdat het geen diepte van aarde had.” Zelf heeft de Heere dit Zijn woord aldus verklaard: “Maar die op steenachtige plaatsen bezaaid is, deze is het, die het Woord hoort, en het terstond met

vreugde ontvangt; doch hij heeft geen wortel in zichzelf, maar is voor een tijd; en als verdrukking of vervolging komt, om des Woords wille, zo wordt hij terstond geërgerd." Tellen wij onze hoorders, die het Woord met blijdschap ontvangen, niet bij duizenden? Zij hebben geen uit de diepte ontspringend schuldgevoel, maar snellen Christus onverwijld tegemoet, belijden een ogenblik het in hun gewekt geloof, en dit hun geloof draagt al de tekenen van oprecht te zijn. Wanneer wij er nauwlettend op zien, bespeuren wij, dat het zaad werkelijk ontkiemd is. Het vertoont leven, en de groene spruit vertoont zich weldra. Zo dan danken wij God, dat een verlorene terecht gebracht en een ziel voor de hemel gewonnen is. Maar onze blijdschap was voorbarig. Het zaad ontkiemde en wies, omdat het gecne diepte van aarde had, en dezelfde oorzaak, die zo gunstig op de eerste ontwikkeling werkte, had mede tengevolge, dat toen de zon haar hitte gevoelen deed, het ontloken groen even snel verdorde. Zulke mensen treffen wij gedurig op onze weg aan, Zij openbaren ons hun wens om tot de gemeente toe te treden, en verhalen ons daarbij hoe zij ons bij deze en die gelegenheid overtuigend hebben horen spreken. Het Woord werd toen aan hun hart gezegend, en nog nooit hadden zij zulk een mate van geluk gesmaakt. "O, mijn beste heer, ik had moeite om op mijn plaats te blijven, toen ik u zulk een ontfermende Heiland hoorde verkondigen; ik kon niet anders dan in Hem geloven en heb Hem van harte als mijn Zaligmaker aangenomen." Onze vraag is nu; of zij aan de voet van het kruis van zonde zijn overtuigd geworden, Zij menen van ja, maar één zaak is voor hen geheel zeker, dat de godzaligheid voor hen een gewin en genot is. Wij dringen nader aan, of zij wel grond hebben om te denken dat dit gevoel voor hen blijvend wezen zal. Zij hebben een vast vertrouwen, dat dit zo zijn moet, Immers, zij haten, wat zij eens liefhadden, en dit van harte. Alle dingen zijn voor hen nieuw geworden. En dit alles heeft plotseling plaats gehad. Wij onderzoeken nu scherper, om met juistheid te weten, wanneer het goede werk in hen aanving, en het blijkt dat het begon toen het eindigde, dat is, dat alle voorbereidend werk, alle ploegen en eggen ontbrak, zodat bij een plotselinge overgang uit de dood tot het leven het veld als door een toverslag met rijpend graan overdekt was geworden. Het is gebeurd, dat wij van zulken een zo gunstige indruk hadden, dat wij hen als leden van de gemeente opnamen. Niet zeer lang duurde het, of zij verflauwden in een geregeld opkomen met de gemeente. Hierover bestraft, verontschuldigen zij zich met te zeggen, dat zij in hun godsdienstig leven zoveel tegenstand ontmoetten en zich wel verplicht oordeelden om althans een weinig inschikkelijk te zijn. Na nog een tweetal of drietal maanden doen zij niets meer van zich bemerken, en de reden is, dat zij in de kring, waarin zij verkeerden, uitgelachen en bespot werden, en daardoor zich genoopt gevoelden om voorzigtiger te zijn en geen vervolging uit te lokken. En welke, meent u, moeten bij zulk een lafhartig teruggaan de gevoelens van de dienaar van de Evangelies zijn? O, hij is gelijk de landman, die zijn akkers groen en welig aanschouwde, maar een felle nachtvorst doodde elke kiem en deed zijn hoop op een rijke oogst voor goed verloren gaan. Zo ook gaat het de leraar. Beschaamd en verlegen verbergt hij zich in zijn binnenkamer, werpt zich voor God op de knieën en weeklaagt: "Ik ben bedrogen, zij, die ik bekeerd achtte, hebben mij de rug toegekeerd; zij zijn als het zaad, dat op de steenrots ontkiemde, verdord en verbrand." Naar het verhaal van de ouden werd van Orpheus beweerd, dat hij de lier met zo groot talent bespeelde, dat op die tonen rotsen en bomen aanvingen te huppelen. Het is een dichterlijke voorstelling, en toch gebeurt soms de predikers iets soortgelijks, als niet enkel godvruchtigen hun blijdschap tonen, maar mensen, die als eiken en rotsen gevoelloos schenen, in opgetogenheid geraken. Helaas, het was niet meer dan schijn. Ondanks alle vertoon bleven zij eiken en rotsen. Zodra de lier zweeg, stond de eik weer geworteld en stond de rots weer onbewegelijk

als tevoren. De zondaar, die zich, evenals eenmaal Saul, onder de profeten mengde, keert terug om opnieuw boze plannen tegen de Allerhoogste te beramen.

Is het iets treurigs als hoorders aan het bij de weg gezaaide te gelijken, ik kan het niets beter achten, wanneer iemand in het gevallene op de rots is afgemaald. Het enig onderscheid is ten slotte, dat de tweede soort van hoorders voor een tijd ons meer blijdschap verwekt. Ieder nieuw predikant ziet, in de regel, zich door een kring van belangstellenden omringd; en ik heb vaak wel gedacht, dat het een liefderijk bestuur van de Algoede is, dat Hij zulken toelaat te komen, terwijl zijn dienaar nog jeugdig is en van de anderen slechts weinigen hem steunen. Deze eerst aangetrokkenen zijn niet zelden spoedig bewogen, tonen de jonge leraar belangstelling en zijn hem bij zijn aanvagen tot aanmoediging en troost. Maar de tijd, die alles keurt, keurt ook hen. Zij schenen echt metaal, maar in het vuur beproefd, bezweken zij voor de hitte van de vlam. Nog ontbreekt het in ons midden niet aan zo oppervlakkigen. Wanneer ik, al predikende, om mij heen zag, gaf deze en die mij telkens de gedachte: “deze is door het Woord geboeid, hij zal zeker eerstdaags breken met de wereld, ja, gewis, hij zal tot een besliste keus komen.” Ik was daarvan voor mijzelf zo zeker, dat ik reeds God voor deze uitkomst dankte, maar het was alles indruk van het ogenblik; en zij, die mij een zo levendige hoop gaven, bleven onveranderd dezelfde. Jaar aan jaar hebben wij bij hen gezaaid, en op elk ontkiemen volgde een even snel verdorren; de grond had geen diepte, en de dauw van de Geest was daar niet. Zal dit altijd bij u zo blijven? Zal ik eenmaal bij uw open graf moeten staan met de bewustheid: “Hier ligt een halm, waarin de aar nimmer rijpte, een mens, die telkens hoopvolle levenstekens gaf, maar eindigde met de eeuwige dood in te gaan.” O, beware u de Heere voor zulk een einde! Moge nog Gods Geest zegepralend uw geest doen buigen, en Jezus in u een kroon hebben van zijn middelaarslijden.

III. Ook op de derde soort van hoorders ruste ons oog, en geve mij God, dat mijn woord hen aangaande, getrouw zij: “En het andere viel midden in de doornen en de doornen mede opwassende, verstikten het.” Op deze plek was de grond goed, wat van de twee eerste soorten van hoorders niet gezegd kon worden. Een platgetreden weg en een steenachtige grond deugen niet voor plantengroei, maar hier was de grond goed, want de doornen wiessen er. Waar de distel wast en bloeit, daar kan ook het graan rijpen. Hier was een vette, vruchtbare grond; geen wonder dus, dat de landman er mildelijk strooide. Welk een blijdschap wordt zijn deel, als hij na één of twee maanden deze plek opneemt. Het zaad staat er veelbelovend te wassen. Het is zo, bij nauwer toezien is daar groen van verdacht voorkomen, dat zich bijna tot gelijke hoogte heeft ontwikkeld, maar de landman heeft goede moed en denkt: “Nee, dat zal geen hinder doen, het graan zal bij het opschieten zeker de overhand behouden.” Ach, man van goede verwachting, u kent de macht van het onkruid niet, anders zou u niet toegeven aan zulke dromen. Later komt hij weer, en ja, het graan is gewassen, het toont een aar, maar de distels, doornen en bramen, die in de diepe, vochtige rotsspleten wortelen en aan de grond zijn beste kracht ontroven, zijn zo hoog en dicht door de halmen gewassen, dat hun nauwelijks een dauwdrop of zonnestraal meer ten goede komt. De doornen verstikken het graan, en de gele kleur verraadt reeds een ontijdig sterven. Nog blijft de landman op althans een weinig vrucht hopen, maar zelfs die verwachting blijkt ijdel. Er komt van al zijn arbeid niets terecht, de arenlezers zoeken hier vruchteloos naar enig overschot.

Hoorders als dezen zijn er onder ons maar al te velen. Zij horen het Woord en verstaan ook wat zij horen. Zij nemen de verkondigde waarheid mede huiswaarts, overdenken haar, nemen haar op in hun wandel. Het graan vertoont een halm en aar en belooft

voorspoedig te zullen rijpen. Nee, trekt geen te haastig besluit. Zij, op wie ik het oog heb, zo vrouwen als mannen, hebben op allerlei acht te slaan. Zij hebben te zorgen voor een groot gezin, voor grote zaken, beslommering en hoofdbreken wacht hen van alle zijden; spiegelt u daarom van de degelijkheid van hun godsvrucht niet te veel voor; zij hebben er de tijd niet voor over, om er zich zo aan te wijden, dat zij het koninkrijk van God eerst en vóór alle dingen zoeken. Zij zullen met het meest ernstig gelaat verklaren, dat zij toch moeten leven, dat zij hun tijdelijke aangelegenheden niet kunnen veronachtzamen, dat zij zowel voor het tegenwoordige als voor het toekomstige oog en hart moeten hebben, en dat zij eerlang zich meer uitsluitend met hun verwachtingen voor de toekomst zullen bezighouden. Zo blijven zij de prediking en dit getrouw bijwonen, en het arme kleine, verdrukte godsdiensthalmpje blijft in zekere mate in leven en groenend. Intussen is rijkdom hun deel geworden, en zij komen in eigen rijtuig ter kerk; al wat zij begeerden werd hun deel. Nu zal het zaad groeien na zoveel voorspoed. Nee, o nee, zij zijn nu zonder levenszorg, een buitengoed werd hun deel, de vraag rijst in hen niet meer: “Hoe zal deze en die rekening betaald worden?” of: “Zal het nog mogelijk zijn onze kinderen naar wens te vestigen?” Zij hebben nu te veel in plaats van te weinig werelds goed, want rijkdom werd hun deel, en zij zijn te rijk om het gevoel van gehele afhankelijkheid te bewaren of te voeden. “Maar,” zegt iemand, “dankbaarheid kan hen leren om hun schatten tot eer van God te besteden.” Zekerlijk zou u dat zo kunnen zijn, maar dezen kennen dat gevoel niet, want rijkdom is bedrieglijk. Zij hebben zoveel gezelschap te zien, op zulk een voet met de wereld te blijven, dat weldra Christus en Zijn gemeente geheel bij hen achterliggen.

Ja, maar hun rijkdom maakt hen niet karig, zij dragen mildelijk bij voor Christelijke belangen en liefdadigheid; doet dan dit het graan niet groeien en rijpen. Helaas, nee, let slechts op de invloed van de doornen en distels van werelds vermaak. Voor anderen vrijgevig, zijn zij dit vooral voor zichzelf; hun najagen van allerlei ijdel genot belet de tarwe van ware godsvrucht in haar groei. Zij hebben zoveel gemakkelijkheden van allerlei naam en soort te volgen, dat alle rust en kalmte om aan God en hogere belangen te denken, wel ontbreken moeten. Hoevelen van hen leerde ik reeds kennen. Eens beled mij iemand uit de hogere kringen van de maatschappij, dat hij wenste arm te zijn, want dat hij meende dan het koninkrijk van God te kunnen zoeken. Hij zei: “Ach, mijnheer, die bemoeiingen van de staatkunde, kon ik daarvan maar ontslagen raken, zij verteren het leven van het hart en maken het onmogelijk naar het Woord van God te wandelen.” Een ander, met tijdelijk goed overladen, zei: “Ach, mijnheer, het is iets verschrikkelijks om rijk te zijn. Het is niet mogelijk, dicht bij de Heiland te leven met al die beslommeringen om zich heen.”

Verre zij het van mij, mijn vrienden, dat ik voor u bidden zou, dat God u met ziekte bezoeke, of dat Hij u, door u al het uwe te ontnemen, tot de bedelstaf brenge; maar werd dit uw deel en leidde het tot verlossing van uw ziel uit de banden van de zonde, die omkeer zou het beste zijn, dat u hier ten deel kon vallen. Indien zij, die nu in hun grootheid en rijkdom erkennen, dat deze hun een hinderpaal zijn om voor God te leven, macht hadden om Jezus' eis aan de rijke jongeling, te vervullen, het zou hun tot zegen zijn, wanneer het offer tot behoud van hun ziel dienen mocht, Iemand kan in aanzien en rijk zijn, en desniettemin deel hebben aan het koninkrijk van God; maar niet zonder zware strijd, “want het is lichter dat een kermel ga door het oog van een naald, dan dat een rijke inga in het koninkrijk der hemelen!” God heeft rijken tot zijn uitverkoren dienaren gesteld, maar hoe buitengewoon zwaar was hun levensstrijd. Jonge mensen, jaagt dan niet driftig naar rijkdom. Hoge plaatsen doen zo lichtelijk duizelen. Gedenkt aan Agurs bede: “Armoede noch rijkdom geef Mij niet.” Gelukkig

wij, mag de gulden middelmaat ons deel zijn, en bij het genot van de vrede van God het zaad tot in honderdvoud vrucht dragen rijpen.

IV. Ten slotte ruste ons oog op het laatst ons getekend karakter: DE GOEDE AARDE. De aarde wordt goed genoemd, maar niet om aan te duiden, dat zij dit vanzelf was; nee, het is Gods voorbereidende genade, die de grond van het hart geschikt maakt om het zaad tot vruchtbaarheid te ontvangen. God zond daar Zijn ploeg; de ploeg van de overtuiging van zonde ploegde er de voren, waarin het zaad ontkiemen en wortelen kon. Toen deze het Evangelie hoorden, ontsloot zich daarvoor hun hart, zodat zij zeiden: “O, dat is juist de zegen waarnaar wij hongerden. Genade is het, wat wij als arme verloren zondaars behoeven.” De prediking van de blijde boodschap van verlossing, schuldverzoening, en eeuwig leven, dit was juist een manna voor hun ziel, troost voor hun verslagen geest. Vandaar dat het zaad niet slechts ontkiemde, maar in de diepte wortelde. Waar de halm dus uit de diepte gevoed, met kracht oprees, sterk om een volgeladen aar te dragen, werden vurige liefde, trouwheid van het hart, gehele overgave aan de Heere en Zijn dienst allengs meer zichtbaar in daden, die een zestig-, ja, honderdvoudige oogst beloofden. Waar die geest het innerlijke leven vervult, leidt zelfverloochening tot zelfopoffering, en wordt de Christenstrijder in het heetst van de strijd gezien, slechts door één begeerte gedreven: zichzelf en het zijne de Heere te wijden. Honderdvoud is bij zulken de vermenigvuldiging van het goede zaad. Al staan niet allen zo vooraan, een gelijke trouw kan ook bestaan, waar een kalm leven en wandel is waardig het Evangelie, en de mond zich niet schaamt te getuigen van de Heere. Bij zulke stillen in de lande, maar wier leven eenparig is in trouw, is licht de aar een zestigvoudige vrucht rijk. Maar ook zijn er van minder aanleg, die slechts in kleine kring met een talent kunnen woekeren, maar die tevreden niet hun nederige staat, doen wat zij kunnen om hun liefde te tonen. Een dertigvoudige oogst zal bij hen niet ontbreken.

Tot één van deze kringen kunnen wij behoren. Zodra maar ons hart waar is in het bidden: “O God, wees mij zondaar genadig!” mag die oprechtheid ons het bewijs zijn, dat het zaad in goede aarde viel. Niemand heeft ooit in ernst om genade gesmeekt, wie zij niet is ten deel gevallen. Wenst u naar verlossing, naar wederaanneming tot het kindschap van God, naar de zaligheid van de gemeenschap met de Vader? Geloof in de Heere Jezus Christus, en verlossing, eeuwig leven en zaligheid zullen uw deel worden. Hoe ver afgedwaald, hoe diep gevallen, het bloed van Christus reinigt van alle zonde. Betrouw u dan aan die machtige Helper! Hij zal niet uitwerpen, wie ook tot Hem komt. Zijn levendmakende Geest is het, die de geestelijk doden uit hun graven doet opstaan, opdat zij in een nieuw leven als nieuwe schepselen Gode leven. Geloof in Hem, geloof alleen en Hij zal in u Zijn woord bevestigen: “En het andere viel op de goede aarde, en opgewassen zijnde, bracht het honderdvoudige vrucht voort.”

8. DE BESTE TARWE

Wanneer hij het bovenste van zijn land heeft effen gemaakt, werpt hij er van de beste tarwe in. Jesaja 28: 25

De profeet tekent het als een daad van wijs overleg in de landman, dat hij TOONT TE WETEN, WELK ZAAD HIJ ALS HET BESTE TER ZAAIING MOET KIEZEN, om daaraan ook boven anderen zijn beste zorg te wijden. “Wanneer,” zo spreekt hij, “de ploeger zijn land heeft geëffend, werpt hij er van de beste tarwe in.” Hij neemt uit zijn graanschuur geen tarwe of komijn, gerst en rogge; om die in het wilde rechts en links te strooien, maar hij schat elke graankorrel naar haar eigen waardij en regelt daarnaar zijn handelen. Aan komijn en karrewei, die als toekruid slechts dienen ons de eigenlijke spijs iets smakelijker te maken, hecht hij niet de waarde, welke voor hem het graan heeft, dat tot brood moet dienen; en ofschoon hij uit dit oogpunt rogge en gerst niet gering acht, staan zij bij hem in betekenis niet gelijk met wat hij met voorliefde “de beste tarwe” noemt, Zo doende toont hij zijn wijs overleg. Aan alles de hun toekomende plaats gevende, stelt hij vooraan wat de belangrijkste oogst zal leveren en wijdt daaraan bij uitsluiting zijn zorg.

In dit doen van de landman schuilt ook voor ons een les. Houd in uw geest de zaken naar hun innerlijke waarde onderscheiden en war ze niet in zorgeloze onnadenkendheid dooreen. Leef niet een verward leven, waarin zonder zorg en bedachtzaamheid toeval en luim de scepter voeren; maar toon een wijze ernst in het acht geven op de wezenlijke waarde van de dingen van dit leven, zodat u nauwlettend toezien, scheiding maakt tussen wat waardeloos is en waardering verdient. Rangschik elke zaak naar de plaats, die haar toekomt, van het voornaamste af, tot wat, hoewel goed op zichzelf, voor u slechts een betrekkelijke en geringe waarde heeft. U, jonge lieden vooral, raad ik, dat u bij uw intreden in het werkelijk leven uzelf de vraag stelt: “waarvoor zal ik leven?” Wij behoren voor één zaak als de hoofdzaak te leven, welke zullen wij daartoe kiezen? Hebt u de vraag rijpelijk gewogen, of bent u er zo maar in de blinde op goed geluk op losgegaan? In welke richting is uw streven? Wat staat u als hoofdzaak voor ogen? Leeft in uw hart de raad, welke Horatius aan een oud man, als vaderlijke raad aan zijn zoon, in de mond legt: “Tracht naar geld, langs eerlijke weg, als dit doenlijk is; maar hoe ook, zorg dat u geld machtig en rijk wordt.” Zult ook u zulk een geldschrapper worden? Zal goud u de beste tarwe zijn? Of is uw voorkeur een leven van vermaak, “een kort, maar een vrolijk leven,” als de leus was van zovele dwazen, die een kortstondig genieten met een lang lijden en wroeging en hopeloosheid moesten boeten. Zullen distels ook uw voorname oogst zijn? Al hebben sommige distels geen onbehagelijk uiterlijk, zou u daarom hele akkers van misdadig genot willen kweken? Komt u een sterfbed van distels zo aanlokkend voor? Bedenk rijpelijk, welke zaak waardig is de hoofdzaak van uw leven en streven te worden, en hebt u haar erkend, bid dan, dat de Heilige Geest u helpe en sterke, om haar als het ene nodige te kiezen, om geheel uw aanleg en al uw vermogens aan haar behartiging te wijden. De landbouwer, die zich overtuigd heeft, dat tarwe zijn voorname oogst moet zijn, handelt naar dit inzicht. Leer van hem u een hoofddoel te kiezen en u daaraan met hart en ziel te wijden.

De landman, ons in de tekst ten voorbeeld gesteld, was wijs, omdat hij het voornaamste achtte, wat hij wist dat het nodigeste was. Zijn gezin kan het zonder komijn stellen, daar dit niet meer dan een toekruid is. Bij gemis er van moge de vrouw des huizes klagen en de keukenmeid zich knorrig tonen, maar dit is van vrij wat minder betekenis dan dat de kinderen wegens broodgebrek zouden schreien. Koren is

voor het gezin behoefte, want brood is de staf van het leven. Brood sterkt het hart van de mensen, en daarom is het de plicht van de landman om vóór alles te zorgen, dat zijn graanakker hem het nodige levert. Het noodzakelijke wordt door hem het voornaamste gerekend. Toont hij niet daarin, dat hij zich door gezond verstand laat leiden? Zouden zo ook wij niet wijs doen, wanneer wij oordeelden: “vergeving van zonde te hebben, rechtvaardig voor God te zijn; door heiligmaking geschikt te worden voor een eeuwig hemelleven, is voor mij het allernoodzakelijkste, daarom zal ik dit voor mij tot voornaamste doelwit van mijn streven kiezen.” Een scheepsel kan geen zelfvoldoening smaken, zolang het niet beantwoordt aan het doel, waartoe het geschapen werd; en nu heeft ieder redelijk wezen wezen de bestemming om ten eerste God te verheerlijken, en daardoor het ware genot van zijn eigen leven te kennen. Welk een voorrecht God zo te kennen, dat ons leven daardoor een nieuw, het ware, eeuwige leven wordt, een leven, waarin wij de liefde van de Vader blijmoedig en dankbaar als geliefde kinderen met liefde beantwoorden. Andere dingen daarnevens mogen begerlijk zijn, maar dit is het ons tot vrede en levenslust noodzakelijke. Een niet bekrompen inkomen, een zekere mate van achting bij onze medemensen, een goede gezondheid, alles, wat tot dit gebied behoort, moge het leven aangenaam kruiden, maar in Christus een eeuwige verlossing deelachtig te zijn, dit is het leven zelf. Jezus Christus is het Brood, waardoor het beste deel van ons zieleven wordt in stand gehouden. Och, of wij allen zo wijs waren, om te beseffen, dat het één zijn met Christus het ene nodige is; dat vrede met God te hebben, ons als hoofdzaak moet gelden; dat het in overeenstemming gebracht zijn met de volmaakt Heilige de ware muziek van het leven is. Andere kruiden mogen naar hun rang in onze schatting plaats hebben, maar genade is de beste tarwe, en haar ook hebben wij boven alles te stellen.

Deze landman was wijs, omdat hij *tot het voornaamste maakte, wat daartoe alle eigenschappen in zich verenigde*. Gerst is ontegenzeggelijk een goed voedsel, want gehele volken hebben bij gerstenbrood geleefd, en een goede gezondheid genoten. Rogge is miljoenen tot spijs geweest, en zelfs bij bonen en dergelijken is er geen hongersnood geleden. Maar hoe betrekkelijk goed deze allen zijn mogen, daarboven staat deugdelijk tarwebrood, want dat is de beste staf op de levensreis. Onze landbouwer wist dat tarwe voor de mens het voortreffelijkste voedsel is, en om die reden zaaide hij niet een minder soort graan, maar schonk hij aan tarwe de voorkeur, Hij koos voor zijn grond niet de beste gerst, noch de beste rogge, veel minder de beste komijn, maar de beste tarwe.

En nu, broeders, wat is zo geschikt tot vervulling van de behoeften van het hoofd en hart en geest van de mens als de kennis van onze God en Zijn ons tot Verlosser gegeven Christus? Ander geestesvoedsel, zoals de vruchten van de wetenschap, de lekkernijen van de kunst mogen onze smaak aangenaam strelen, maar zij zijn een voedsel van mindere rang, omdat zij de geschiktheid missen om het hoogste leven in ons te scheppen en te ontwikkelen. In mijn God en mijn Zaligmaker vind ik mijn hemel en mijn alles. Mijn ziel vindt voeding in elke kruimel waarheid, die haar Jezus beter leert kennen, en ieder kruimpje van die kennis heeft reeds de macht haar leven te voeden. Hoe meer van nabij wij de Vader kennen hoe meer Christus ons dagelijks brood is, en daardoor ons leven aan het Zijne geeljkvormig wordt, des te duidelijker wordt ons hoezeer deze voorrechten de spijs zijn, waarbij de tot een kind van God wedergeboren zondaar leeft. Mocht dan, mijn geliefden, dit het voornaamste in uw bidden en streven zijn, wat zo blijkbaar het meest geschikt is tot vervulling van de behoeften van uw onsterfelijk wezen:

God kennen is het hoogste goed,
De beste schat op aard;

Welzalig, waar 't in uw gemoed
Gods vrede en blijdschap baart.

Geen aanzien, goud of zingenot,
Dat bij de kennis haalt,
Die 't harte tot in 't moeilijkst lot
Met hemellicht bestraalt.

Ook hierin toonde zich deze landman wijs, dat hij *die zaak tot de voornaamste maakte, welke hem het meeste voordeel aanbracht*. Er zijn landstreken, waar vrucht te oogsten is, die nog meer geldelijk voordeel aanbrengt dan tarwe; maar in de regel is tarwe ook in dit opzicht de beste vrucht, die een akker dragen kan. Vooral in vroeger dagen rekende de pachter op zijn tarweland als het middel om zijn pacht goed te maken. Het was hem de sterke arm, waarop hij leunde. Wat hierin moge veranderd zijn, het vroeger meer volstrekt geldend beeld blijft nog even waar in betrekking tot de godzaligheid. Zij is de boven alles winstgevende zaak. Naar ik wel eens hoor, kost het de rijke geldbezitters tegenwoordig moeite om vijf percent van hun geld te maken; maar de vreze van de Heere is een buitengewoon voordelige kapitaalbelegging, want zij geeft niet honderd of duizend percent, maar iemand begint met niets en alle dingen worden de zijne door het geloof. Na om niet van al onze zonden verlost te zijn, worden wij door overvloeiende genade grotelijks verrijkt, zodat wij de hemel, de Christus van God, ja God Zelf tot de schatten, die wij bezitten, brengen mogen. Hetzij tegenwoordige, hetzij toekomstige dingen, zij zijn allen uwe. O, welk een heerlijke oogst heeft Gods genade aan dit zaaïen verbonden. De godzaligheid is tot alle dingen nut, hebbende de belofte van de tegenwoordige en van het toekomstige leven. De godzaligheid leert ons het lichaam te bewaren voor alles, wat het in zondendienst zou slopen en ontheiligen, en zij is de ziel tot zegen, omdat zij haar rein bewaart en de heiligmaking doet najagen. Al was er van geen toekomstig leven sprake, nog zou ik als Christen willen leven, want reeds hier is Christus te leven vrede en blijdschap. Acht daarom oprechte godsvrucht, die in Christus haar wortel en groei heeft, als de beste tarwe.

II. De landman in de tekst is ook daarom in zijn doen ons tot lering, omdat hij AAN DE BESTE ZAAK DE BESTE PLAATS GEEFT. Het Hebreeuws wordt door sommige taalgeleerden vertaald: "Hij geeft aan de tarwe de beste plaats." De handvol komijn, die de spijs moet kruiden, zaait hij in een verloren hoek. Voor de gerst en rogge houdt hij de minder zware grond, maar de beste akkers, welke hij heeft, bereidt hij voor de beste tarwe. De keur van zijn grond blijft voor de vrucht, welke zijn voornaam levensonderhoud levert.

In deze zijn handelwijze ligt een les voor u en voor mij. Zij wijst er ons op, dat wij aan ware godsvrucht onze beste krachten en vermogens moeten wijden. Aan alles, wat de dienst van de Heere betreft, behoren wij onze hele ziel te geven. Weest toch, ik bid het u, niet tevreden met wat u van mij of enig ander leraar of vriend hoort, maar onderzoekt zelf, wordt niet moede van over de dingen van het eeuwige leven te denken. Leert, merkt op, verzamelt kennis, en laat het Woord van God zo zich vereenzelvigen met uw innerlijk wezen. De Christen, die Gods Woord overdenkt, is de Christen, die opwast in kennis en godzaligheid. Bedenkt, dat de dienst, welke wij God schuldig zijn, al onze opmerkzaamheid en ijver waardig is. Al hebben wij bij aanvang niet veel te geven, toch behoren wij de Heere terstond het beste te wijden, dat wij te geven hebben. De heilige God kan er geen welgevallen in hebben, als wij Hem met een verdeeld hart gehoorzamen, want Hij heeft er recht op, dat wij van voller

harte en uit alle macht Zijn Woord onderzoeken en naar Zijn voorschriften onze wandel richten. Indien bij wijlen uw geest meer helder en werkzaam is dan gewoonlijk, koopt die tijd uit, en zaait de beste tarwe. Indien u zich verblijden mag in dagen, waarin u u meer dan gewoonlijk gezond en krachtig gevoelt, houdt u dan met uw hele hart onledig met de beste dingen.

Rust niet, voordat u voor uzelf zeker bent, dat u aan de godsvrucht *uw meest ernstige liefde* schenkt. Onze beste akker is niet ons hoofd, maar ons hart. Zaaït dan uw beste tarwe op de akker van uw hart. O, welk een voorrecht, als waarachtige godsvrucht in ons hart zetelt, en wij deze schat zo vurig beminnen, dat leven noch dood ons daarvan losscheuren kunnen. De Heere zegt: "Mijn kind, geef Mij uw hart," en met niets minder dan ons hart is Hij voldaan. Wanneer het ijvervuur meest in u gloeit, wanneer uw liefde het vurigst is, laat dan die gloed en geestdrift zich geheel op de Heere richten tot trouwer dienstbetoon aan Hem, Die u gekocht heeft met Zijn bloed. Laat de beste tarwe ook de beste plaats innemen in uw innerlijk wezen. Laat uw vurigste verlangens als vanzelf de richting nemen naar God en Christus. Wanneer het vuur van de begeerte heftiger in u spreekt, zij Christus daarvan het voorwerp; en wanneer eerezucht uw bloed sneller doet jagen, wordt het uw eerezucht om geheel aan God te behoren en voor Hem te leven. Uw honger en dorst vinde alleen in gerechtigheid verzadiging. Al uw streven zij op heiligheid van het leven, op gelijkvormigheid aan uw Heere en Meester gericht. Uw beste verlangens behoren de beste tarwe te gelden.

Streeft verder daarnaar, *dat die zin zich in geheel uw leven openbare*. Zaaït de beste tarwe in elk van uw handelingen. Indien wij waarlijk belijders van de Christus zijn, moet het evenzeer buiten de Kerk als daarbinnen blijken, dat wij Zijn onderdanen en navolgers zijn. Wanneer wij die naam in waarheid mogen dragen, zal het openbaar worden, dat wij in ons eten en drinken, en in al wat wij doen, bovenalles de eer van God bedoelen, Trekt onder geen voorwendsel ene scheidslijn tussen het maatschappelijk en godsdienstig deel van uw leven, maar maakt het maatschappelijke tot godsdienst door de vurige begeerte uw hemelse Vader tot in het minste, dat u verricht, als Zijn kind te verheerlijken. De minst betekende plichten van dit leven behoren door ons zo behartigd te worden, als vervulden wij ze voor de troon van onze Koning. Zodanig moet onze wandel als onderdanen van het Godsrijk zijn. Zaaïen wij de beste tarwe in al onze gesprekken, in onze zaken, in ons gezin, in de vriendenkring, in de omgang met onze kinderen. Erkenne het ieder als vanzelf, dat ook van ons het apostolisch woord gelden mag: "Mij is te leven Christus." Ja, worde meer en meer van ons waar, dat wij niet zonder Christus, noch voor iets anders dan Christus leven kunnen. Uw hele innerlijk leven behore aan Christus en aan niemand anders.

Voor de beste tarwe moeten wij ook *onze beste arbeid* over hebben. Onszelf behoren wij te geven bij de arbeid, die de verspreiding van het Evangelie vordert. Wie zich Christen noemt, moet zich in werkelijkheid dienstknecht van Christus tonen. Ik kan het niet dulden, wanneer ik iemand, die een gelovige heten wil, op het gebied van staatkunde een ijveraar, maar in zijn godsdienstbetoon lauwhartig zie; wanneer iemand in het kerkbestuur van ijver vlamt, maar in de bidstond het beeld van winterkoude is. Er zijn er, die als arenden in hun vlucht zijn, zodra het er op aankomt, om werelds voordeel of eer te bejagen; maar die vleugellam blijken, zodra de dienst van God hen tot enige wezenlijke inspanning roept. Alzo mag het bij ons niet zijn. Indien iets ons wakker mag maken en binnen ons toorn als een leeuw in zijn kracht doen brullen, dan mag het slechts zijn, wanneer wij tegenover Christus' vijanden staan en voor Hem in het strijdperk moeten treden. De dienst van onze Heere is de beste tarwe, daaraan zij onze beste kracht gewijd.

Die dienst is niet minder de grootste offers van onze kant waard. De liefde van

Christus dringe ons tot een wederliefde, die ons gehele zijn vervulle en zelfopoffering ons tot een dagelijks vreugdgenot stelle. Voor de zaak van Christus kenmerke ons een dankbare gewilligheid om armoede, smaad, laster, ballingschap en de dood te verduren. Niets mag een Christen te kostbaar zijn, als het opofferen er van een betonen kan zijn, dat zijn Heere en Heiland hem boven alles gaat. Zegt mij, overdrijf ik, wanneer ik zo spreek, of doe ik alleen de waarheid hulde? En doe ik niet meer dan dit laatste, stellen wij dan onszelf in oprechtheid de vraag, of de liefde tot Christus ons de beste tarwe is? Of wij Zijn dienst de eerste plaats geven in ons leven, of nog daarin achterlijk zijn? Ik kan de vrees niet weren, dat deze soort van belijders met de godsdienst handelen als sommige grote heren met hun veraf liggende hoeven: zij betrouwen die aan de opzichters en zien er zelf slechts zo van tijd tot tijd eens naar om. Hun predikant geldt bij hen voor opzichter en zij bouwen er op, dat hij hun belangen op voldoende wijs zal behartigen. Zulke veraf liggende hoeven leveren meestal schade voor de hand. Slaat deze broeders, wier halve hart er slechts bij is, maar eens van wat naderbij gade. Hebben zij godsdienst? Gewis. Hun beeld echter is vrijwel gelijkend getekend in wat een kind op zekere Zondagschool zei: “Is uw vader Christen?” vroeg de onderwijzer. “Ja,” hernam het kind, “maar hij heeft er in de laatste tijd nooit veel voor gedaan.” Het zou mij niet moeilijk vallen u verschillende soorten van mensen aan te tonen, die van dit gilde zijn, die hun tarwe zeer spaarzaam zaaien en dan nog voor dat zaaien de minst vruchtbare grond uitkiezen. Zij maken op de naam Christen aanspraak, maar hun godsdienst heeft nauwelijks de tiende plaats onder wat zij op hun bouwgrond zaaien. Voor de wereld hebben zij de grootste en beste akkers, voor de Christus een klein en armelijk hoekje. Werelds genoeg en eigen lust kweken zij in het groot en zaaien dan aan de wegkant een smalle strook godsdienst tot vertoon naar buiten. Daarmee menen zij te kunnen volstaan. Maar God laat zich niet bespotten; wanneer wij Hem en Zijn waarheid verachten, zullen wij licht geacht worden, Geven wij daarom onze beste tijd, aanleg en krachten aan wat wij voor onze onsterfelijke ziel het hoogst achten moeten. Wij handelen als wijzen, wanneer wij doen als de landman, die aan de beste tarwe de beste grond van zijn hofstede geeft.

III. Een derde les is deze: **DE LANDMAN KIEST HET BESTE ZAADKOREN UIT, WANNEER HIJ ZIJN TARWE ZAAIT.** Wanneer een landbouwer graan tot zaadkoren uitschiet, neemt hij het niet op de greep of acht afval goed genoeg; nee, als het hem aan overleg niet ontbreekt, kiest hij nauwlettend de beste zaadkorrels uit zijn voorraad. Vele landbouwers hebben de prijzenswaardige gewoonte, om tegen de zaaitijd de omtrek af te reizen tot onderzoek, waar het allerbeste zaaikoren is aan te kopen, omdat zij weten, dat de oogst voornamelijk afhangt van het zaad, dat men aan de akker betrouwt, en dat uit slecht zaaikoren nooit goed graan wassen kan. Zij hebben acht gegeven op de raad en de wil van God, en volgen Zijn werken bij hun arbeiden, opdat “de beste tarwe” hun deel zij. Ook ons betaamt die leerzaamheid, zodat als het ons ernst is, ons dienaren te betonen tot uitbreiding van Zijn koninkrijk, wij ook het beste moeten zaaien wat de bedeling van het Nieuwe Verbond schenkt. Naar die regel heb ik het mij ten plicht gesteld, om de belangrijkste waarheden, welke het Woord van de openbaring tot onze kennis brengt, van harte te geloven. Ik wens niet, als stelseldrijver, met “anen” en “ismen” te dwepen, maar zonder voorbehoud aan te nemen de onvervalste waarheid, zoals wij die in Christus Woord en persoon bezitten; want alleen waar het hart de waarheid wil gehoorzaam zijn, kan de Heilige Geest in ons een heilig karakter vormen. Leugenleerlingen zijn evenzeer kweeksters als vruchten van zonde, en alleen de waarheid heeft de macht ons de toelig op heiligmaking te doen gelukken. U en ik moeten dus nauwlettend toezien welk zaad wij

zaaien, en alle dwaalleer als erger dan onnut verwerpen. Indien wij wijs zijn, zullen wij aan die waarheden, welke voor het leven het belangrijkste zijn, ook het meeste gewicht hechten; want ik reken allen dwaas, en heb er, helaas, vele zulken gekend, die bijzaken als waren zij de hoofdzaak voorop stelden en daarvoor bij voorkeur ijverden. Zij voeren strijd ten behoeve van de wikken en laten de beste tarwe ten prijs aan de kraaien. Wat mij aangaat, ik gun anderen het genoeg om hun geleerdheid te temmen in het uitwijden over drinkgereedschap en muziekinstrumenten, maar ik zal mij in mijn prediken blijven bepalen bij het kruis van mijn Heere, en de verlossing in Zijn bloed in al de volheid van haar macht en heerlijkheid blijven verkondigen. Dit is mij het hart van het Evangelie, de beste tarwe, en zij zal mij daarom het zaaikoren zijn, dat mijn hand in de gepleegde voren strooit.

Verder hebben wij ons bij onze arbeid voor de Heere de beste voorbeelden te kiezen, zullen wij tot rijke vrucht zaaien. Velen komen zelf nooit tot volle wasdom in het werk van hun roeping, omdat zij zich bij hun aanvagen met een gebrekkig voorbeeld tevreden stelden. Het gevolg daarvan is, dat zij in hun navolgen wonderwel slagen in al wat zwak en gebrekkig in hun voorbeeld is, en juist van het goede, als hun te moeilijk verstoken blijven. Hun trekt een leraar aan, die zwaarmoedig van aard is, en die daarom zich liefst bij het donkere in de weg van Gods kinderen bepaalt, en zo ontstaat een kring van goede mensen, die zich vast in het hoofd zetten, dat sombere droefgeestigheid een hoofdkenmerk van het echte Christendom is. Wij moeten wakend en biddend de geest van het onderscheid aankweken, en zo nooit ons anderer zwakheden als iets navolgenswaardige ten voorbeeld stellen. Om als Paulus te worden, behoeven wij zijn ooglijden niet te begeren, noch menen, dat twijfelen en ongelovig zijn ons aan Thomas zal doen gelijken. Wanneer iemand zo uw bewondering wekt, dat u zich getrokken gevoelt om naar hem u te vormen, zal er altijd enig punt zijn, waarvan geldt: tot hiertoe en verder niet. Indien ik werkelijk enig mens als voorbeeld behoefde, zou ik bij voorkeur zien op één van de moedigsten onder Gods heiligen; doch allen hebben wij als broeders in de Meester ook een enig voorbeeld voor allen; en daarom acht ik dit het beste en voldoende, om altijd en in alles te zien op Jezus, onze overste Leidsman, en in Hem, de Voleinder van het geloof, het toonbeeld van de volmaaktheid te aanschouwen.

Wij moeten de beste tarwe zaaien, ook door, nadat wij door het bloed van Christus gereinigd zijn, zo op Hem te zien, dat wij onszelf rein bewaren, gelijk Hij rein is. Wanneer wij met dit doel niet waken en bidden, loopt ons innerlijk leven in het verkeerde spoor, en kan het niet anders of wij worden opnieuw verontreinigd door zelfbehagen, hoogmoed, moedeloosheid, of andere invloeden, die als besmetting van de wereldgeest ons omringen. Om anderen tot zegen te zijn, moeten wij met Christus gestorven en begraven zijn. Zolang ons ik niet met onze Koning mede gekruisigd en aan Zijn kruis mede gestorven is, kunnen wij geen deel hebben aan de heerlijkheid van door Zijn Geest het eeuwige leven deelachtig te zijn. Is er groter heerlijkheid denkbaar dan die, welke in vergelijking met Mozes de apostel als het deel van de Christen tekent. In Christus met Hem door het geloof één, zien ook wij de heerlijkheid van God met ongedekt aangezicht, en spiegelen die af, maar niet als de oude Godsmen, slechts voor een tijd; nee, innerlijk worden wij veranderd, als nieuw geboren de Zoon van God gelijkvormig, en dit bij toeneming door de macht van Zijn Geest. Waar zulke voorrechten ons zijn toegezegd, en door genade ons om niet worden aangeboden, zouden wij er daar niet naar willen streven, om door de kracht van God, volbracht in onze zwakheid, nederig, ootmoedig, rein en heilig van wandel en kloek in zelfopoffering te zijn?

Eindelijk is er nog een wijze om trouw te zijn in het niet zaaien dan een uitgelezen

zaad. Wij moeten daartoe trachten *in de innigste gemeenschap met onze hemelse Vader en met onze Heere en Koning te leven*. Wij hebben ons verenigd in het gebed, dat wij in dit uur zoveel genade mochten ontvangen als wij bekwaam waren aan te nemen, en dat de Heere ons zo onder Zijn invloed mocht brengen, dat wij Hem in niets verhinderden, om door ons te doen wat Hij door ons volbrengen wilde. Gewis zulk een bidden is God welbehagelijk. Het moet ons begeren zijn, om op geestelijk gebied tot zulk een hoog standpunt op te klimmen als slechts enigszins voor ons bereikbaar is. Indien u heiligheid van leven anderen ten goede als de beste tarwe acht, wijkt dan geen schrede van het pad van de heiligmaking, dat het Evangelie ons afbakent. Jongelieden, is het u ernst met een godzalige wandel, blijft niet halverwege, maar spant al uw krachten in om door een innige gemeenschap met Christus' leven, beeld dragers te zijn van Hem; Die voor ons het beeld van de Vader is. Schaamt u nooit onderdanen en dienstknechten van de Koning der koningen te zijn. Ergert zich de wereld aan Zijn kruis, kan zij in haar verblindings niet ver zien, toont dat u over het kruis heen de Verrezenen als uw Koning op de troon van Zijn Vader aanschouwt. De wereld is overmoedig genoeg in het dragen en opheffen van de kleur en banieren van haar vorst; indien u op de naam Christen prijs stelt, toont met kloekheid uw geestelijke wapenrusting, en wete het ieder, dat u die lief hebt en daarop vertrouwt. Schaart u als broeders schouder aan schouder en hart aan hart om de banier van uw Koning; en waar zijn bazuin u ten strijde roept, staat daar pal voor Hem, gewillig en bereid om Hem trouw te houden tot de dood. Draagt u een mannenhart in de borst, de zaak van uw Koning, die door Zijn kruis zegepraalde, is waardig, dat uw hele hart haar behoort. Toont dat dit uw keuze is, en helpe u de Geest van de Almachtige om tot de einde in die keus te volharden en haar in daden te tonen.

IV. DE WIJZE LANDBOUWER WIJDT BIJ HET VERBOUWEN AAN DE BESTE TARWE OOK DE MEESTE ZORG. Er zijn Schriftverklaarders, die beweren, dat hier vertaald moest zijn: "Hij plant Zijn tarwe op rijen." Van elders weten wij, dat Palestina in oude tijden zo rijke tarwe oogsten had door de gewoonte om deze graansoort na het opkomen regelmatig uit te planten. Hierdoor werd voorkomen dat bij het uitstoelen de planten zich verdrongen, waar het gezaaide te dicht was opgekomen, en anderen door de grote schraalheid leden. Zij, die een ruime oogst begeerden, plantten hun tarwe zorgvuldig uit en zorgden dan, dat elke plant met behulp van waterleidingen op geregelde tijden werd besproeid. Op dit gebruik doelt de Apostel, als hij aan de Corinthiërs schrijft: "Ik heb geplant en Apollos heeft natgemaakt, maar God heeft de wasdom gegeven." Geen wonder, dat waar de landman zoveel zorg aan zijn akker wijdde; daar een overvloedige oogst zijn arbeid bekroonde. Evenzo behoren wij aan het voornaamste onze beste zorg te wijden. Onze godsvrucht moet met het tederst zorg dragen behartigd worden. Broeders, is onze wandel in die geest, is het in alles blijkbaar, dat niets ons boven een godzalige wandel ter harte gaat en na aan het hart ligt? Is het uw dagelijks trachten, dat uw daden in niets bij de belijdenis van uw lippen achterstaan? Welke is de reden, dat u zich hebt aangesloten aan het kerkgenootschap, waartoe u behoort? Uw moeder behoorde er toe. Welnu, er is een aanbeveling in die reden, maar zij is niet voldoende voor God, die het hart onderzoekt. Ik bid u, onderzoekt uzelf, of u waarlijk en met volle overtuiging behoort tot de gemeente, van welke u zich lidmaat noemt. Wanneer enig evangeliedienaar aarzeling betoont, om u dit onderzoek als plicht op het geweten te binden, meen ik recht te hebben aan zijn eigen overtuiging te twijfelen. Ik voor mij ken die vrees niet, en dring u, om al wat u van mij hoort, met ernst aan Gods Woord te toetsen; want ik wens mij niet verantwoordelijk te stellen voor hetgeen een ander als waarheid belijdt.

Ieder staat of valt zijn eigen heer, en voor uzelf zult u aan de enige Meester verantwoording moeten doen. Volgt dan het voetspoor van de Bereërs, en beproeft, al wat u van uw voorgangers hoort, of het waarlijk in overeenstemming is met de Schrift. Een van de grootste zegeningen, welke de gemeente in deze tijd zou kunnen ten deel vallen, is wel een geest van zelfstandig en vrijmoedig onderzoek, om al wat als waarheid verkondigd wordt, zo aan de heilige Schrift te toetsen, als dit het hoogste, het enig nodige waard is. Is iemands onderwijs niet met het openbaringswoord in overeenstemming, dan bewijst reeds dit, dat hij het licht mist, om anderen tot gids te zijn. Zorgt daarom, dat u, dit bedenkende, in het dienen van God zo nauwlettend bent als de oosterling bij het kweken van zijn tarwe. De Heere is een naijverig God, is een God van orde, weest daarom nauwlettend, opdat Hij u als een goede en getrouwe dienstknecht mag kunnen prijzen.

Let niet alleen op uw planten, maar hebt eenzelfde zorg over het dagelijks nathouden van het geplante. De trouwe landman laat geen enkele plant onverzorgd. Bidt om de genade, dat u nooit zelf tot dorheid vervalt, en dat u nooit, wat u als akkerwerk van God betrouwd is, laat verdrogen en verdorren. Toont u zo ijverig en werkzaam ten aanzien van uw geloof, hoop en liefde, dat uzelf in kennis en kracht en heiligmaking voortdurend opwast en daardoor anderen tot steeds rijkere zegen wordt. Het leven van werkdadige godsvrucht sta bij u als het hoogste aangeschreven, want het is waardig, dat u het als uw heerlijkheid erkent.

V. Nog deze opmerking tot besluit. Handelt naar de raad, die ik u geven mocht, want zodoende **MAG U OP EEN OOGST VAN DE BESTE TARWE REKENEN**. Is de godsdienst het hoogste in dit leven, dan mag u ook van godsvrucht het beste deel verwachten. Haar oogst zal u langs meer dan één zijde thuis komen. Niets zal u zo goed en duurzaam in dit leven doen slagen, als wanneer u waarlijk alleen en geheel tot eer van God leeft. Wel of kwalijk slagen hangt bovenal af van het voorwerp, waarop ons oog en hart als doel gericht zijn. Vergeefs zou ik voor mij moeite doen om door zingen uit te munten, want nooit zou ik de geschiktheid machtig worden om een zangkoor te leiden. In die richting zou ik nooit slagen, maar prekende heb ik alle kans, dat mij dit gelukt, want het is de taak, waartoe ik mij geroepen weet. Welnu, u verkeert in gelijk geval, indien u, Christen zijnde, in de wereld voorspoed wilt kennen, want u behoort bij haar niet thuis. Genade heeft u voor het dienen van de zonde ongeschikt gemaakt. Indien u met uw hele hart voor God leeft, zult u zien, dat u daarin naar wens vordert, want God schonk u het leven om Hem in die weg te verheerlijken. Zoals Hij de vissen voor het water en de vogels voor de lucht schiep, vormt Hij de gelovige tot een leven in heiligheid als de Hem welbehagelijke dienst. Door uzelf te onttrekken aan de gehoorzaamheid en verheerlijking van God, zou u zich buiten uw element gevoelen, evenzeer als de vis buiten het water, of de onder water gedompelde vogel. Gelijk de welvaart van de Oosterse landbouwer aan zijn tarwe hing, evenzo hangt de uwe aan uw toewijding aan uw God. Alleen oprechte godsvrucht kan uw hart met vrede en blijdschap vervullen. Of kent u een zegen, die de zegen te boven gaat, dat Gods Geest met uw geest getuigt, dat u in Christus geliefde kinderen, mede-erfgenamen met Gods eniggeboren Zoon bent? Wanneer al het overige u ontvalt op uw ziek- of sterf bed, blijft dit heil, en hoe nabij kan voor ieder van ons het uur zijn, die het ons op de proef doet blijken, of wij rijk dan wel arm zijn aan geestelijk goed? En nu in de toekomstige wereld! Welk een oogst zal daar de kroon en vreugde zijn van het zaaien en kweken van de beste tarwe! Welke vrucht draagt al het overige zorgen en zwoegen? Heeft zij meer betekenis dan rook en damp? Laat iemand miljoenen aan schatten verworven hebben, wat geven hem deze, als de dood tot

heengaan wenkt? Laat iemand op het oorlogsveld of in het staatskabinet een naam verworven hebben, die tot aan de einden van de aarde genoemd wordt; wat baten al zijn lauweren hem in het stervensuur? Het leven voor de heerlijkheid, waarover de wereld beschikt, heeft niet meer waarde dan het beuzelspel, waarmee de jongens zich op de straat vermaken. Voor God te leven is iets wezenlijks en degelijks, en wat daarbuiten ligt, is zonder enige waardij. Bedenken wij dit, en zij het daardoor ons ernst de Heere onze God te dienen met ons hele hart en met al onze kracht. Helpe ons daartoe de Heilige Geest; Zijn licht; Zijn leiding besture en sterke ons; dan, al ware ook ons zaaien een wenend daarheen gaan, een arbeid onder bange druk en miskennis, de dag van de oogst zal als een blijde morgen dagen en ons met gejuich de vrucht van de akker als een schat van de beste tarwe in de schuur doen binnenhalen.

9. LENTE IN HET HART

Gij maakt de opgeploegde aarde dronken; Gij doet ze dalen in de voren; u maakt het week door de druppelen; Gij zegent het uitspruitsel. Psalm 65: 11.

De andere jaargetijden mogen door de overvloed van gebloemde en vruchten schitteren, toch zal de lente de zegepalm over allen wegdragen door de frisheid van het ontwaken en de schoonheid van de vernieuwing. Wij danken God als de dag van de oogst aanbreekt, en het gouden graan rijp is voor de maaier; maar wij zijn de Algoede geen mindere dank schuldig ook voor de guurdere dagen van het voorjaar als die de oogst te rijker maken. Het zijn de April- en regenvlagen, die Mei haar krans doen dragen, en de scherpe winterlucht maakt de zomer rijk aan vrucht. Gods zegen is evenzeer in het uitspruiten als in het rijpen, en daarom zong de dichter niet van enig bepaald getijde, maar van het hele jaar: “Gij kroont het jaar met Uw goedheid.” De zegenende trouw van de Schepper is in de lente even nodig als de zomer, en dit erkennen dringe ons om onze God het hele jaar door met onze lof en dank te verheerlijken.

De lentetijd, zoals deze zich op het gebied van de geest vertoont, is een zeer gezegend tijdperk voor de gemeente. Het is het getijde, waarin jeugdige godsvrucht zich ontwikkelt, en waarin wij van alle kanten de vreugdekreet vernemen van hen, die juichen: “Wij hebben de Heere gevonden!” Een hoger leven ontspruit dan in de jongeren van jaren, zoals het gras en de wilgenstruiken bij de waterbeken. Vol verbazing heffen wij onze handen omhoog en zeggen het de profeet na: “Wie zijn deze, die daar komen gevlogen als een wolk en als duiven tot haar vensters?” In dagen van geloofsopwekking, als God Zijn gemeente met veler bekering zegent, heeft zij reden om zich in de Heere te verblijden en te zingen: “U, zegent ons uitspruitsel.”

Ik ga onze tekst met u beschouwen in betrekking tot afzonderlijke toestanden. Er is een tijd, waarin de werking van de genade zich in haar ontluiken voordoet, als zij knopt en het eerste uitspruitsel door de dorre koude grond van de onwedergeboren natuur zich een weg baant. Over dit tijdperk van het geestelijke leven wens ik met u te spreken, en u te wijzen op de zegen, die de Heere verleent aan het teder uitspruitsel van een ontwakende godsvrucht, aan het hart van hen, die als wedergeborenen aanvangen in Hem hun volle vertrouwen te stellen.

I. Laat mij eerst één en ander opmerken over HET WERK VAN GOD, DAT AAN HET ONTKIEMEN VOORAFGAAT.

Uit de aanvang van ons tekstwoord blijkt reeds, dat er voor God werk te doen is voordat de lentetijd daar is, En uit het hele woord van Zijn openbaring weten wij, dat er evenzeer als voor God Zelf werk is voor hen, die de Heere tot Zijn medewerkers roept.

In de dienst van God is werk voor ons. Alvorens er op het gebied uitspruitsels van goed zaad kunnen gezien worden, moet er geploegd, geëgd en gezaaid zijn. Er moet *geploegd* worden, en niemand verwacht schoven te kunnen inzamelen, zodra de ploeg de voren getrokken heeft. Door Gods zegen gebeurt het soms, dat de maaier de ploeger als op de voet kan volgen; maar dit is meer uitzondering dan regel, en dus een genade, waarop wij niet *vast* mogen rekenen. Er zijn harten, die een langdurige voorbereiding vorderen, en de Heere drijft met de tien zwarte paarden van de wet de ploegschaar van de schuldovertuiging zo op en neer over het hele akkerveld van het hart, dat geen enkel deel niet door het ijzer geraakt is. Zulk een aanhoudend en diep ploegen dringt tot de binnenkameren van het hart, en rust niet voordat het geheel

gebroken is.

Waar zo geploegd is, is de grond tot zaaien bereid. Er kan geen goed uitspruitsel zijn, tenzij een goed zaad in de grond gelegd zij; en daarom wendt de prediker, nadat hij er de ploeg van de wet doorgedreven heeft, zich tot de Meester, en begeert van Hem de zaadkorf van het Evangelie. De beloften van de blijde boodschap, haar onderwijs, vooral de heldere ontvouwing van Gods vrije genade en het woord van de verzoening zijn de handvollen zaad, die overvloedig gestrooid worden moeten. Bij dit strooien valt er iets op de weg en gaat verloren, maar wat terecht komt, waar de ploeg ging, vindt daar een blijvende plaats.

Daarna wordt het eggen nodig. Het is niet genoeg dat het zaad gestrooid is, de grond moet geëffend en het gezaaide bedekt worden; de prediking kan zonder gebed niet gedijen. Het gebed van de leraar is niet minder het gebed van de gemeente, en als Gods eg, die het werk van de voorbereiding voleindt, en als het ware het gestrooide zaad in het hart dekt en beveiligt.

Uitvoerig stond ik bij deze bijzonderheden stil, als een vermaning en opwekking voor geliefde broeders, die zich nog kort in een welslagen van hun pogingen konden verblijden. Laat hen het begonnen werk niet staken. Wie trouw was in het ploegen, zaaien en eggen, mag hopen dat hij op Gods tijd uitzicht op een oogst zal ontvangen. Ook voor anderen evenzeer was mijn spreken, en wel als waarschuwing voor hen, die een oogst wachten, maar zonder dat dit voorbereidend werk geschied is. Ik voor mij geloof niet, dat plotselinge opwekkingen, die niet de vrucht zijn van ernstig voorafgaand gebed, tot blijvende uitkomsten zullen leiden. Zal een opwekking iets duurzaam uitwerken, dan moet zij iets gerijpts wezen, het gevolg van een heilige krachtsinspanning, van een vurig verlangen, pleiten en waken. De dienstknecht van de Heere heeft tot roeping het Evangelie te prediken hetzij de mensen er voor bereid zijn of niet; maar gelooft mij, overvloedige vrucht kan niet gezien worden dan alleen daar, waar de nodige voorbereiding aan de kant van de hoorders heeft plaats gevonden. Een vurige ernst treft sommige harten als iets ongewoons, dat wel opschrikken doet, maar zonder te overtuigen; terwijl in gemeenten, waar een zuivere Evangelieprediking iets doorgaands was, vergezeld van innige smeking en gebeden, het gehoorde woord spoedig vrucht voortbracht. Het is dwaasheid, om zonder inspanning, zonder aanhoudende arbeid op welslagen te hopen. Het zal een gemeente niet baten of zij al een algemene opwekking in haar midden ziet plaats grijpen, wanneer deze niet gepaard gaat met een aanhoudend zoeken van Gods aangezicht en het met verdubbelde ijver en trouw vervullen van al de arbeid, die de Heere in Zijn woord als hun dagtaak aan al Zijn dienaren oplegt.

Er moet echter ook arbeid geschieden, die boven onze macht ligt. Na het ploegen, eggen en zaaien kan de dauw en regen van de hemel niet ontbeerd worden. "Hij bezoekt het land en drenkt het uit Zijn opperzalen." Vergeefs is al ons ploegen, zo niet God het zegent door het schenken van de regen, de vruchtbaarmakende invloed van Zijn Heilige Geest. O, Heilige Geest, U en U alleen werkt wonderen in het mensenhart. Uitgaande van de Vader en de Zoon brengt u de raad van de Vader tot verheerlijking van de Zoon tot stand.

Drie uitkomsten van die gezegende werking worden vermeld. Het eerste, dat de dichter vermeldt, is, dat God *door het besproeien van de voren* de opgeploegde aarde dronken maakt, dat is, in de ruimste mate van vocht verzadigt. Aan een alles doordringender regen is de werking van de Heilige Geest gelijk, daar ook deze aanhoudt totdat het gehele hart bewogen en onder de invloed van de Goddelijke macht gekomen is. Het verstand wordt verhelderd, het geweten vertederd, de wil gebogen, de innerlijke gezindheden tot geestdrift voor het heilige ontvlamd. Al deze vermogens,

die de voren van het hart te noemen zijn, ervaren de invloed van de genade. Onze roeping is met mensen als mensen te handelen, hun de evangeliewaarheid te verkondigen en bij hen die drangredenen te bezigen, die op redelijke wezens invloed kunnen oefenen; maar ten slotte blijft het de zegen, die van boven afdalende, de voren tot vruchtbaarheid moet drenken. Geen hoop op een duurzame uitkomst laat zich verwachten, zolang niet het hart tot verlossing en behoud de werkzame macht van de genade ervaren heeft.

Het tweede, dat vermeld wordt, is, dat het overvloedig dalen van het water in de voren *de opgeploegde aarde weer effent*. De ploegschaar sneed de voren en wierp daarbij hoogten op, en nu slecht de regen de oneffenheden, en maakt de van water doortrokken grond tot een glad, vastgepakt vlak. Zo leert de ervaring, dat de werking van de Geest het hart verootmoedigt en tegelijk daaraan vastheid geeft. Tevoren was de geest van de mens onvast, zoals grond, die los is en weg-kruimelt, en die daardoor als bewegelijk zand door allerlei wind van leer wordt omgevoerd. Maar evenals de van vocht doortrokken aarde daardoor gebonden en stevig is, zo wordt het hart vast en ernstig gestemd onder de bewerking van de Geest. Gelijk de omhoog geploegde aarde in de voren wegzinkt, zo verzinken de hoogdravende denkbeelden, de grote plannen en het vleselijk roemen van het hart, zodra de Heilige Geest zijn machtige invloed in de ziel doet gevoelen. Oprechte nederigheid is een van de liefelijkste vruchten van de werking van de Geest op het gemoed. Verbrokenheid van het hart is de beste voorbereiding van de ziel, om Jezus als Verlosser te kunnen ontvangen. "Een verbroken en verslagen hart zult Gij, o God, niet verachtend." Wees daarom dankbaar, mijn broeders, zo dikwijls u de hoge gedachten van een mens zich buigen ziet. Dit effenen van de akker is een verblijdende belofte van het werk van Gods voorbereidende genade.

Eindelijk nog lezen wij: "Gij maakt het week door de druppelen." Het hart van de mens is van nature in verharding gekant tegen het Evangelie, evenals de akker in het oosten als ijzer zo hard is, zolang niet de druppelen van de vroege of spade regen die hebben week gemaakt. Op hoe zachte en doordringende wijze weet de Heilige Geest het mensenhart door en door te vertederen. Zodra het hart veranderd en van een nieuwe zin doordrongen is, is de mens ten aanzien van het Woord van God geheel anders gestemd, terwijl hij daarvoor vroeger geheel ongevoelig was, laat hij nu zich daardoor vrijwillig leiden en besturen. De rotssteen laat een waterstroom ontspringen; de innerlijke levensbron is van zijn boeien vrijgemaakt, de ogen schreien tranen van dankbaarheid en vreugde.

Dit alles is Gods eigen werk. Reeds toonde ik aan waarin en hoe God door ons werkt; maar daarnevens en daarboven is de regen van de genade, die van boven afdalt, het deel van het werk, dat de Heer in Zijn oneindige liefde zichzelf voorbeheld. Wellicht is in u Zijn arbeid reeds aangevangen, al is er nog geen uitspruitsel van geestelijk leven bij u te ontdekken. Zij daardoor uw toestand nog droevig, wij voeden de stille hoop dat eerlang het in u ontkiemend zaad zijn groene scheut boven de grond vertonen zal; en moge dan de Genadige het uitspruitsel zegenen.

II. Laat mij, in de tweede plaats, u bij EEN KORTE BESCHRIJVING VAN HET UITSPRUITSEL BEPALEN.

Nadat de Heilige Geest naar het welbehagen van de grote Landman Zijn arbeid in het verborgene heeft voortgezet, vertonen zich allengs de zichtbare levenstekenen van het werk van de genade. Bedenkt wat de Heere zei: "Eerst het kruid, daarna de aar, daarna het volle koren in de aar." Enkelen van onze vrienden gevoelen zich zeer bekommerd, omdat zij nog niet zelf het volle koren in de aar kunnen zien. Zij gaan van de

onderstelling uit, dat waren zij de voorwerpen van het werk van de genade, zij even ver gevorderd zouden zijn als deze en die ver ontwikkelde Christenen, met wie zij omgang hebben of welker levensgeschiedenis zij lazen. Mijn geliefden, in deze soort van vergelijkingen schuilt een grote dwaling. Wanneer de genade in het hart binnenkomt, is dit niet in de gedaante van een grote boom, die zijn schaduw over een groot veld werpt, maar veeleer lijkt zij een korrel mosterdzaad, het kleinste van alle zaden. Wanneer de zon van de genade over de ziel opgaat, bereikt zij niet terstond de hoogte, maar is haar licht en warmte nog slechts dat van de dageraad. Zo eenvoudig is in de tijdelijke dingen wel niemand, dat hij naar de oogst uitzielt, zonder de guurdere dagen van het voorjaar doorleefd te hebben; en op het gebied van de genade is het niet anders dan op dat van de natuurlijke schepping. Mijn hoop is, dat als ik u kortelijk de ervaring van het eerste tijdperk van het nieuwe leven heb geschetst, u zult mogen kunnen zeggen: “tot zover vorderde ik reeds,” en dat dan het tekstwoord met zijn verzekering: “Gij zegent het uitspuitsel,” u bemoedige en voor de toekomst met hoop vervulle.

Hoe dan vertoont zich het uitspruitsel van de ware godsvrucht in het hart? Naar ons oordeel wordt dit allereerst gezien in, *een ernstige begeerte naar verlossing en behoudenis*. Hij, die deze begeerte koestert, kent zich in eigen schatting nog niet verlost, maar zijn innigst verlangen gaat naar bevrijding van de zondeslavernij en haar ellende uit. Wat vroeger hem koud en onverschillig liet, is nu het onderwerp van zijn vurigste belangstelling geworden. In vroegere dagen waren godvrezenden hem een ergernis, hij achtte een wandel waardig het Evangelie nodeloos werk. Zich met godsdienstige zaken te vermoeien, scheen hem tijdverlies, en de dingen van deze tijd, de wereld en haar gewin waren alles voor zijn ogen en voor zijn hart. Hoezeer kwam in die levensrichting bij hem verandering! De minste van de volgers van de Heiland is nu hem iemand, op wie hij naijverig is, en met de armsten onder hen, die de Heere behoren zou hij van plaats willen ruilen, als bij daardoor zekerheid had, dat ook hem door de Zaligmaker een plaats in de hemel bereid was. De wereldse dingen overheersen hem nu niet meer, omdat hij geleerd heeft ware belangstelling voor de geestelijke te koesteren. Eens zei hij het zovele onnadenkenden na: “Wie zal ons het goede doen zien?” maar nu smeekt hij: “O Heere, laat Uw aanschijn over mij lichten.” Toen was de oogst van de wereldakker al zijn hoop en troost, nu kan hij niet buiten God. De Heere moet hem een rots van de toevlucht zijn, want nergens elders vindt hij rust of troost. Welde in vroeger dagen enig heilig verlangen in hem op, dan verdween het als rook en damp, maar nu blijft de zucht naar het hogere leven hem als iets inwonends bij, al spreekt het niet zo luid als bij vroegere voorbijgaande aandoenlijkheid. Soms stijgt thans dit begeren tot een hongeren en dorsten naar gerechtigheid, en toch stelt zelfs dit hem niet tevreden, maar reikhalst hij naar het kennen van een nog vuriger uitzien naar de hemelse goederen. Deze begeerten behoren tot de eerste uitspruitsels van goddelijk leven in de ziel.

“Het uitspruitsel” openbaart zich verder in zijn bidden. Zijn gebed is nu waarlijk bidden. Vroeger was het bij hem niets meer dan een vorm, woorden, waaraan het hart geen deel nam. Nu echter, al zou hij ongaarne door enig mens worden beluisterd, heeft God in zijn bidden welgevallen, want het is gemeenschap van zijn geest met de Geest van de Vader, en niet een lippengemurmel tot een onbekende God. Al zijn zijn gebeden niet lang, soms niet meer dan een: “Ach!” dan een ontboezeming: “Goede God!” “O God, wees mij zondaar genadig,” die verzuchtingen zijn geen ijdele klanken, maar een gebed van het hart. Het woord van de Heiland: “Zie, hij bidt,” geldt niet juist lange gebeden, het wijst evenzeer op een ontwaakt geestelijk leven, ook al kan dit zich nog slechts in een zucht of traan openbaren van het hart “onuitgesproken

verzuchtingen” behoren ook tot de uitspruitsels van het waarachtige leven.

Zulk een bidden gaat gepaard met een *hartelijke liefde voor de middelen van de genade en het huis van het gebed*. De Bijbel, die bij hem lang ongelezen rustte, nauwelijks meer geacht dan een oude Almanak, wordt nu met eerbied bejegend; en moge hij in het Woord nog weinig vinden, dat hem troost, en veel, dat hem verontrust, toch gevoelt hij, dat de Schrift een boek is, tot hem gericht, naar zijn behoeften; en dit besef doet hem met stille en biddende verzuchting lezen. Opgegaan tot Gods huis luistert hij met onverdeelde aandacht of hij in de prediking ook een boodschap vernemen mag, die in het bijzonder hem geldt. Vroeger ging hij ter kerke omdat hij er terwille van de wensen en hun oordeel niet durfde wegblijven; maar nu gaat hij op met de gemeente, of in haar midden de Heere van de gemeente hem ook als zijn Zaligmaker ontmoeten mag. Vroeger tot in Zijn godsdienstoefening aan allen godsdienst vreemd, betreedt hij nu de drempel van het bedehuis niet zonder de smeking: “Wees, o Heere, mij ten goede nabij!” en derft hij de verlangde zegen, dan verzucht hij zoals eenmaal Job: “Och, of ik wist, waar ik Hem vinden zou, ik zou tot Zijn troon komen.” Die behoefte aan een levendig gevoelde gemeenschap met de Vader en de Heiland is één van de gezegendste tekenen, dat “de uitspruitsels van een nieuw leven” zich boven de grond vertonen.

Nochtans is er nog een ander, zelfs meer belovend teken, namelijk dat de ziel op deze trap van ontwikkeling *door geloof in de Heere Jezus Christus* begint te leven. Al is het nog niet de mate van de geloofs, die groten vrede en blijdschap aanbrengt, toch is het reeds genoeg om alle wanhoop uit het gemoed te bannen en te beletten dat het hart onder de last van de schuldgevoels wegzinkt. Ik heb de tijd gekend, waarin ik niet geloof, dat iemand in mij een levend geloof zou hebben ontdekt, waarin ik zelf dit nauwelijks bespeurde; en toch had ik de stoutmoedigheid om met Petrus te zeggen; “Heere, U weet alle dingen, U weet, dat ik U liefheb!” Wat de mens niet ziet, kan toch Christus zien. Velen hebben geloof in de Heere Jezus Christus, maar zijn zo angstvallig in hun aangeven daarop, dat zij het door hun overgrote bezorgdheid niet zien kunnen. Wilden zij slechts op Christus zien, in plaats van al hun aandacht op hun eigen geloof te richten, zij zouden niet enkel Christus, maar daardoor ook hun geloof in Hem ontdekken; in plaats van dit laatste te doen, leggen zij hun geloof een verkeerde maatstaf aan, door het te meten aan het geloof van verder gevorderde Christenen, en bevinden zij het zo luttel, dat het hun in het geheel geen geloof toeschijnt. O, u kleinen in eigen oog, bedenkt, dat wanneer u geloof genoeg hebt om Christus aan te nemen, ook u de belofte geldt: “Zo velen Hem aangenomen hebben, heeft Hij macht gegeven kinderen Gods te worden.” Arme, eenvoudige, kleinmoedige en bekommerde, zie op Jezus en beantwoord, ziende op Hem, de vraag: “Kan zulk een Zaligmaker tevergeefs geleden hebben? Kan Zijn offer zonder vrucht blijven? Zou u op Hem kunnen vertrouwen en toch verwerpelijk bevonden worden? Nee, dat kan niet gebeuren. Nooit was het in het hart van de Heiland enig zondaar terug te stoten, die Zijn hand om redding had aangegrepen. Hoe zwak iemands geloof zij, Zijn genade “zegt het uitspruitsel.” De moeilijkheid, waarin u verkeert, is het gevolg ten dele van een verkeerde voorstelling, welke u zich van het geloof maakt, en het gebrek aan vertrouwen, dat daarvan het gevolg moet zijn. Het gaat u als sommige Londenaars, die omdat zij nooit het graan als halmen gezien hebben, bij het aanschouwen uitroepen: “Hoe, is dat groene goed koren?” Ja, is het antwoord van de landman, dat is koren. “U beuzelt,” is hun antwoord, “dat is gras! Meent u, dat ik zo dwaas ben om te geloven, dat een bakker van dat gras het brood zou kunnen bakken, dat bij hem voor de glazen staat? Ik begrijp er niets van!” Nee, u hebt daarvan geen begrip, maar wanneer u zich beter laat inlichten, kan het u niet te wonderlijk zijn, dat het graan bij zijn

ontwikkeling zich in verschillende gestalten moet vertonen, eerst het kruid, en dan de aar; en dan het volle koren in de aar. Er zijn er onder u, die nimmer het toenemen van de genade in de mens hebben waargenomen en die daardoor er niet de minste kennis van hebben. Nog op het eerste standpunt van de bekering ontmoet u Christenen, van welker geloof de rijpe aar het beeld mag zijn, en u zegt: “ik ben niet zoals deze.” Zo is het, u gelijkt nog veel meer op het groene kruid, dat uit de voren opduikt, dan op goudgeel wordend graan; maar wanneer u in het geloof blijft opwassen, dan zult u ter bestemder tijd aan die oude gevorderden gelijk zijn. U moet er rekening mee houden, dat de tijd van een groen kruid zijn moet doorleefd worden, eer zich de aar vertoont, en dat deze zich geheel moet ontwikkeld hebben eer de graankorrels kunnen rijpen. De tijd van ontwikkeling moet aan die van de rijpheid voorafgaan, en in die weg zult ook u, als uw geloof oprecht is, door genade volmaakt worden. Dank God, dat u, hoe zwak ook nog, in Christus bent. Niet de eerste vraag is of ik veel of weinig geloof heb, of ik veel dan nog slechts weinig voor Christus doen kan. Ik ben behouden, niet op grond van wat ik zelf ben, maar wat Christus is; en is slechts mijn vertrouwen op Hem waar, dan, al ben ik ook de geringste in Zijn gemeente, ben ik in Hem even veilig als de uitnemendste van Zijn heiligen.

Ook echter, zei ik, dat aan een verkeerde voorstelling van het geloof zich een goed deel ongeloof paart. Uw dwalen mag ik niet geheel plaatsen op rekening van een vergefelijke onkunde; want er loopt een aanzienlijk deel ongeloof mede door. O, zondaar, waarom stelt u in Jezus Christus niet een onbepaald vertrouwen? Gods Woord zegt u, dat wie in Hem gelooft, niet in het gericht zal komen, en toch blijft u bevreesd voor het oordeel. Dit is geen ontmoed, geen nederig denken aan uzelf, nee, het is God tot een leugenaar maken. Schaam u, en verootmoedig u voor de Heere, dat u de waarheid van Gods beloften hebt durven in twijfel trekken. Al uw overige zonden zijn in Christus' oog niet zo zwaar als het denken dat Hij ongezend zou zijn de verlossing, de vergeving van al uw zonden deelachtig te maken en u van Zich zal stoten, niettegenstaande u tot Hem om uitredding kwam. Verdenk Zijn liefde niet langer. Hij heeft gezegd en maakt Zijn woord van eeuw tot eeuw waar: “Een iegelijk, die tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen.” Kom, u vasthoudende aan Zijn woord, en heden, in dit ogenblik zal Hij u aannemen en verlossen.

III. Naar de verzekering in onze tekst, is ER ÉÉN, DIE HET UITSPRUITSEL ZIET. “U, Heer, U zegent het uitspruitsel!” Ik wenste wel, dat enkelen van ons een scherper blik hadden, om de aanvang van de werkingen van de genade in het hart van de mensen te kunnen waarnemen, een gebrek, dat oorzaak wordt, dat zij tal van gelegenheden laten voorbijgaan, om de nog zeer zwakke hulp te bieden. Wanneer een vrouw de zorg heeft voor vele kinderen, die niet haar eigen kinderen zijn, vermoed ik, dat zij geen al te scherpe blik zal hebben voor beginselen van ziekte; maar een moeder ontdekt in de minste bleekheid of fletsheid van de ogen, dat ongesteldheid aanwezig is. Zulk een nauwlettend zien moet ons, eigen zijn omtrent de ziel van anderen, omdat dit zien, het zekerst bewijs is, dat ons hart door de liefde van Christus' bewogen en gedragen wordt. Ik ben er zeker van, dat vele jonge mensen weken en zelfs maanden bekommerd blijven, die niet zolang in donkerheid toeven zouden, indien u, die de Heere kent, er meer acht op gaf, om zulken tijdig met raad en daad bij te staan. Schaapherders houden in de tijd van het lammeren, nacht aan nacht wacht om de lammeren, die geboren worden, terstond te kunnen helpen en verzorgen, en zo past het ons, die ons herders van de kudde van de Heere behoren te gevoelen, met gelijke bezorgdheid naar de lammeren om te zien, vooral in tijden, wanneer er vele nieuwgeborenen tot de kudde worden toegevoegd, die juist in de eerste tijd van het

nieuwe leven de tederste verzorging behoeven. Zien echter al Gods dienaren soms “het uitspruitsel” niet, de Heere Zelf slaat het met meer dan moederliefde gade. Welnu, u schroomvalligen, die zo schuchter zwijgt, dat u zich zelfs aan vader of moeder, aan broeder of zuster niet uitspreken durft, deze tekst bevat een liefelijke vertroosting en bemoediging voor u. Of staat er niet geschreven: “Hij zegent het uitspruitsel,” een woord dat u ten zegel moet zijn, dat God u gadeslaat en op de behoeften van uw ziel acht geeft. De Heere merkt op het allerminste teken, waarin uw boetvaardigheid spreekt. Reeds wanneer u slechts in uzelf zegt: “Ik zal opstaan en tot mijn Vader gaan,” heeft u uw Vader gehoord. Zij het nog niet meer dan een innerlijke begeerte, bij uw Vader is het opgemerkt. Hij beidt uw terugkeren, snelt u tegemoet en doet in Zijn omarmen u de innigheid van Zijn vergevende liefde ervaren. Wees daarvan verzekerd, dat waar u ook in eenzaamheid God hebt gezocht, Hij als een genadig Vader daar u nabij was. Laat de gedachte in u postvatten: “U, o God, ziet mij!” Ook dit zijn vertroostende woorden: “Heere, voor U is al mijn begeerte,” en: “De Heere heeft een welgevallen aan hen, die Hem vrezen, die op Zijn goedertierenheid hopen.” Hij merkt op u, zodra u op Zijn genade hoopt en slechts aanvangt op Zijn beloften acht te slaan. Uw naar verzoening wensen heeft reeds Zijn welgevallen. Al is dat alles nog niet meer dan “uitspruitsel,” Hij nochtans zegent reeds dit eerste levensteken. Er staat geschreven: “Het gekrookte riet zal Hij niet verbreken en de rokende vlaswiek zal Hij niet uitblussen; met waarheid zal Hij het recht voortbrengen!” Uw God zal uw recht, uw aanspraak op het deel van Zijn beloften zegevierend handhaven, al bent u nu nog niet meer dan een vlaswiek, die slechts smeult, maar geen licht verspreidt; niet meer dan een gekrookt riet, waaraan geen volle en zuivere toon te ontlokken is: *De Heere ziet en zegent het uitspruitsel.*

IV. Ten vierde sta ons voor ogen: HOE TREURIG HET ZIJN ZOU, INDIEN HET MOGELIJK WEZEN KON, EEN UITSPRUITSEL TE HEBBEN, ZONDER DAT DAAROP GODS ZEGEN RUSTTE!

Onze tekst zegt: “Gij *zegent* het uitspruitsel.” Stellen wij daartegenover eens een ogenblik in gedachte ons voor, wat er het gevolg van zijn zou, indien het uitspruitsel zonder die zegen aan zichzelf bleef overgelaten. Het is mijn overtuiging, dat godsdienstige opwekkingen niet schaars zijn, die helemaal niet uit God zijn, maar enkel door zinnelijke opwinding verkregen. Zodra op enig pogen Gods zegen niet kan werken, moet het in teleurstelling eindigen, de zeepbel gelijken, die een ogenblik schittert, maar dan uiteenspat, zonder iets na te laten, De menigte, die kunstmatig opgewonden, een schijn van leven vertoonde, zal daarna nog doder en minder licht te bewegen zijn. Zulke opwekkingen brengen de gemeente niet het minste voordeel, maar lichtelijk zeer groot nadeel aan.

Indien er in het hart van de bijzondere mens een uitspruitsel kon zijn, maar dat zonder de zegen Gods bleef, zou daarvan niets goeds terecht komen. Stelt eens, u had goede begeerten, maar op die betere richting van uw innerlijke leven rustte geen zegen, dan zouden die begeerten u slechts kwellen en afmatten. Na een tijd van vruchteloze worsteling zouden zij wegsterven, en u ongevoeliger dan ooit u voor godsdienstige indrukken betonen. Immers, vroom begeren, dat niet uit God is, maar met opwinding geboren werd, zat u waarschijnlijk later in den weg staan om met een nuchtere en eenvoudige zin naar de prediking van het Woord te luisteren. Als innerlijke overtuiging van zonde het gemoed niet verzacht, wordt het daardoor zekerlijk verhard en nog stugger: Tot welke uitersten zijn niet sommigen gedreven, bij wie zich een soort van uitspruitsel vertoonde, maar zonder het gevolg, dat zij de Heere Christus werden toegebracht. Sommigen zijn tot de ontzettendste wanhoop vervallen. Wie hoorde nooit

beweren, dat de godsdienst de grootste toevoer tot de krankzinnigengestichten levert. Dit is leugentaal. Onloochenbaar nochtans is het, dat een zekere soort van godsdienstigheid velen uitzinnig heeft gemaakt. Zulke ongelukkigen zagen wel hun zonden, maar leerden de balsem tot genezing niet kennen. Jezus, de liefdevolle Zaligmaker, de Vriend van de zondaren, bleef hun een onbekende. Zij waren tot een bewustzijn van zonde ontwaakt, maar kwamen niet verder. Zij namen in hun ellende geen toevlucht tot de plaats van de redding, die de Heere ook voor hen had opengesteld. Kan het ons verbazen, dat mensen het verstand verliezen, als zij sidderend onder hun schuldenlast de hand van de Verlosser niet willen grijpen. Wel mogen wij in zo droeve uitkomst een oordeel van de Heilige zien, dat hen treft, die door hun zonden verontrust, moedwillig het oor sluiten voor de vriendelijke bede: Komt tot Mij, en Ik zal u rust geven. Naar mijn ervaring is het een waarheid, dat wie tot schuldertekenis ontwaakt, niet tot Jezus zich keert, allengs zijn last zwaarder en zwaarder voelt wegen, totdat eindelijk de laatste kracht tot dragen geweken is. Van deze uitkomst draagt de godsdienst geen schuld; de schuld ligt bij hen, die het geneesmiddel afwijzen, dat de godsdienst hun aanbiedt. Een uitspruitsel van verlangen naar iets beters, maar niet van God gezegend, zou iets verschrikkelijks zijn; maar, Gode zij dank, als maar het hart oprecht is en naar waarheid en gerechtigheid hongert, bestaat een zo droeve toestand niet.

V. Eindelijk heb ik nog de roeping u te wijzen op HET TROOSTRIJKE, DAT ER VOOR ONS IN DE GEDACHTE LIGT, DAT GOD HET UITSPRUITSEL ZEGENT.

Ik wens dit punt te bespreken naar de behoeften van u, die nog teder en lichtelijk bekommerd zijt. Het is mij behoefte u te sterken in de overtuiging, dat God werkelijk het uitspruitsel zegent. Hij doet dit op meer dan één wijze.

Zeer dikwijls doet de Heere dit door vertroosting en bemoediging. Hij schenkt u ogenblikken waarin het hart goed is, zodat al durft u zich nog niet Christus' eigendom noemen, het horen van Zijn naam nochtans blijdschap en vreugdebetoon in uw hart verwekt. U gevoelt dat de middelen van de genade u allengs meer onmisbaar worden. In het bedehuis opgegaan, is het u daar goed, komt tot u een hogere vrede, en u keert niet huiswaarts zonder het verlangen naar het wederkeren van de gelegenheid, om van de vertroosting van het Evangelie te horen. Door Gods liefderijk bestuur sloot het gesproken woord zich juist aan uw behoeften aan. Zo innig, dat het u was, als had de Heere Zijn dienaar uitsluitend voor u doen spreken. Het gehoorde maakte op u zulk een uw geestelijk leven versterkende invloed, dat u voor ogenblikken uw krukken ter zijde legde, en aanving zonder steunsel te lopen.. Wellicht waren deze verblijdende verschijnselen van zeer voorbijgaande aard, maar toch het waren tekenen, die uw hoop ten goede kwamen.

Waren echter wellicht deze vertroosting van u te luttel in aantal; brachten u de middelen van de genade geen versterking, ook dat derven van het begeerde kan een zegen zijn. Het kan de grootste zegen zijn, dat God ons in onze loopbaan alle steunsels ontnemt, opdat wij met verdubbelde inspanning naar de eindpaal van de roeping jagen. Wanneer enig man naar één van de vrijsteden vluchtte, om de bloedwreker te ontkomen, kon het een weldaad zijn bij een ogenblik verwijlen, om hem een dronk water tot verkwikking en versterking te bieden; maar bij het gevaar van te worden ingehaald, was het nog wijzer liefdebetoon, hem niet alleen niet in het allerminst te vertragen, maar tot een vermeerderde spoed aan te sporen. Zo ook kan de onrustigheid, die u in uw hart gevoelt, u een spoorslag om niet te verwijlen, en van Godswegen een zegen zijn. In zover u nog niet zeggen kunt, dat u in Christus bent, kan

het voor u de grootste zegen zijn, dat de liefderijke Vaderhand elke andere zegen van u wegneemt, opdat u te meer zou ijlen in uw vluchten naar Jezus, Die onze wijsheid is. Niet onwaarschijnlijk kleeft er nog iets van de oude zuurdesem van de eigengerechtigheid aan u, en zolang dat bij u aanwezig is, kunt u niet vertroost en verblijd worden, het koninklijk gewaad, dat Jezus ons schenken wil, kan ons niet met volle luister dekken, zolang niet alle lompen van eigen goedheid tot de laatste toe zijn verwijderd. Wellicht bent u nog niet geheel van ingenomenheid met uzelf ontledigd, en zolang dit niet het geval is, kan de Heere u niet vullen met de rijkdom van Christus. Hoorde u nooit dat een vogel in de boezem van enig wandelaar de wijk nam, omdat hij door een havik gejaagd werd? Het arme diertje zou zich daar niet gewaagd hebben, ware het niet door een nog groter vrees gedreven. Zo kan het ook met u zijn. Uw vrezen voor het oordeel kan u beschikt zijn tot een prikkel om u ten spoedigste en zekerder tot uw Heiland uit te drijven; en is dit waarlijk zo, dan zie ik in de u beknellende tekenen van droefheid een zegen van God, die op “het uitspruitseel” rust. Wanneer ik terugzie op de tijd toen het voor mij de dag “van het uitspruitseel” was, dan denk ik soms wel, dat God mij toen op liefelijker wijze dan nu zegende. Al zou ik ook niet tot die eerste tijd van mijn geestelijk leven wensen terug te keren, toch spreek ik gaarne uit, dat daaraan zeer veel verblijdends verbonden was. Een rijk met vrucht beladen appelboom is 'een schoon gezicht, maar als het op schoonheid aankomt, zie ik nog liever een appelboom in volle bloei. Ik weet nauwelijks iets, dat in schoonheid de appelbloesem overtreft. Zo ook biedt de Christen, wiens leven rijk is aan rijpe vrucht, een treffend schouwspel, nochtans heeft het aanschouwen van een jeugdig Christen bij het frisse ijvervuur van de eerste liefde een eigenaardige liefelijkheid. Laat mij u zeggen, waarin het gezegende van die lentetijd gelegen is. U hebt waarschijnlijk nu een sterker afschuw van de zonde dan zij, die de Heere reeds jaren dienden en wensen zouden, dat zij nog die gevoelvolle tederheid van hart en geweten kenden. U hebt nog een ernstiger plichtbesef en inniger vrees voor nalatigheid dan velen, die reeds verder op de weg zijn gevorderd. Ook hebt u meer ijver dan velen, want u draagt nu de eerste vruchten van het geloof, en uw hart gloeit door het vuur van de eerste liefde. Niets rekent u te afschrikkend of zwaar. O, mocht u nimmer vertragen of verslappen, maar onveranderd voortgaan op dezelfde wijs.

In het overwogene is een drietal lessen besloten. De eerste is, dat *verder gevorderde gelovigen zich minzaam en zacht jegens jeugdige belijders betonen moeten*. God zegent het uitspruitseel. Bedenke ieder verder gevorderde, dat hij daarin met God gelijkgezind, een medearbeider van God behoort te zijn. Werpt geen koud water op een pas ontwaakt ijvervuur. Slaat de moed van jeugdigen niet neer door hen met lastige vragen te kwellen. Als jeugdigen behoeven zij de melk van het Woord, en u behoeft hen niet met uw vaste spijs te bewaren; ter gelegener tijd is dit uw deel ook voor hen bestemd. Ziet op Jakob, wiens hart er aan hing om zijn lammeren zachtjes te drijven; betoon u u even voorzichtig. Leert jeugdigen en wijst hen terecht, maar in de geest van de zachtmoedigheid, niet als hun meerderen, maar als lief hebbende vaders om Christus wil. U hoorde het. God zegent het uitspruitseel, moge Hij het zegenen door u.

Een tweede les is: *Betracht en vervult de plicht van de dienstbaarheid*. Geliefden, indien het God behaagt het uitspruitseel te zegenen, betaamt het ons dankbaar te zijn voor Zijn genade, die het kleine aanziet en zegent. Waar u dan ook maar een kleine spruit door de grond breken ziet, toont u daar dankbaar, en u zult welhaast de groene halm zich bij de koelte zien heen en weer wiegen.. Weest dankbaar bij het aanschouwen van de halmen, en eerlang zult u de aar zich zien zetten. Weest dankbaar

als het met aren geladen graan als eee zee begint te golven; welhaast zal het alles goudgeel zijn en zestig- en honderdvoudig vrucht geven.

Laat, en dit is de laatste les, Gods zegenende goedheid ons tot heiliging zijn. Geliefden, die nog beginners bent, bedenkt, dat wanneer reeds God het uitspruitsel zegent, hoeveel meer. Hij bereid is voor u te doen, wanneer u naar zijn welbehagen er u met ernst op toelegt om trouw te zijn naar uw heilige roeping. Indien Hij reeds in de morgen van de dag u zo met Zijn groen verkwikt, hoe zal dan de eigenlijke maaltijd niet overvloeien met keur van spijzen. Bekommerden van harte, doe deze gedachte aan het bruiloftsmaal van het Lam u alle stormen en guurheid vergeten, die uw uitspruitsel belagen. Uw God ziet het aan en zegent het, en wie zal die vloeken of tegenstaan, die de Heere, de Almachtige zegent! Op uw hoofd rust de zegen van de Vader, van de Zoon en van de Heilige Geest. Laat die zegen u genoeg zijn, en verblijdt u in de genade, die het goede in u begonnen werk ook op Gods tijd zal vol-einden. Amen.

10. DE LANDLIEDEN

Ik heb geplant, Apollos heeft nat gemaakt; maar God heeft de wasdom gegeven. Zo is dan noch hij die plant iets; noch hij die nat maakt; maar God Die de wasdom geeft. En die plant en die nat maakt, zijn één; maar een iegelijk zal loon ontvangen naar zijn arbeid. Want wij zijn medearbeiders, Gods akkerwerk, Gods gebouw bent u. 1 Cor. 3: 7 - 9

Ik vang mijn beschouwing aan met het laatste gedeelte van mijn tekst, want dat schijnt mij de gemakkelijkste weg om mijn rede naar orde af te handelen. Wij merken nu eerst op, dat *de gemeente Gods akker is*. “Gods akkerwerk bent u.” Na ons oog op de akker gericht te hebben, zullen wij het feit gadeslaan *dat de Heere op Zijn akker medearbeiders werk te doen geeft*. En na op deze arbeiders, hoe onwaardig in zichzelf een blik te hebben geslagen, zij met aanbidding onze aandacht gevestigd op de heugelijke waarheid dat *God Zelf de voorname arbeider is*. “Wij zijn medearbeiders Gods.”

I. Wij vangen onze rede aan met de beschouwing dat *de gemeente Gods akkergrond is*. De Heere verkreeg de gemeente als eigendom door Zijn vrije, oppermachtige verkiezing. Ook heeft hij haar verkregen tot een onschatbare koopprijs. “Des Heeren erfdeel is zijn volk, Jakob het deel van Zijn erfenis. Elke morgen van de akkergrond van de Heere is hem verkregen door het bloed van de Heiland. Hij had als onze Verlosser ons lief en gaf zich voor ons ten zoenoffer. Door Zijn overgave van Zichzelf voor Zijn volk is de gemeente Gods duur verkregen eigendom. Het mag ons tot blijdschap zijn, dat wij niet onszelf toebehoren, maar tot een dure prijs God gekocht zijn. De gemeente is Gods akkergrond, hem door keuze en als gekocht eigendom verkregen.

Als zijn eigendom heeft de Heere Zijn grond ommuurd. Lange tijd lag die grond als een algemene weide open en verwaarloosd, met doornen en distels bedekt en een verblijf van het wilde gedierte; want wij waren “van nature kinderen des toorns als de anderen.” Gods liefdevol oog bleef rusten op de woeste plek en Zijn genade bakende er Zijn deel in af en heiligde dit voor eeuwig als Zijn erfenis. Op de bestemde tijd vervulde Hij het woord van Zijn liefde en Hij scheidde zijn gemeente van de wereld zodat geen macht wederom de scheidsmuur zal kunnen verbreken.

Verder heeft de Heere die akkergrond tot Zijn kennelijk eigendom gemaakt door *de arbeid aan de bebouwing gewijd*. Wat zou Hij meer voor Zijn akker hebben kunnen doen dan Hij gedaan heeft? Hij heeft de aard van de grond geheel ten goede verkeerend en die van woestenij tot een vruchtbare akker gemaakt. Niets, wat die vruchtbaarheid verhangen kon, is verzuimd. Ploegen, mesten, wieden, nat maken, alles is op zijn tijd geschied. Ook tieren er alle soorten van bloemen en vruchten. Reeds is een rijke oogst binnengehaald en de opbrengst belooft steeds overvloediger te werden, zodat als de engelen in de groten dag van de oogst komen, zij met gejuich zullen inzamelen en Christus “de arbeid van Zijn ziel zal zien en verzadigd worden.”

Al verder is Gods akkergrond bevestigd geworden door Zijn altijd waakzame *liefde*. Hij heeft Zijn eigendom niet slechts ommuurd en bebouwd, maar ook door alle nodige middelen zijn eigendomsrecht gehandhaafd. “Ik, de Heere, behoed die, alle ogenblik zal ik hem bevochtigen; opdat de vijand hem niet bezoeke, zal ik hem bewaren nacht en dag.” Ware het niet, dat God naar Zijn oneindige macht toezicht hield, de omheiningen zouden spoedig ter aarde geworpen en het wilde gedierte daar binnen meester zijn. Steeds waren er boosaardigen om het erf van de Heere, om te zien, waar

zij de muur zouden kunnen breken en de plaats woest maken als tevoren. In niets zouden zij meer wellust vinden dan in het verderven en van de aarde bannen van de gemeente van de Heere, maar Hij; de Almachtige, ziet toe op hun gangen en zal niet dulden, dat zij haar verdelgen. Moest de gemeente door zichzelf bestaan, haar aanzijn was niet lang verzekerd, maar door God bewaard, is zij bij alle zwakheid veilig. Indien eens de Heere zei: "Ik zal mijn tuin wegnemen, opdat hij zij tot afweiding; zijn muur zal ik verscheuren, opdat hij zij tot vertreding:" welk een wildenis zou er ontstaan, indien eens de Heere in Zijn toorn aldus Zijn eigendom prijsgaf. Wat is het Woord van de Heere? "Gaaf nu heen," zegt Hij, "naar mijn plaats die te Silo was, alwaar Ik Mijn naam het eerst had doen kennen, en ziet, wat Ik daaraan gedaan heb vanwege de boosheid van Mijn volk Israel." Gaat naar Jeruzalem, dat eertijds de stad van Zijn heerlijkheid, Zijn heilige woonstede was, en aanschouwt wat heden rest van al die luister? Gaat naar Rome, waar eens Paulus met macht het evangelie van Gods vrije genade, de verlossing door het bloed van het kruis predikte, wat is van haar geworden dan de hoofdzetel van dwaling en afgoderij! De Heere kan, waar Hij Zijn licht ontstak, de kandelaar wegnemen, en de plaats, die door de middagzon beschenen, in vrolijk licht praalde, verkeert in een woestijn, waar de nacht in zijn verschrikking zetelt. Wat Gods akkergrond is, wordt en blijft dit alleen, omdat en zolang Zijn raad niet toelaat, dat hij tot vorige woestijn wederkeert. Zijn almacht, die de velden van Zijn gemeente ontgingde, is zonder ophouden nodig om de Hem verkregen grond in goede staat te bewaren.

Omdat de gemeente Gods akker is, *verwacht Hij ook, dat Zijn grond Hem een oogst zal afleveren.* De wereld is een woestijn, en de Heere verwacht van haar geen vrucht, maar wij, wij zijn bebouwd land en daarom moet daarop op Zijn tijd de oogst gerijpt zijn. Onvruchtbaarheid past bij heidegrond, maar een niets opleverende hoeve zou haar naam onwaardig zijn. Liefde verlangt wederliefde en betoonde genade ziet uit naar vrucht, die aan haar goedheid beantwoordt. Waar het hartebloed van de Heiland is, dat ons leven voedt, betaamt het ons aan die liefde door zestig- en honderd-voudige vrucht te beantwoorden. Gedragen en behoed door Gods Geest mogen van onze wandel vruchten verwacht worden, die tot heerlijkheid van God zijn. Van de zijde van de Heere zijn zoveel schatten en arbeid aan ons ten koste gelegd, dat de opbrengst van de grond aan die offers behoort te beantwoorden. Of komt niet de Heere een oogst van lof en gehoorzaamheid en heiligheid en werkdadige arbeid van onzer kant toe? Zo betaamt het, maar ik vrees dat menige gemeente voorbijziet, dat een toenemende opbrengst verwacht wordt van ieder veld, dat de Heere behoort, want zij kunnen zich slechts beschaamd gevoelen wanneer zij ernstig onderzoeken wat haar oogstveld belooft. Welk landbouwer beploegt en bezaait zijn land enkel voor vermaak; een vruchtbaar arbeiden is hun bedoelen, en dus ploegen en zaaien zij met het oog op een in te zamelen oogst. Waren velen belijders van het evangelie beter doordrongen van deze zo eenvoudige waarheid, zij zouden de zaken in een ander licht beschouwen, maar de gesteldheid van menige gemeente geeft aanleiding van haar te vermoeden dat zij in de waan leven dat van haar geen vrucht verlangd wordt, en zij enkel op uitwendige welvaart en gemak hebben bedacht te zijn. O, mijn geliefden, Zo mag het bij ons niet wezen; de grote Landman heeft recht op het loon voor al Zijn zorg en trouw. Ieder veld moet zijn opbrengst leveren en de gehele bezitting tot Zijn roem en eer getuigen.

Maar ik keer terug tot het punt, vanwaar ik ben uitgegaan. Deze akkergrond is door verkiezing, aankoop, omtuining, bebouwing en bewaring geheel en uitsluitend het eigendom van de Heere. Welk een onrecht geschiedt dan aan de Heere van het land, indien iemand van de arbeiders voor het minste deel er van als zijn bezitting aanspraak

op maakt. Wat zou een grote landeigenaar zeggen, indien de arbeider omdat hij gehooïd en omdat hij geploegd had, het door hem bearbeide deel als hem persoonlijk toebehorend ging beschouwen en zij onderling elkaar delen van de hoeve gingen betwisten? Wat zou hij oordelen, indien andere arbeiders tussen de twistende partij kozen en naar hun namen zich noemden? Ik ben zeker, dat hij en hen; die zulke rechten zich aanmatigden, en hen, die de twist deelden, van Zijn grond verjagen zou. De hoeve behoort haar eigenaar en moet naar Zijn naam genoemd worden en het is de dwaasheid zelf haar te benoemen naar enigen van de arbeiders, die op haar gebied dienst doen. Of zou het geduld mogen worden dat onbeduidende nietelingen God Zijn eer roven? Laat toch Paulus woord ons als in het hart gegrift staan: “Wie is dan Paulus en wie is Apollos, anders dan dienaars, waardoor u geloofd hebt? Is Christus gedeeld? Is Paulus voor u gekruisigd? Of bent u in Paulus naam gedoopt?” De hele gemeente behoort aan Hem, die haar naar Zijn vrije oppermacht heeft uitverkoren, die haar kocht met Zijn bloed, die haar met Zijn genade als met een muur omringde, die haar met de liefdevolste wijsheid verpleegde en als haar wachter haar behoedde. Er is maar een enige over de hele aarde verspreide gemeente, en zij, die de Heere liefhebben, mogen deze waarheid geen ogenblik uit de gedachten verliezen. Paulus is een arbeider, Apollos is een arbeider, Cefas is een arbeider, maar de akker behoort niet, zelfs niet voor het allerkleinste gedeelte aan Paulus of Apollos of Cefas, want “gij zijt van Christus.” In dezen is de zaak zo gesteld, dat de arbeiders aan de grond behoren en dat niet de grond de arbeiders toekomt; “want alles is Uwe; hetzij Paulus, hetzij Apollos, hetzij Cefas, zij zijn allen Uwe.” “Wij prediken niet onszelf, maar Christus Jezus de Heere; en onszelf, dan wij Uw dienaars zijn om Jezus wil.”

II. Wij hebben nu in de tweede plaats acht te geven op de waarheid, dat DE GROTE LANDMAN ARBEIDERS IN ZIJN DIENST BEZIGT. *Meestal bereikt de Heere Zijn doel door tussenkomst van mensen.* Wanneer het Hem behaagt, kan Hij evenzeer rechtstreeks door zijn Heilige Geest het mensenhart bereiken, maar dat is Gods zaak en niet de onze. Wij hebben te rekenen met woorden als deze: “Het heeft Gode behaagd door de dwaasheid van de prediking zalig te maken, die geloven.” De lastgeving van de Meester is niet: “Zit stil, en zie toe, hoe de Geest van God de mensen bekeert,” maar “Gaat heen in de wereld en predikt het evangelie aan alle creaturen.” Merkt op in welke weg God Zijn schepselen hun voedsel doet toekomen. Op ons bidden: “geef ons heden ons dagelijks brood,” zou Hij de hemel zich hebben kunnen doen openen, en morgen aan morgen een manna regen voor ieders deur zenden, maar de Heere weet, dat te arbeiden ons werk is, en daarom gebruikt Hij de tussenkomst van ploegen en zaaien om ons van het nodige te voorzien. Zo ook zou de Heere Zijn uitverkoren akker, de gemeente, door woorden besturen of door engelen kunnen leiden; maar in neerbuigende goedheid zegent en bestuurt Hij haar door eigen broeders en zusters. Hij maakt gebruik van onze dienst ten onzen eigen nutte, want wij, die de grond bewerken, hebben daarvan zelf veel meer nut dan wij anderen schenken kunnen. De arbeid ontwikkelt onze kracht en houdt ons gezond. “Mij,” zegt Paulus, “de allerminste van alle heiligen, is deze genade gegeven om onder de Heidenen, door het evangelie, te verkondigen de onnaspeurlijke rijkdom van Christus.”

Het is de wil van onze grote Meester, dat een iedere arbeider op zijn akker de arbeid, die hij verricht, ten goede komt, want Hij legt de dorsende os geen muilband aan. Het dagelijks brood van de arbeider wast uit de grond. Al werkt hij voor de Meester en niet voor zichzelf, hem wordt tot zijn deel wat hij tot zijn voeding behoeft. In de graanschuur van de Heere is zowel zaad voor de zaaier als brood voor de eter. Hoe

belangeloos wij ook God in de arbeid voor Zijn gemeente dienen mogen, altijd wordt een deel van de vrucht ons toebedeeld. Het is enkel neerbuigende goedheid van Gods zijde, dat Hij van onze dienst gebruik wil maken, want wij zijn meest zeer gebrekkige werktuigen en soms meer in de weg dan tot hulp.

De arbeiders, die de Heere bezigt, worden allen door Hem *tot het verrichten van noodzakelijke arbeid gebruikt*. Merkt op Paulus woord: “ik heb geplant, Apollos heeft nat gemaakt.” Wie roerde de grote trom of blies op zijn eigen trompet? Niemand. Op Gods akker is niemand enkel voor de vorm en tot het maken van vertoon. Ik heb enkele preken gelezen, die alleen op ijdel vertoon waren aangelegd, want er was geen korrel evangelie in te ontdekken. Zulk onderwijs is een ploeg zonder schaar, een zaaimachine zonder zaad. Ik voor mij geloof niet dat God als arbeiders kronen zal wie langs zijn veld liepen enkel om zichzelf te vertonen.

Evangelieverkondigers, wie het alleen te doen is om door hun welsprekendheid te schitteren, gelijken meer op ijdele kunstenaars dan op eerlijke arbeiders, wie het ernst is voor de oogst te werken. Vele leden van onze gemeenten handelen als hadden zij op de hoeve geen ander werk te verrichten dan bosbessen te zoeken en wilde bloemen te plukken. Op hoge toon berispen zij het werk van hen, die in het zweet huns aanschijns ploegen en zaaien, maar tot nodig en nuttig werk steken zij zelf geen vinger uit. Komt, u wakkere gasten, waarom staat u de hele dag ledig? De oogst is wel groot, maar de arbeiders zijn weinigen. U, die uzelf meer ontwikkeld acht dan de meesten, het komt u niet toe, als u nog op de naam Christen aanspraak maakt, om uw tijd en kracht te verbeuzelen, en anderen hard te vallen, die zich bij degelijke arbeid vermoeien. Indien u daarin volhardt, zeg ik van u: “Deze mens kent de Meester niet. Hij moge goed zijn op een hoeve, waar men meer op vertoning maken dan op voordeel ziet, maar onze Heere oordeelt anders. Hij verwacht van Zijn werklieden degelijk winst aanbrengend werk. Wanneer wij, u en ik, prediken en onderwijzen, betaamt het bij onszelf te overleggen: “wat nat ligt er in hetgeen ik doen ga? Ik heb mij voorgenomen, een moeilijk onderwerp te bespreken, maar zal het nut doen voor het leven? Ik heb een enigszins afgetrokken godgeleerde stof gekozen, valt zij binnen het bereik van anderen? Kunnen zij van de bespreking voordeel trekken?” Broeders, iemand kan hard werken voor een zelf bedacht plan, en daarmede geheel overtollig, onnut werk doen. Sommige redenaars pluizen haarfijn uit, wat aan niemand belang inboezemt, omdat de fijngesponnen rede geen grein nut aanbrengt. Wat heil is er in gelegen om een akker met zaagsel te bezaaien en dat zaaisel met rozenwater te besproeien? Is Gods zegen te wachten op enkel zedekundige ventogen of kunstig gebouwde volzinnen? Broeders, het moet ons ernst zijn met de begeerte om in waarheid nuttig te zijn; wij behoren ons medearbeiders van God te tonen door iets te verrichten, dat waard is gedaan te worden. “Ik,” zegt iemand, “heb geplant;” u deed wel, want planten is nodig. “Ik,” antwoordt een ander, “heb nat gemaakt;” ook dit is goed en noodzakelijk. Ziet toe, dat u belijden kunt iets degelijks te hebben verricht; maar laat niemand zichzelf tevreden stellen, omdat hij zich met het kinderspel van de welsprekendheid bezighield, of op andere wijs enkel zocht te vermaken,

Op de akker van de Heere is *verdeling van de arbeid*. Zelfs Paulus zei niet: “Ik heb geplant en natgemaakt.” Nee, Paulus plante. En ook Apollos sprak zeker niet: “Ik heb evenzeer geplant als natgemaakt.” Nee, hij deed werk genoeg met acht te geven, dat het geplante behoorlijk werd bevochtigd. Aan niet één persoon zijn alle gaven betrouwd. Hoe dwaas zijn dan zij, die zeggen: “Ik heb zegen van de dienst van deze leraar, want hij sticht de heiligen door hen op te bouwen in de leer, maar toen hij de vorigen zondag niet optrad, was de prediking mij niet tot zegen, want de prediker had uitsluitend de bekering van zondaars op het oog.” Ja, hij plantte; van die arbeid was u

voor lang het voorwerp geweest en hebt daaraan nu minder behoefte, maar u behoorde dankbaar te zijn, dat anderen ten goede komt, wat u tot zegen was. De één zaait, en een ander maait, en daarom in plaats van te morren, omdat een wakker ploeger de sikkel niet meebracht, behoorde u voor hem te hebben gebeden, dat hij macht mocht hebben om de ploegschaar diep te doen gaan en daardoor haar het hart tot vruchtbaarheid te breken.

Merkt ook nog op, dat op Gods akker bij de arbeiders *eenheid in hun bedoelen* bestaat. Onze tekst wijst ons daarop in de woorden: “Die plant en die nat maakt zijn één.” De Meester stelt hen in dienst, en nu mag Hij hen op verschillende delen van Zijn grond hun werk geven, toch zijn zij allen tot de doel werkzaam: het bereiden van de overvloedige oogst. In onze westelijke landen weten wij niet wat dit natmaken te betekenen heeft, omdat het voor geen landbouwer doenlijk zou zijn zijn akker te besproeien; maar in het oosten heeft de landman elke voet grond nat te houden. Er zou voor hem geen oogst zijn, wanneer hij niet alle mogelijke middelen gebruikte, om zijn akker vochtig te doen blijven. Wie Egypte of Palestina bereist, ziet daar een kunstig stelsel ontwikkeld, om door waterwielen, pompen, kanalen en buizen het nodige water zo over de grond te verdeden, dat elke plant haar deel ontvangt en niet door het heet zonnebranden verschroeit en verdort. Tot planten is een wijs overleg nodig, maar het natmaken vereist niet minder nadenken en zorg, en opdat het één en ander goed gelukke, is het nodig dat beide arbeiders eendrachtig te rade gaan en handelen. Niets is voor de arbeid nadeliger dan dat werklieden aan één werk verdeeld van zin tegen elkander inwerken; en dit kwaad is op de gemeente-akker schadelijker dan ergens elders. Hoe zou ik met goed gevolg kunnen planten, wanneer mijn helper het geplante niet wil natmaken? Het akkerwerk wordt verdorven zodra dwazen het op zich nemen en aan het twisten raken inplaats van arbeid te verrichten; want van het zaaien af tot het binnenhalen van de oogst is het alles één werk, dat geregeld zonder ophouden voort moet gaan. Daarom, laat ons eendrachtig zijn in al ons streven, want tweedracht geeft stoornis en leidt tot mislukking.

Ook dit onderwijs is in onze tekst vervat, *dat al de arbeiders tezamen genomen niets zijn*. “Noch hij, die plant, is iets, noch hij, die natmaakt.” De werklieden zijn niets buiten de Meester. Zonder hoofdman, die eenheid aan het werk geeft, en ieder zijn taak aanwijst, zouden de arbeiders op een hoeve niets wezenlijks utrichten; en al de predikers en arbeiders in Christelijk werk zullen evenmin iets tot stand brengen, tenzij God met hen is. Bedenkt dat ieder arbeider op Gods akker van de Heere eigen gaven ontving. Niemand van ons verstaat het, om naar de eis te planten of nat te maken, zo niet de Heere hem dagelijks onderricht en leidt. Al deze heilige gaven zijn giften van Gods vrije genade. Al de arbeiders werken onder Gods leiding en bestuur, en faalde hun dit, zij zouden tevergeefs arbeiden. Zij zouden niet weten wanneer en hoe zij hun taak vervullen moesten, indien de Heer niet door zijn Heilige Geest hun gids was, want zonder Hem kunnen zij zelfs geen goede gedachte denken. Al Gods arbeiders moeten tot Hem komen en uit Zijn hand het goede zaad ontvangen, anders zullen zij niets zaaien dan loze tarwe. Wat goed zaad is, is zaad uit de graanschuur van de Heere. Wanneer wij prediken moet ons spreken het waarachtige woord van God tot inhoud hebben, anders mist het alle macht tot vrucht dragen. Meer nog, al de kracht, die in de arm van de zaaier is, om het zaad te strooien, moet hem door de Meester geschonken worden, Wij kunnen niet tot zegen prediken, tenzij de Heere met ons is. Een preek is ijdel geklank en enkel woordspinnerij, zo niet de Heilige Geest het zaad levend maakt en bezielt. Van de Heere moet de voorbereiding van het hart en het antwoord van de tong komen, anders zijn wij zaaiers van wind. Is verder het goede zaad aan de akker betrouwd, dan is het God, Die wasdom geeft, aan Wie alle

welgelukken hangt. Indien Hij Zijn dauw en regen terughoudt, zal geen enkel sprietje het hoofd uit de grond beuren, en tenzij er overvloed van zonneschijn op de groene aar daalt, zal de vrucht nooit de goudgele rijpheid kennen. Het mensenhart zal ledig en koud blijven, zelfs al predikte een Paulus, zo niet God het woord zegen in hen, die het horen. Daarom, vermits wasdom en rijpen alleen in Gods hand zijn, moeten Zijn arbeiders uit het rechte oogpunt beschouwd worden. U mag ons niet minder, maar ook niet hoger schatten, dan ons toekomt, want als wij alles deden, wat ons gelast is, zijn wij niet meer dan onnutte dienstknechten doch zo toch dienaren van God, die Zijn akkerwerk doen.

Maar dezelfde Schrift, die verklaart, dat zij, die planten, en zij, die nat maken, niets zijn, zegt ook, dat *de trouwe dienaar zijn loon niet missen zal*. God werkt het goede werk in ons, en beloont ons daarna genadiglijk voor wat wij tot stand brachten. Wij hebben hiervan sprekende, te gewagen van een persoonlijk dienstdoen en een persoonlijk beloond worden. “Een iegelijk zal zijn loon ontvangen naar zijn arbeid.” De beloning zal evenredig zijn niet aan het welslagen, maar aan de verrichte arbeid. In dit woord ligt troost voor menig ontmoedigd arbeider. U wordt niet vergolden naar de verkregen uitkomst, maar naar de ernst van uw streven. Viel u harde klei tot ploegen ten deel; of had u zandige grond te bezaaien, waar stenen en doornen u het werken zuur maakten; of deed de moedwil van de voorbijgangers en het branden van de zon u voor mislukking vrezen; weest goedsmoeds, want de vergelding zal naar de mate van uw arbeid geschieden. Er zijn er, die aan een kleinen akker veel werk doen, en er daardoor ook veel uithalen. Anderen zijn gedurende een lang leven met onverdroten ijver werkzaam, en nochtans oogsten zij weinig, want hun geldt: “het is een ander, die zaait, en een ander, die maait,” maar hij, die maait, zal niet alleen al het loon ontvangen, ook een deel zal hem, die zaaide tot blijdschap wezen. De arbeiders zijn niets; maar die getrouw zich betonen, zullen ingaan in de vreugde van hun Heere.

Het tekstwoord wijst er ons op, *dat de werkers, die in enigheid des Geestes eendrachtig werkzaam zwaren, ook voorspoedig slaagden*, en dit is reeds een goed deel van het hun door God toebeschikt loon. “Ik heb geplant, Apollos heeft natgemaakt; maar God heeft de wasdom gegeven.” Dikwijls wordt door predikers in hun bidden gezegd: “Een Paulus moge planten, een Apollos moge natmaken, maar al hun arbeid is tevergeefs, indien niet God de wasdom schenkt.” Dit is zeer waar, maar een andere waarheid wordt te veel voort gezien, namelijk, dat wanneer Paulus plant, en Apollos natmaakt, God de wasdom geeft. Wanneer wij in liefdevolle eendracht ieder aan zijn eigen taak tezamen arbeiden, doen wij geen vergeefs werk. Zonder God geen wasdom, maar wij zijn niet buiten gemeenschap met God. Wanneer mannen van de stempel van Paulus en Apollos planten en natmaken is het volgen van de wasdom zeker, want zulken zijn de rechte soort van arbeiders, doen het werk in de rechte geest, en wij mogen er staat op maken, dat God hun Zijn zegen schenken zal. Die zegen, in wasdom openbaar, is een zeer wezenlijk deel van het loon van de arbeider.

III. Maar genoeg van de arbeiders, keren wij van hen tot de hoofdzaak terug, namelijk dat GOD ZELF DE VOORNAME ARBEIDER IS. Hij bezigt de arbeiders, die het Hem behaagt uit te zenden, maar de wasdom is van Hem alleen. Broeders, u weet, dat deze waarheid ook van het gewone akkerwerk waar is: de meest bekwame landbouwer kan geen graan doen ontkiemen, groeien of rijpen, zelfs kan hij geen deel van zijn akker tot de oogsttijd veilig stellen, want vele en machtig zijn zijn vijanden. In het landbouwwerk is er tot tussen lip en bekerrand menige teleurstelling. Wanneer een onbezorgde meent dat zijn oogst niet meer mislukken kan, kan een storm of hagelslag hem nog van alle winst beroven. De wasdom is geheel in Gods hand. Zo iemand van

God afhankelijk is, dan is het de landman, en in zijn persoon zijn wij allen van God afhankelijk, voor zoveel aangaat het voedsel, dat wij noodzakelijk behoeven om te leven. Zelfs koning en keizer kunnen niet buiten de vrucht, die de akker levert. God geeft de wasdom voor de graanzolder en de korenschuur, en van de geestelijke akker geldt dit nog te meer; want wat vermag een mens voor deze? Meent iemand van u soms, dat het een lichte zaak is een ziel voor de Heere te winnen, hij neme er de proef van, en deze zal wel zijn oordelen wijzigen. Stel eens, dat u zonder Gods bijstand een ziel poogde te redden u zou ervaren, dat u even goed pogen kon een wereld te scheppen. U kunt geen vlieg of mug voortbrengen, hoe zou u een nieuw hart en een vaste geest scheppen! De wedergeboorte is een grote verborgenheid, iets dat geheel buiten ons bereik ligt. “De wind blaast waarheen hij wil, en u hoort zijn geluid, maar u weet niet vanwaar hij komt, noch waar hij heengaat; alzo is een iegelijk, die uit de Geest geboren is.” Wat zou u of ik op dit gebied vermogen? Het ligt verre boven onze macht. Wij kunnen de waarheid van God verkondigen, maar het is iets geheel anders haar in levende betrekking te brengen tot hart en geweten. Ik heb met mijn ganse hart Jezus Christus gepredikt, en toch weet ik, dat ik nooit tot behoud van een onwedergeboren hart invloed geoeffend heb, dan waar de Geest van God dat hart opende en het levende zand van de Waarheid daarin plaats gaf. De ervaring leert ons gedurig deze waarheid. Evenzeer is het Gods werk, dat het ontkiemde zaad in leven blijft in ’t hart. Soms meenden wij bekeerden te zien, maar het duurde niet lang of wij moesten die goede mening laten varen. Velen zijn gelijk aan de bloesems van onze appelbomen: zij zijn schoon op het aanzien, maar zetten geen vrucht; terwijl anderen hun beeld vinden in de vele, nauwelijks gezette appeltjes, die afvallen eer zij zwellen en kleuren, Ieder, die aan het hoofd van een grote gemeente staat en er niet zijn hele ziel naar reikhalst om zondaren behouden te zien, is al zeer spoedig overtuigd, dat wanneer de Heere het werk niet doet, er niets tot stand komt. Zonder Hem geen bekering, geen wedergeboorte, geen volharding ten einde toe. Wel mocht de Heiland zeggen: “Zonder Mij kunt u niets doen.” Laat mij nu nog uit de beschouwde waarheid een drietal lessen voor het leven afleiden.

De eerste is deze: Indien de hele akkergrond, de gemeente als geheel, uitsluitend de enige Meester toebehoort en alle arbeid van de werklieden buiten Hem niets te betekenen heeft, leide *deze waarheid allen welker arbeid Hij gebruiken wil, tot eensgezindheid en enigheid*. Allen onder één Meester staande, betaamt het ons van alle twist ons te onthouden. Wel is het treurig met ons gesteld, wanneer wij het niet met een goed oog kunnen aanzien, dat hij, wiens belijdenis of kerkvorm van de onze verschilt, op zijn eigen wijze het goede zoekt. Wanneer enig nieuw arbeider op de akker komt, en hij bezigt tot zijn werk een houweel of spade, die aan de mijne niet gelijk is, mag mij dit tot zijn vijand maken? Mag ik ongunst voeden, wanneer hij daardoor meer of beter werk dan ik verricht? Herinnert u zich het verhaal niet, dat een vader zich beklaagde, dat Jezus’ discipelen de boze geest niet uit zijn zoon hadden kunnen uitwerpen? Dit gevolg van hun ongelooft had hen behoren te verootmoedigen; maar terecht mag het ons verbazen, dat wij een weinig verder in het verhaal lezen, dat zij zonder medeweten of goedkeuring van de Heere iemand, die boze geesten in Jezus naam uitwierp, verboden dit te doen, omdat hij niet tot hun kleine kring behoorde. Zelf konden zij de boze geesten niet uitwerpen, en tevens verboden zij het hun, die een genoegzaam geloof in Jezus naam hadden, om het wel te vermogen. Zo zien wij anderen op hun wijze trachten om zielen voor Gods koninkrijk te winnen, maar omdat zij daarbij zo niet handelen als wij dit wensen, gevoelen wij ons met spijtigheid vervuld. Laat het waar zijn, dat hun doen vreemd schijnt, hoofdzaak blijft, dat zielen gewonnen worden. Laat ons toch allen aanmoedigen; die blijk geven, dat zij voor de

Heere zijn. De wijsheid is gerechtvaardigd van al haar kinderen. De arbeiders behoren vrede te hebben met de ploeger, zodra het blijkt, dat de meester zijn arbeid met goedkeurende blik aanschouwt. Mijn broeder, indien de Heere van de akkers u in het werk heeft gesteld, voegt het mij niet over zijn keus enig afkeurend oordeel te geven. De vraag, welke mij ter harte moet gaan, is, of ik u hulp kan verlenen, of ik u tonen kan hoe u uw werk beter zou verrichten, ofwel waarin u mij een betere weg zou kunnen aanwijzen. Zo past het werklieden onderling gezind te zijn en zich omtrent elkander te gedragen.

De overwogen waarheid moet verder *bij alle arbeiders een diep gevoel van afhankelijkheid kweken*. Mijn jonge vriend, bent u voornemens te prediken? “Ja, ik heb mij aangegord om veel goeds te stichten.” Zo, hebt u dat? Maar, ziet u in uw ijver niet voorbij, dat u niets bent? “Noch hij, die plant, is iets!” Ziedaar een godgeleerde, vol van het Evangelie, is hij gereed tot vertroosting van de heiligen te spreken. Wanneer hij bij al zijn geleerdheid niet spreekt in het gevoel van een algehele afhankelijkheid van God “is ook hij niets.” “Noch hij, die natmaakt, is iets.” De macht behoort God. De mens is enkel ijdelheid, zijn woorden zijn enkel klank, aan God alleen behoren macht en wijsheid. Indien wij onze plaats in ootmoed weten te bewaren, zal de Heere ons als werktuig gebruiken, maar zodra wij onszelf verheffen, zal Hij ons aan onszelf en aan onze nietswaardigheid ontdekken.

Verder moge het ons bij ons arbeiden aanmoedigen, dat de grote waarheid in het woord van de Apostel *iederem arbeider adelt, wie het vergund is in de dienst van de Heere werkzaam te zijn*. Mijn hart springt in mij op van vreugde, zo dikwijls ik de woorden indenk: “Want wij zijn Gods medearbeiders.” Wij zijn niet meer dan arbeiders, maar toch arbeiders met Hem. Werkt de Heere met ons? Ja, want dit blijkt uit de vrucht op ons arbeiden. “Mijn Vader werkt tot nu toe en ik werk ook,” is de taal van alle wedergeborenen, evenzeer als zij die van de Eerstgeborene was. God is met u, mijn broeders, wanneer u Hem met geheel uw hart dient. Wanneer u op uw Zondagschool tot uw kleine klas van Jezus spreekt, is het God, Die daarin spreekt. Zo dikwijls u op de levensreis aan een u vreemde Jezus verkondigt en hem de weg van het heil uitlegt, spreekt Christus door u, evenzeer als toen Hij bij de Jakobsbron aan de Samatitaanse de gave van God deed kennen. Jongeling, wanneer u als straatprediker u tot een ruwe menigte richt, en haar Gods genade en de verlossing door het bloed van het kruis predikt, is het Petrus’ God, die door u van Zijn Zoon getuigenis geeft, gelijk Hij dit op de grote Pinksterdag door die Apostel heeft gedaan.

Mijn laatste woord zij de herinnering, hoezeer deze waarheid machtig moet blijken, *om ons met diepe ootmoed de knieën voor onze grote en genadige God te doen buigen*. Waar alles ons zegt, dat wij niets zijn zonder God, betaamt ons een bidden zonder ophouden, dat Hij ons Zijn help biedt bij al ons dienstbetoon. Laat zaaier en maaier verenigd bidden, anders zullen zij zich nooit te zamen verblijden. Onthoudt ons de Heere Zijn zegen, het is omdat wij die niet afsmaken, omdat wij daarbuiten onze rekening maakten. Broeders medearbeiders, laat ons tezamen toegaan tot de troon van de genade, en wij zullen tot zelfs de arenlezers juichende van de akker zien wederkeren, al ging ook het zaaien met vele tranen gepaard. Zij dan aan onze Vader, Hem, Die de grote Landman is, door ons alle eer gegeven, nu en eeuwig. Amen.

11. WAT DE VELDARBEIDERS WEL, EN WAT ZIJ NIET IN STAAT ZIJN TE DOEN.

En Hij zei: Alzo is het koninkrijk Gods, gelijk of een mens het zaad in de aarde wierp, en verder sloop en opstond nacht en dag, en het zaad ontsproot en lang werd, dat hij zelf niet wist hoe. Want de aarde brengt vanzelf vrucht voort, eerst het kruid, daarna de aar, daarna het volle koren in de aar; en als de vrucht zich voordoet zendt hij er terstond de sikkel in, omdat de oogst daar is. Markus 4: 26-29.

In deze gelijkenis ligt een les voor “Gods medearbeiders.” Het is een onderwijs voor allen, die in enige betrekking staan tot het koninkrijk van God. Voor hen, die nog in het rijk van de duisternis leven, heeft dit woord een betekenis, want van hen wordt niet verlangd, dat zij het goede zaad zaaien. “Tot de goddelozen zegt God: wat hebt u Mijn inzettingen te vertellen en neemt Mijn verbond in uw mond.” Allen echter, welker roeping het is om zaad te strooien voor de grote Landman, zullen zich verblijden, dat er een oogst rijpt voor de Heere, Die zij dienen. Luistert dan, u, die aan alle wateren zaait, u, die met heilige ijver de voorraadschuren van de hemel zoekt te helpen vullen; luistert, en moge de Geest van God tot uw harten spreken, naarmate u vatbaar bent zijn Woord te verstaan.

I. Het eerste, dat voor ons uit onze tekst te leren valt, is WAT WIJ WEL EN WAT WIJ NIET IN STAAT ZIJN TE DOEN.

“Alzo is het koninkrijk Gods, gelijk of een mens het zaad in de aarde wierp.” Ziedaar wat de begenadigde arbeider kan doen. “En het zaad ontsproot en werd lang, dat hij zelf niet wist hoe.” Op dit punt vermag de mens verder niets, hij kan het niet doen ontkiemen of wassen. Weldra kan de dienstknecht echter weer als medearbeider optreden: “En als de vrucht zich voordoet, zendt hij er terstond de sikkel in, omdat de oogst daar is.” Wij kunnen ter gelegener tijd de oogst inzamelen, en het is evenzeer onze plicht als ons voorrecht om dit te doen. U ziet dus, dat er voor de dienstknecht in de aanvang iets te verrichten valt, en al vermag hij op het gebied van het groeien niets, toch heeft hij opnieuw een roeping, zodra de vrucht van het gezaaide rijpt.

Merkt eerstelijk op, dat *het zaaien* tot onze arbeid behoort. Ieder, die in zijn hart kennis aan Gods genade verkregen heeft, kan anderen onderrichten. Wanneer ik “ieder” zeg, bedoel ik daarmee evenzeer de vrouw als de man. Wij kunnen niet allen in dezelfde mate onderwijs geven. Aan dezen is slechts één, aan een ander zijn tien talenten betrouwd. Ook hebben wij niet allen dezelfde goede gelegenheden, want waar de één stil en vergeten leeft, bezit een ander de verst reikende invloed. Met dit al is er in het hele Godsgezin geen kinderhand zo klein, die niet een zaadje strooien kan. Niet één man behoeft ledig te blijven staan op de marktplaats, want er is voor allen plaats en werk naar eens iegelijks kracht. Geen vrouw, die zich behouden kent, of er is voor haar een heilige levenstaak, waarin zij streven kan om deel te hebben aan het goedkeurende woord van de Meester: “Zij heeft gedaan, wat zij kon.”

Nooit is er voor ons reden om te morren, dat wij niet alles kunnen, indien Hij ons vergunt het ene te doen, dat aan onze krachten past. Het goede zaad te zaaien toch is een arbeid, die al ons beleid, liefde en zorg vereist. Het zaaien van het heilig zaad behoort door ons als ons hoogste levensdoel te worden erkend, en het is een zaak in heerlijke overeenstemming met het mensenleven in zijn edelste vorm. Er is een hemels onderricht van node, om het zaad, dat u strooien zult, met zorg te kiezen, zodat het geheel vrij is van alle ontuig van de dwaling. Ook hebt u leiding nodig, om er met de wan al uw eigen opvattingen en meningen uit te ziften, want zeer licht zijn deze

niet in overeenstemming met de zin van de Heere. Zondaars worden niet door ons woord, maar door het Woord Gods verlost en behouden. Ons is genade nodig, opdat wij de blijde boodschap juist en in haar geheel overbrengen. Met bescheidenheid en rijp overleg moeten wij de waarheid van God aan onderscheidene mensen overbrengen in een vorm, als het machtigst hun geweten zal aangrijpen, want zeer veel hangt er aan, dat wij op de rechte tijd en op de rechte wijze ploegen.

Nadat het zaad door ons met zorg gekozen is, is het alweer een arbeid, die wij zwaar genoeg mogen rekenen, om het aan alle plaatsen wild te strooien; want elke dag en iedere kring biedt daartoe op eigen wijze gelegenheid. "Zaai uw zaad in de morgenstond, en trek uw hand niet terug in de avond. Zaai uw zaad' aan alle wateren."

Zij die niet overleg zaaien; krijgen spoedig de meest gunstige gelegenheden te onderkennen en maken daarvan gretig gebruik. Er zijn ogenblikken, waarin het zaaien enkel verlies van zaad en tijd zou zijn, want de grond kan het niet tot vrucht dragen ontvangen, als hij niet in de daarvoor geschikte toestand is. Na een regenbui of als deze zal komen, of op zulk een andere tijd als de landbouwkunde als gunstig heeft leren onderscheiden, moet de arbeider wakker en werkzaam zijn. Alhoewel wij altijd voor God en in Zijn dienst moeten bezig zijn, toch zijn er wel eens ogenblikken, wanrin ons spreken zou zijn een werpen van parels voor de zwijnen, en dan weer, waarin ons zwijgen een grove zonde wezen zou. Zij, die in de tijd van ploegen en zaaien zich luiaards tonen, laten niets slechts een dag verloren gaan, maar verderven een geheel jaar. Indien het u ernst is, om zielen voor God te winnen, en u durft woekeren met de gunstige ogenblikken om te troosten en te vermanen, zult u nooit over schaarste van tijd klagen. Ook al werd u nooit geroepen om nat te maken en te oogsten, zou u ervaren, dat reeds het zaaien alleen een taak is, waarboven u niet meer arbeid behoeft te begeren.

Hoe luttel werk toch het u schijnen mag, om de eenvoudige waarheid van het Evangelie aan anderen mede te deden, toch is het een taak van groot gewicht. Hoe zullen de mensen de waarheid verstaan, tenzij er iemand is, die hen onderrichte? Bedenkt het, u, die medearbeiders van de Heere wilt zijn, dat het zaad van het Woord niet gelijk is aan het dons van de distels, dat door de wind wijd en zijd wordt heengevoerd; maar het graan van het koninkrijk behoeft een mensenhands om het te zaaien, en zonder die tussenkomst kan het niet komen in het hart van de mens, noch daar vrucht voortbrengen tot eer van God. De prediking van het Evangelie is de behoefte van alle eeuwen, en God geve, dat ons dierbaar vaderland er nooit van verstoken worde. Zelfs al wilde de Heere ons bezoeken en een hongersnood zenden, zodat wij van brood en water verstoken waren, indien Hij ons maar niet berooft van Zijn Woord. Het geloof is uit het gehoor, en indien het Woord niet gepredikt wordt, bereikt het niemands oor. Strooit dan mildelijk het zaad van het koninkrijk, want het is de voorwaarde voor het kunnen inzamelen van de oogst.

Dit zaad moet bij herhaling gezaaid, want het heeft vele vijanden, zodat indien u verzuimt zo dikwijls te zaaien als nodig is, om zeker te zijn van de oogst, de oogsttijd u beschaamd zal doen staan. Ook moet het zaad aan alle plaatsen worden gestrooid, want de wereld heeft geen bevoorrechte plekjes, die uit zichzelf hoop op goede vrucht geven. Wij mogen de rijken en meer ontwikkelden niet in de waan laten, dat het Evangelie vanzelf bij hen toegang vindt, want dit is niet zo; het hoogmoed kwekende, dat aan hun toestand eigen is, trekt hen veeleer van God af. Ook mag u de armen en onkundigen niet voorbijgaan, denkende: deze zullen gewis reeds zonder iemands tussenkomst hun behoefte aan Christus gevoelen. Nee, integendeel, zij zullen al dieper en dieper in verlaging wegzinken, zo u hen niet door het Evangelie opwaarts leidt.. Geen stam of stand, geen bijzondere gesteldheid van de geest van de mens mag door

ons verwaarloosd worden, maar allerwege hebben wij, tijdig en ontijdig, het Woord te prediken. De beroemde ontdekker Cook had de gewoonte, om zo dikwijls hij in verre landen aan wal ging, een klein pakje Engelse bloem- en groentezaden met zich te nemen en die op plaatsen, welke hem daarvoor geschikt toeschenen, uit te zaaien. Door deze in stilte verrichte arbeid heeft hij de aardbol omgord met een krans van bloemen en kruiden; een voorbeeld, dat ons opwekt en vermaant om het geestelijk zaad te strooien, overal waar wij er een plek voor vinden.

Letten wij nu op wat wij niet vermogen. *Wanneer het zaad uw hand verlaten heeft, ontbreekt u geheel de macht om zich daarin het leven te doen ontwikkelen.* Ik ben zeker, dat u het niet kunt doen groeien, want u weet niet hoe het groeit. De tekst zegt: “En het zaad ontspruit en wordt lang, terwijl hij zelf niet weet hoe.” Alles, wat buiten de kring van uw kennis ligt, is ook boven het bereik van uw macht. Kunt u een zaadkorrel doen ontkiemen? U kunt die zo aan vocht en warmte blootstellen, dat de korrel zwelt en een scheut maakt, maar het ontkiemen zelf gaat buiten u om. Hoe geschiedt het? Wij weten het niet. Wanneer de ontkieming heeft plaats gegrepen, kunt u dan iets doen tot de verdere groei, en stam en bladeren zich doen ontwikkelen? Nee, ook dit is boven uw macht, En wanneer de aar zich in de halm vertoont, kunt u die aar doen rijpen? Hij zal rijpe vrucht geven, maar kunt u daartoe iets doen? U weet, dat u het niet vermag. Tot de levenswerking kunt u niets af- of toedoen, al vermag u invloed te oefenen op de voorwaarden, die daaraan gunstig zijn. Het leven is een verborgenheid, het groeien is een verborgenheid, en evenzeer is het rijpen een verborgenheid; ook zijn deze drie verborgenheden als fonteinen, die tegen alle binnendringen verzegeld zijn. Wat is oorzaak, dat in ieder gerijpt zaad de voorbereiding voor een volgend zaaien en groeien aanwezig is? Wat is het levensbeginsel, de geheime veerkracht, welke tot nieuwe ontwikkeling dringt? Weet u van deze werkdadigheid ook maar iets? De wijsgeer mag op wetenschappelijke wijze van scheikundige verbindingen spreken, en op allerlei overeenkomstige werkingen wijzen, toch blijft ten slotte het groeien van het zaad evenzeer een geheim. Het ontkiemt en de wijsgeer weet het *hoe* evenmin als de onkundige. Gewis, al wat wij opmerkten geldt in gelijke mate het ontstaan en zich ontwikkelen van het leven Gods in het mensenhart. Het ontwaakt in de ziel en wortelt daar, zonder dat wij van het hoe begrijpen. De natuurlijke mens haat het woord en toch bereikt het zijn hart en verandert dit, zodat de haat in een altijd toenemende liefde verkeert; maar hoe die verandering tot stand komt, vatten wij niet. De gehele geaardheid van de mens is vernieuwd geworden, zodat zijn hart van een bronwel van zonde, een fontein is geworden, die berouw, geloof en liefde opwelt; maar hoe de vernieuwing wordt teweeg gebracht, doorziet onze kennis niet. Hoe de Geest van God de geest van de mens bewerkt, hoe hij in de mens een nieuw hart en een vaste geest verwekt, hoe wij wedergeboren worden tot een levende hoop, wie is er, die het anderen begrijpelijk maken kan? De Heilige Geest komt bij ons in en wij horen daarbij Zijn stem niet, noch zien Zijn licht, noch voelen Zijn aanraking, en toch werkt Hij in ons op zo krachtige wijze, dat wij niet lang van zijn invloed op ons kunnen onbewust blijven. Wij weten dat het werk van de Geest in ons is een nieuwe schepping, een wedergeboorte en opwekking uit de doden maar al deze woorden bedekken alleen onze onwetendheid aangaande Zijn wijze van werken, waarin wij niet bij machte zijn ons te mengen. Wij weten niet, hoe Hij Zijn liefdewonderen tot stand brengt, en vermits wij de wijze van Zijn werken niet vatten kunnen, is het wel ten volle zeker, dat wij Hem het werk niet uit de handen nemen kunnen. Wij zijn niet in staat om te scheppen, levend te maken, een wedergeboorte te wekken, een ziel te behouden.

Wanneer het werk van God in de groei en ontwikkeling van het zaad voleind is, wat dan? *Alsdan kunnen wij de rijpe aren inoogsten.* Op de bepaalde tijd kunnen wij onder de leiding van de Heilige Geest opnieuw als medearbeiders optreden. Zodra het levend zaad de groene spruit van inkeer tot zichzelf heeft voortgebracht, en daarop gevolgd is de halm van schuldbesef, en deze eindelijk het geloof als volle en rijpe aar draagt, is er gelegenheid voor de verdere dienst van de Christenarbeiders, want *het is zijn taak om te maaien en in de schuur in te zamelen.* “Als de vrucht zich voordoet, zendt hij terstond de sikkel daarin.” Hiermee wordt niet bedoeld op de oogst in de laatste grote dag, op deze heeft de gelijkenis geen betrekking, want in zaaier en maaier spreekt zij alleen van de mens als medearbeider van God. De oogst, waarop het woord van de Heiland wijst, is die, waarvan blij gewaagde, toen Hij tot Zijn discipelen zei: “Ziet, ik zeg u, heft uw ogen op en aanschouwt de landen, want zij zijn alrede wit om te oogsten.” Nadat de Heere het zaad in het hart van de Samaritanen had gestrooid, en zij nu in Hem geloof toonden, riep Hij uit: “De velden zijn alrede wit om te oogsten.” “Hierin,” ging de Heiland voort, “is de spreuk waarachtig, een ander is het, die Zaait, en een ander, die maait. Ik heb u uitgezonden om te maaien hetgeen u niet bearbeid hebt; anderen hebben het bearbeid, en u bent tot hun arbeid ingegaan.” Indien wij goedgevoelde niet vertragen, zal de belofte ons verkwikken en aansporen: “Te zijne tijd zullen wij maaien, zo wij niet verslappen.”

Christenarbeiders vangen hun oogstwerk aan met oplettend toe te zien op het zich voordoen van tekenen van geloof in Christus. Met belangstelling slaan zij het groeien van de halm gade en verblijden zich, zodra zij het rijpen van de aar ontdekken. Menigmaal menen zij vol hoop in de mensen gelovigen te ontwaren, maar daarvan zeker te zijn is hun vurigst verlangen, en zodra zij eindelijk mogen oordelen, dat de vrucht zich tot rijpen zet, verzuimen zij niet door aanmoediging en vertroosting zich tolken van de liefde van Christus te tonen. Zij weten ook, naar eigen ervaring, dat het voor de pasgelovige een levensbehoefte is om binnen de schuur van de Christelijke broedergemeenschap gebracht te worden, en door hun invloed als door een schild voor duizenden gevaren te worden behoed. Geen verstandig landbouwer waagt de vrucht van zijn land zonder noodzaak aan de hagelslag, noch aan honigdauw, noch aan roof van het plunderziek gevogelte. Wie beseft niet, dat niemand, in wie een levend geloof ontwaakte, buiten de kring van de heilige broederschap mag gelaten worden? Hij behoort tot de gemeente te worden ingeleid. Met eenzelfde vreugdebetoon als waarmee de schoven worden naar huis gehaald. Wie waarlijk een dienstknecht van Christus is, let zorgvol wakend op, en zodra hij bemerkt, dat de tijd daar is, begint hij terstond met de tot God bekeerden in te zamelen, opdat zij door de liefde van de broeders als een muur omgeven, daardoor van de wereld afgescheiden, voor verzoeking beschermd, als het eigendom van de Heere voor Hem bewaard worden. Met de ijver van de liefde weet hij op het gunstig ogenblik terstond te handelen. “Als de vrucht zich voordoet,” zegt de tekst, “zendt hij er terstond de sikkel in.” Hij toeft niet met koudhartig en verdenkend aarzelen, want de liefde bant de vrees, dat een werkelijk ontstaan geloof te vroegtijdig zou kunnen worden aangemoedigd. Terstond is hij vaardig om met het woord van de belofte en de vriendelijke lach van de broederlijke liefde te steunen. Tot de voor het geloof gewonnene zegt hij vermanend: “Hebt u uw geloof openlijk beleden? Is het nu niet voor u de tijd er openlijk voor uit te komen, dat u in de Christus uw Zaligmaker gevonden hebt, en nu Hem als uw enige Meester erkent? Indien u de Zoon van God liefhebt als uw Verlosser, onderhoud dan Zijn geboden.” Hij rust niet voor hij de bekeerde heeft ingeleid in de gemeenschap van de gelovigen. Ons werk toch, mijn geliefden, is niet dan ten halve gedaan, zolang de mensen enkel tot het doen van geloofsbelijdenis en toetreding tot de gemeente

gewonnen zijn. Het is onze roeping, om bij voortduur hen aan te moedigen, hen te onderrichten en troosten, en niet minder hen tot hulp en bescherming te zijn in tijden van moeite en gevaar. Wat toch is het laatste bevel van de uit de dood verreezen Heere, alvorens Hij opvoer tot de troon van Zijn heerlijkheid? “Gaat heen, onderwijst alle volken, dezelve dopende in de naam van de Vader en van de Zoon en van de Heilige Geest, hen lerende onderhouden alles wat Ik u geboden heb.”

Merkt alzo op de eigenlijke kring en de grens van onze werkzaamheid. Wij kunnen de waarheid aan de mensen bekendmaken, maar de Heere moet daarop Zijn zegen doen rusten, het leven en wassen van het woord in het hart is van God alleen. Eerst wanneer het verborgen werk van dit groeien voleind is, zijn wij bij machte om de verlostte toe te brengen tot de gemeente. Het wonen van Christus als de hoop van de heerlijkheid in de mensenziel staat niet aan ons, het is de genadedaad van God; maar als de Heere Christus in hen een gestalte verkregen, heeft, is het ons mogelijk die gestalte in hen te onderkennen en tot hen te zeggen: “Kom, gij gezegende des Heeren, waarom blijft u buiten staan en wachten?” Dit is onze plicht en moet het genot van ons leven zijn. Het verborgen leven te doen wassen is van de Heere; de ontwikkeling van dit leven op te merken en het te zijner tijd te oogsten, is de taak de gelovigen weggelegd, naar het woord van de Meester: “En als de vrucht zich voordoet, zendt hij er terstond de sikkel in, omdat de oogst daar is.”

II. Het tweede punt van onze beschouwing is in overeenstemming met het eerste: en bepaalt ons WAT WIJ WETEN EN NIET WETEN KUNNEN.

Wat kunnen wij weten? Wij kunnen weten, dat wanneer wij het goede zaad van het Woord zaaiden, het ook tot groei komen zal, want God heeft ons door Zijn belofte die zekerheid geschonken. Die belofte geldt niet elke korrel op iedere plaats. Een deel zal het gevogelte of de wormen ten buit worden, of door de zon worden verbrand; maar in de regel zal het Woord van God niet ledig tot Hem wederkeren, maar zich machtig tonen in het volvoeren van de raad van Hem, Die het uitzond. Ziedaar, wat wij kunnen weten. Ook kunnen wij weten, dat als het zaad eenmaal wortel geschoten heeft, het zal voortgaan te groeien; weten, dat dit verschijnsel niet een beeld of droom is die voorbijgaat, maar een zaak, vol innerlijke veerkracht, een plant, waarin na de gras-scheut, de halm zal komen en met een aar gevuld worden. Evenzo ontwikkelt zich het werk van ons behoud, totdat “het volle koren in de aar de voleinding openbaart.” Met Gods hulp en zegen zal ons onderwijzen en leiden de mensen tot nadenken en schuldbesef brengen, maar de bekering van het hart en de wedergeboorte tot het eeuwige leven zijn van de Heere.

Ook kunnen wij weten, en dit omdat Gods Woord het ons leert, dat de eigenlijke oorzaak van dit alles hierin gelegen is, dat er leven schuilt in het woord van de openbaring. In het Woord van God zelf is leven, waarom de Schrift zegt: “Het woord van God is levend en krachtig.” Het is “het onvergankelijk zaad, dat leeft en eeuwig blijft.” Het ligt in de aard van levend zaad groei te ontwikkelen en de oorzaak, waarom het Woord van God in het hart van de mens groeit ligt hierin, dat het is het Woord van de levende God, en waar het woord van een vorst is, daar betoont het zich een macht. Wij zijn hiervan zeker, omdat de Almachtige het ons gezegd heeft. Of staat er niet geschreven: “Naar Zijn wil heeft Hij ons gebaard door het Woord van de waarheid.”

Bovendien aanschouwen wij, dat de aarde, die hierin een beeld van de mens is, “uit zichzelf vrucht voortbrengt.” Wachten wij ons echter van dit leerbeeld verkeerd op te vatten, want het mensenhart brengt niet uit zichzelf het geloof voort; het is door de zonde zo verhard, dat het zaad er als op een steenrots verdrogen en sterven zou. De

bedoeling van de gelijkenis is deze: dat evenals de aarde bij de gezegende werking van dauw en regen zich werkzaam betoont, zo ook het hart door Gods verborgen invloed daarop, geschikt wordt gemaakt om het Evangelie van Christus in zich op te nemen, zodat het zich ontwikkelt en tot een plant groeit. Het ontwaakte zondaarshart heeft behoefte juist aan wat het Woord van God, en dit alleen, het hart schenkt. Door goddelijke invloed bewogen, omhelst de ziel de waarheid, en wordt daardoor omvat, zodat de waarheid aanvangt in het hart te leven en dit zelf met haar leven te vervullen. De liefde, door Gods genadebetoon in de mens verwekt, neemt Gods liefde aan en smaakt die in alles. Het geloof van de mens, door Gods Geest in hem gewerkt, neemt de waarheid van God tot een onwankelbaar daarop vertrouwen aan. De hoop, gegrond op de heilsfeiten van Jezus kruisdood en verrijzenis, houdt, op Zijn heerlijkheid ziende, zich vast aan Gods beloften. Onder deze van boven zich machtig betonende werking groeit het hemels zaad op de akker van het leven. Het leven gaat niet uit van de prediker, al dient hij de Heilige Geest tot voertuig om leven te wekken en te voeden. Het leven is niet in de hand van de zaaier, het is de vrucht van Gods genade, wanneer het zaad in het hart een bereide grond vindt, en Gods Geest zo de akker als uit zichzelf doet vrucht dragen. De verlossing is nooit de uitkomst van de persoonlijke macht van de prediker, maar de zondaar wordt haar door eigen, persoonlijke overtuiging, geloof en liefde deelachtig. Ziedaar, wat binnen het gebied van ons weten ligt, en is niet daarin genoeg voor het richtig volbrengen van onze arbeid ons, geopenbaard?

Toch rest er zo met dat al *iets, dat wij niet kunnen weten*, een geheim, waartoe onze blik niet vermag door te dringen. Laat mij mogen herhalen, wat ik reeds eenmaal zeide: “Het is u ondoenlijk binnen de mens te zien en daar waar te nemen, hoe de waarheid macht verkrijgt over het hart en hoe het hart zich de waarheid ten eigendom maakt. Sommigen hebben hun innerlijke bewegingen zolang gadeslagen tot zij blind waren van neerslachtigheid, en weder anderen hebben de innerlijke gevoelens van jeugdige ijver zo bespied, dat zij ten laatste door dit scherp toezien hun meer schade dan nut gedaan hebben, In het eigen werk van God is veel meer plaatsruimte voor geloven dan voor aanschouwen. Het hemels zaad ontkiemt en groeit in het verborgene. U moet het zo begraven, dat het aan het oog onttrokken is, of u wacht tevergeefs een oogst, Indien u het boven de grond laat, ontkiemt het zelfs niet, hoe zou u dan daardoor iets van het groeien leren kennen; en zelfs al kon u het zwellen en ontkiemen met de mikroskoop nagaan, nog zou u niets ontdekken van de verborgen levenskracht, die de eigenlijke beweging werkt. U weet niets van de weg, die de Geest volgt. Zijn werk is een arbeid in het verborgene.

“Verklaar mij de wedergeboorte,” moge iemand eisen, doch mijn antwoord kan geen ander zijn dan: “Ervaar wat het is van nieuws geboren te worden, en u zult er voor uzelf kennis aan hebben, zonder het daarom aan anderen te kunnen verklaren.” Er zijn verborgenheden, waartoe onze geest geen macht heeft door te dringen; zij zijn te heerlijk, dan dat het mensenoog zijn glans zou kunnen verduren. U kunt niet afetend worden, o mens, want u bent een schepsel en niet de Schepper. Er moet altijd een deel blijven dat niet alleen u onbekend is, maar voor uw kenvermogen onbereikbaar blijft. uw kennis stuit op een punt waar het voor u geldt: “tot hiertoe en verder niet.” Ook hiervoor hebt u uw God te danken, want zo blijft er plaats voor uw geloof en aanleiding tot bidden. Verhef daarom uw stem, en roep met macht tot de grote Werker, opdat Hij in u doe, wat u zelf nooit kunt tot stand brengen, opdat u zo, als u zondaren de verlossing deelachtig ziet, de genadevolle God al de eer geeft.

III. Eindelijk leert ons de tekst, WAAROP WIJ REKENEN MOGEN, INDIEN WIJ

VOOR GOD ARBEIDEN, EN WAT WIJ TEVERGEEFS ZOULDEN WACHTEN. Naar deze gelijkenis *mogen wij verwachten, dat wij vrucht zullen zien*. De landman zaait het zaad in de grond, het zaad ontkiemt en groeit, en nu ziet hij de oogst tegemoet. Hoe wenste ik, dat ik macht had een woord te spreken, dat hen, die voor de Heere arbeiden, met meer verzekerdheid op vrucht deed rekenen, want ik heb alle reden om te vrezen, dat maar al te velen zonder geloof in een van God te schenken oogst, en dan als voor de vorm, zonder geest en leven hun taak verrichten. Zij, die een tuin of akker hebben en die bezaaien, zouden al zeer verbaasd en bedroefd zijn, als al het door hen gezaaide hun niets opbracht; maar hoe velen, die voor de Heere arbeiden, doen het zo, dat zij er geheel in berusten kunnen, dat hun werk zonder uitkomst of vrucht blijft. Wel is dit een treurig soort van arbeiders, niet beter. dan dat iemand jaar in jaar uit ledige emmers uit een droge put zou ophalen. Gewis, ik moet enig gevolg van mijn pogen zien, zodat ik mij kan verblijden: ofwel, indien ik waarlijk een dienstknecht van de Heere ben, zal mijn hart van droefheid in mij wegwijnen, omdat al mijn streven zonder invloed blijkt. Wij zijn geroepen vrucht te verwachten, en indien wij meer hadden verbeid, wij zouden ook meer hebben aanschouwd; want gebrek in het verwachten van zegen was steeds de grote oorzaak, dat Gods dienaren hun arbeid niet met rijke oogst bekroond zagen, of zelfs geheel teleurgesteld uitkwamen.

Waar wij echter niet op mogen rekenen, is dat wij al het zaad, dat wij uitzaaien, terstond zullen zien uitspruiten. Soms, God hebbe er de eer van, hebben wij slechts het Woord te verkondigen, en terstond zien wij mensen tot bekering komen. De maaier volgt dan de zaaier op de voet. Geschiedt dit echter al soms, het is geenszins altijd zo. Enkele zaaiers verzorgden soms jaren lang het hun toebetrouwde plekje grond en schijnbaar was al hun arbeiden vergeefs; eindelijk toch kwam het vrucht dragen, een oogst, die, naar de mens gesproken, nooit zou verkregen zijn, indien zij niet in hun arbeiden tot de einde toe, zonder vertragen of verslappen, waren volstandig geweest. Deze wereld zal naar ik vast geloof, tot Christus bekeerd worden, maar niet heden of morgen, misschien nog in vele eeuwen niet, maar het zaaien van de zich opvolgende geslachten en tijden zal niet verloren gaan, doch alles tot een groot einddoel samenwerken. Een oogst paddestoelen is spoedig verkregen; maar een aangelegd eikenbos zal de planter eerst lonen als meer dan de geslacht van zijn nakomelingen in de groeve rust. Onze plicht is te zaaien en te hopen op een spoedigen oogst maar zodoende behoren wij te bedenken, dat “de landman de kostelijke vrucht van het land verwacht, lankmoedig zijnde over dezelve, totdat het de vroege en spade regen zal hebben ontvangen;” en wij moeten evenzo lankmoedig zijn tot de toekomst van de Heere. Wij zijn gerechtigd naar vrucht uit te zien, maar mogen niet moedeloos worden, als zij zich niet zo spoedig vertoont, als wij zouden wensen.

Ook moeten wij verwachten, *dat het goede zaad groeien zal, maar er bij bedenken, dat het niet altijd naar ons beramen zal geschieden*. Evenals kinderen hebben wij de neiging tot ongeduldig worden. Geef een van uw kleine kinderen bloemzaad voor zijn tuintje, en als u hem vrij laat begaan, zal hij telkens de grond omwoelen, om te zien, of het reeds groeit. Het is al zeer weinig waarschijnlijk, dat er van zijn zaaien iets zal terecht komen, omdat hem de wijsheid ontbreekt, om het zaad de rust te laten, welke tot kiemen en opwassen vereist wordt. Niet anders gaat het alle haastige arbeiders. Wanneer zij niet dadelijk vrucht zien, is hun vertrouwen op het Woord verloren. Sommige verkondigers van de Evangelie jagen met zoveel drift naar zichtbare uitkomsten, dat zij hun hoorders de tijd tot nadenken niet weten te laten, dat zij hun geen gelegenheid gunnen om de kosten te berekenen, en zo het hun schier onmogelijk maken, om zich met een volkomen hart tot de Heere te bekeren. Zij weten, dat alle

zaad tijd nodig heeft voor de ontwikkeling van zijn groei; maar aan het zaad van het Evangelie stellen zij de eis, dat het als door toverij voor hun ogen moet opwassen, en zo niet, dan schijnen zij te menen, dat niets is verricht. Zulke welgezinde broeders zijn zo vurig in het jagen naar halm en aar, dat zij hun zaadkorrels bij het vuur van de dweperij roosteren en door eigen schuld van alle levenskracht beroven. Opgewonden en overspannen als zij zijn, brengen zij de mensen in de waan, dat zij tot de bekeerden behoren, en beletten hun zo niet de daad, om tot een zaligmakende kennis van de waarheid te geraken. Er zijn er, die verhinderd worden zalig te worden, omdat men hun opdringt, dat zij reeds van de wedergeboorte deelachtig en van de zonde dood zijn, ofschoon zij nog niet eens tot de rechte verbrokenheid van het hart kwamen. Had men zulken met kalme ernst geleerd een diepere blik in hun innerlijk leven te slaan, wellicht zouden zij niet gemeend hebben, dat het zaaïen van zaad op een steenachtige grond een heilbelovend werk was. Zoals het nu gaat, bevestigen zij het woord van de gelijkenis, dat aan een zo vroegtijdige ontwikkeling een kortstondig leven tot verdorring verbindt. Verwachten wij alzo in ootmoedig geloof, dat het zaad tot groei komen zal, maar bedenken wij daarbij dat die groei geschieden zal naar het Woord van de Heere: "Eerst het groene kruid, dan de aar, eindelijk het volle koren in de aar." Wij mogen er ook op rekenen dat het zaad rijp zal worden. Ons arbeiden zal door Gods genade tot een waarachtig geloof leiden bij allen, in wie Hij door zijn Woord en Geest zich werkzaam heeft betoond; maar wij hebben geen recht om te willen, *dat wij het goede werk in hen terstond volkomen zullen aanschouwen*. Hoe menige misgreep is er op dit punt begaan. Een jeugdige is onder de machtige indruk van het Woord gekomen en zie, daar is een broeder, goedhartig en zuiver in de leer, doch die met onverstandige belangstelling de zwakke en nog tedere beginner met allerlei diepzinnige vragen meent te baten. Al sprekende schudt hij telkens het hoofd en trekt hij de wenkbrauwen somber en zwaarmoedig samen. Hij begeeft zich op de graanakker, om te zien of de halmen voorspoedig wassen, en hoewel het nog vroeg in 't jaar is, jammert hij, dat hij nog geen aren in de halm kan bespeuren, want werkelijk er valt nog niets te zien dan het groene kruid. "Ik zie nog geen bewijs van koren," verzucht hij. Nee, beste broeder, dat valt er ook nog niet te zien. Aan u de schuld, dat u niet tevreden bent met het groene kruid als bewijs van leven en groei, maar onredelijk genoeg om voor de tijd een volkomen ontwikkeling te eisen. Had uw oog naar het groene kruid gespeurd, u zou dat naar wens hebben gezien en bemoedigd huiswaarts zijn gekeerd. Wat mijzelf aangaat, door ervaring geleerd, ben ik er toe gekomen, om mij te verblijden zelfs bij het ontdekken van het minst verlangen, van het zwakst verzuchten naar genade, omdat het hart de ellende van de zonde is moe geworden. Mijn goedgezinde maar te zeer gehaaste broeder, zou u niet weldoen in dezelfde school deze wijsheid te leren? Alles moet een begin hebben, en wanneer dat er is, mag het ons niet verbazen, dat dit nog niet meer is dan een zwak uitspruitsel. Merk met belangstelling op het groene kruid van de begeerte naar waarheid en beid geduldig wat volgen zal. Spoedig zult u iets meer dan enkel verlangen ontwaren, want het zal gevolgd worden door overtuiging van schuld en het voornemen om op te staan tot een wederkeer tot de Vader. Hoe zwak zich ook dan nog het geloof toont, klein als het mosterdzaad, omdat het een levend geloof is, zal het ook tot wasdom komen. Veracht de dag van de kleine dingen niet. Neem het pasgeboren kind niet onder handen, om te onderzoeken of het naar uw begrip van gezondheid gezond in de leer is. Tien tegen één is hij nog ver af van wat u verlangt, en u zult het teder gemoed ten onnutte kwellen, door hem in allerlei moeielijke vraagstukken te betrekken. Vergenoeg u niet tot hem te spreken over zijn zondaarstoestand en over Jezus als een algenoegzaam Zaligmaker, zo zult u zich een medearbeider van God betonen, die evenals Apollos het

geplante natmaakt, en zo medewerken, dat door genade later het volle koren in de aar rijpt. Misschien ziet u voor het ogenblik nog niet veel, dat naar rijpe tarwe zweemt; maar ter rechter tijd zult u uitroepen: "Hoe! Tarwe! Ja, dit is het echte koren, als ik daarvan enige kennis heb. Deze mens is een echte aar vol rijpe graankorrels, en gaarne zat ik hem opnemen onder de schoven van mijn Heere." Wanneer u het groene kruid in ongeduld wegsnijdt, vanwaar zullen dan de rijpe aren komen? Verwacht dat uw bekeerlingen deze genade deelachtig zijn, maar jaag niet ten ontijde, om reeds heerlijkheid in hen te willen aanschouwen.

IV. Ten laatste zullen wij nog nagaan, **WELKE SLAAP DE VELDARBEIDERS ZICH GUNNEN MOGEN EN WELKE HUN NIET VRIJ STAAT**. Wij lezen in de tekst: "De mens sliep, en opstond dag en nacht, en het zaad ontsproot en lang werd, dat hij zelf niet wist hoe." Men zegt wel eens, dat de landman een bijzonder goed bedrijf heeft, omdat de zaken hun gang gaan, terwijl hij te bed ligt en slaapt; en gewis ons mede-arbeiden met God is een heerlijke zaak, want wanneer wij de Meester dienen door het goede zaad te zaaien, ontspruit en groeit het evenzo, terwijl wij slapen.

Maar welke slaap mag een getrouw werkman in dienst van de Meester zich wettiglijk gunnen? Mijn antwoord is: hij mag de slaap van de *gerustheid* slapen, in zover dat gerust zijn uit vertrouwen op God geboren wordt. U bent toch niet bevreesd, dat het koninkrijk van Christus zich niet naar de beloften van het Schriftwoord ontwikkelen zal? Wie eist van u, dat u voor de veiligheid van de ark van de Heere zult beven? Hoe zou u kunnen duchten, dat de raad van de Almachtige niet zal tot stand komen? Zulk een angstvoeden is geen ootmoed, maar het onteert God! Geniet liever de rust van de slaap, dan wakker te blijven om te doen wat Uzza uit ontijdige bezorgdheid deed. Wees zonder bekommering, Gods raad zal vervuld worden, Zijn koninkrijk steeds meer komen, Christus zal eens op Zijn troon omringd zijn door een schare, die niemand tellen kan. Slaap de zoete slaap, die God Zijn beminden gunt en geeft, de slaap van het kinderlijke vertrouwen, zoals Jezus die sliep, toen het schip een speeltuig was van de stormende golven. Gods zaak was nooit in gevaar en zal nooit in gevaar raken; het zaad, dat onder de hoede van de Almacht aan de aarde betrouwd werd, zal een oogst voortbrengen. Bezit dan uw ziel in lijdzaamheid, beid lankmoedig de dag van de oogst, het welbehagen van God zal door Jezus middelaarschap voorspoedig voortgaan en volbracht worden.

Gun u ook de slaap *van de blijde verwachting*. Besef elke morgen, dat de Heere alle dingen bestuurt naar Zijn raad en tot heil van allen, die op Hem betrouwen. Reken dag aan dag op Zijn zegen, en sluit elke nacht in gerustheid uw ogen, verzekerd, dat u morgen het werk van God in betere toestand vinden zult. Indien u niet *durft* slapen, zult u niet worden verkwikt, en daardoor ongeschikt tot arbeiden uw rustbed verlaten. In de nacht zwoegen en brood der smart eten maakt slechts ongeschikt voor de arbeid, waartoe in de morgen de Meester zal roepen. Gun uzelf dan rust en ken vrede, opdat u uw arbeid kalm en God waardig volbrengt, want de zaak van de Heere rust in Zijn eigen hand. De Psalmddichter zong uit blijde ervaring: "Hij geeft Zijn beminden de slaap."

Neem rust, omdat u met nauwgezet geweten uw werk in Gods handen hebt overgegeven. Na het woord gesproken te hebben is het de tijd om in het gebed met uw Vader gemeenschap te oefenen, alzo de zaak zonder ongeduld of morren aan Hem betrouwend. Wat u verricht hebt, kan onder geen betere hoede zijn; veilig kunt u berusten in Hem, Die alles in allen werkt.

Wacht u echter van u aan de slaap van de zorgeloosheid over te geven. De landman

zaait zijn zaad, maar als hij dit verricht heeft, vergeet hij het niet en verliest hij het niet uit het oog. Het blijft zijn taak de wegscheidingen te onderhouden, de vogels te verdrijven, onkruid uit te wieden en tegen overstromingen te waken. Hij tuurt niet op het groeien van de plant; want er is genoeg ander werk voor hem in voorraad. Hij neemt er de tijd voor om te slapen, maar ter gezetter uur en maat, en zijn rusten mag niet op één lijn gesteld worden met het sluimeren van de luiaard. Nooit slaapt hij de slaap van de onverschilligheid, noch ook kent hij de rust van de werkeloosheid; want ieder tijdperk stelt hem eisen, die hij gaarne en getrouw vervult. Is het ene deel van zijn goed besteld, dan drijft hem de zorg voor een ander gedeelte. Na zaaitijd en dagen van wieden volgt de oogst, en op deze het dorsen en wannen. Een goed landbouwer is nooit klaar. Zijn slapen is enkel een pozen, dat hem de kracht schenkt, om zijn arbeid weer voort te zetten. De gelijkenis leert ons om alles te doen wat het doel van onze arbeid is; maar ons niet in te dringen in het gebied, dat van de Heere is. In het anderen onderrichten en prediken kan ons arbeiden niet te stipt in trouw en ijver zijn, maar wat aangaat de verborgen werking van de waarheid op de geest van de mens, deze ligt buiten ons bereik, zodat het onze roeping is te bidden en stille te zijn, in ootmoed verbeidende, wat het de Heere behagen zal door de macht van Zijn genade tot stand te brengen.

12. HET SCHAAP VOOR HET AANGEZICHT VAN ZIJN SCHEERDERS

Als een schaap, dat stom is voor het aangezicht van zijn scheerders, alzo deed Hij Zijn mond niet open. Jesaja 53: 7

Onze Heere Jezus stelde zich zo in onze plaats, dat wij in dit hoofdstuk vergeleken worden bij schapen: “Wij dwaalden allen als schapen”; en Hij wordt ook bij gelijkenis een schaap genoemd: “Als een schaap, dat stom is voor het aangezicht van zijn scheerders.” Het is iets verwonderlijks, welk een volkomen verwisseling van plaats er was tussen de Christus en Zijn volk, zodat Hij werd gelijk wij waren, opdat wij zouden worden gelijk Hij is. Niet moeilijk is voor ons de voorstelling, welke ons als schapen en Hem als de Herder tekent; maar de Zoon van de Allerhoogste gelijk te stellen met een schaap, zou wel een onvergefelijke overmoedigheid wezen, wanneer niet Gods eigen Geest in neerbuigende genade tot onze vertroosting dit beeld had getekend.

Maar al spreekt genade in deze beeldspraak, zij wordt op deze plaatse niet voor de eerste keer gebezigd; want onze Heere was als Middelaar van God en van de mensen reeds lang voor Jesaja’s dagen in het Paaslam aan Israel voor ogen gesteld. Sedert dit heilig verlossingsmaal is Hij in het profetisch woord telkens al kennelijker voorgesteld als “het Lam van God, dat de zonde van de wereld wegneemt”; en ziet zelfs in Zijn heerlijkheid is Hij het Lam in het midden van de troon.

I. Bij het beschouwen van dit goddelijk leerbeeld nodig ik u, allereerst te letten OP DE LIJZAAAMHEID VAN ONZE ZALIGMAKER, zoals ons die wordt voorgesteld in het beeld van een schaap, dat stom is voor het aangezicht van zijn scheerders.

Onze Heere kwam onder de hand van de scheerders, en naar hun raad werd Hij beroofd van Zijn vrijheid, eer en goede naam, en eindelijk zelfs van zijn leven; maar als een schaap, dat stom is voor het aangezicht van zijn scheerders, zweeg Hij tegenover de mannen van het geweld. Zo zien wij Hem tegenover Kájafas, Pilatus en Herodes en op het kruis. Geen enkele kreet van ongeduld ontsnapt Zijn lippen, hoe ook deze goddelozen zich inspannen, om Hem smaadheid en pijn aan te doen. Niet één bitter woord getuigt van een ontstemd gemoed. Pilatus vraagt verbaasd: “Antwoordt u niet? Hoort u niet, hoevele dingen zij tegen U getuigen?” Herodes gaat in zijn wrede verbittering over tot de laagste spot, zendt Hem, als in zijn ogen een krankzinnige, naar Pilatus terug, omdat de Heilige Zijn hunkeren naar enig teken met een waardig zwijgen beantwoordt. Ieder woord, dat van Jezus’ lippen komt, getuigt van de zelfbeheersing van de hoogste majesteit, en rechtvaardigt zijn woord: “Leert van Mij, dat Ik zachtmoedig ben en nederig van hart.” Al verbergt Hij Zijn heerlijkheid niet, Hij toont haar in vriendelijkheid, als Hij zegt: “Hiertoe ben Ik geboren, en hiertoe ben Ik in de wereld gekomen, opdat Ik van de waarheid getuigenis geve.” Ofwel, in tedere genade, waar Hij temidden van de pijn der kruisiging bidt: “Vader, vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen.”

Met hoeveel gewelddadigheid ook bejegend, de Heere deed Zijn mond niet op *tegen zijn tegenstanders*; niet één van hen heeft Hij van wreedheid of onrechtvaardigheid beschuldigd; zij lasterden Hem, maar Hij wederstond hen niet; zij brachten valse getuigenissen tegen Hem in, maar Hij beantwoordde de leugentaal alleen met zwijgen. Wij zouden zeggen: één woord moest Hem ontperst zijn, toen zij Hem in het aangezicht spuwden. Had Hij niet mogen zeggen: “Vriend! waarom doet u Mij dit? Voor welke van de goede werken, die Ik verrichtte, doet u Mij deze smaadheid aan?” Maar de tijd voor zulke berispingen was voorbij. Toen zij Hem vuistslagen gaven, had

Hij recht gehad te zeggen: “Waarom slaat u Mij?” Maar nee, Hij is als Één, Die hun laagheden niet opmerkt, Hij beschuldigt hen niet bij de Vader. Één ogenblik had Hij slechts behoeven opwaarts te slaan, en legioenen engelen zouden de woestelingen hebben doen vlieden. Één zwenk van de vleugel van een Seraf, en de wormen hadden Herodes doen sterven, en Pilatus had een dergelijk einde ervaren. Niet meer dan één woord had het Hem behoeven te kosten, en de kruisheuvel had zich met een vurige mond geopend en al Zijn tegenstanders verzwolgen. Maar zijn zelfbeheersing en liefde waren groter dan Zijn lijden, en bedwongen de alles vermogende kracht, waarin Hij zich tot verdelging van mensenlevens had kunnen openbaren.

Vergeet niet, dat gelijk Hij niet één woord tegen Zijn verdelgers heeft geuit, Hij evenmin enig woord tegen iemand van ons heeft gesproken. U herinnert zich, hoe Zipporah, Mozes' echtgenote, toen zij haar kind bloeden zag, tot hem zei: “een bloedbruidegom zijt gij!” Met meer recht had Jezus tot Zijn gemeente kunnen zeggen “U, die zoveel schande en bloedstorting over Mij brengt, u bent Mij een bloedbruid.” Maar de Heere geeft mildelijk. Hij opent voor ons de bloedfontein van Zijn hart, en verwijt het ons niet, als Hij tot zo kostbaar offer ons reinigt van de melaatsheid van de zonde, die ons verbant van alle kinderlijke gemeenschap met de Vader. Hij had berekend, wat Hem onze verlossing uit de slavernij van de ongerechtigheid kosten moest, en daarom heeft Hij de schande veracht en het kruis verdragen, dat als losprijs voor ons werd vereist.

Gewis, zijn Middelaarsblik overzag toen de eeuwen, want de doodsmarten van het kruis hebben Zijn blik niet verduisterd, en van het vloekhout heeft Hij uw en mijn onverschilligheid, onze hardheid van hart, onze dikwijls lage ontrouw aanschouwd. Ziende op ons had Hij kunnen zeggen: “Ik lijd, voor wie het geheel onwaardig zijn. Hoewel Ik voor hen mijn hele hart geef, hoe lauw is hun wederliefde! Ik ben zulken moe, waarom zou ik Mijn hartebloed vergieten voor een zo onwaardig geslacht?” Maar wij vernemen geen zweem van zulk een klagen. Nee, “Alzo Hij de zijnen, die in de wereld waren, liefgehad had, zo heeft Hij hen liefgehad tot het einde.” Geen enkele klank is aan Zijn lippen ontsnapt, die zelfs zweemde naar een murmureren tegen Zijn lijden te onzen behoefte. Zelfs niet gedurende het kleinste ogenblik heeft het Hem berouwd, wat Hij voor ons op Zich nam.

En evenals Hij niets tegen Zijn vijanden en ons gesproken heeft, heeft Hij ook *tegen Zijn Vader* de mond niet geopend, waar Diens welbehagen van Hem zulk een volkomen zelfofferande eiste, om verlorenen te redden van een eeuwig verderf. Hoe weinig leed, vooral als het ons voor anderen trof, was genoeg, om ons ongeduld te doen blijken. Wij hebben tot God durven uitroepen: “Mijn aangezicht is helemaal bemodderd van wenen, en over mijn oogleden is doodsschaduw, daar toch geen wrevel in mijn handen is en mijn gebed zuiver is.” Zo echter sprak de Heiland niet; uit Zijn mond is geen klacht gehoord. O, geheel onmogelijk is het voor ons in te denken, wat Hij, Die enkel liefde was, meer nog in Zijn ziel dan naar het lichaam geleden heeft. Wel uiten Zijn lippen, als het stervensuur daar is, de profetische weeklacht van de Psalmddichter, maar dit Zijn leven in het Godswoord is niet de taal van de murmurering, maar die van de volle en vrijwillige aanvaarding van zijn schuldverzoenend doodslijden, dat Hij weinige ogenblikken later met zijn: “het is volbracht!” zal bezegelen. Hij, Die als Koning zich voor ons gaf in de dood, heeft tot de einde die strijd met koninklijke zelfbeheersing doorstreden, daarom heeft Hem ook de Vader verhoogd aan Zijn rechterhand en Hem een naam gegeven, die boven allen naam is.

Aanziet uw Heere en Heiland, zoals Hij in lijdelijke onderworpenheid voor het aangezicht van Zijn scheerders ligt. Alles, wat Hem dierbaar is, werd Hem ontnomen, en toch doet Hij Zijn mond niet op. Ik erken daarin de *volkomen zelfovergave* van de

Heere. Er zijn geen koorden nodig om Hem te binden aan de hoornen van het altaar. Hoe geheel anders is het met u en mij gesteld. Hij leed al wat men Hem aandeed, zonder de minste innerlijke weerstand; want zonder voorbehoud had Hij Zijn wil in gehoorzaamheid aan de wil van de Vader onderworpen. “Niet mijn wil, Uw wil geschiede.” In dat woord spreekt Zijn *volmaakte zelfoverwinning*. Met lichaam, ziel en geest had Hij zich geheel aan God overgegeven, opdat Hij tot onze verlossing Zichzelf tot een volmaakt en smetteloos offer opofferen mocht.

Als vrucht van een zo tedere en heilige gehoorzaamheid was er bij de Heere *een onbepaald opgaan in Zijn verlossingswerk*. Evenals overal elders werd onze Heere van ijver voor het huis van Zijn Vader verteerd, toen Hij in de rechtszaal leed, want Hij heeft voor Pilatus de goede belijdenis beleden. Geen macht wilde Hij geacht zien als onafhankelijk van de macht van Zijn Vader; door deze alleen vermocht Rome's landvoogd iets tegen Hem, en dat tot heil van de uitverkorenen van de Vader. O, mijn broeders, mocht de liefde van Christus ons dringen en macht schenken, dat ook wij met zulk een zelfoverwinning en zelfovergave ons onderwerpen aan de raad van God, opdat Zijn eeuwig welbehagen tot heil van de mensheid ook door ons naar onze roeping worde bevorderd.

Nog sterker komt de wondervolle effenheid van geest en gehele onderworpenheid van onze Heere uit, indien het waar is, dat de schapen in het Oosten nog volgzamer zijn dan bij ons. Wie van ons er getuige van was, hoeveel gewoel en ruwheid bij ons met het wassen en scheren van schapen gepaard gaat, zal nauwelijks de getuigenis van een oude schrijver, Philo Judaeus, geloven, waar hij verzekert, dat de schapen uit eigen beweging kwamen om geschoren te worden. Hij zegt: “Wollige rammen, met een zware vacht beladen, voegden zelf zich onder de hand van de scheerders, om van hun wol bevrijd te worden, als ware het hun goed, om de mens van nature hun koning, deze jaarlijkse schatting te betalen. Het schaap stelt zich in rustige, gebogen houding, zonder enige dwang ondergaat het 't werk van de scheerders. Zo grote gewilligheid moge vreemd schijnen aan hen, die met de volgzaamheid van het schaap onbekend zijn, maar toch is zij een feit.” De oneindigheid van Zijn liefde deed de Heere zo onbegrensde onderworpenheid tonen. Laat ons haar niet alleen in bewondering aanschouwen, zij zij niet minder een heilig levensdoel, waarnaar wij aanbidde streven.

II. Met te zwakke woorden schetste ik u de lijdzaamheid van onze dierbare Meester. Verleent mij verder uw aandacht, als ik nu met u HET OOG VESTIG OP ONZE EIGEN GESTELDHEID NAAR DE MAATSTAF VAN HET BEELD IN DE TEKST.

In de aanvang van mijn rede wees ik er op, dat omdat wij schapen zijn, de Heere Zich bij een schaap heeft willen laten vergelijken. Vatten wij nu een tegenovergesteld punt in het oog. Onze Heere was als een schaap voor het aangezicht van de scheerders, en zoals Hij is, zijn ook wij in deze wereld. Al zullen wij ook nooit als lammeren in het heiligdom tot zoenoffer worden opgeofferd, toch waren de heiligen van alle eeuwen als een kudde voor de slachtbank. Met het oog daarop getuigt de Schrift: “Om uwentwil worden wij de ganse dag gedood; wij zijn geacht als schapen ter slachting.” Jezus zendt ons als schapen in het midden van de wolven, en wij hebben onszelf steeds te beschouwen als levende offeranden, die bereid moeten zijn ook werkelijk geofferd te worden. Maar liever dan in deze beeldspraak ten volle in te gaan, zal ik nu enkel de gedachte opnemen, dat ook wij als schapen voor het aangezicht van de scheerders zijn.

Evenals het schaap door de scheerder gevat en van zijn wol beroofd wordt, evenzo

geschiedt het aan ons naar de raad van de Heere, en zien wij ons nu van deze dan van geen tijdelijke voorrechten beroofd, zodat het zijn kan, dat al wat ons lief was, van ons is weggenomen. Hoe wenste ik, dat voor zoveel wij ook de schaar van de scheerders bij ervaring hebben lern kennen, het van ons als van de Heiland gelden mocht: “als een schaap, dat stom is voor het aangezicht van zijn scheerders, alzo deed Hij Zijn mond niet open.” Ik heb alle reden om te vrezen, dat wij zeer vaak juist het tegendeel doen, en reeds luid klagen voordat wij daartoe nog waarlijk geldige reden hebben.

Wanneer wij nu de beeldspraak meer van nabij bezien, dan hebben wij allereerst te bedenken, dat *een schaap door zijn geschoren worden zijn eigenaar voor al zijn moeite en zorg beloont*. Ik weet niet wat een schaap meer zou kunnen doen. Wanneer het geslacht wordt, is zijn vlees tot voedsel, maar zolang het leeft, is de afgeschoren wol het enige, wat een schaap de herder oplevert. Er zijn leden van de gemeente, die hun Heere door werkelijke offers van dankbaarheid verheerlijken kunnen, en wanneer zij daartoe instaat zijn, behoorden zij het elke dag met innige vreugde te doen. Zulken zijn er echter niet velen, en de enige vergelding, welke de meesten de Heere kunnen doen, is wel, dat wanneer Hij hen roept om geschoren te worden, zij in lijdzaamheid zich onderwerpen aan elke beroving, waarin zij hun zelfovergave aan Zijn welbehagen kunnen bewijzen.

Zie, daar nadert de scheerder en vat het schaap aan, en vangt aan met zijn schaar de ene vlok wol voor, de andere na weg te nemen. Beroving van geliefde panden doet niet zelden als grote schaar dienst. De huisvader ofwel de huismoeder wordt van het gezin weggenomen, of kleine lievelingen worden als bloesem geplukt, of de Christen wordt in vermogen- of gezondheid getroffen. Soms treft de schaar iemands goede naam, laster krijgt over hem de overhand, en zijn maatschappelijke welvaart gaat te niet. Ziet, dat is de tijd van schaapscheren, en wellicht kunt u God op geen andere wijze wezenlijk verheerlijken, dan door het opgelegde lijden in stilheid en gewillig te dragen. Indien iets van deze slagen u treffen mocht, moet u niet zelf erkennen, dat het ons dan als schapen van Jezus' kudde betaamt ons goedsmoeds over te geven en in geloof te zeggen: “Heere, gewillig leg ik mij neer om dit alles te ondergaan, neem U wat U behaagt; doe met mij, zoals U wilt, want ik behoor mijzelf niet toe, maar ben door U met een dure prijs gekocht.”

Vergeet verder nooit, dat *het schaap zelf in het scheren een weldaad ontvangt*. Wanneer de tijd van scheren nadert, is de wol oud en lang geworden, en blijft aan elke doornstruik en distel hangen, zodat zonder het scheren het dier er welhaast geheel haveloos zou uitzien. In zulk een toestand zou het de zomerhitte al spoedig geheel ondragelijk vinden, en daarbij onrein of krank worden. Wellicht is ook voor het schaap de daad van de scheerders niet behagelijk; maar wanneer wij de Herder hard dunken, bedenken wij wel, dat al wat Hij doet *tot eer van God en ons ten nutte is*, zodat wij het een dure plicht moeten rekenen, om ons te voegen naar Zijn welbehagen. Er is menige zaak, die wij gaarne zouden behouden hebben, en die bij de uitkomst zou gebleken zijn ons niet nut, maar tot een oordeel te wezen. Wat voor een tijd een zegen voor ons was, kan tot een vloek verkeren. Hoewel het manna van de hemel daalde, en een rechtstreekse gave van God was, kon het toch niet over de tijd bewaard worden zonder wormen en stank te ontwikkelen, waardoor het ophield een zegen te zijn. Velen zouden, wat zij als een goede gave ontvingen, zolang, willen bezitten tot het geheel verdorven was; maar dat is tegen Gods wil en raad. Tot op zeker tijdpoint was rijk te zijn voor u een zegen; van toen aan was het voor u geen zegen meer, en daarom nam de Heere uw overvloed van u weg. Tot op een gegeven ogenblik was uw kind u een weldaad, het zou dit niet gebleven zijn, en dit was oorzaak dat het door ziekte van uw zijde als weggerukt werd. U mag al niet in staat zijn dit in te zien, maar het is zo.

Wanneer de Heere aan Zijn volk ontnemt wat hun lief en dierbaar is, doet Hij dit, omdat het hun niet langer tot zegen zou geweest zijn.

Alvorens de schapen geschoren worden *worden zij altijd gewassen*. Was u er ooit bij tegenwoordig, als een kudde schapen in de beek gedreven werd? Mannen staan dan op rijen tot aan de herder, die midden in het water plaatsneemt. Nu worden de schapen voortgedreven en de mannen grijpen de schapen aan, werpen ze in het water, zó dat de koppen boven blijven, en keren ze dan om en om, totdat de wol schoon en geschikt is om af te scheren. Zij, die gereinigd uit de stroom komen, zijn kennelijk geheel verschrikt en angstig, wat er verder met hen gebeuren zal. Met dit beeld voor ogen, smeed ik u, broeders, dat wanneer enig onheil u bedreigt, u altijd vurig van de Heere bidt, dat het leed aan uw hart moge geheiligd worden. Indien het de goede Herder behaagt, de wol van u weg te nemen, bidt Hem, dat Hij u alvorens reinige, opdat Zijn beschikking u tot loutering van lichaam, ziel en geest moge zijn. Het is een zeer goede gewoonte, dat Christenen, voordat zij hun maaltijd nuttigen, eerst een zegen over Gods gaven vragen. Zou u niet niet mij van oordeel zijn, dat het nog nodiger is een zegen te vragen over onze bekommernissen en bezwaren, voordat zij ons treffen? Het laat zich aanzien, dat uw geliefd kind zal sterven; ouders, zou u niet de behoefte gevoelen om de Heere te vragen, dat Hij de dood van uw kind u tot een zegen make, indien het Hem behagen mocht het tot zich te nemen? Uw oogst dreigt te mislukken; zou het niet goed zijn in het gebed tot de God van uw levens te zeggen: “Heere, heilig voor ons dit verlies, wanneer het ons treffen moet, en laat het ons een genademiddel zijn tot inniger gemeenschap met U?” Waarom zouden wij niet evenzeer over de alsemkelk als over de beker van de dankzegging een zegen afsmecken? Bidt, dat u u gewassen mag worden, alvorens de schaar van de scheerders u raakt; en eer het u nodig is van wol beroofd te worden, laat het u boven alles ter harte gaan, dat wat u ontnomen wordt van uw zijde een rein offer zij.

Wanneer na het wassen het schaap weer droog is, *verliest het, wat tot daartoe hem goed deed*. Het schaap wordt op zijde geworpen, de scheerder vangt zijn werk aan, en het arme schepsel verliest zijn verwarmende vacht. Evenzo zullen u zaken ontnomen worden, die u het leven veraangenaamden. Weest zo wijs hierop bedacht te zijn, en als u een nieuwe zegen ten deelt valt, noemt die terstond een geleend goed. Arm schaap! al de wol, die u dekte, wordt u ontnomen; kind van God, u bezit geen enkel aards goed, of het zal u verlaten, of u zult het verlaten. Niets is ons eigendom dan alleen onze God. “Hoe,” zegt u, “niet ook onze zonden?” Zij waren de uwe, maar Jezus, de barmhartige Hogepriester, heeft die in Zijn eigen lichaam weggedragen op het hout, en al wat aan en in u onrein was, is door Hem van u weggedaan.

Vandaar dat niets ons eigendom is dan alleen onze God, en al Zijn gaven zijn een leengoed, dat Zijn oppermachtige wil met elk ogenblik van ons terugeisen kan. Wij menen licht dwaselijk, dat de ons toebedeelde genadegaven ons in eigendom toebehoren, en zijn daarom geneigd tot morren, wanneer de Heere terugneemt, wat Hij slechts in bruikleen schonk, Gelijk het schaap van zijn wol afstand doet, en bij dit verlies de mond niet opdoet, evenzo moeten wij al onze aardse bezittingen weten prijs te geven, en zo gezind zijn, dat als wij ze ten einde toe mogen behouden, ons hart daarvan los zij, wanneer wij de rivier van de dood intreden.

Zij, die de schapen scheren, *dragen nauwlettend zorg, dat zij het dier niet kwetsen*. Wel scheren zij de wol zo schoon mogelijk af, maar zonder in de huid enige wond te maken. Voor zoveel zij het voorkomen kunnen, zal hun bedrijf geen droppel bloed tevoorschijn brengen. Ontstaat er enige verwonding, dan is het niet stilliggen van het schaap de oorzaak, want een bekwaam scheerder verricht een onbloedig werk. Alleen het tegenworstelen maakt soms het scheren lastig; maar indien wij slechts stom zijn

voor het aangezicht van de scheerders, zal geen leed ons geschieden. De Heere kan ons de wol wonderbaar tot op de huid wegnemen. Ik heb er gekend, die zo naakt geschoren waren, dat er geen vlokje te bekennen bleef, en zij naar de letter met Job moesten uitroepen: “Naakt ben ik uit mijner moeders schoot gekomen, en naakt zal ik daarheen wederkeren.” Doch evenals de lijder van de oudheid waren zij gewillig tot verheerlijking van de Algoede te belijden: “de Heere heeft gegeven, de Heere heeft genomen, de naam van de Heere zij geloofd.”

Wij mogen al verder niet voorbijzien, dat de scheerders *altijd ter bekwamer tijd scheren*. Het zou een even wrede als dwaze handelwijze zijn, om niet het scheren van de schapen reeds in de wintertijd aan te vangen. Het woord van de dichters, dat soms ten onrechte als een Schriftwoord wordt aangehaald, maar dat geheel in de geest van de Bijbels is: “God tempert de wind voor het geschoren lam,” tekent naar waarheid Gods tedere liefdezorg. De schapen worden bij warm, zacht weer geschoren, zodat het wegnemen van de zware vacht hun geen nadeel doet en het hun een weldaad is daarvan verlost te worden. Met de zomer komt de tijd voor het scheren van de kudde. Is het reeds door u opgemerkt, dat als de Heere ons een beproeving toezendt, Hij daartoe de meest geschikte tijd uitkiest? Jezus legt dit gebed Zijn discipelen op de lippen: “Bidt, dat uw vlucht niet in de winter geschiede!” en de geest, die in deze bede spreekt, wijst ons op de raad van God, om ons niet ter onbekwamer tijd beproeving te zenden. Hij zal ons de zwaardere lasten niet opleggen op voor ons reeds uit de aard zware tijden. Wanneer uw ziel in u neergebogen is, is het niet de weg van de Heere, om u bovendien een zeer zwaar leed te beschikken. Hij bewaart die last tot dagen, waarin uw kracht daarvoor evenredig is. Vandaar, dat wij in blijde dagen soms een bezoeking nabij gevoelen, maar als rondom ons de donkerheid toeneemt, wij eveneens het morgenrood van de verlossing als vooruit zien. De Heere legt geen twee lasten tegelijk op, en meent Hij soms dit te moeten doen, dan verdubbelt Hij onze kracht. Hij kiest de tijd tot scheren met tedere voorzorg.

Op nog een punt hebben wij te letten. Het gaat ons als de schapen, *nieuwe wol komt in plaats van de oude*. Wanneer de Heere met de ene hand ons iets ontnemt is Zijn andere reeds gereed, om ons in plaats van het ontnomene iets beters te schenken. Wij wenen en zuchten om een klein verlies, en toch was dat verlies iets noodzakelijks, zou voor ons de mogelijkheid bestaan om het grotere goed te ontvangen. Ja, dat is Gods weg, er zal voor ons blijdschap volgen; “des avonds vernacht het geweest, maar des morgens is er gejuich.” Treft ons het verlies van een goede plaatsing, een andere en betere is licht reeds voor ons bereid: Verdrijft men ons uit een plaats, in de toevlucht voor ons geopend, is misschien reeds een beter werkkring voor ons gevonden. Gods voorzienigheid opent een tweede deur, waar zij het nodig achtte de eerste te sluiten. Indien de Heere het manna doet ophouden, gelijk eens voor Israel, dan is het slechts omdat Kanaäns koren reeds ter hunner voeding gerijpt is. Het water uit de rotssteen ontbrak eerst, toen de Jordaan en de beken van het land hun dorst konden lessen. Gelooft het, schapen van de kudde van de Heere, er komt nieuwe wol; mort daarom niet, als u de oude ontnomen wordt.

III. Laat eindelijk de tekst ons een vermaning zijn, **OM HET VOORBEELD VAN ONZE HEERE EN HEILAND TE VOLGEN, ALS AAN ONS DE BEURT KOMT OM GESCHOREN TE WORDEN**. Laat ook ons stom zijn voor het aangezicht van de scheerders, stil en onderworpen, zoals Hij dit geweest is.

Ik heb geen bewering geuit, of ik heb tevens getracht u een goede reden te geven voor wat ik van u begeerde. Ik heb u aangetoond, dat ons door beproeving geschoren worden God verheerlijkt, het loon van de Herder is en tevens ons ten goede komt.

Verder wees ik er op, dat de Heere Zelf de last ons toeweegt, het pijnlijke er van matigt, en het ons nodige leed juist ter rechter ure zendt. Ten laatste drong ik er op aan, dat het verstandig is ons zo naar Gods raad te voegen, als het schaap zich onder de hand van de scheerders buigt, en dat het geheel in ons belang is, dit zo stil en ootmoedig mogelijk te doen.

Wij bieden veel te veel tegenstand en weten daarvoor allerlei verontschuldiging te vinden. Soms roepen wij uit: “Deze pijn is ondragelijk, dit kan ik niet stilzwijgend doorstaan! Veel zou ik hebben kunnen verduren, maar dit is te erg.” Wanneer het een vader ernst is, om zijn kind tot beterschap te kastijden, zal hij daarvoor een middel kiezen, dat het kind aangenaam aandoet? Immers nee. De pijn van de kastijding is haar wezen, en evenzo is de bitterheid van de smart de ziel van onze kastijding. Het steken van de wond is nodig tot genezing van het vlees. Toont u niet weerbarstig, omdat de bezoeking u vreemd is en scherp toeschijnt. Zo doende, zou u met daden zeggen: “Als het alles naar mijn wil geschiedt, zal ik mij voegen, maar zo niet, dan kom ik in opstand.” Dit is waarlijk niet de zin, die aan een kind van God past!

Soms klagen wij en nemen onze grote zwakheid tot voorwendsel. “Heere, ware ik slechts sterker, ik zou dit grote verlies kunnen dragen, maar nu ben ik broos als een blad, dat op de stroom voortdrijft.” Maar aan wie komt de beoordeling toe van het voor u passende van de beproeving? Aan u of aan de Heere? Vermits dan de Heere oordeelt, dat wat Hij oplegt uw krachten niet teboven gaat, kunt u zeker zijn, dat Hij weet wat u voegt. Weest dan stil en lijdzaam onder Zijn machtige hand. “Helaas,” zegt u, “dit leed treft mij van de pijnlijkste zijde. Indien het mij rechtstreeks van God toekwam, ik zou stil zijn, maar het kwam van mensen, die mij enkel dankbaarheid schuldig waren.” Mijn broeder, laat mij u zeggen, dat het van niemand anders kwam, dan van wie u zegt, het te willen aannemen. Van God Zelf gaat alles uit, wat ons als beproeving treft, zie dan over de middelloorzaken heen op Hem, Die alles bestuurt naar de raad van Zijn wil. Het is een grote dwaling, om door het zien op de roede de hand te vergeten, Die de roede houdt. Wanneer ik een hond sla, zal hij in de stok bijten. Als redeloos dier weet hij niet beter. Kon hij doordenken hij zou naar mij bijten, of wel zich onderworpen tomen. Doe u niet, wat in u geen gemis van rede verschoont. Uw vader kastijdt u met Zijn stok, en al naar het nodig is, neemt Hij zelfs een stok van ebbenhout, of een doornige roede. Het is ons nut, dat wij alle eigen bedenksels op dit punt prijsgeven, en het middel en de mate van de tuchtiging overlaten aan onze vaderlijke Opvoeder. Ik kan niet anders dan herhalen: wilt u geloof tonen, geeft dan uzelf onvoorwaardelijk in de hand van de Vader. Weest stil, en biedt niet de minste weerstand. Wat zou uw tegenstreven u kunnen baten? Wanneer de Almachtige uw wol begeert, zal Hij die nemen. Een onwillig schaap loopt gevaar, dat door eigen schuld de schaar het vlees zal raken; maar evenzo zal een verzet van onzer kant tegen God ons slechts een nieuw leed op de hals halen. De ploeger in het Oosten heeft een prikkel, waarmede hij zijn ossen aanzet. Deze aansporing doet de os geen hinder, maar als hij in moedwil de verzenen tegen de prikkel slaat, veroorzaakt hij zichzelf een bloedige verwonding. Evenzo moet het ons hard vallen, wanneer wij de verzenen tegen de prikkels slaan. Door ons niet te buigen onder de Goddelijke wil, verdubbelen wij de mate van het ons toegedachte leed.

Wat heil is er met morren en weerstand bieden te behalen? Wij kunnen niet één hoofdhaar wit of zwart maken. U dan, die bekommerd bent, neemt dit ter harte, want met al uw zuchten kunt u geen penning in uw beurs en geen kruimel brood op uw dis brengen. Uw uzelf wrevelig tonen en murmureren is enkel verloren tijd en moeite, terwijl het stil zijn onder de hand van de Heere tot zegen gedijdt. Hoe wenste ik zelf wel nog meer rustig, kalm en meester van mijzelf te wezen. Het is mij een gedurige

bede: “Heere, doe met mij, Uw knecht, wat U behaagt, wanneer het U goeddunkt en geheel naar Uw wil. Zend mij eer of oneer, overvloed of armoede, ziekte of gezondheid, opgewektheid of neergedruktheid, en al wat U zendt, ik wens het als uw kind blijmoedig uit Uw hand aan te nemen.” Die mens is niet ver van het koninkrijk der hemelen, die zich ten volle onderworpen aan Gods wil betoont.

U, die de hand van de scheerders ervaren hebt, ik hoop, dat door de genade van de Heilige Geest het gesprokene u tot vertroosting geweest is. Moge God, wat u verdragen hebt, in rijke mate aan u zegenen. En u, die u nog zondaars en ver van de Vader gevoelt, verootmoedigt u onder de machtige hand, die uw terugkeer en behoud bedoelt. Verootmoedigt u en laat al uw gedachten gevangen leiden tot gehoorzaamheid aan de wil van God, en Zijn genade zal door de tucht van Zijn liefde u tot Christus, als uw Zaligmaker, trekken en in Hem u het leven doen vinden. Amen.

13. OP HET HOOIVELD

“Hij doet het gras uitspruiten voor de beesten.” Psalm 104: 14a

Op de bestemde tijd zien wij al wat handen heeft medehelpen om het hooi binnen te krijgen. Nauwelijks kan men buiten stad of dorp komen, of de geur van het vers gemaaide komt u tegen, en u hoort de muziek van het scherpen van de zeisen. Het hooiveld heeft voor ons een Evangelie, en met de hulp van de Heilige Geest wens ik u bij dit Evangelie te bepalen.

Onze tekst brengt ons rechtstreeks op het veld, dat wij willen gadeslaan, zodat ik niets ter inleiding behoef te zeggen. “Hij doet het gras uitspruiten voor de beesten.” Voor deze zaken vraag ik uw aandacht. Ten eerste, *dat het gras op zichzelf reeds een leerbeeld is*; ten tweede: *dat het gras dit dan vooral is, wanneer wij daarin de weldadigheid van God opmerken*, en ten derde: *dat wij in het uitspruitsel van het gras voor het vee de weg van de genade ons leerzaam opgehelderd zien*.

HET GRAS IS EEN SCHEPSEL VAN GOD, DAT REEDS OP ZICHZELF EEN LEERBEELD IS. Behalve water en licht wordt wel in de Heilige Schrift niets zo dikwijls als beeld gebezigd als het gras van het veld.

Het gras is in Gods openbaringsboek *een zinnebeeld van onze sterfelijkheid*. “Alle vlees is als gras.” De hele geschiedenis van de mens is in het grasveld aanschouwelijk. De mens is bij aanvang broos en teder, blootgesteld aan een guurheid, die als de nachtvorst zijn jeugdig leven in gevaar brengt. Hij groeit, ontwikkelt zich, begint op schoonheid te bogen evenals het grasveld zich met een bloementooi versiert; maar na een korte tijd vergaat zijn kracht, treden voor jeugdige frisheid de rimpels in de plaats, en hij verdort gelijk het gras, waarna een nieuw geslacht optreedt, om op dezelfde wijs te bloeien en vergaan. Evenals wij rijpt het gras slechts om te verdorren. De kinderen van de mensen komen op de gestelde tijd tot rijpheid, en dan vervallen zij en verflensen gelijk het groene kruid. Soms laat men het gras niet staan tot het volgroeid is, maar neemt de zeis van de maaiers het vóór de tijd weg, evenals de snelvoetige dood soms de zorgeloze kinderen van Adam onverwacht overvalt. “In de morgenstond bloeit het én verandert; des avonds wordt het afgesneden en het verdort; want wij vergaan door Uw toorn.” “De dagen van de mensen zijn als het gras; gelijk een bloem van het veld alzo bloeit hij; als de wind daarover gegaan is, zo is zij niet meer, en haar plaats kent haar niet meer.” Zulke uitspraken raken onze hoogmoed, en wij hebben het, helaas, zeer nodig, gedurig in deze weg verootmoedigd te worden, of wij zouden allicht dromen van een onsterfelijkheid aan deze zijde van het graf. Nooit moesten wij het gras betreden; zonder te bedenken, dat, evenals de groene zode onze graven dekt, zij ons evenzeer noopt aan de laatste rustplaats te denken. Ieder grashalmpje herinnert ons aan onze onsterfelijkheid, en predikt ons de vergankelijkheid naar het schriftwoord: “Alle vlees is gras, en al zijn heerlijkheid als een bloem des velds.”

In de tweede plaats zien wij ons dikwijls op het gras gewezen als *een beeld van de goddelozen*. De Psalmddichter belijdt naar eigen ervaring, dat de rechtvaardige lichtelijk de dwazen benijdt, ziende de vrede van de goddeloze. Ook wij aanschouwden er, die zoals laurierboomen groeiden en schijnbaar diep en vast geworteld schenen, en bij die aanblik wogen moeite, zorgen en leed te pijnlijker, zodat de vraag ons op de lippen lag: “Hoe is dat bestaanbaar met het bestuur van een rechtvaardig God?” Ook echter herinnert ons de Psalmddichter, dat als wij een tijd later de plaats, die de boom besloeg, voorbijgaan, wij hem daar niet meer vinden zullen, ja, hoe wij speuren, geen spoor van hem ontdekken, omdat hij is afgesneden zoals het gras en verdort gelijk het

groene kruid. Het gras verdort en zijn bloem valt af, en evenzo zal al de heerlijkheid voorbijgaan van hen, die op mensengunst bouwen en naar geluk graven in de diepte van de mijnen. Evenals de landman in het Oosten het gemaaide gras verzamelt en het in spijt van al zijn schoonheid als brandstof in de oven werpt, gaat het de kinderen van deze wereld. Hoogmoedige zondendienaars, ook van u zal de Rechter tot Zijn engelen zeggen: “Bindt ze in busselen om ze te verbranden.” Wat wordt er bij die gedachte van uw vreugdebedrijven? Waarop durft u tegenover dit te wachten vonnis bouwen? Wat betekenen dan uw grootspraak en lasteringen? Het is uit met uw pracht en hoogmoed, want zoals doornstruiken kraken onder de pot, maar spoedig vergaan zijn, en slechts een handvol as achterlaten, zal het de goddeloze vergaan; het vuur van Gods heilige toorn zal hem verslinden.

Aangenamer is de gedachte, dat het gras ook in de Schrift voorkomt als *een beeld van Gods uitverkorenen*. De bozen worden vergeleken met de draken van de wildernis; maar Gods eigen volk zal hun plaats bezetten; immers, er staat geschreven: “In de woningen van de draken, waar zij gelegen hebben, zal gras met riet en biezen zijn.” De uitverkorenen worden bij gras vergeleken vanwege hun aantal, naar het getal, waarin zij in latere dagen zijn zullen en wegens de snelheid, waarmede zij zich uitbreiden zullen. Allen kent u het Psalmwoord: “Is er een handvol koren in het land op de hoogte der bergen, de vrucht daarvan zal ruisen als de Libanon, en die van de stad zullen bloeien als het kruid (Eng. gras) van de aarde.” O, mocht de lang verbeide dag spoedig komen, waarin Gods volk niet langer zijn zal als een eenzame graszode, “maar dat zij uitspruiten zullen tussen in het gras als de wilgen aan de waterbeken.” Gras en wilgen behoren tot de snelst groeiende gewassen, die wij kennen, en naar die maatstaf zal een volk op één, dag geboren worden, en de menseneters op eenmaal tot bekering komen. Zodra de Geest van God Zijn werk met macht zal drijven door de gemeenten, zullen zij, die ver waren, zo talrijk worden toegebracht dat men zeggen zal: “vanwaar zijn deze?” Mochten nog ook onze ogen die gouden eeuw aanschouwen, wanneer het volk van de Heere ontelbaar zal zijn als de grasspruiten in de weiden, en genade en waarheid allerwege heersen zullen.”

Hoe zijn hierin de ware belijders van de Heere aan het gras gelijk, dat zij geheel athankelijk zijn van de invloed van de hemel. Onze velden verdrogen tot as, wanneer hun de lenteregen en de dauw worden onthouden, en wat wordt er van onze zielen, wanneer wij niet verfrist en verkwikt worden door de werking van de Heilige Geest. Soms zijn onder de druk van zware beproevingen onze gewonde hart aan het gemaaide gras gelijk; maar dan is er troost voor ons in de beloften: “Hij zal neerdalen als een regen op het nagras, als de druppelen, die de aarde bevochtigen.” Scherpe beproevingen nemen onze heerlijkheid weg; maar als ons de Heere bezoekt, geeft Hij het dubbele weer. Het is een overoud gezegde, dat evenzeer een waarachtig genadewoord als een volksgezegde is: “Ieder grasje heeft zijn eigen dauwdroppelel.” Het is Gods welbehagen, om Zijn eigen bijzondere genadegiften aan elk van Zijn dienstknechten in het bijzonder te geven.

“Uw zegen, o Heere, rust op Uw volk!”

Al verder wordt het gras tot een beeld gesteld van *het voedsel, waarmee de Heere in de BEHOEFTE van de zijnen voorziet*. Neem slechts de drie en twintigste Psalm, en het beeld staat voor u in de liefelijkste vorm van een herderszang: “Hij doet mij neerliggen in grazige weide, Hij voert mij zachtken aan zeer stille wateren.” Evenals de schapen door de zorg van de trouwe Herder in ruimte voedsel vinden, zodat zij niet alleen gespijsd worden, maar in een grazig oord temidden van de overvloed neerliggen en rusten, zo ook is het deel van wie Jezus als de goede Herder volgen. Geliefden, kennen wij niet zelf bij ervaring de waarheid van de belofte: “De Heere der

heirscharen zal op deze berg voor alle volken een veteen maaltijd maken, een maaltijd van reine wijn, van vet vol merg, van reine wijnen, die gezuiverd zijn.” Mijn ziel is vaak in Christus zo verkwikt en gesterkt geworden, dat ik mij volop gevoed kende, zodat ik als in de vette weiden van de goedertierenheid van mijn God rustte, vervuld van dank en blijdschap door het zaligst ervaren.

II. In de tweede plaats kunnen wij DE WERKDADIGHEID VAN GOD OPMERKEN IN DE GROEI VAN HET GRAS. Allereerst treft ons Zijn werkzaamheid. “Hij doet het gras uitspruiten.” En verder Zijn liefdelijk zorgen: “Hij doet het gras uitspruiten *voor de beesten!*”

Ieder, die ogen heeft om te zien, kan in het groeien van elk grasscheutje de werkzaamheid van God opmerken. De wereld is ziende blind met haar altijd spreken van “natuurwetten,” en van “uitwerksels van natuurlijke oorzaken;” want zij vergeet dat wetten op zichzelf niets teweeg brengen en dat de zogenaamde natuurlijke oorzaken in het geheel geen oorzaken zijn, tenzij een eerste veroorzaker ze in werking zette. De oude Romeinen waren gewoon te zeggen: “God dondert; God regent.” Wij zeggen: *het* dondert; *het* regent. Wat betekent dat “het”? Al deze allengs ingevoerde spreekwijzen dienen alleen om te ontkomen aan een gedwongen denken aan de Godheid. Het is een gebruikelijk zeggen: “Hoe wondervol zijn de werken *van de natuur!*” Maar wat is *de natuur*? Weet u wie de natuur is? Ik herinner mij, dat een ongelovige, die op straat een toespraak tot het volk hield, in het brede over de natuur uitweidde; waarop een Christen, die onder de menigte stond, hem de vraag deed, of hij niet zo goed zou willen zijn hem te zeggen wat de natuur is. Hij bleef op de vraag het antwoord schuldig. Het uitspruitsel van het gras is niet het uitvloeisel van een buiten de werkdadigheid van God bestaande wet. Een wet op zichzelf zou een werkeloze zaak zijn, zo niet de grote Werkmeester Zijn bezielende macht deed gevoelen aan de stof. Bij die gedachte is het grasveld mij een vorstelijke rustkoets, doordat ik weet, dat het bekleedsel van de velden een werk van God voor Zijn schepselen is.

Het was mijn streven u op de werkzaamheid van God te doen achtgeven, en ik wens dat u met dit onderwerp uw nut zult doen, door God te aanschouwen in al de *gewone dingen* van het leven. Hij doet het gras uitspruiten, en gras is wel iets zeer algemeen en gewoons. Waar uw oog rondziet, ontwaart u gras; en toch is daarin uw God te aanschouwen. Neemt een grasplant, verdeelt en ontleedt haar, en al de eigenschappen Gods kunnen u openbaar worden in elke bloem van het veld en in ieder groen grasje. Merkt op een zelfde wijs op uw God in alle zaken van het gewone leven, in uw dagelijkse beproevingen, uw gewone redenen van blijdschap, in de gaven, die elke dag door u genoten worden. Zegt niet: “ik moet eerst een wonderteken zien, eer ik God zien kan.” Naar de letter gesproken, is het kleinste schepsel een wonderteken van scheppende macht. Ziet dan God in het brood, dat u voedt, en in het water, dat uw dorst lest. Er is geen gelukkiger leven dan het leven van het geloof, dat ons in alles een vaderlijk bestuur doet zien en zeggen: “Mijn Vader heeft het alles beschikt.” Ziet God in de kleinste zaken en geringste gebeurtenissen. De kleine zaken veroorzaken op de levensweg niet zelden de grootste moeilijkheden. Soms wordt het evenwicht in iemands binnenste minder verstoord door het vernemen van een zeer zware ramp, die hem treft, dan door het mislukken van een schotel op zijn dis, van wier genot hij zich een feest had gemaakt. Een slechts kleine steen in de schoen kan een voetganger in zijn reistocht belemmeren. Het is de ware wijsheid, als wij door het geloof verlicht en geleid evenzeer Gods beschikking erkennen in de vrucht, die van de boom valt, als in de sneeuwval, die een dorp begraaft; evenzeer Zijn leidende hand zien in de druppel water, die neervalt, of in de golf, die tegen de rotswand breekt, als in de sterren, die

elk haar aangewezen baan zonder stoornis volgen.

Verliest ook niet uit het oog, dat God Zich werkzaam betoont *in al wat eenzaam en afgezonderd bestaat*. Immers het gras groeit niet alleen daar, waar mensen er zorg voor dragen, maar evenzeer op die eenzame plekjes van de Alpen, waar nog nooit een reiziger de voet zette. Waar nooit een ander oog dan dat van een wilde vogel hun verborgen groei bespiedde, spreiden gras en mos een zelfde schoon als overal elders ten toon. Zo ook bent u, kind van God, aan wie misschien niemand enige aandacht schenkt, in uw verholten, en afgelegene hoekje niet vergeten door uw trouwe Vader. Hij doet het gras in het onbereikbaarst oord groeien en met bloemen zich tooien, en zou Hij voor u minder goed zijn en u wat u nuttig is, onthouden? Hoe vergeten en voorbij gezien u leven mag, Hij is machtig u te vormen voor de heerlijkheid van Zijn Vaderhuis. U weet, dat het gras een plant is, die onze voeten vertreden, en dat niemand het zich aantrekt als hij de tedere spruitjes verbrijzelt, maar hoe verdrukt, God blijft het als niets geachte doen groeien. Misschien behoort ook u tot de evenzo verdrukten en verachten; o laat het uw geest niet geheel moedeloos doen buigen, want God ziet het, en te Zijner tijd doet Hij recht aan allen, die onrecht leden. Hij doet het gras uitspruiten, en zo kan Hij ook uw hart, in spijt van alles, wat als een kruis u drukt, met blijdschap vervullen, zodat het u niet deert, dat mensen u voorbijzien. Uw God kan u niet alleen heilig, maar ook gelukkig doen leven in spijt van armoede, oneer en verstotenheid. Hij, Die het gras doet uitspruiten, zorgt voor u, en hoe mensen jegens u gezind zijn, Hij zal u niet begeven of verlaten.

Dit leidt er ons vanzelf toe, om naar het woord van de tekst ook in God te zien *de tedere verzorger van Zijn schepselen*. “Hij doet het gras uitspruiten voor de beesten.” “Zorgt ook God voor de ossen? Of zegt Hij dit geheel om onzentwil?” Gods door Mozes gegeven bevel: “Gij zult een dorsende os niet muilbanden,” bewijst dat God het belang van de dieren ter harte neemt; maar het stelt nog krachtiger in het licht, dat Hij wil dat er zorggedragen wordt voor allen, die Zijn werk doen. Daarom, mijn ziel, al hebt u met Asaf uw dwaasheid en onwetendheid in het beoordelen van Gods wegen moeten belijden, van niets kunt u zo zeker zijn als van Gods zorg voor u. Hij geeft de dieren hun spijs, en hoort het geschreeuw van de jonge raven. Zo dan, hoe u ook Zijn goedheid mocht hebben verbeurd, Hij die Zijn zon laat opgaan over bozen en goeden, en Zijn regen geeft over rechtvaardigen en goddelozen, Hij zal als de Oneindige in liefde zich uw verborgen Weldoener betonen.

Hoe mag het bij deze beschouwing ons treffen, dat God de verzorger is van de dieren, van wezens, welke zonder die zorg *geheel hulpeloos* zouden zijn. Ons rundvee kan geen gras zaaien en verzorgen. Terwijl zij dus zelf niets kunnen, doet Hij alles voor hen, Hij doet het gras uitspruiten. Mocht u daarom al zo hulpeloos zijn, dat u niet anders kon dan zuchten over uw ellendige toestand, wanneer u niet meer weet waar uitkomst te zoeken, is uw God machtig en willig voor u alles te doen, om uw treurige staat zich ten goede te doen keren. Laat niet af van bidden, laat uw verzuchtingen in stille ootmoed hemelwaarts opgaan, uw God verandert niet, en Hij, die de dieren, welke sprakeloos zijn, ter hulpe komt, zal doen boven uw bidden en verwachten. Als de Algoede zijn schepselen hoort, wie de spraak ontbreekt, zou Hij ons niet horen, die als Zijn kinderen tot Hem spreken kunnen?

Ook dit mag door ons niet worden voorbijgezien, dat God niets slechts zorg draagt voor de dieren van het veld, maar dat *het voedsel*, dat Hij hun beschikt, juist is wat zij behoeven. Voor de runderen doet Hij het gras uitspruiten, de spijs voor herkauwende dieren berekend. Op gelijke wijze voorziet de Heere God in het levensonderhoud van Zijn kinderen. Bouwt op Hem in geloof, wacht op Hem met vertrouwend gebed, en wat u tot voeding en onderhoud nodig is, zal u niet ontbreken. Gods genade zal ter

rechter tijd u beschikken, wat voor u behoefte is, en Hij zal in al uw noden voorzien. God zorgt in Zijn goedheid al verder, dat het de dieren passend voedsel ook hun ten deel wordt; immers niemand eet het voor de runderen bestemde. Het gras groeit voor hen, en daar het niet naar de smaak van andere dieren is, blijft het hun deel. Dit geldt in hogere zin van hen, die de Heere dienen. “De verborgenheid des Heeren is voor degenen, die Hem vrezen, en Zijn verbond om hun die bekend te maken.” Al kunnen allen, die het wilden, gras eten, toch trekt het geen ander schepsel aan, dan alleen de dieren, waarvoor het geschapen is; en al is Gods genade vrij voor alle mensen, toch is zij alleen begeerlijk in de ogen van Zijn uitverkorenen, die Hij Zijn gaven willig en dankbaar doet genieten.

Vermits wij in het gras van het veld onze God leren kennen in Zijn nooit rustende werkdadigheid en Zijn zorgdragen voor Zijn schepselen, laat dan ook ons *te allen tijde in alles de hand van Zijn Vaderlijke Voorzienigheid opmerken*. Erkennen wij Zijn liefderijk voor ons zorgen, niet enkel wanneer wij overvloed hebben, maar ook als onze levensvoorraad schaars is, want zelfs in het hart van de winter onderhoudt God de groei van het gras voor de beesten. Kinderen van smart, bedenkt dit, en merkt op, dat in al uw moeiten en bekommernissen God nooit ophoudt in Zijn voor u zorgen. Hij zal naar Zijn macht en trouw de oogmerken van zijn genade in u vervullen, weest u dan stil en wacht de openbaring van Zijn heerlijkheid. Elke winternacht met zijn vorst en guurheid staat in rechtstreeks verband met de blijde dagen van de oogst, en aan ieder tijdperk van droefheid schakelt zich een daarop volgend vreugdgenot.

III. Ons derde punt is wel het belangrijkste. GODS WELDADIGHEID IN HET DOEN UITSPRUITEN VAN HET GRAS VOOR DE BEESTEN BEVAT VOOR ONS OPHELDERENDE WENKEN OMTRENT HET WERK VAN GODS GENADE.

Laat mij een alleenspraak houden, en bij het lezen van de tekst tot mijzelf het woord richten. “Hij doet het gras uitspruiten voor de beesten.” In deze beschikking van God, zie ik een genoegzame voorziening in de behoeften van deze soort van schepselen. Ook ik ben een schepsel van God, maar heb van Hem een edeler aanleg ontvangen dan de dieren van het veld. Zelfs geen ogenblik kan ik het voor waarheid houden, dat God in de behoeften van alle redeloze dieren zou voorzien, en dat Hij mij zou vergeten of voorbijgaan. Maar al besef ik dit, het neemt een zekere onrust niet bij mij weg. Deze wereld kan mij niet geven, wat mijn hart behoeft. Al verkreeg ik al haar schatten, het zou mij geen tevredenheid schenken; en al de goederen en genietingen, waarnaar mijn zinnelijke lust mag uitgaan, laten een leegheid, dat geen werelds goed kan wegnemen. Er moet ergens iets bestaan, dat mij, als met een redelijke geest begaafd, een volkomen voldoening kan doen smaken. God voorziet in de behoeften van het rund ten volle. Hij moet dus ook het één of ander hebben, dat mij, als ik het kan machtig worden, geheel bevredigen zou. Hij doet het gras uitspruiten, de runderen nemen het, en als zij hun deel genoten hebben, liggen zij neer en tonen zich ten volle bevredigd. Al wat echter deze wereld te geven heeft, heeft mij nooit zo voldaan, dat ik mij kon neerleggen, mij bewust, dat ik het mij ontbrekende gevonden had. Er moet dus nog ergens iets anders zijn, dat mij, als ik het wist te verkrijgen, de gewenste vrede zou doen smaken. Is dit niet de taal van het gezond verstand? Ik kan èn de Christen èn de ongelovige noden, om tot daartoe met mij mee te gaan; maar nu, laat ons nog een stap verder doen: het rundvee ontvangt wat het nodig heeft, het gras is niet slechts voor hen bereid, maar het wordt ook hun deel. Waarom zou dan ook mij niet ten deel worden, wat ik boven alles behoef? Ik ervaar dat mijn ziel hongert en dorst naar iets beters, dan ik met mijn ogen kan zien, of met mijn oren kan horen; er

moet dus iets zijn, dat mijn ziel kan verzadigen, waarom zou het niet mijn deel worden? De dieren ontvangen naar hun behoeften volle voldoening, waarom zou ik eindeloos onvoldaan moeten blijven? Zo welt mij als vanzelf de bede uit het hart: “O, Heere, verzadig mijn mond met het goede en vernieuw mijn jeugd.”

Terwijl ik zo bid, leidt mijn bidden zelf mij tot het bedenken: God heeft voor het vee bereid, wat met hun aard overeenkomt; zij zijn slechts vlees, en vlees is gras, daarom wast er gras voor hun vlees. Ook ik ben vlees, maar ik ben toch nog iets meer: ik ben geest, en daarom heb ik, om voldaan te zijn, behoefte aan geestelijk voedsel. Maar zal ik dat vinden? Wanneer ik de Schrift open, lees ik daar, dat terwijl het gras verdort, het Woord van de Heere tot in eeuwigheid blijft; en wanneer ik Jezus' onderwijs tot mijn hart spreken laat, ervaar ik, dat Zijn woorden geest en leven zijn. “Welnu”, juicht daarbij die stem in mijn binnenste, “hier is geestelijk voedsel voor uw geestelijke natuur, geniet dat met dankbare vreugde.” Die ontdekking dringt mij tot de bede, dat God mij helpen moge om hetgeen waarlijk geestelijk voedsel is recht te onderkennen en in mij op te nemen; want dit weet ik, dat ofschoon God het gras doet uitspruiten, *de runderen zelf het eten moeten*. Zij ontvangen geen voeding, wanneer zij onwillig zijn om de hun bereide spijs te nuttigen. Niet anders kan het zijn met mij; ik moet willen aannemen en genieten, wat God in Zijn goedheid voor mij heeft bereid. En wat nu vind ik in de Schriften als mijn deel mij aangewezen? Ik lees daar, dat de Heere Jezus in de wereld gekomen is om zondaren zalig te maken; dat Hij gekomen is om door Zijn onderwijs en voorbeeld, maar boven alles om, door Zichzelf voor mij ten offer te geven tot mijn verzoening met de Vader en verlossing van de zonde, al die behoeften van mijn hart te vervullen, waarvoor de wereld niets te geven heeft. Zijn Evangelie leert mij Hem kennen als het Brood des levens, het hemels manna, zodat Hij mij niet alleen het eeuwige leven deelachtig maakt, maar dat ook zelf in mij blijft voeden en onderhouden. En zoveel heil wordt alleen door het geloof mijn deel; ik heb niets meer te doen dan Zijn zaligmakende waarheid tot de spijs van mijn ziel te maken. Enkel met honger komt het rund tot de weide, en vindt er zijn spijs gereed, maar het moet in de weide gaan en zijn deel nemen. Zo ben ook ik verplicht tot Jezus te gaan en door Hem het onderhoud van het geestelijke leven te ontvangen. Heere schenk mij genade, om dit uw heil boven alles te begeren; maak mij hongerend en dorstend naar Uw hemelse spijs; vermeerder mijn geloof, opdat ik Uw gave zo ontvang, dat ik vervuld wordt van de kennis van Uw goedertierenheid.

Ons tekstwoord, hoe weinig het scheen in te houden, ontvangt steeds rijker betekenis, naarmate wij het langer bepeinzen. Laat er mij u nog enkele leerbeelden aangaande de goddelijke genade in doen opmerken. *Wij zien daarin een beeld van Gods voorkomende genade*. Het gras was ontsproten eer het rundvee geschapen werd. In het Bijbels scheppingsverhaal lezen wij, dat God het groene kruid ontspruiten deed, eer Hij het gedierte in leven riep. God had Zijn Zoon tot Zaligmaker van de mensen bestemd voordat Adam viel, Eer de zonde in de wereld gekomen was, had Gods genade een toevlucht voor boetvaardigen bereid. O, heugelijke gedachte! Eer ik honger kende, was het manna reeds daar! Eer dorst in mij ontwaakte, was er reeds het water van het leven, dat mijn dorsten lessen zou! Merkt dan op, wat Gods alvermogene goedheid vermag! Eer grasetende dieren deze aarde betraden, was voor hen een weide gereed, en voordat ik de behoefte aan Goddelijke genade kende, was reeds volkomen in mijn nood voorzien.

Ook dit getuigt van een vrije genade, dat *het gedierte van het veld zijn spijs vond, en ze genieten mocht zonder er iets voor te kunnen vergelden*. Evenzo heb ik als een arm zondaar niets tot betaling, ik heb slechts te komen om zonder geld en zonder prijs Christus als mijn deel te ontvangen. De Heere doet het gras uitspruiten voor de dieren,

en zo maakt Hij mij, naar de behoefte van mijn ziel, Zijn genade deelachtig, hoewel ik van mijzelf geen geld, geen deugd, niet een enige voortreffelijkheid bezit.

En om welke reden, mijn vrienden, verzorgt God de dieren van voedsel? Is het niet, *omdat zij Hem als eigendom toebehoren*? Of zegt niet de Heere zelf: “Het zilver en het goud zijn Mijn, al het gedierte van het woud is Mijn, de beesten op duizend bergen.” God bereidt het gras voor Zijn beesten, en evenzo heeft Hij Zijn genade voor zijn volk bereid. Van elke kudde, die op aarde graast, geldt het woord van de Heere: “Zij zijn Mijn!” Lang voordat de Landman Zijn merk op het rund zet, draagt het het scheppingsmerk van de Allerhoogste; en zo ook, voordat het teken van Adams val ons als zijn geslacht kenbaar maakte, droeg ons voorhoofd het merk van de liefde, die ons tot zaligheid had uitverkoren. “Al deze dingen waren in Uw boek geschreven, de dagen als zij geformeerd zouden worden, toen nog geen van die was.”

God voedt de beesten ook, *omdat Hij met hen een verbond heeft aangegaan*. “Hoe!” zegt iemand, “een verbond met dieren?” Ongetwijfeld, want toen God tot Noach sprak ten dage, dat al het gedierte de ark verliet, zei Hij: “Zie, Ik richt Mijn verbond op met u en met uw zaad na u; en met alle levende ziel, die met u is, van het gevogelte, van het vee en van alle gedierte van de aarde met u.” In het verbond was dus ook het vee betrokken, en dat verbond hield in, dat zaaing en oogsten niet meer zouden ontbreken. Om die reden brengt de aarde steeds voor hen voedsel voort, en doet de Heere het gras voor hen uitspruiten. Houdt nu de Heere God Zijn verbond met de dieren, en zou Hij het niet houden met Zijn geliefde kinderen? Ziet, het is omdat Zijn uitverkoren volk in de persoon van onze Heere Jezus met Zijn verbond bevoorrechten zijn, dat Hij hen van alles voorziet, wat zij in tijd en eeuwigheid behoeven, dat Hij hen volop verzadigt uit de volheid van Zijn eeuwige liefde.

Verder hebben wij er op acht te geven, dat God het vee voedt, maar dat ook het *beweldadigde vee* Hem als zijn Verzorger looft. Onder de schepselen, die in de honderd acht en veertigste Psalm worden opgewekt de Algoede te prijzen, behoren ook zij. “Looft de Heere,” zegt de heilige dichter, “looft de Heere, u wild gedierte en alle vee.” De Heere voedt ook Zijn volk, opdat het Zijn naam verheerlijke, Zijn lof zinge en niet zwijge. Waar alle overige schepselen Gods Hem prijzen, ontbreke daar nooit het loflied van Zijn verlost, die Hij uit de banden van hun slavernij heeft bevrijd.

Nog is de rijkdom van onze tekst niet uitgeput. Nu ons oog van de beesten afwendende, wens ik dat u aan het *gras* uw opmerkzaamheid wijdt. Van het gras staat geschreven: “Hij *doet* het gras uitspruiten.” Verstaat u dit onderwijs? Geen grasje groeit zonder dat de Schepper het doet groeien, en hoe zou nu de genade in het mensenhart plaats kunnen vinden zonder Gods eigen liefderijke tussenkomst? Gewis, de zaligmakende genade is een veel wondervoller voortbrengsel van Gods wijsheid dan het gras. En kan nu het gras niet groeien zonder de werkdadigheid van God, hoe zou dan de genade in ons een plaats kunnen vinden zonder Goddelijke tussenkomst. Indien er binnen mij ook maar een enkel scheutje van genade kiemde, heb ik daarin Gods beschikking te zien en Hem daarvan al de eer te geven.

Eindelijk, indien God aan het gras aanzijn heeft willen geven, en het steeds verzorgen blijft, hoeveel meer zal het Zijn welbehagen zijn Zijn genade in onze harten te planten en te doen wassen. Indien de Hoogverhevene, Die de hemel heeft tot Zijn troon, in neerbuigende goedheid het grasspruitje kweekt, dat langs de weg groeit, zal Hij zekerlijk hoeden en bewaken de vrucht van zijn Woord, het onvergankelijk zaad, dat leeft en eeuwig blijft. Toen Mungo Park in Afrika's woestijnen omdoolde, werd hij eens zeer bemoedigd en in zijn geloof versterkt, toen hij een eenzaam groeiend

mosplantje gadesloeg en daarin de wijsheid, macht en goedheid van de Schepper erkende. U dan, wanneer u het grasveld gereed ziet voor de maaier, ziet opwaarts en verblijdt u in de Heere uw God. Hij was het, die het gras gedurende de strenge winter in leven hield, Die zorgde dat de nachtvorsten van de lente het niet doodden, en Die eindelijk door de milde regen en koesterende zonneschijn het groene kruid met macht deed wassen. Zo, mijn ziel, kunt u ook een lange winter van leed en de nachtvorsten van het verdriet doorstaan, omdat uw God voor u zorgt. Hij zal u doorhelpen, Hij zal u doen opwassen in genade en in de kennis van onze Heere en Zaligmaker Jezus Christus, Wie zij heerlijkheid en eer tot in eeuwigheid. Amen.

14. DE BLIJDSCHAP VAN DE OOGST

“Zij zullen blijde wezen voor uw aangezicht, gelijk men zich verblijdt in de oogst.”

Jesaja 9: 2

Ik heb deze dagen feestgevierd in een kring van dankbaren, die juichten: “Onze oogst is binnen!” Zeer verheugde het mij, daar rijken en armen zich aan een dis te zien verblijden, en toen het vrolijk maal ten einde was, zag ik met blijdschap één van de tafels tot een spreekgestoelte maken, teneinde mij gelegenheid te geven in de ruime schuur het Evangelie van onze goedertieren God te prediken. Mijn taak was in blijde overeenstemming met de feestelijke gelegenheid, en ik wens nu in dezelfde toon te spreken en u enige ogenblikken te bepalen bij de blijdschap van de oogst.

Bewoners van grote steden merken de oogsttijd ternauwernood. Levende in een woestijn van gebakken steen, zag misschien menigeen nooit een rijpe korenaar. Te meer is het juist voor hen, die zover van de heerlijke rijpende graanakker leven, nodig, dat hun herinnerd worde, dat er een oogsttijd is, een tijd, door Gods goedheid beschikt, waarin voor hen het graan, dat de staf van het leven is, in de schuren wordt verzameld.

WELKE IS DE BLIJDSCHAP VAN DE OOGST, die hier als beeld gebezigd is voor de blijdschap, welke de heiligen eens voor Gods aangezicht zullen smaken? Voor zelfzuchtigen is, naar ik vrees, de blijdschap van de oogst niets meer dan de persoonlijke zelfvoldoening, welke de toeneming van rijkdom gevoelen doet. Soms verblijdt de landman zich alleen daarover, dat hij *zijn moeite beloond ziet* en hij zich daardoor een rijke man weet. Naar ik hoop mengt bij velen zich in dit gevoel van blijdschap een tweede vreugdebesef, namelijk dat van de dankbaarheid, dat de Heere door een overvloedige oogst goedkoop brood voor de armen beschikte en daardoor veler vrees en klagen stilde. Ongetwijfeld, de man, die door de oogst verrijkt wordt, mag daarover een rechtmatig gevoel van blijdschap smaken, want wanneer iemand met macht gearbeid heeft, is er voor hem reden tot verheuging, wanneer zijn streven het doel bereikt. Hoe wenselijk ware het, dat allen altijd voor ogen hielden, dat hun laatste en grote oogst naar de mate van hun arbeid wezen zal. Hij, die in het vlees zaait, zal uit het vlees verderfenis maaien; en alleen de man die in de geest maait, zal uit de geest het eeuwige leven maaien. Menig jong mens begint het leven op een wijze, die men bij vergelijking een zaaien van wilde haver noemt, een zaad, dat ieder wijs deed, niet te zaaien, omdat het hem niets dan ellende doet oogsten. Wel menen zulken, dat hun onkruid zaaien hun een oogst van genot zal opleveren; maar die uitkomst is onmogelijk, want het ware levensgenot de vrucht van het zaad van de gerechtigheid, en het wilde gewas van de zonde kan geen vreugde doen oogsten. Hij, die in de voren van zijn akker distels zaait, moet niet op goed gevulde gouden korenaren rekenen; en evenzo moet hij, die de weg van de ondeugd kiest, geen geluk als zijn deel verwachten. Integendeel, wie wind zaait, zal storm oogsten. Zodra een zondaar door gewetenspijn gekweld wordt, mag hij welzeggen: “dat is de vrucht van wat ik met eigen hand zaaide.” Wanneer ten laatste de straf van zijn misdrijven hem thuis komt, heeft hij niemand dan zichzelf te beschuldigen.. Loze tarwe zaaïende, kan hij niet anders dan boze tarwe oogsten. Daartegenover zal de Christen, hoewel hij zich niet door zijn werken, maar uit genade verlost weet, uit de hand van zijn liefdevolle Meester een heerlijk loon voor zijn arbeiden ontvangen. Zijn zaaien was met tranen, maar zijn maaien zal met gejuich zijn. Omdat hij uit dankbaarheid met het hem toebetrouwde talent woekerde, zal hij ingaan in de vreugde van zijn Heere en uit diens

mond horen: “Wel, u goede diens knecht.” De blijdschap van de oogst zal een deel zijn van de beloning van zijn arbeids. O, mag dit eenmaal onze vreugde zijn na een trouw dienen van onze Heere en Meester!

De blijdschap, die de oogst aanbrengt, bestaat ook in *het gevoel van dankbaarheid aan God voor Zijn ons verleende weldaden*. Wij zijn op geheel bijzondere wijze van God afhankelijk, veel meer dan wel de meesten van ons zich dat voorstellen. Toen de kinderen van Israel in de woestijn omzwierven, gingen zij elke morgen uit om manna op te zamelen. Ons manna wordt ons niet elke morgen, maar eenmaal per jaar bedeed. Ook zo is het evenzeer een bedeling van boven, als wanneer het graan elke ochtend als rijp rondom onze woning was neergevallen. Wanneer wij naar buiten moesten gaan, om ons uit de hemel gedaald voedsel te vergaderen, zou dit ons een groot wonder schijnen; maar is het niet een even groot wonder, dat ons brood voor ons uit de aarde voortkomt als wanneer het uit de hemel tot ons neerkwam? Dezelfde God, Die voor Israel het manna van boven gaf, doet de aarde ter rechter tijd aan de mensheid graan verlenen. Laat ons daarom, zo dikwijls de oogst binnenkomt, de Heere God dankbaar prijzen, en die heugelijke tijd door onze vreugdeliederen wijden. Ik meen aan de waarheid getrouw te zijn, wanneer ik beweer, dat er op aarde nooit meer dan voor zestien maanden tegelijk voedsel aanwezig is; dat is, elke ingezamelde oogst levert ons voor hoogstens zestien maanden spijs, zodat, indien er eens niet weer een oogst volgde, de hongerdood zeer spoedig algemeen zou zijn. Zo dan leven wij steeds van hand tot mond. Bedenken wij dit met heilige ernst, opdat onze blijdschap over de oogst de blijdschap van een dankbaar hart zij.

In de Christen moet de oogst grote blijdschap wekken, als *een sprekend teken van Gods getrouwheid*. De Heere heeft beloofd, dat zaaing en oogsten, zomer en winter nooit zullen ophouden. Zo dikwijls u dus een volgeladen wagen de oogst ziet huiswaarts brengen, mag u in uzelf zeggen: “De Heere houdt trouw aan Zijn woord.” In spijt van de kille winter en het gure voorjaar heeft ons de herfst opnieuw zijn gouden graanoogst gebracht. Weest er zeker van, dat evenals de Heere deze Zijn belofte vervult, hij ook al de overige zal waarmaken. Al Zijn beloften zijn in Christus ja en amen. Houdt Hij zijn verbondsbeloften aan de aarde, veel meer zal Hij die houden aan het volk van Zijn eigendom, dat Hij met een eeuwige liefde liefheeft. Ga dan, Christen, vrijmoedig toe tot de troon van de genade, met Gods beloften op uw lippen, en pleit op die grond. Wees er zeker van, dat het woord van de Vader geen doode letter is. Ongeloof doe u niet stamelen, nee, zeg vrijmoedig: “Heere, vervul dit woord aan Uw knecht; Gijzelf hebt hem geboden daarop te bouwen.” Ons tot schande is het, dat ons geloof vaak zo klein is. De wereld is vol van de bewijzen van de goedheid van God. Iedere zonsopgang, elke regenvlaag, ieder jaargetijde bezegelt Zijn goedertierenheid. Hoe zouden wij dan aan de waarheid van Zijn Woord mogen twijfelen? Indien wij daaraan nooit twijfelen voordat wij er reden toe hebben, zullen wij nooit enig wantrouwen koesteren. Doe dan de wederkerende oogst ons in de kracht van de Heilige Geest voornemen, om niet weer in ons vertrouwen te wankelen, maar zoals het gelovigen past, ons altijd in Gods woord te verblijden.

Voor de Christen zal in de blijdschap van de oogst zich altijd *de vreugde van een hoopvolle verwachting uiten*. Zoals er voor de landman een oogst is, waarop hij lankmoedig wacht, zo is er een oogst voor allen, die in gelovige verwachting naar de komst van onze Heere en Zaligmaker Jezus Christus uitzien. De in de levensstrijd gerijpte Christen buigt, aan de rijpe korenaar gelijk, het hoofd met heilige ootmoed. Toen hij nog groen was in de dingen van God, stond hij met opgeheven hoofd, was niet zonder lust tot roemen, maar nu vol geworden van de zegeningen van de Heere is hij verootmoedigd, en buigt zich als vanzelf. Hij wacht de sikkel, maar zonder vrezen,

want hij weet, dat de Heere Zijn engel uitzendt, om de zijnen tot zich te verzamelen. De engel van het verderf zal hem niet raken, maar de dienaar van de Meester als met gouden sikkel hem maaien. Zodanig is onze verwachting. Wij wassen in het midden van de loze tarwe, en soms bevangt ons de vrees, dat het onkruid het goede zaad te machtig worden zal; maar staande in het geloof, beiden wij de scheiding, verzekerd, dat als de Heere Zijn schoven inhaalt, wij ook daarbij zullen zijn. Deze op Zijn Woord steunende verwachting doet reeds nu onze harten van vreugde kloppen. Wij gingen herhaaldelijk grafwaarts met kostbare schoven, die de Meester behoorden, en ziende op de door hen verkregen rust, was ons de wens niet vreemd, van reeds met hen die rust te mogen delen. De blijdschap, welke de oogst bij ons wekt, grondt zich ook op de hoop, van eerlang in te gaan in de rust van de heiligen en voor altijd bij de Heere te wezen. Een blik op de oogst als een schaduw van de toekomstige dingen, stort ons grote vreugde in het hart, omdat wij daarbij reeds iets van onze aanstaande heerlijkheid voorgevoelen.

Laat ons van het beschouwen van de blijdschap, van de oogst tot een hoger standpunt opklimmen. **WELKE IS DIE BLIJDSCHAP, WAARVAN DE GELOVIGE IN DE BLIJDSCHAP VAN DE OOGST HET BEELD AANSCHOUWT?** Geen mening is in de wereld meer algemeen dan dat de Christenen vreemd zijn aan blijdschap en geluk. Het is zo, vele zijn hier onze beproevingen, doch in spijt daarvan is het onwaar, dat ons leven vreugdeloos en ellendig zou zijn. Bij alles, wat zij, die geloven, te verduren en te dragen hebben, vinden Zij in de liefde van Christus zo heerlijke vergoeding, dat zij steeds een rijk gezegend geslacht moeten heten.

Één van de eerste tijdperken, waarin wij een blijdschap smaakten gelijk aan de verheuging van de oogst, een tijdperk, welks genieting steeds klom, was *de dag toen wij onze Verlosser vonden*, en wij ervoeren, dat wij in Hem de verlossing door Zijn bloed hebben. Voor uzelf herinnert u zich, mijn broeders en zusters, de tijd toen de ploegschaar van de overtuiging haar voren trok in uw hart. Mijn hart was een grond met onkruid bedekt, maar op zekere dag kwam de grote Landman en ving aan te ploegen. Tien zwarte paarden vormden zijn span; en het staal was hard en scherp, en sneed diepe voren. De tien geboden, door het licht van Christus' heiligheid bestraald, waren die paarden, en zij deden mij Gods rechtvaardigheid gevoelen met een pijn, die mij het hart verbrak. Ik gevoelde mij veroordeeld, hopeloos en reddeloos. Opnieuw en dieper werd de ploeg over mijn hart gedreven, want het Evangelie was mij geen blijde boodschap; ik hoorde wel het woord, maar het gaf mij geen troost. Mijn wens was er deel aan te hebben, maar ik vreesde dat het mij niet kon gelden. De tederste beloften van Gods liefde hadden geen vat op mij, en onder de bedreigingen van Zijn Woord kromp mijn ziel weg. Ik bad, maar naar het mij toescheen, tevergeefs, zonder enig antwoord te ontvangen. Zo bleef het geruime tijd. Op het ploegen echter volgde een zaaien; God, die mijn hart met de ploeg had voorbereid, deed mij inzien, dat het Evangelie zich geheel aansloot aan mijn zielsbehoeften, dat er voor die allen in het Woord van de genade vervulling was, en van dat ogenblik af is de blijde boodschap van het geloof door mij aangenomen. Herinnert ook u zich zo niet de dag, toen u aanving een weinig hoop te voeden? Het was iets zeer luttels, gelijk aan het teder groene spruitje, dat uit de grond opduikt; u wist nauwelijks of het koren dan wel een grasje, of het uwerzijds een te stoute aanmatiging, dan wel een waarachtig, levend geloof was. Intussen het bleek een levende hoop, want het groeide allengs voorspoedig. Helaas, opnieuw kwam er stoornis. Een nachtvorst van twijfel kwam, de kille sneeuw van vrees viel op u, en de gure wind van de vertwijfeling deed u moedeloos klagen: "Zou er voor mij hoop kunnen zijn?" Maar welk een heugelijke dag was het, toen het

door God gezaaide zaad tekenen van rijpheid begon te vertonen en u zeggen kon: “Ik heb tot Hem opgezien en ben verruimd geworden. De schellen zijn mij van de ogen gevallen, en de Heere heeft mij ontdekt, dat Hij zelf het offer van de verzoening heeft beschikt, en dat ik daarop slechts de hand te leggen had, om in het bloed van het heilig Godslam de verlossing van zonde en dood te bezitten.” Ik voor mij herinner mij de dag duidelijk, waarop ik in Jezus’ kruisoffer aanschouwde, dat de Vader mij in Hem met Zichzelf verzoend heeft, om mij in Zijn vergoten bloed de wedergeboorte en het eeuwige leven deelachtig te maken. Nee, ook u kunt die dag niet hebben vergeten. Geen landman heeft ooit zo bij een onverwacht overvloedige oogst gejuicht als wij, toen wij mochten inzien, dat Christus de onze was en wij de zijnen waren, zodat wij met volle verzekerdheid ons in de verlossing, die in Hem is, verheugden. Vele dagen zijn sinds voorbijgegaan, maar die vreugde heeft in ons zijn frisheid behouden. O, geloofd zij God! niet enkel op dat eerste gevoel van blijdschap hebben wij terug te zien, maar van toen af heeft elke dag ons zijn eigen blijdschap gebracht, die niemand van ons nemen kan, omdat wij in Christus leven en door Hem in de weg van Gods geboden wandelen. Al onze hoop is op Hem, van Hem alleen onze hulp, en daarom blijven vrede en blijdschap ons bij, omdat zij in Hem op een onbewegelijke, eeuwige grondslag rusten. In de Heere is onze blijdschap, en wij zullen ons in Hem verblijden eeuwiglijk en altoos.

De blijdschap van de oogst brengt er in de regel als vanzelf de landbouwer toe, om een feest aan zijn vrienden en bureu te geven; en een zelfde drang van het hart beweegt de gelovige, om aan vrienden en bekenden zijn blijdschap te doen blijken door hun te verhalen, hoe grote dingen de Heere aan hem deed. Het gevoel van de genade ontsluit het hart en stort er de behoefte in, om mede te delen van de ontvangen gaven. Het is niet mogelijk, dat iemand zich van zonde en dood verlost kent, en dat hij niet van zo grote uitkomst uit ellende en vrees zou getuigen; men zou zich even goed een zwijgend engelenkoor in de hemel als een niet van genade getuigende gemeente op aarde kunnen voorstellen. Was iemand door brandende dorst gekweld en mocht hij drinken uit de stroom van het levende water, hoe zou hij anders dan vol vreugde luid kunnen uitroepen: “Komt, alle gij dorstigen!” Kent u die blijdschap van de oogst, de blijdschap, die het u tot een behoefte maakt, dat anderen een gelijke vreugde kennen? Zo ja, bedwing dan niet uw aandrift om het geluk, dat u smaakt, in woord en daad naar buiten te openbaren. Spreek van Christus, van Zijn liefde en heerlijkheid, tot vrienden en magen; en al kunt u slechts stamelen van wat Hij voor u deed, en wat Hij voor u is, de boodschap van het heil is zo heugelijk, dat zij ook zonder enige welsprekendheid onzerzijds voor zichzelf spreekt. Verkondig het zo ver u kunt, dat God ons een Zaligmaker geschonken heeft, dat u Hem gevonden hebt, dat Hij niemand, die tot Hem komt, uitwerpt en dat Zijn bloed van alle zonde reinigt. Verkondig overal de weldaad u geschied, en de blijdschap van de oogst zal steeds in wijder kring over zee en land zich uitbreiden, en God in de majesteit van Zijn liefde verheerlijkt worden.

Wij hebben een andere blijdschap, die op de blijdschap van de oogst gelijkt. Het is een blijdschap, die ons telkens en telkens weer verkwikt: *de blijdschap van een verhoord gebed*. Ik hoop, dat u verstaat wat het is in het geloof te bidden. Er zijn gebeden, die de daarvoor gebruikte woorden niet waard zijn, omdat met het woord geen geloof gepaard ging. “Met al uw offers zult u zout offeren,” luidde het gebod van de offerwet, en het zout van het geloof kan niet ontbreken, zullen onze gebedsoffers door God aangenomen worden. Zij, die gewoon zijn in geloof tot de troon van de genade toe te gaan, weten dat het gebed een macht is, en de zekerheid van de verhooring niet op inbeelding berust. Soms vertraagt de Heere om wijze redenen met een antwoord, en dan betaamt het Zijn kinderen aan te houden met smeking. Zij verkeren in de toestand

van de landman, die met lankmoedigheid op de kostelijke vrucht van het aardrijk wachten moet; en volgt eindelijk de gebedsverhoring, dan zijn zij gelijk de landman, die met blijdschap zijn oogst binnenhaalt. Denk aan Hanna's geloofswoord. In de bitterheid van haar ziel kreet zij tot God, en toen haar een zoon geschonken was, noemde zij hem "Samuel", "van de Heere gebeden." Hij was haar een zeer kostelijk pand, omdat hij haar een kind van het gebed was. Ieder genadebewijs, dat in antwoord op uw bidden uw deel wordt, zal u zulk een pand van de genade zijn en u de blijdschap van de oogst bij vernieuwing doen kennen. Zo dikwijls de Heere Zijn kinderen verrassen wil, doet Hij het, door hun gebeden te verhoren; want wie is er niet telkens opnieuw door getroffen, dat de Heere hem gaf naar zijn bidden. "Hoe opmerkelijk, hoe wonderbaar," roepen wij allicht uit, alsof het iets zo opmerkelijks was, dat God waarachtig is en het woord van Zijn belofte vervult. O, als wij maar meer op Zijn gegeven woord vertrouwden, in hoeveel ruimer mate zouden wij de blijdschap van de oogst kennen!

Wij hebben in onszelf nog een andere blijdschap, die de blijdschap van de oogst gelijkt, namelijk die, welke wij smaken *zo dikwijls wij een verzoeking zegevierend mochten te boven komen*. Wij weten wat het is, als onder een wolk te verkeren. Nu is het de zonde in ons, die opnieuw het hoofd poogt op te steken; dan is het uitwendige tegenspoed, die het om en in ons donker maakt, en ons oog wordt onzeker in het onderscheiden van het rechte spoor, waarin wij wandelden. Ieder kind van God zal in zulke donkere dagen met macht om hulp roepen, want hij is niet minder voor zichzelf dan voor zijn omgeving bevreesd. Meer dan één van ons was zo weken en maanden aan de dubbele verzoeking, die van buiten en van binnen, ten prooi en weet wat het is uit diep gevoelde angst naar verhoring uit te zien. De strijd was hard, de verzoeking in allerlei vorm machtig, maar als ten laatste het dal van de schaduwen des doods doorworsteld is en Apollyon bezigde zijn geweld en list tevergeefs, dan komt met het kerend daglicht ook een blijdschap, die als de blijdschap van de oogst zich in kinderlijk vreugdebetoon lucht geeft. Zij eerst weten wat diep gevoelde blijdschap is, die vroeger een diepgaand leed kenden. Hij, die voelt, dat hij door de strijd in krachten won, dat zijn heilsbevinding zijn geloof vermeerderde, verheugt zich, niet in wat hijzelf is of deed, maar in de God van zijn heil. Geliefde broeders, u kent die vreugde bij ervaring!

Nog is er voor ons een blijdschap, die haar beeld vindt in de blijdschap van de oogst, namelijk het hartverheffend gevoel, *dat wij anderen tot nut en zegen waren*. Het hoogste, met geestdrift nagejaagde streven van ieder Christen moet het pogen zijn om ten nutte van anderen te leven. Ons hart behoort te branden van ijver voor de dienst en de verheerlijking van God. Zodra iemand de begeerte kent om anderen tot nut te zijn, vangt hij ook aan plannen te vormen en naar zijn kracht werk te doen, waarbij hij vol verwachting naar verblijdende uitkomsten uitzielt. Die uitkomsten echter komen niet altijd zo spoedig; weken, maanden, misschien jaren kan hij er tevergeefs naar haken. De arbeider is nog niet te berispen, als zich geen vrucht voordoet, maar hij verdient berisping, wanneer hij zonder het zien van vrucht zich tevreden gevoelen kan. Wanneer een leraar predikt en er volgen geen bekeringen, heeft niemand nog recht hem dit te wijten, maar als hij daaronder kalm en gelukkig is, verdient hij niet, dat iemand tot zijn verontschuldiging spreekt. Indien wij met de hulp van Gods genade geen harten verbreken kunnen, wekke dit althans bij ons verbrijzeling van het hart; en willen anderen over hun zonden niet wenen, dan moeten voor hen onze tranen vloeien. Zodra het hart vol wordt van ijvergloed geeft de Heere gewoonlijk een zekere mate van welslagen, een dertig-, zestig-, soms een honderdvoudig oogsten. Waar de Heere zulk een zegen schenkt, is een vreugde als die van de oogst aan haar plaats. Behoeft

is het mij u te spreken van de blijdschap, die ik smaken mocht, toen ik voor de eerste maal vernam, dat door mijn als jongeling in zwakheid prediken een ziel vrede bij God gevonden had. Reeds gedurende weken aaneen had ik op zondag in een dorp gepredikt, zag het aantal van mijn hoorders aangroeien, maar van enige bekering hoorde ik niet. Reeds begon ik te denken: "Misschien heeft de Heere mij niet tot deze arbeid geroepen, dat Hij mij geen geestelijke kinderen schenkt," toen op zekere zondag mijn goede diaken tot mij zei: "Verlies de moed niet, op den vorige zondag is een arme vrouw door uw prediking tot een gelovige overgave van zichzelf aan de Heere Christus bewogen." Hoeveel tijd meent u, liet ik verlopen om die vrouw te ontmoeten? Geen ogenblik meer dan ik nodig had om haar schamel huisje te bereiken. Ik was vol begeerte om te weten, of hetgeen mij was medegedeeld, al of niet een werk van Gods genade was. Die vrouw is mij altijd een voorwerp van innige belangstelling gebleven, totdat zij na een in eenvoud geleid heilig leven tot haar Heere in heerlijkheid is opgenomen. Sinds heb ik mij over velen mogen verblijden, maar het eerste zegel, dat de Heere mij op mijn dienstwerk schonk, is mij altijd zeer waard gebleven, het was mij een eerste teug uit de feestbeker van het oogstmaal. Indien mij iemand een groot geldelijk vermogen had nagelaten, zou dit mij geen honderdste deel van de blijdschap geschonken hebben, welke ik smaken mocht in de ontdekking, dat mijn evangelieverkondiging een ziel tot de Heiland had gebracht. Ik ben ten volle overtuigd, dat een Christen, die deze vreugde niet leerde kennen, één van de heerlijkste genietingen mist, die aan deze zijde van het graf kunnen gesmaakt worden. Waarlijk, zo dikwijls ik door mijn dienst zondaren zie toegebracht, benijd ik Gabriël zijn troon en de engelen hun harpen niet. Het mag onze hemel zijn, dat wij nog niet in de hemel zijn, wanneer wij hier anderen voor Koning Jezus winnen en zo nieuwe parels aan Zijn verlosserskroon bijzetten.

Nog een blijdschap moet ik vermelden, die als de blijdschap van de oogst is, namelijk *die van onze gemeenschap met de Heere Jezus Christus*. Dit heil laat zich bezwaarlijk beschrijven; het is een zaak van het hart, die gevoeld en in haar vreugdegenot moet ervaren worden. Zo dikwijls wij pogen enig denkbeeld te geven van het zalige, dat in de gemeenschap met Christus gelegen is, gevoelen wij, dat onze taal daarvoor woorden derft. De natuurlijke mens verstaat niet de dingen, die van de Geest zijn, en zelfs hij, die ze geestelijk weet te onderscheiden en waarden, kent daarom zich nog niet bij machte om uit te spreken wat hij als een voorsmaak van de hemel doorleefde. Nooit volprezen is het zegenrijk genot te weten, dat wij van de Heere zijn en de Heere ons deel is; een genot, dat toeneemt, naarmate onze gemeenschap met Hem inniger wordt. Naarmate die band van de hoogste en heiligste liefde inniger wordt, verliezen de uitwendige dingen van dit leven haar betekenis, en verstaan wij de roemtaal van de apostel, dat als de liefde van God door de Heilige Geest is nagestort in het hart, niets meer macht heeft scheiding te maken tussen de ziel en haar God en Zaligmaker. Hij, die in Christus gemeenschap heeft met de Vader en zich daardoor bewust is, dat hij niet meer zichzelf leeft, maar Christus leeft in hem, die smaakt een heilige en steeds toenemende blijdschap, waarvan de feestvreugde van de oogsttijd niet meer dan een schaduwbeeld is.

Ik mag niet verder uitweiden over dit hoogst genieten, omdat ik een woord van levensbestuur niet mag laten ontbreken. Velen van ons wensen vurig naar een oogst, die hun hart met blijdschap vervullen zou. Niet weinigen deelden mij in de laatste tijd mee, dat hun hart vervuld is van het innigst medelijden met nog zovele in donkerheid en dwaling verkerende mensenzielen. Anderen in ons midden gevoelden een machtige drang van het hart, om meer dan zij ooit vroeger deden, te bidden voor het behoud van

hen, die buiten Christus dreigen verloren te gaan. Wij wensen onszelf geen rust te gunnen zolang niet een machtige godsdienstige opwekking zich in alle delen van ons vaderland heeft geopenbaard. Deze innige begeerte is niet uit ons, en ook wensen wij niet haar te onderdrukken. Nee, zij laat zich niet bedwingen, en allengs meer zullen met ons dit vurig verlangen delen, en tot God roepen dag en nacht, totdat de afgesmeekte zegen gekomen is. Dit is ons ploegen en eggen en zaaien, mag er een rijke oogst op volgen. O, hoe wens ik, dat allen, die mijn geloof delen, ook met mij betuigden: "Wij smachten van een heilig verlangen naar de redding van verlorenen!" De rouwkreet van Rachel: "Geef mij kinderen, of ik sterf," is heden de verzuchting van uw leraar, maar niet minder de bede van duizenden met hem. Naarmate dit vurig verlangen aangroeit en sterker wordt, is de afgebeden opwekking ook meer nabij. Wij moeten met geestelijke kinderen worden verblijd, of ons hart zou breken door het reikhalzend verlangen naar hun wedergeboorte ten eeuwigen leven. O, moge dit begeren, dit reikhalzen, dit schier ongeduldig verlangen zich alom en steeds sterker uiten. Naarmate van ons pleiten voor de troon van de genade zal onze blijdschap zijn, wanneer de Heere de oogst beschikt.

Wie zullen zich het meest verblijden? Immers zij, die in het welgelukken het meest belangstelden. U, die deze bede niet in het verborgene voor God brengt, die u aan de bidstonden daarvoor onttrekt, u zult ook geen blijdschap kennen als de zegen daar is, en de gemeente krachtig wordt uitgebreid; omdat u niet deelnam in het zaaien, kan uw deel bij het oogsten slechts klein zijn. U, die nooit tot anderen over het behoud van hun ziel spreekt, die niet deelneemt in het werk van de Zondagschool of van de inwendige zending, maar alleen het vette en zoete van de bedeling van het Nieuwe Verbond voor uzelf genieten wilt, de blijdschap van de oogst kan uw deel niet worden, want u hebt uw handen niet willen lenen om het werk van de Heere te doen. En wie zou kunnen wensen dat zij, die ledig toezagen, in de vreugde van de arbeiders zullen delen? Eer zou de geestdrift van onze ijver ons doen zeggen: "Vloekt Meroz, vloekt haar inwoners geduriglijk, omdat zij niet gekomen zijn tot de hulp des Heeren, tot de hulp des Heeren met de helden." Indien u, door de heilige Geest geleid, tot de hulp van de Heere komt, zult u ook in de blijdschap van de oogst uw deel hebben. Wellicht zullen er geen zo grote vreugde smaken, als zij, die het voorrecht hadden hun naaste betrekkingen voor de Heere te winnen. Sommigen van u hebben kinderen, die u, reeds zo dikwijls u aan hen denkt, een beproeving zijn, o laat hen u een zo grote beproeving wezen, dat zij u tot een gedurig gebed voor hen dwingen; en zegent de Heere onze smekingen, waarom zou dan ook niet op hen een deel van die zegen neerdalen? Indien er een opwekking komt, waarom zouden niet ook uw loszinnige zonen getroffen worden, en naverwanten, die u bekommring baarden, niet met u dankzeggend de knieën buigen? Hoe groot zal dan voor ons niet de feestvreugde van het oogstgetijde zijn! Hoe zal het hart in ons van vreugde opspringen, wanneer wij hen, die door de banden van het bloed met ons verbonden zijn, ook door een hogere geestelijke band met ons verenigd kennen. Bidt voor hen met al de ernst en de gloed van het geloof, en u zult in uw eigen huis of in de kring van geliefde bloedverwanten de Heere een oogstfeest wijden.

Wellicht, mijn hoorders, is de u geschetste blijdschap nog een vreugde, waaraan u geen deel hebben kunt, omdat u voor uzelf aan de verlossing, die in Christus is, geen deel hebt. Nochtans is het ook voor u, die nog onbekeerd bent, reeds een groot voorrecht, dat u verkeert onder een verkondiging van het Woord, waarop Gods zegen rust, en dat u leeft in een kring, waarin van harte om de bekering en toebrenging van zondaars wordt gebeden. Het is een voorrecht voor u, jongeling, dat u een vrome moeder hebt. Het is een genadige beschikking voor u, onbekeerde vrouw, dat u een

zuster hebt, die de Heere liefheeft. Zulke betrekkingen vervullen ons met hoop voor uw behoud. Zolang de uwen voor u aanhouden in smeking, durven wij ook voor u blijven hopen. Moge de Heere Jezus Christus nog eens uw deel worden! Volhardde u in ongeloof, terwijl anderen de zegen niet verbeuren, wat zal uw deel worden? “Indien u willig en gehoorzaam bent, zult u het goede des lands eten,” is een belofte, welke ook nog ons geldt; maar die niet willen horen zullen eenmaal luid klagen: “De Zomer is voorbij, de oogst is gewonnen, maar wij, wij zijn niet behouden!” Meermalen is het opgemerkt, dat zij, die een tijd van opwekking lieten voorbijgaan en onbekeerd bleven, zich harder en onverschilliger toonden dan vóór die tijd. Ik geloof, dat dit niet anders wezen kan, en daarom is het mijn bede, dat de Heilige Geest zich met zulk een macht onder ons openbaart, dat u zich niet onttrekken kunt. Worde het ook uw bede:

“Ga mij niet voorbij, mijn Heiland,
Wie kan redden, wie dan Gij!
Zend Uw Geest, de Geest der waarheid,
Als uw Trooster, ook tot mij.

Zondes macht deed lang mij sluim'ren,
Vruchtloos scheen uw medelij,
En mijn oor en hart gesloten:
Heer, vergeef, verlos ook mij!

Indien zich eens alle gelovigen met één hart tot een vurig gebed vereenden, wat zal niet als uitkomst mogen worden verwacht! Indien onze smeking volhardend aanhielden bij God, wij zouden het koninkrijk van Christus zich met macht zien uitbreiden, en Satans ondergang zou ons steeds helderder voor ogen staan. Daarom u, die de Heere Jezus liefhebt, laat niet af van bidden, en zij het uw deel, om na uw pleiten om de oogst er ook de vreugde er van rijkelijk te genieten. De Heere zal met ons doen, naar wij omtrent Zijn werk deden. Wie luttel zaait, zal luttel maaien; wie weinig bad, zal weinig blijdschap oogsten; maar wie zich beijverde, hem zal met een volle, neergedrukte, overlopende maat vergolden worden. Wie nat makende, slechts karig enige druppels sprengt, zal niet meer dan druppels tot zijn loon hebben; maar hij, die in de kracht van de Geest stromen van levend water voor anderen vloeien doet, zal te zijner tijd door frisse waterstromen gedrenkt en verkwikt worden. Breng ons God genadig nog vele onbekeerden toe. Vervulle Hij hun harten met een eenvoudig en ootmoedig geloof. Zo worde ons de blijdschap van de oogst rijkelijk ten deel. *Heere! wij vragen, wij wachten het van U, om Uws Naams wil. Amen.*

15. HET GEESTELIJK ARENLEZEN

Laat haar ook tussen de garven oplezen en beschaamt haar niet. Ruth. 2: 15

Aan hen, die buiten leven, behoeft wel niet verklaard te worden, wat met het woord “oplezen” bedoeld is. Zeer hoop ik, dat dit oude, goede gebruik nooit in enig Christenland in onbruik mag raken, en dat daarmee de armen steeds hun klein aandeel in de oogst zal worden gegund.

Dikwijls bevangt mij de vrees, dat velen, die jaar aan jaar op de velden in hun nabijheid de armen zien oplezen, nochtans niet wijs genoeg zijn, om van de hemelse kunst van het geestelijk arenlezen het rechte begrip te hebben. Bij dit onderwerp wens ik u te bepalen, en vind daartoe aanleiding in een tekst uit het boek, dat ons de bekorende geschiedenis van Ruth verhaalt, een verhaal, dat ieder van u reeds van jongsaan kent. Ik wens het woord van de tekst eenvoudig, op huiselijke toon met u te bespreken en er zo een voor het leven bruikbaar onderricht uit te trekken. Allereerst wil ik u doen opmerken, dat er *een aanzienlijk landeigenaar* is. In het Bijbelverhaal is dit Boaz; voor ons is de hemelse Vader de Landman. Verder hebben wij te letten op *de arme arenleester* in ons verhaal: Ruth, die als zodanig tot een beeld van ieder gelovige strekken kan. Eindelijk bepale zich onze aandacht bij *de vriendelijke vergunning* ten behoeve van Ruth: “laat haar ook tussen de garven oplezen, en beschaamt haar niet,” een vergunning, die in geestelijke zin ook ons nog ten goede kome.

I. Allereerst zij opgemerkt, dat wij in God, van Wie de hele aarde is, EEN AANZIENLIJKE LANDEIGENAAR mogen zien. Dit is reeds waar ten aanzien van *al het geschapene*. Het moet aan ieder in het oog vallen, dat alle werkzaamheden op Zijn grote hoeve met macht en beleid gedreven worden. De mens beploegt de grond en strooit het zaad, maar zoals de Heere Jezus zei: “Mijn Vader is de Landman.” Hij roept de wolken op en gebiedt de zonneshijn. Hij bestuurt de winden en deelt dauw en regen uit; Hij ook geeft hitte en koude, en verschaft zo door de tussenkomst van de door Hem geschapen en beheerste natuur krachten en voedsel voor mens en dier. Geheel deze landbouw intussen, die de Heere drijft, is enkel ten nutte van anderen en nooit ten behoeve van Hemzelf. Onze arbeid kan Hem niet ten goede komen. Indien Hem hongert, Hij zou het ons niet klagen. “Het vee op duizend bergen,” zo zegt Hij in zijn Woord, “is Mijn.” De goedheid en welwillendheid, die in Gods hart wonen, zijn van het allerzuiverst karakter. Hoewel alle dingen van de Heere zijn, zijn nochtans Zijn werken in de schepping en voorzienigheid niet voor Hemzelf, maar voor Zijn schepselen. Dit mag ons wel grotelijks aanmoedigen, om op Hem ons vertrouwen te stellen.

In *geestelijke* dingen is God een aanzienlijk landeigenaar, en ook op dit gebied zijn al Zijn werken ten behoeve van Zijn kinderen, opdat zij zich met het edelste van de tarwe zouden kunnen voeden. Laat mij u mogen wijzen op de uitgestrekte evangelievelden, die onze hemelse Vader ten nutte van zijn kinderen in bearbeiding heeft. Er is een grote verscheidenheid in de bebouwing van deze akkers, en zij dragen allen rijkelijk vrucht; het oog rust daar op “een land van koren en most, welks hemel druipt van dauw!” Iedere akker, waarvoor onze hemelse Vader zorg draagt, levert een overvloedige oogst, en bij Hem is nooit voor schaarste of hongersnood te vrezen.

1. Een deel van zijn hoeve heet *de akker van de leer*. Hoe rijke schoven van de beste tarwe zijn daar te vinden Wie daar aren lezen mag, zal brood vinden, genoeg en om te

sparen; want het land draagt bij handvullen. Zie eens de heerlijke schoof van de verkiezing; zij is vol van aren met zware korrels, zoals Farao ze in zijn eerste droom zag, allen vol en krachtig. Hier ook is de kostelijke schoof van de volharding van de heiligen, waarin elke aar een belofte is, dat God het werk, dat Hij begon, niet zal laten varen. Is misschien ons geloof niet krachtig genoeg, om zich met het graan van deze schoven te kunnen voeden, daar mogen wij naar hartelust aren zoeken rondom de uitlokkende schoven van de verlossing door het bloed van Christus. Menige behoeftige ziel, die in Gods uitverkiezende liefde, noch in de volharding, welke in Christus is, voedsel kan vinden, kan overvloedig genieten van het voedsel, dat de aren van de schuldverzoening schenken, en vrolijk zijn bij de heugelijke waarheid van Christus plaatsvervangend en plaatsbekledend lijden en sterven. Vele en rijkgeladen zijn de schoven, die dicht bijeen op de akker van de leer staan, die door overpeinzing gedorst en op de molen van het nadenken gemalen, een koninklijk voedsel voor het gezin van de Heere opleveren.

Het verwondert mij, om welke reden zovele van de huisbezorgers van de Meester zo geneigd zijn de toegang tot deze akker af te sluiten, als hielden zij het voor een zeer gevaarlijke grond. Wat mij aangaat, mijn wens is, dat mijn gemeenteleden hier niet slechts arenlezen, maar de schoven bij wagens vol naar huis halen; want zij kunnen niet te goed gevoed worden, waar de waarheid als voedsel wordt aangeboden. Zijn mijn medearbeiders misschien angstig, dat Jeschurun vet zal worden en achteruitslaan door te overvloedig voedsel? Mijn vrees is, dat er meer gevaar is, dat hij door uit-hongering zal sterven, indien hem het brood van de gezonde leer onthouden wordt. Indien wij de voorschriften en vermaningen van het Woord liefhebben, behoeven wij voor het daarin vervat leerstellig onderwijs wel geen vrees te hebben; integendeel behoren wij ons gedrongen te gevoelen dit belangstellend te onderzoeken en daaruit zielevoedsel te putten. De leer van de vrije genade behoort in zijn evenredigheid met het overige van de Schriftleer te worden onderwezen, en het kan geen vruchtbare prediking zijn, waar die hoofdwaarheid wordt buitengesloten, of op de achtergrond gesteld. Wij handelen in strijd met onze verplichting, wanneer wij onze gemeenteleden van dit deel van de akker weren. Ik voor mij zeg: zet het hek zo wijd mogelijk open, en dring allen, die kinderen van God zijn, er in te gaan. Ten volle ben ik verzekerd, dat op de akkergrond van mijn meester geen kruid groeit, dat u zou kunnen schaden. Het onderwijs, dat in de evangeliesschriften vervat is, is altijd een onderwijs, dat wij veilig kunnen aannemen en volgen. U kunt u daaraan volop verza-digen, zonder enig nadelig gevolg te duchten. Voedt nooit vrees voor enige ons geopenbaarde waarheid. Wat u vrezen moet, is een toestand van geestelijke onkunde; maar heilige kennis zal u nooit schaden. Wast op in de genade en kennis van onze Heere en Zaligmaker Jezus Christus. Alles, wat ons in Gods Woord geleerd wordt, is bestemd om door ons overwogen en doordacht te worden; zo alleen kunnen wij het doorleven. Ga dus elke dag uit tot het veld van goddelijk onderwijs, en betoon u daar een nooit vermoeid arenlezer.

2. De grote Landman heeft ook een andere akker, het *belofteveld* genaamd. Over die akker behoeft ik wel niet in het brede uit te weiden, want ik vertrouw, dat u die dag aan dag bezoekt en er aren op leest. Laat mij slechts één of twee aren uit één van de schoven nemen en er u op wijzen, opdat het u bewege uw hele levensdag daar te toeven en een rijke wagenvracht mede huiswaarts te nemen. Zie hier een aar: Bergen zullen wijken en heuvelen wankelen, maar Mijn goedertierenheid zal van u niet wijken, en het verbond Mijns vredes zal niet wankelen, zegt de Heere uw Ontfermer.” Dit is een tweede: “Wanneer u zult gaan door het water, Ik zal bij u zijn, en door de ri-

vieren, Zij zullen u niet overstromen; wanneer u door het vuur zult gaan, zult u niet verbranden, en de vlam zal u niet aansteken.” Een derde is wel kort van stro, maar draagt een zwaar geladen aar: “Mijn genade is u genoeg.” Een vierde is een overrijke aar op rijzige stengel: “Uw hart worde niet ontroerd! Gijlieden gelooft in God, gelooft ook in Mij. In het huis Mijns Vaders zijn vele woningen; anderszins zou Ik het u gezegd hebben: Ik ga heen om u plaats te bereiden. En zo wanneer Ik zal heengegaan zijn en u plaats zal bereid hebben, zo kom Ik weder en zal u tot Mij nemen, opdat u ook moogt zijn waar Ik ben.” Welk een heugelijk woord is dat: “Ik kom weder.” Geliefden, wij kunnen van dit belofteveld zeggen, wat op niet één morgen grond in ons vaderland toepasselijk is: „Het is een zo rijk veld, dat het niet rijker wezen kan, zodat het zoveel volgeladen aren draagt, dat u er niet een enkele zou kunnen tussenvoegen.” Naar waarheid zegt de dichter:

“Wat meer kan Hij zeggen, dan ’t Woord ons geschied:
In ’t kruis van uw Heiland is redding om niet!”

O, u armen en nooddruftigen, leest vrijmoedig aren op deze akker, en weest zeker, dat niemand u als een indringer weren zal. Het gehele veld is u vrijgelaten; al wat daarop is, mag u zich toeëigenen, ja, uit de schoven zelf mag u uw deel nemen, en hoe meer u neemt, hoe vrijmoediger u inzamelen zult.

3. Verder ligt daar *het veld van de inzettingen*. Op dit veld groeit voortreffelijk graan. Het veld van de Doop heeft voor enkelen van ons kostelijke vrucht gedeverd, want het leerde ons de mogelijkheid om deel te hebben aan Jezus’ dood, begrafenis en opstanding, en zo heeft ons deze inzetting van de uit de dood verrezen Heere be- moedigd en geleerd. Het is ons goed geweest openlijk te belijden, dat wij de zijde van de Heere kozen, en wij hebben ervaren, dat in het houden van de geboden van de Heere grote loon is. Maar ik mag niet te lang met u op dit deel van de akker verwijlen, wetende dat vele van onze vrienden niet zo gunstig over deze grond oordelen, en ik van mijn zijde wens hun in dit opzicht meer licht en genade toe. Wanneer wij van hier op de akker van het Avondmaal overgaan, vinden wij daar van het allerbeste koren van onze Koning. Welk een rijk voedsel biedt zich hier in het liefelijkst oord ons aan! Welk een heerlijk en krachtgevend voedsel hebben wij hier genoten. Op geheel de hoeve is geen veld, dat gelijk staat met dit middelpunt en kroon van de bezitting van de Heere. Arenlezer, blijf op dit veld, zamel daarop elke eerste dag van de week, en verwacht uw Heer te aanschouwen. Immers er staat geschreven: “Hij werd hun bekend in het breken van het brood.”

4. De hemelse Landman heeft een akker, die op een heuvel gelegen is. Dit bouwveld is zo goed als enig ander, zo niet nog voortreffelijker. U kunt niet met de daad de voet op enige andere akker zetten zonder over deze grond te zijn heengegaan, want de weg naar die andere delen van de hoeve gaat over deze heuvel. Deze akker heeft tot naam: *gemeenschap met Christus*. Dit is het veld, waar de meest geliefden van de Heere aren lezen. Er zijn er onder u, die er te driftig zijn doorgegaan, en er daardoor niet lang genoeg hebben getoefd; maar hij, die lust heeft hier lang te blijven, ja, er te leven, zal er de, genotrijkste ogenblikken smaken. Alleen naar de mate van onze gemeenschap met Christus kunnen leer, beloften en inzettingen ons tot nut en zegen worden. Al het overige is dor en onvruchtbaar, tenzij wij de Heere Jezus lief hebben, Zijn beeld dragen en ons steeds in Zijn liefde verblijden. Het smart mij te moeten zeggen, dat weinige Christenen dit veld op de volle prijs stellen. Het is velen genoeg gezond in de leer en zo tamelijk onberispelijk in wandel te zijn. Zij waarden het op verre na niet,

zoals het behoort, dat hun gelegenheid geschonken is, om door de Heilige Geest in een voortdurende, levende gemeenschap met Christus te zijn. Ik ben zeker, dat als de gemeente meer arenlezers in dit veld had, wij niet de helft van de kwade humeuren, geen tiende van de hoogmoed en geen honderdste deel van de traagheid zouden hebben, welke nu het gemeenteleven in zijn vrucht dragen belemmeren. Heerlijk en gezegend veld, trekke uw schoonheid, uw rijkdom ons zo, dat wij elke morgen tot u uitgaan. De Meester stelt de ingang voor elke gelovige wijd open. Gaan wij dan in, en laat ons opzamelen tot wij niet meer omvatten en dragen kunnen, en doen wij het met innerlijke verheuging, dat wij zulk een rijke, goede Landman bezitten en in zo uitnemende velden mogen oplezen.

II. In de tweede plaats zij DE ARME ARENLEZER het voorwerp van onze beschouwing. Ruth was uitgegaan om aren te lezen op Boaz velden, en zij is een beeld, hoedanig ieder gelovige te verkeren heeft op de akkergrond van zijn God.

1. De gelovige is een begunstigd arenlezer; want *hij mag, als hem dit gelust, een gehele schoof mee huiswaarts nemen*. Alle dingen toch zijn door de Heere tot Zijn vrije beschikking gesteld. Ik bezig het beeld van een arenlezer, omdat ik geloof, dat weinige Christenen verre daarboven gaan, al staat hun dit ook ten volle vrij, wanneer zij daartoe bij machte zijn. Misschien zegt deze of die: Waarom leest de gelovige niet het ganse veld af en neemt al het koren met zich? Mijn antwoord is, dat hem dit vrij staat, als hij het doen kan, vermits de Heere niets, wat goed is, wil onthouden aan hem, die in oprechtheid voor Zijn aangezicht wandelt. Indien uw geloof aan een zeer grote wagen gelijk is, en u al het koren kunt laden, is u de vergunning gegeven alles voor u te nemen. Helaas, wij hebben een zo klein geloof, dat wij liever arenlezen dan schoven inoogsten. Niet de Heere beperkt ons, maar wij beperken onszelf. Mochten wij daarom allen het ons voorgestelde beeld ontwassen en volle schoven huiswaarts brengen.

2. Verder zij opgemerkt, dat wie aren opleest, *velerlei moeite en vermoeienis te verduren heeft*. De vrouw, die tot deze inzameling uitgaat, moet er zeer vroeg bij zijn, en vindt soms het eerst bijzijnde veld reeds gesloten. Ook verderop kan dit haar treffen, zodat licht een geruime tijd verloren gaat, voor zij te rapen vindt. Heeft zij haar arbeid aangevangen, dan heeft zij aanhoudend hitte te verduren, want als zij wat verzamelen zal, dan moet zij zo min mogelijk rusten en al bukkende aar voor aar oplezen. Voordat het donker valt, denkt zij aan geen naar huis gaan, want als het veld wat oplevert, doet zij zoveel zij maar af kan, om goed beladen naar haar woning weer te keren. Geliefden, evenzo behoren wij te doen, wanneer het ons ernst is om geestelijk voedsel te vinden. Ontzien wij een weinig vermoeienis op het akkerveld van de Meester niet. Daar de opgelezen aren er rijk gevuld en voedzaam zijn, mogen wij een weinig moeite niet ontzien, want de verkregen winst zal onze arbeid rijkelijk belonen. Ik heb een vriend, die verplicht is elke zondag anderhalf uur te lopen, om het Evangelie te horen verkondigen, en daarna dezelfde afstand heeft af te leggen bij zijn huiswaarts gaan. Een ander ziet niet op tegen het dubbele van die tocht, en rekent de moeite niet te veel. Zulken zijn wijs te noemen, want geen inspanning is te groot, wanneer zij met een getrouwe verkondiging van het Evangelie beloond wordt. In één van de zijpaden te staan en staande met inspanning te luisteren, is een vermoeiende taak, maar één, die haar vergelding niet mist, wanneer het Woord naar eis wordt verkondigd en de zegen van de Heere op het gehoorde rust. Geen arenlezer verwacht dat de aren vanzelf in zijn hand zullen komen; hij weet, dat het oplezen een zwaar

werk is. Wij ook, hebben geen reden te verwachten, dat het beste veld juist nevens onze deur ligt; het kan zijn dat wij het niet dan na een goede loop bereiken; maar wat heeft dit te betekenen als het ons ernst is om een goede voorraad thuis te brengen? Arenlezers hebben niets te bedingen; waar de aren te vinden zijn, daarheen richte zich hun voet.

3. Het mag onze opmerking niet ontgaan, dat *wie aren opleest, zich tot het opnemen van iedere afzonderlijke aar het nekerbukken getroosten moet*. Waarom hebben hoogmoedig gezinden zo zelden enig voordeel van de verkondiging van het Woord? Waarom kan een zeker soort van “scherpzinnige” hoorders zelfs bij onze ernstigste en getrouwste leraars geen voedsel vinden? Wel het is, omdat zij wel zouden willen, dat iemand de aren voor hen oprapte, en wanneer het graan zo hoog boven hun hoofd gehouden wordt, dat zij het nauwelijks zien kunnen, zijn zij bijzonder voldaan en roepen in verbazing uit: “Dit eerst is onze bewondering waard!” Zij hebben slechts lof voor de buitengewone vaardigheid, die een predikende waarheid zo hoog doet stellen, dat niemand er bij kan; wat inderdaad een droevig kunststuk is. Of is het niet de roeping van de leraars, om de waarheid te brengen binnen het bereik van allen, zowel kinderen als volwassenen? Hij behoort handenvol te laten vallen, met het oog op arme oplezers, en wanneer hij dit doet, zullen deze overal willig gevonden worden, om zich te bukken, teneinde het voor hen bestemde op te rapen. Wanneer wij alleen prediken met het oog op hen, die een beschaafde opvoeding genoten, zullen de wel onderwezenen ons verstaan, maar de ongeletterden er zeer weinig van meedragen; maar wanneer wij onze prediktrant inrichten naar de vatbaarheid en eenvoud van de armen, kan dit voor hogere standen even nuttig zijn; en mochten zij er anders over denken, welnu, laat hen elders gaan, waar zij hun behoeften beter behartigd rekenen. Allen, wier rug te onbuigzaam is, om hen toe te laten, dat zij naar een eenvoudig voorgedragen waarheid bukken, moeten het aren oplezen maar opgeven. Wat mij aangaat, ik zou mij gaarne door een kind laten onderrichten, als dit mij tot een beter inzicht in het Evangelie leiden mocht; het arenlezen op de akker van onze Heere is zulk een kostelijk en rijklonend werk, dat wij er ons wel de hardste arbeid voor getroosten mogen, om van zijn vrucht mee huiswaarts te nemen. Hongerige zielen weten dit en laten zich niet verhinderen in het vergaderen van dit hemelse voedsel. Laat ons onszelf op onze knieën verootmoedigen in gebed en ons in zelfverloochening en met belijdenis van onze onkunde zo diep buigen, dat wij met de hand van het geloof ons een overvloedig dagelijks brood voor onze hongerige zielen bijeenverzamelen.

4. Merkt verder op, dat *de arenlezer slechts aar bij aar zijn voorraad ziet aangroeien*. Nu en dan mag er een kleine handvol te grijpen vallen, maar in de regel moet aar bij aar geraapt. Wat Ruth aanbelangt, de maaiers lieten voor haar bij handvullen vallen, maar dit was een gevolg van de landheer, bij uitzondering gunstige beschikking. Gewoonlijk zien wij dat de vrouwen, die tot oplezen zijn uitgegaan, zich voor één aar moeten bukken, en voor een tweede zich dezelfde moeite moeten getroosten. Nu is dat wel het begeerlijkste veld, waar handvullen te garen zijn, maar daar er zulke niet velen zijn, behoren wij ons reeds dankbaar te verheugen, wanneer wij in aar bij aar ons een voorraad kunnen ten deel zien vallen. Meer dan eens hoorde ik van mensen, die de gewoonte hadden een leraar, die hun lief was, getrouw te horen en die, naar een andere plaats verhuisd, zeiden: “Ik ben zo aan mijn vorige leraar gewend, dat ik geen anderen horen kan; ik zal maar thuis blijven en een preek lezen.” Doet niet alzo en handelt naar de vermaning van de apostel: “Laat ons de onderlinge bijeenkomsten niet

nalaten, gelijk sommigen de gewoonte hebben.” Wordt nooit zo partijdig in uw horen, dat u daardoor uw ziel van haar voedsel berooft. Vallen er geen handvullen op te nemen, versmaadt daarom het winnen van aar bij aar niet. Indien het u niet bevredigen kan, dat u slechts bij kleine hoeveelheden winst doet, ligt het gevaar voor de hand, dat u welhaast honger zult lijden, en dan met schaamte moeten terugkeren tot de leraar, die u eerst hadt versmaad, om winst te doen met wat zijn akker u gunt. Het moet in een gemeente al zeer treurig gesteld zijn, eer de prediking alle stichting derft. Ga dan en lees de aren op in het veld, welks deur de Heere voor u opende. Reeds het tekstwoord alleen kan uw opgaan lonen, verwaarloos daarom het samenkomen met de gemeente niet.

5. Al verder ligt er voor ons lering, in, dat *wie aren leest, het geraapte getrouw bewaart, opdat van het met moeite verkregene niets verloren ga*. Het zou wel een onvruchtbaar oplezen zijn, wanneer iemand de gegrepen aar telkens weer losliet, om een nieuwe te vatten. Toch doen niet weinige hoorders zo. Hun treft een goede gedachte in de aanvang van de preek, maar zij zijn zo begerig naar weer wat anders, dat zij het eerst gehoorde weder laten glippen. Aan het einde van de preek komt hun een handvol ten goede, en deze verheugt hen zo, dat zij al wat zij hadden, prijsgeven in hun ijver om dit laatste, goede deel niet te missen. De godsdienstoefening, eindigt en, helaas, bijna alles is aan het geheugen ontgaan, want velen zijn zo wat zover als een arenlezer zijn zou, die aar voor aar opneemt en weer vallen laat, en zo zijn hele dag met niets doen doorbrengt. Wie zo horen, winnen er licht niets bij dan wat hoofdpijn, als vrucht van een inspanning, die hun niets dan die pijn naliet. Wees niet enkel aandachtig, maar tracht ook vast te houden, wat u hoort. Houd het graan bijeen, bind het in busselen, zodat u het meenemen kunt, en zorg dat u er bij het naar huis gaan niets van verliest. Menig hoorder, die de preek met goede zin hoorde, verliest al zijn goede indrukken door loszinnige gesprekken op weg. Ik hoorde eens van iemand, die altijd zo haastig mogelijk uit de kerk naar huis ging. Daarom vroeg hem een vriend, waarom hij zich zo haastte. “Wel,” hernam hij, “het is mij eenmaal gebeurd, dat ik de preek met grote stichting en zegen gehoord had, maar daarna had ik het ongeluk te luisteren naar een gesprek van twee diakenen, die de preek zo havenden, dat mijn stemming er geheel door bedorven was.” Deze beide diakenen behoorden wel niet tot de uitnemendste voorgangers van de gemeente. Laat ons dezulken nooit navolgen, en kennen wij er van die school, volgen wij dan het voorbeeld van de man, die liever zonder met iemand te spreken zo snel hij kon huiswaarts ging, dan de door ons opgelezen aren ons door het luisteren naar twistgesprekken te laten ontvallen. Is u een goede preek ten deel gevallen, spreek er niet terstond over, maar draag zorg, dat u al uw aren in veiligheid thuis brengt. Volg daarin het voorbeeld van de geldzuchtige, die niet alleen zoveel vergaart, maar ook zoveel bewaart, als hij slechts kan. Laat niet door beuzelpraat verloren gaan, wat u voor de eeuwigheid kan verrijken.

6. Nog ligt er voor ons onderwijs in, dat *de arenlezer het graan mede huiswaarts neemt en daar dorst*. Het is zeer verstandig, dat men zelf de gehoorde preek dorst, want wie ook de prediker geweest zij, er zal wel altijd een deel stro en kaf uit te verwijderen zijn. Velen dorsen de prediker, door zonder onderscheid allerlei af te keuren, iets wat op verre na niet gelijk te stellen is met een met overleg dorsen van de preek, om er de waarheid zuiver uit tevoorschijn te brengen. Geliefden, hebt u een preek gehoord, die het aanhoren waard was, legt haar dan op de grond van de overpeinzing en dorst haar door een krachtig gebed zo, dat u goed gezuiverd graan tot uw voedsel overhoudt. Dit dorsen door bepeinzing en gebed behoorde nooit verzuimd

te worden. Wie het geraapte koren ergens neerlegt zonder er naar om te zien, zal spoedig bemerken, dat de muizen met zijn zorgeloosheid hun voordeel deden; alleen door het terstond te dorsen, en zorgvuldig te bergen, heeft men er zelf nut van. Er zijn er, die een preek horen, en het gehoorde thuis brengen, maar dan Satan, wereld en zonde zo meester daarover laten; dat hun horen er geheel vruchteloos door wordt. Hij daarentegen, die de preek naar eis dorst, zodat al het graan er uit zuiver zijn deel wordt, is een goede hoorder van het Woord en zal voor zijn ziel voedsel vinden.

7. Eindelijk nog diene deze wenk tot onze behartiging. Het graan moet niet alleen gedorst, maar daarna ook *met de wan* gezuiverd worden. Ruth deed dit reeds op het veld, maar als hoorder kan het niet anders, of u moet ook dit thuis verrichten. Merkt op, dat zij het kaf niet mee huiswaarts nam, maar dit op het veld achterliet. Het is wijs, om het in het bedehuis gehoorde met de wan te zuiveren en zo wat blijvende waarde heeft af te zonderen van wat minder waarde bezit; doch wacht u voor veler onverstandige gewoonte om door vitzucht verleid, het kaf en stof mee te nemen en het goede graan achter te laten. Het is mij vaak als lees ik op sommiger gelaat de gedachte: "Laat mij die vreemde uitdrukking onthouden van die luimige opmerking zal ik een anecdote maken." Luistert en laat mij u op dit punt een wenk ter behartiging geven. Wanneer u ooit iemand ontmoet, die niets anders dan aardigheden uit de preken van zijn leraar weet op te dissen, stuit hem in zijn verhalen, en zeg: "Wij hebben allen onze gebreken, en misschien zijn zij, die het eerst over de gebreken van anderen uitweiden, zelf niet volmaakt; maar weet u ons niet iets van uw leraar te verhalen, dat waard was gehoord te worden?" Zeer dikwijls zal het antwoord zijn: "Nee, zoiets staat mij juist niet voor de geest." Ziet, zulke vertellers hebben de slechte gewoonte van het goede graan niet te achten, en al wat kaf is, goed verzorgd met zich te dragen. Wel beschouwd, is het krankzinnigenhuis de plaats, die voor zulke dwazen voegt. Volgt u de tegenovergestelde weg, zorgt dat u het goede graan vrij van kaf en stof als uw deel in waarde houdt. Scheidt het kostbare van het waardeloze, geeft het laatste prijs, en dit hoe eerder hoe liever. Oordeelt met nauwlettendheid; verwerpt onware leringen met beslistheid; legt al wat nut is tot onderwijs en stichting met zorg bij uzelf weg, zo zult u aanhoudend rijker worden in hemelse goederen. Moge de Heere ons wijsheid leren, zodat wij rijk worden in alles wat tot zegen strekt, zo zal onze mond met het goede worden verzadigd en onze jeugd zal vernieuwd worden als eens arends jeugd.

III. Ons laatste deel geldt DE LIEFDERIJKE VERGUNNING, waarvan wij in de tekst lezen. Het woord van de landheer tot zijn dienaren was: "Laat haar ook tussen de garven oplezen en beschaamt haar niet." Ruth had geen recht om tussen de garven te komen, dan nadat Boaz haar met het woord: "laat het haar toe," de vergunning gegeven had. Dat zij tussen de schoven mocht komen, waar het graan gemaaid, maar nog niet op de wagens geladen was, was een groot voorrecht. Boaz echter deed nog meer dan haar dit toelaten. Hij gaf in stilte de last, dat men handvullen voor haar zou laten vallen, en dit was een nog grotere gunst. Boaz koesterde in zijn hart liefde voor deze door hem hooggeachte jonge vrouw. Evenzo is het met ons, mijn geliefden, vermits het Gods eeuwige liefde jegens ons is, die Hem ons de vrijheid doet geven om tussen de schoven aren op te lezen; Zijn genade laat ons toe op het veld van de leer, van de belofte, van de ervaring ons met zegeningen te verrijken. In onszelf hebben wij niet het minste recht, niet de kleinste aanspraak op Gods hemelse gaven; wat ons ten deel wordt, hebben wij enkel aan Zijn vrije, oppermachtige genade te danken.

Staan wij nog een weinig nader stil bij de drangredenen, die Boaz bewogen, om Ruth

tussen de garven te laten oplezen. De hoofdrangreden was *dat hij haar liefhad*. Hij hechtte er aan, dat dit voorrecht haar deel was, omdat hij voor haar een genegenheid had opgevat, die hij later meer rijkelijk openbaarde. Evenzo laat de Heere Zijn uitverkorenen tussen de schoven rapen, omdat Hij hen liefheeft. Hadt u op de vorige zondag een uw ziel verrijkende tijd tussen de schoven? Hebt u een volle zak mee huiswaarts genomen, evenals Jozefs broeders, toen zij uit Egypte terugkeerden? Had u in overvloed voorraad? Was u voldaan? Zo ja, vergeet dan niet, dat u het alles alleen aan de goedheid van uw Meester te danken hebt. U genoot dat voorrecht, omdat Hij u liefheeft. Beschouwt, bid ik u, uw geestelijke voorrechten in dit heilig licht. Uw manna zal u te smakelijker zijn, als u bij het genot gedenkt, dat het u door een eeuwige liefde geschonken werd.

Er was nog een tweede reden, die Boaz bewoog, om Ruth tussen de garven te laten oplezen; het was, omdat hij haar als *naastbestaande* erkende. Ook op deze grond betoont ons de Heere zijn gunst. Als wedergeborenen zijn wij op het innigst met de Vader verbonden door Zijn eniggeboren Zoon, die naar Zijn genaderaad vlees van ons vlees en been van ons been werd. Hij, Die de Middelaar Gods en der mensen is, onze Verlosser, onze oudste Broeder, is de Heere Jezus Christus, en Hij zal nooit Zijn verwantschap tot ons verloochenen. Het is een verheven en teer geheim, dat onze Heere Jezus het Hoofd en de Bruidegom van zijn gemeente is, en Hij zal zijn bruid van de garven niet weren; want al wat het zijn is, rekt Hij als het hare. Wat zal ik dan tot u zeggen, die de welbeminden van de Heere bent? Hoe zal ik met een tederheid en mildheid spreken, die Zijn verlangen bevredigt; want het is Zijn wil, dat ik met een volheid van liefde Zijn genadewoord zal verkondigen. Verrijkt uzelf met de rijkdom van uw Heere. Gaat tot een geestelijk arenlezen uit, zo dikwijls u daartoe maar enigszins gelegenheid hebt. Laat geen enkele gelegenheid om een gouden zegen deelachtig te worden, voorbijgaan. Raapt uzelf aren voor de troon van de genade, raapt ze in eenzame overpeinzing, in het lezen van goede boeken, in het gezelschap van door vroomheid uitnuntenden; leest u aren, waar u slechts kunt, en weest zelfs tevreden en dankbaar ook waar u niet meer dan een enkele handvol rapen kunt. Geliefden, die u met arbeid overladen ziet, of door dagelijkse zorgen gedrukt bent, doet winst met de tijd, koopt die uit, zodat ook al kunt u slechts vijf minuten op de akker van de Heeren toeven, u die ogenblikken tot een ijverig aren-lezen besteedt. Kunt u geen schoof meedragen, vergenoegt u reeds met een enkele aar, en vindt u geen volle aar, veracht de losse graankorrels niet. Veracht het geringe niet, wanneer u geen ruim deel kan te beurt vallen, en weest wakker, om zoveel te verzamelen, als u slechts enigszins kunt.

Nog een opmerking ten slotte. Kind van God, laat nooit enige vrees u in uw arenlezen terughouden. Heb geloof in God en aarzel niet om u Zijn beloften toe te eigenen. Uw Zaligmaker zal zich verheugen, als Hij u met vrijmoedigheid ziet gebruikmaken van de door Hem voor u verkregen voorrechten. Vergader u honig uit de rijke korf van de Schrift, en geniet de zoete spijs met blijdschap van hart. Vindt u u door genade een rijke garf beschikt, draag haar met een juichend, hart huiswaarts. U kunt niet te goed van de goedheid van de Heere denken, laat daarom niet toe, dat de vijand van uw ziel u genoeg doet nemen met een luttel deel, terwijl de rijkgevulde graanschuren van uw Heere vrij voor u openstaan. Toon in uw arenlezen een werkzame vlijt en hoopvol vertrouwen, en bedenk altijd, dat Wie én akker én schoven toebehoren, u met een oog vol liefde gadeslaat en eenmaal als de Zijne u zal opnemen in zijn eeuwige heerlijkheid. Welgelukzalig de armlezer, die op het veld, waar hij zijn deel verzamelt, een eeuwige liefde en het eeuwige leven leert kennen. Amen.

16. ETENSTIJD OP DE AKKER

Als het nu etenstijd was, zei Boaz tot haar: Kom hier bij en eet van het brood en doop uw bete in de azijn. Zo zat zij neer aan de zijde van de maaiers, en hij langde haar geroost koren, en zij at, en werd verzadigd, en hield over. Ruth 2: 14

Wij gaan nu naar het korenveld, niet om er aren te lezen, maar om er een tijdje met de maaiers en oplezers te rusten, terwijl zij onder een breedgetakte eik neerzitten, om zich door spijs te sterken en te verkwikken. Het is onze hoop, dat deze of die verlegene onder de oplezers onze nodiging zal aannemen, om zoals Ruth deed, met ons te spijzigen en met vertrouwen het beschikte brood in de verfrissende landwijn te dopen. Ontbreke aan niemand van ons de moed om tot verzadiging onszelf te voeden en daarna dankbaar over wat wij meer ontvangen, tot verkwikking van de onzen mee huiswaarts te nemen.

I. Onze eerste opmerking is, dat WIE IN HET KORENVELD VAN DE HEERE ARBEIDERS ZIJN, ALS HET ETENSTIJD IS, HUN MAALTIJD VOOR HEN GEREED VINDEN.

Allen, die voor God arbeiden, leren Hem als een goede Meester kennen. Hij draagt zelfs voor de ossen zorg, want Hij gaf aan Israel het gebod: "Gij zult een dorsende os niet muilbanden." Veel meer nog zorgt Hij voor zijn dienstknechten, die Zijn arbeid verrichten. "Hij heeft hun, die Hem vrezen, spijs gegeven, Hij gedenkt in eeuwigheid aan zijn verbond." De arbeiders op Koning Jezus' velden zullen niet enkel als het werk is afgelopen, heerlijk worden beloond, maar reeds terwijl zij arbeiden, zullen verkwikking en versterking overvloedig hun deel zijn. Het is Zijn lust Zijn dienstknechten twee keer vergelding te doen; eerst tijdens de arbeid zelf, daarna door de liefelijke uitkomsten voor hen aan hun in getrouwheid pogen verbonden. Zijn goedheid schenkt hun zo overvloedige blijdschap en vertroosting, dat het zoete van hun dienst hen doet uitroepen: "O Heere, het is ons een vermaak en lust Uw wil te doen." Het heil van de hemel is in een God dag en nacht dienen gelegen; en zij, die God op aarde in waarheid en met volhardende trouw dienen, genieten daarin een voorsmaak van de hemel.

God beschikt Zijn dienaren tijden van maaltijd, en één van de door Hem beschikte gelegenheden is de tijd, *waarop de gemeente samenkomt om naar het gepredikte woord te luisteren.* Wanneer de Heere met Zijn dienaren is, dan doen zij als de apostelen eertijds, toen zij brood en vis uit de hand van de Meester ontvingen en die aan de scharen toereikten. Uit onszelf kunnen wij niet aan een enige ziel voedsel beschikken, veel minder dit aan duizenden doen; maar wanneer de Heere met ons is, dan kunnen wij een tafel aanrichten, waarbij de feestmalen van Salomo, wiens rijkdom de Schrift vermeldt, niet halen. Wanneer de Heere op de voorraad van zijn huis Zijn zegen doet rusten, dan zullen alle behoeftigen, hoeveel duizenden zij tellen mogen, allen met brood verzadigd worden. Geliefden, ik hoop, dat u weet, wat het is, om in verlustiging van het hart onder de schaduw van de Woords te zitten en naar smaak en lust door zijn vrucht verzadigd te worden. Waar de leer van Gods vrijmachtige genade krachtig en duidelijk verkondigd wordt, in levend verband tot de overige waarheden van het openbaringswoord; waar Jezus Christus en die gekruisigd altijd van de gemeente wordt voor ogen gehouden; waar het werk van de Heilige Geest niet onvermeld blijft, maar met nadruk wordt verkondigd; waar de heerlijke bedoelingen van de Vader in de hemelen naar het woord en voorbeeld van onze Middelaar en Zaligmaker worden gepredikt, daar wordt een rijkelijke voorziening in

al de behoeften van Gods kinderen gevonden.

Onze genadige Heer beschikt ook vaak een maaltijd *in ons lezen en overdenken van het Woord voor onszelf*. Niets kan de ziel van de gelovigen meer ten goede komen dan zich te voeden met het lezen van het Woord en de toeëigening daarvan door een biddend bepeinen van het gelezene. Geen wonder dat bij zovelen de inwendige mens van wasdom verstoken blijft, daar zij zich geen tijd gunnen om het gehoorde of gelezene door overdenking zich eigen te maken. Ons vee moet het gras vermalen. Zij worden niet gevoed door wat zij enkel met de tanden losrukken, nee, alleen het gekauwde komt hun als voedsel ten goede. Evenzo hebben wij te handelen ten aanzien van de waarheid: onze geest moet daarmee aanhoudend werkzaam zijn, zal onze innerlijke mens gevoed en gebouwd worden. Mijn broeders, is de bepeining van de ons geopenbaarde waarheid u niet het land Gosen? Gelijk eens de mannen van Jakobs gezin zeiden: “er is koren in Egypte,” zo kunnen wij altijd in overdrachtelijke zin zeggen, dat het edelste koren voor ons in het eenzaam gebed bewaard wordt. De godsdienst van de binnenkamer is een land overvloeiende van melk en honig; een paradijs, rijk aan allerlei soorten van vrucht; een huis van maaltijden met de rijkste voorraad van de edelste wijnsoorten. Ahasvéros kon een groot feestmaal aanrichten, maar al zijn honderd en twintig provinciën konden niet die keur van spijzen en dranken leveren, welke de bepeining van Gods Woord aan de ziel tot vervulling van haar wensen aanbiedt. Waar zijn zo groene weiden tot voedsel en rust, als voor ons gevonden worden in een eenzaam en aanbiddend overdenken van het Woord, waarin God door Zijn Geest Zijn zaligmakende waarheid aan het luisterend hart ontdekt? Ons heilbegerig naar waarheid zoeken schenkt ons het edelste van de blijdschap, waarvoor onze ziel vatbaar is, en verkwikt met een zoet, dat zoeter is dan de zuiverste honigzeem. Ons eenzaam bidden en overdenken zij daarom door ons geschat als de uren van verkwikking, die de Meester Zijn maaiers geeft, als Hij hen in het middaguur aan de maaltijd doet aanzitten. De schaapherder van Salisbury placht te zeggen, dat wanneer hij met zijn schapen alleen was en zijn voorraadkorf hem niets meer te geven had, zijn Bijbel hem spijs en drank was en gezelschap bovendien. Hij is niet de enige, die een volheid in het Woord erkend heeft, wanneer het aan alle zijden gebrek was. Gedurende de slag van Waterloo werd een vroom soldaat dodelijk gewond, en nadat een krijgsmakker hem in veiligheid had gebracht en zo gemakkelijk mogelijk tegen een boomstam een plaatsje had verschaft, verzocht hij zijn vriend zijn ransel te openen en zijn Nieuwe Testament daaruit te nemen. “Lees mij,” zei hij; “een enkel vers voor, eer ik voor altijd de ogen sluit.” Het door hem begeerde vers, dat zijn krijgsbroeder hem voorlas, was: “Vrede laat Ik u, Mijn vrede geef Ik u; niet gelijkerwijs de wereld die geeft;” en toen, zo pas weggedragen uit het vreselijk krijgsrumoer, genoot deze stervende vrome, eer hij heenging, de liefelijkste rust, terwijl hij als in de armen van zijn Verlosser insliep. “Ja,” zei hij, “ik heb vrede met God, een vrede, die alle verstand te boven gaat, en die mijn hart en geest met goede moed vervullen door Jezus Christus, mijn Heere.” Gewis, Gods heiligen genieten heerlijke maaltijden, zo dikwijls zij tot in de stervensuur door de vertroosting van het Woord verkwikt worden.

Laat ons niet vergeten, dat er in het bijzonder één maaltijd is, waaraan wij als gelovigen althans eenmaal per week behoren aan te zitten, ik bedoel het avondmaal van de Heere³. Aan de Nachtmaalstafel van de Heere hebt u zowel in eigenlijke als in

³ In Spurgeon's 'Tabernakel' is elke Zondagavond gelegenheid tot avondmaalsviering. Eenmaal per maand in het kerkgebouw zelf, en de overige Zondagavonden in één van de bijgelegen zalen. Zelf heb ik op een zondagavond in de bijzaal aan het avondmaal met naar mijn schatting een 1400-tal broeders en zusters in de Heere deelgenomen. Op de volgende zondagavond weer in de tabernakel tegenwoordig, was daar een tafel aangericht, en het getal deelnemenden bedroeg naar mijn schatting niet beneden de

geestelijke zin een maaltijd.

De tafel is koninklijk aangericht. U vindt daar brood en wijn, en wanneer u bedenkt, wat deze in zinnenbeeld voorstellen, moeten wij wel daarin de meest vorstelijke tafel erkennen, die ons zou kunnen worden voorgezet. Hier aanschouwen wij in het brood het lichaam van de Heere, het aanschouwelijk beeld van Zijn belofte, dat Hij, hoewel heengaande naar de Schrift, als de Verheerlijkte bij ons woning maken wil; terwijl de beker van het Nieuwe Verbond in Zijn bloed ons Zijn vergoten bloed deelachtig maakt, als het zegel, dat al de vruchten van Zijn zelfovergave en offer voor de zonde ons ten goede komen. Waar zo de Heere in de ons door Hem nagelaten tekenen zichzelf in Zijn volheid aan het gelovige hart openbaart, worden wel onbeschrijfelijke zaligheden gesmaakt. O wisten zij, die voor deze maaltijd zich onverschillig tonen, wat het voor het leven betekent op zulk een wijze gemeenschap te hebben aan het lichaam en bloed van Gods eniggeboren Zoon, schaamte zou hen bedekken, dat zij niet door openlijke belijdenis toetraden tot de gemeente van de Heere, of door verwaarlozing van het avondmaal zich verachters toonden van haar heilig voorrecht. In het houden van al de geboden van de Meester is een grote loon; maar geheel bijzonder is Zijn vergelding van Zijn liefdegebod: "doet dat tot Mijn gedachtenis." De Heere is niet zo aan de avondmaalsdis gebonden, dat Hij zich niet zou openbaren aan hen, die daaraan niet kunnen deelnemen, of dat Hij zeker zou gevonden worden door ieder, die daaraan deelneemt, maar het blijft daarom toch de door de Heere Zelf aangewezen weg, waarop Hij ons tot ontdekking van Zijn liefde ontmoeten wil. "Indien u Mij liefhebt, zo bewaart mijn geboden," is een woord, dat in betrekking tot de instelling van Zijn laatste levensnacht met geheel enige overreding tot ons hart moet spreken! Aan de tafel van de Heere aanzittende mogen wij op geheel werkelijke wijze onze gemeenschap met het koninkrijk van God beseffen. Wij zaten aan de tafel van de Koning, zodat wij daar in de geest, zoals eens Johannes, ons hoofd op Zijn borst konden laten rusten.

Behalve deze geregelde maaltijden bestaan er nog *tijden van verkwikking, waarop de Heere ons onverwacht met Zijn gaven tegenkomt*. Terwijl u bij de weg was, voelde u opeens als met macht uw ziel tot God heengetrokken; of temidden van drukke werkzaamheden sprong uw hart in u op van heilige vreugde, zodat u dacht aan de

3000. Zo talrijke avondmaalsbediening was 's avonds door de bijzondere wijze van de regeling even mogelijk als stichtelijk.

Op de tweede Zondagavond deed Spurgeon de gewone preek, daarna reikte hij aan een 40-tal gedoopten de hand van broederschap, en had voor mannen en vrouwen ieder een kort, pittig woord, dat toonde, dat hij allen persoonlijk kende. Daarna werd overgegaan tot de avondmaalsbediening. Na het gebed en na het uitspreken van de Schriftvoorden, werd, aan de tafel het brood gegeten door Spurgeon en zijn broeder en achttien diakenen. Deze diakenen brachten nu het brood rond aan de in hen benedenruim van de kerk vergaderden, terwijl daar en op de gaanderijen een stilte heerste, waarbij men ene speld zou hebben kunnen horen vallen. Toen allen gegeten hadden, sprak Spurgeon een toepasselijk woord. Hierop werd aan de tafel met de beker gehandeld als met het brood, waarna de diakenen de 18 bekere rondbrachten. Nadat allen gedronken hadden, werd door Spurgeons broeder een korte toespraak gehouden en de godsdienstoefening op de gewone wijze geëindigd.

Terwijl meer dan 5000 personen tegenwoordig waren, en ruim 3000 in de avondmaalsbediening deelden, was het treffend stichtelijk samenzijn binnen de tijd van twee uren, van zes tot acht uur, afgelopen.

Waarom blijft in ons land een wijze van avondmaalsvieren gevolgd, die een wekelijkse viering 's avonds zo goed als onmogelijk maakt? Het wekelijks avondmaal in Spurgeons tabernakel trof mij door de getrouwe deelneming, stichtelijkheid en eenvoud, terwijl de zeldzame viering hier tot mindere belangstelling, misschien ook tot voeding van een bijgelovige vrees schijnt te leiden. Tevens is mij nooit voorgekomen, dat die vrees een ernstig karakter had, het was als het ware een sleurvrees, die buiten hart en geweten omging. Drong de liefde van Christus meer, dan stond een avondmaalsviering als in Spurgeons tabernakel wel niet zo op zichzelf. VERT.

beken, die door winterkoude verstijfd, opeens door een warme ademtocht van de lente opnieuw vloeibaar worden en vrolijk daarheen stromen. U was gedrukt, somber, als aan de aarde gekluisterd, maar opeens kwam het gevoel van de liefde van Christus zo machtig over u, dat uw geest zich vrij en zo vol geestdrift gevoelde, dat u de stemming deelde, welke eens Mirjam Israels reien in gezang en dans deed voorgaan. Ik heb onder het preken ogenblikken gekend, dat het mij het uiterste zelfbedwang kostte, om de gewone tijd niet te overschrijden, omdat mijn ziel overvloeiende was van heilige gedachten. Ook op ons ziekbed hebben wij tijden gehad, die ons zouden hebben kunnen doen verlangen, om altijd aan het ziekbed gekluisterd te blijven, indien Gods vertroostende liefde ons voortdurend zo nabij was en genade steeds onze hoofdpeluw zo zacht vleide.

Onze getrouwe Heiland komt tot ons in de morgen, en doet ons ontwaken met heilige gedachten. Wij konden ons geen rekenschap geven, hoe zij in ons waren opgeweld, maar het was ons alsof enkele van de dauwdruppen, voor het gebloemde bestemd, op ons waren afgedaald. Ook in het koele avondgetijde was ons denken aan Hem op onze legerstede ons zoet, en als in de nacht de slaap ons niet genaken wilde, werd Hij ons lied in de nacht.

Het werk valt dikwijls de maaiers van de Heere hard, maar op één of andere wijze valt hun een blijde vertroosting ten deel, als zij neerzitten en van de rijke voorraad van hun Meester eten. Na dit genieten staan zij op met vernieuwde kracht, zetten met gescherpte sikkels hun arbeid voort, en vervolgen met kloeke moed het oogsten in de hete middaguren.

Wij mogen de opmerking niet verzuimen, dat hoewel wij soms onverwacht tot een maaltijd geroepen worden, er *met dat al tijden zijn, waarin wij op een nodiging mogen rekenen*. De oosterse maaiers zetten zich gewoonlijk gedurende het heetst van de dag onder de schaduw van een zwaargetakte boom of een tent neer, om de verkwikking van spijs en drank te genieten. Ook ben ik hiervan zeker, dat als voor ons de dag het heetst is door zorgen, droefheid, vervolging of verliezen, de hand van de Heere niet ver is, om ons Zijn beste vertroosting te schenken. Wij moeten blijven arbeiden, totdat de hitte van de zon ons het zweet aan alle zijden doet uitbreken, dan hebben wij vrijheid om aan rusten te denken. Wij moeten de last en de hitte van de dag gedragen hebben, voordat wij verwachten mogen, dat de Heere van de oogst ons nodigen zal tot één van die hartsterkende maaltijden, welke Hij Zijn dienaren bereidt. Wanneer in uw dag van kommer de hitte de hoogste graad bereikte, zal de liefde van de Heiland u verkwikkender zijn dan ooit tevoren. Ook is ons dikwijls één van deze maaltijden bereid *voordat* de verzoeking of beproeving ons overvalt. Elia werd op wonderbare wijze gevoed, omdat hem veertig dagen te wachten stonden, waarin geen ander voedsel hem ten deel worden zou. Wanneer uw beker overvloeiende is, is het voorzichtig te bedenken, dat u enige beproeving te wachten staat. Wanneer u ziet, dat een schip veel levensvoorraad inneemt, mag u het genoegzaam zeker achten, dat zijn bestemming naar enige verre haven is; en zo dikwijls God u bevoorrecht met tijden van buitengewone gemeenschap met uw Zaligmaker, dient u zich bereid te houden op tijden van storm. De verkwikkende hartsterking is een vooruit u geboden steun tot een ernstige strijd.

Tijden van opwekking komen ook na dagen van moeite en inspannend dienstwerk voor. Christus werd van de boze verzocht, en na de verzoeking doorstaan te hebben, kwamen engelen en dienden Hem. Jakob worstelde met God en na die strijd ontmoeten hem te Mahanaïm legers van engelen. Abraham overwon de koningen, die Lot in gevangenschap hadden meegevoerd, en nadat hij zegenpralend was

weergekeerd, ging hem Melchizedek met wijn en brood tegemoet. Na de inspanning en de strijd volgen rust en maaltijd. Wanneer u gewacht hebt om uw Meester bij Zijn komst te ontvangen, zal Hij u doen aanzitten en Hij zal Zich gorden en u dienen.

Laat de dienaars van deze wereld over de hardheden van de dienst van de Heere klagen zoveel hun lust, wij, die Hem dienen, weten beter. Wel erkennen wij, dat het oogstwerk op de akker van Christus met moeilijklieden en bezwaren gepaard gaat, maar ook heeft het brood, dat wij eten, een hemelse zoetheid, en de wijn, die wij drinken, is uit paradijsdruiven geperst.

Ik ruilde nooit mijn heilig deel
 Voor 't goed der wereld, groots of veel;
 Zolang ik maar 't geloof behoud,
 Benijd ik niemand eer of goud.

II. Volgt mij, terwijl wij onze gedachten wijden aan een tweede punt. AAN DEZE MAALTIJDEN, VOOR DE MAAIERS BESTEMD, WORDT OOK DE ARENLEZER MINZAAM GENODIGD. Mijn bedoeling is, dat ook de arme, bevende vreemde, die de kracht tot maaien mist, en die geen andere aanspraak heeft om de akker te betreden dan die, welke zich op ontferming grondt, dat de arme, sidderende zondaar, die zich bewust is niets te verdienen, en die daardoor slechts zeer weinig hoop en blijdschap kan gevoelen, ook tot het liefdefeest genodigd wordt.

In ons tekstverhaal zien wij Ruth *als arenleester genodigd om mee aan te zitten*. “Als het etenstijd is, kom dan u en zit mee aan.” Wij vertrouwen dat niemand van u van de plaats van heilig feestgenot zal terugblijven uit verlegenheid over zijn kleding, of wegens zijn armoede of lichaamsgebreken. “Als het etenstijd is, kom u, en zit mee aan.” Ik heb een dove vrouw gekend, die geen enkel geluid onderscheiden kon, en toch was zij altijd in het bedehuis op haar plaats. Toen men haar vroeg, waarom zij dit deed, was haar antwoord, dat een vriendin altijd de tekst voor haar opzocht, dat het God behaagde om, terwijl zij daar onder Zijn vereerders gezeten was, en over het voor de gemeente behandelde Schriftwoord nadacht, haar herhaaldelijk vertroostende gedachten te schenken. Verder oordeelde zij, dat het voor één, die in de Heere geloofde, ook plicht was; door opkomst in het bedehuis Hem openlijk te belijden en haar instemming met de belijdenis van de gemeente te doen blijken. Nog voegde zij hierbij, dat vermits zij altijd gaarne in het beste gezelschap verkeerde, zij niet wist, waar zij beter zou kunnen zijn dan aan de plaats, waar zij zich het meest in tegenwoordigheid van God en Zijn heilige engelen gevoelen kon. Indien zo iemand met lust en blijdschap opging, dan behoren wij, die de gave van het gehoor bezitten, wel nimmer onder de prediking van het Woord gemist te worden. Ofschoon wij onze onwaardigheid gevoelen, behoren wij naar de plaats van het gebed gelijke begeerte te gevoelen, als Jeruzalems zieken naar Bethesda's badwater. Arme verlegene en over uzelf bekommerde, laat niet toe dat de boze door zijn verzoeken u ooit van het bedehuis aftrekke; “als het etenstijd is, volg dan de goddelijke nodiging: Kom hier bij, zit mee aan en eet!”

Immers, wij worden niet enkel genodigd om te komen en toe te zien, maar *om mede neer te zitten en te eten*. U, die uzelf verbroken van hart en verslagen van geest gevoelt, het is u vergund uw deel te hebben aan al het zoete en verkwikkende, dat Gods genadewoord voor hongerenden en dorstenden heeft bereid. “Jezus Christus is in de wereld gekomen om *zondaren* zalig te maken,” zondaren, die zoals u, beseffen in zichzelf verloren te zijn. “Te Zijner tijd is Christus voor de *goddelozen* gestorven,” voor zulken, als u uzelf met diep berouw en leedwezen gevoelt. U verlangt de Heere Christus toe te behoren. Welnu, de Heere wil u als Zijn eigendom aannemen, u *mag* de

Zijne wezen. U zegt in uw hart: “Och, dat ik het brood van de kinderen eten mocht!” U *mag* het eten. Het is zo, u hebt er geen aanspraak op, maar de Heere roept en nodigt u. Komt zonder ander recht of aanspraak dan de ontvangen nodiging.

Houde u een ontrust geweten
Langer dan van God niet af;
Dool in angst en vrees niet verder,
Volg gerust de goede Herder,
Die voor is Zijn leven gaf.

Uw goede, trouwe Meester zegt: “Kom.” Laat Zijn woord u genoeg zijn. Indien enige belofte u trekt, u mag ze u toeëigenen, en de zoetheid en kracht van ieder aanmoedigend Woord aanvaarden.

Trekke het verder uw aandacht, dat Ruth niet alleen eten mocht van het brood, maar dat zij ook haar deel mocht indopen in de frisse, verkwikkende landwijn. Het deel van Boaz' maaiers was niet het wrange vocht, dat wij *azijn* noemen, maar een verfrissend mengsel van vruchten- of enkel druivennat, gelijk dat nog steeds in Italië en andere warme landen op het hooi- en oogstveld gedronken wordt, een drank, die niet bedwelmt, maar verkoelend en verfrissend het voedsel met dubbel genot gebruiken doet. Wat, om het, van eigenlijke wijn te onderscheiden, in onze Bijbelvertaling “*azijn*” wordt genoemd, was voor de Oosterling, wat ons de boter of saus is, een toevoegsel om de vaste spijs genietbaarder en smakelijker te maken. Zo ontvangen de dienstknechten van de Heere niet alleen het onderwijs van het Woord als brood, maar daarbij de blijdschap, die de Heilige Geest in het hart uitstort. De waarheid, dat God Zich een eigen volk heeft uitverkoren, is het voedend brood; maar wanneer deze waarheid mijn deel is met de verzekerdheid: Hij heeft *mij* liefgehad van vóór de grondlegging van de wereld, dan wordt deze waarheid, in dat liefdewoord uitgesproken, mij een bete, die de liefelijke smaak op heugelijke wijze verhoogt. En dat deel is niet enkel voor de maaiers, ook u, arme arenlezer, mag er uw deel van hebben; evenals Ruth wordt ook u uitgenodigd om uw bete mede in te dopen. Toen ik jong was, hoorde ik de gemeente dikwijls Toplady's lied zingen, dat aanvangt:

'k Ben Uw genade alleen het licht,
Het kennen van de weg verplicht;
Met uw gerechtigheid bekleed
Tot vrije toegang, Heer, gereed.

De toon van het lied rijst aan het slot tot de verklaring:

Ja, tot de eind toe houd ik stand,
Gerust, Heer, in uw liefdeband;
Verzekerd van mijn heil bij U,
Niets minder dan reeds zaal'gen nu!

Ik dacht toen bij mijzelf: nooit word ik in staat om dat te zingen. Ik had geen moed mijn brood in dat verkwikkend vocht te dopen. Wel durfde ik het enkele brood eten, maar het vrijmoedig in te dopen in wat het boven alles smakelijk maken moest, dat vond ik te gewaagd. Het was een waarheid, welke mij te hoog, te goed, te vertroostend was. Ik heb echter, Gode zij er dank voor, het daarna leren wagen, mijn bete in te dopen, en ik zou nu nauwelijks mijn brood zonder de verfrissende toespijs kunnen nuttigen. Ik wenste wel, dat iedere nog bevende zondaar vrijmoedigheid vond, om zich de *troostrijke* gedeelten van Gods Woord ten volle toe te eigenen, zelfs die

gedeelten, welke haarklovers een voor eenvoudigen TE HOGE LEER noemen. Bekommerde, vang aan met het eenvoudige, en is dat door het geloof uw deel, doop dan zonder vrees of aarzelen uw bete in de rijke troost, en gevoel u zalig in uw genadevolle God.

Zie ik wel, dan ontwaart mijn oog een zuster, die kwam om aren te lezen en nu op de stem van de nodiging tot de maaltijd half bereid is om te komen, want de honger kwelt haar en zij heeft van zichzelf niets. Ik hoor haar tot zichzelf zeggen: “Ik heb niet het minste recht om te komen, want ik behoor niet tot de maaiers. Ik doe niets voor de Heere van de akkers. Ik ben slechts een arenleester, die voor mijzelf opga, en heb met hen, die de arbeid verrichten niets gemeen.” Arme aarzelende, vraag niet wie u bent, en wat u doet, maar luister, en versta, dat u als bij name geroepen wordt. Werp niet uit uzelf allerlei vragen op, maar geloof alleen. De Meester roept u, aanvaard Zijn nodiging en kom zonder verwijl. “Maar,” zegt zij, “ik ben zulk een *armoedige* opleester. Hoewel al mijn arbeid in eigen belang is, is mijn winst nog zo luttel. Wanneer ik onder het horen van de preek al enige goede gedachten verzameld heb, gaat soms, als ik huiswaarts keer, reeds geheel mijn kleine voorraad teloor.” Ik weet het, uw handen zijn nog te zwak, om te houden wat u ontvangt, maar toch nodigt u Jezus. Kom! Vat de heugelijke belofte, terwijl Hij u die toereikt, en laat niet uw beschroomdheid en valse schaamte oorzaak worden, dat u hongerig huiswaarts keert. “Maar,” houdt zij aan, “ik ben een *vreemdelinge*; u bent geheel onbekend met mijn zonden, met mijn zondigheid en de weerbarstigheid van mijn hart.” Al ben ik daarmee onbekend, Jezus kent u, en Hij is het; Die u nodigt. Hij weet dat u slechts een Moabietische bent, een vreemdelinge in Israels gemenebest, nochtans zegt Hij tot u: “Kom.” Is u dit Zijn woord niet genoeg? Nog aarzelt zij, en zegt: “Ik heb Hem reeds zoveel te danken! Hij spaarde mijn verbeurd leven; Hij laat mij nog de prediking van het Woord horen; ik mag niet zo overmoedig zijn, dat ik bij Zijn maaiers zou gaan plaatsnemen!” O, bedenk, dat er van overmoedigheid geen sprake kan zijn, want de Heere *nodigt* u. Er schuilt meer overmoed in uw twijfelen, dan ooit in uw geloven kan gelegen zijn. Hij nodigt u. Durft u de Heere van de akker geloof weigeren? Zullen de lippen van de Meester u nodigen en u een: ik durf niet, dat is in de grond een: ik wil niet, uitspreken? Kom, kom nu, kom, zonder verder dralen! Bedenk, dat het weinige, dat Ruth als haar maaltijd nuttigen kon, Boaz niet armer maakte; en dat de vervulling van uw behoefte tot de uiterste maat, de heerlijkheid van Christus en de volheid van Zijn genade niet in het minste deren zal. Zijn uw noden vele? Zijn voorraad is meer, dan alle noden vorderen kunnen. Is uw grote genade van node? Hij is een algenoegzaam Zaligmaker. Geloof mij, Zijn genade kan evenmin worden uitgeput als het mensen onmogelijk is de oceaan droog te maken. Kom daarom nu, op staande voet. Er is voor u overvloed, en als u naar hartelust te gast gaat, zal uw Koning er aan Zijn rijkdom niets van bemerken, Laat mij u een geheim in het oor fluisteren: Jezus heeft u lief, en daarom is het Zijn verlangen, dat u aan Zijn tafel verkwikt wordt. Arme vreesachtige, indien u naar volkomen verlossing haakt, tevens bewust, dat u haar geheel onwaardig bent, dan mag u zeker zijn van Jezus liefde, en dat het Hem meer vreugde zal geven, u te zien eten, dan het eten u met blijdschap vervullen kan. Laat toch de liefde, die Hij voor u gevoelt, u met macht tot Hem trekken. Maar ik heb u nog meer te zeggen, iets, dat ik u alleen als een innig geheim mag meedelen “*Uw Koning heeft u tot Zijn bruid uitverkoren, en wil u geheel de Zijne maken*; en bent u de Zijne, dan behoort al Zijn eigendom u! Of deelt niet de vrouw in alles wat haar echtgenoot toebehoort? Al deze beloften zijn “ja en amen in Christus,” het zal alles van u zijn; wat zeg ik, naar de rijkdom van Zijn liefde is het reeds van u! Heb ik u overreed, u allen, wie dit mijn woord geldt? Helaas, nee! Nog blijft deze zeggen: “Ik

ben een vreemdeling!” Heeft dan niet Jezus met de daad getoond, dat Hij de Heiden en de Samaritaan goed was? U rekent zich bij de tollenaars en zondaars? Goed, Jezus was de vriend van tollenaars en zondaren! U gevoelt u in uw ellende een afgedwaald schaap? De goede Herder verlaat “de negen en negentig” om het ene verloren schaap in de woestijn te zoeken, totdat Hij het gevonden heeft. In de verloren zoon aanschouwt u uw eigen beeld? maar Hij zal alles tot vreugde en feestvieren oproepen, zodra Hij u ziet wederkeren. Kom dan u, die bevende voor u de aren opleest; Jezus roept u, doe heden naar Zijn vriendelijk woord “Kom hier bij, en eet van het brood en doop uw bete in de azijn.”

III. Merken wij ten derde op, en dit is een zeer liefelijk punt in het verhaal, BOAZ LANGDE HAAR VAN HET GEROOSTE KOREN. Ruth “kwam en at.” Waar kreeg zij haar plaats? Let er wel op, “dat zij bij de maaiers neerzat.” Zij kon niet menen, dat zij tot hun kring behoorde, maar toch “zat zij met hen mede aan.” Het was met haar, gelijk met diegenen onder u, die niet tot de tafel van de Heere komen, maar toch in het bedehuis blijven en toeven. U zet u neer “aan de zijde van de maaiers.” U durft niet belijden dat u tot het volk van het eigendom van de Heere behoort, maar u hebt dezulken lief en zet u aan hun zijde. Wanneer er iets goeds te verkrijgen is, en het is voor u nog onbereikbaar, zo is het toch goed te pogen om zo dicht mogelijk te zijn aan de zijde van hen, die het verkrijgen mochten. “Ruth zat neer aan de zijde van de maaiers.”

En wat gebeurde, toen zij daar zo neer zat? Strekte zij haar hand uit en nam zij van de spijs? Nee, er staat geschreven: “Hij langde haar van het gerooste koren.” Zie, daarop komt het aan. Niemand dan de Heere van de oogst kan de keur van de verkwikkingen aan onze innerlijke mens toereiken. Ik breng u de nodiging in naam van mijn Meester over, en ik hoop dat met ernst, dringend en met oprechte liefde te doen; maar ik weet met dat al, dat op mijn armelijk bidden en aandringen niemand komen zal, wanneer niet Gods Geest hem innerlijk trekt. Geen sidderend hart zal uit mijn hand de Goddelijke verkwikking deelachtig worden; zo niet de Koning Zelf toe treedt en het gerooste koren aan iedere uitverkoren gast schenkt, zal het aan niemand ten deel worden. En op welke wijze doet dit de Heere? Door Zijn Heilige Geest; en het eerste wat deze doet is *het verwekken van geloof in uw harten*. U mist de moed om aan te nemen, dat het waar zou kunnen zijn, dat een zondaar, zoals u bent, “in de Geliefde zou kunnen aangenomen worden;” maar als de Heilige Geest u een hoger leven toeademt, wordt de flauwe hoop in u een levende verwachting en deze verwachting knopt en zet bloesem en ontluikt tot een toeëigenend geloof, dat u dankbaar roemen doet: “De Heere is mijn deel, en ik ben Zijn eigendom.”

Na dit eerste betoon van genade doet de Heiland meer voor u; *Hij stort de liefde van God uit in uw hart*. De liefde van God ons in Christus openbaar en door de Heilige Geest ons deel, is als nardus in een albasten fles. Hij, die de Schepper is van de geurige balsem, kan ook alleen die aan anderen deelachtig maken. De liefde van God is het leven van ons hart en kan daar alleen toegang vinden als een verbeurde gave van van de ontfermende genade van de Vader.

Nog meer evenwel doet Jezus: Hij langt ons met eigen hand het gerooste koren, wanneer *Hij ons deel schenkt aan een innige levensgemeenschap met Hem*. Meent niet, dat het kennen en genieten van dit heil een droom, een spel van overspannen verbeelding zou zijn. Nee, in de heiligste ernst betuig ik u, dat de mogelijkheid van met de Heere Christus te spreken, ook nu nog werkelijk aanwezig is. Even zeker als ik met mijn boezemvriend spreken kan, of troost vinden in het samen zijn met mijn geliefde vrouw, even zeker kan ik met mijn Zaligmaker spreken en in Zijn als

Immanuel mij nabij zijn, troost en verkwikking smaken. Wij eren de Christus niet als een ver van ons af zijnde Vriend, maar als de aan de rechterhand van de Vader Verhoogde; met alle macht in de hemel en op aarde bekleed, is Hij niet ver van een ieder van de Zijnen. Zijn woord is in onze mond en in ons hart, en wij kunnen dag aan dag met Hem omwandelen zoals zijn apostelen deden, wel niet naar het vlees, maar in de vervulling van Zijn eigen woord: “Zo iemand Mij liefheeft, die zal Mijn woord bewaren; en Mijn Vader zal hem lief hebben, en wij zullen tot hem komen en woning bij hem maken.”

Ook daarin reikt ons de Heere Jezus het gerooste koren, dat *Hij ons van Zijn Geest geeft, als het onfeilbaar getuigenis, dat wij uit God geboren zijn*. De gelovige kan de volle verzekerdheid bezitten, dat hij van de wereld en van de zonde afgestorven, van het eeuwige leven deelachtig in Christus en burger van het koninkrijk van God is. Philippus de Miray, die in de tijd van Hendrik van Navarre leefde, was gewoon te zeggen, dat de Heilige Geest hem even volkomen zekerheid van zijn zaligheid gaf, als de wiskunstenaar bezat aangaande de bewezen vraagstukken van zijn wetenschap. Een goed opgelost wiskunstig vraagstuk laat geen enkel punt van twijfel over, en even zeker als wij weten dat tweemaal twee vier is, kunnen wij “weten, dat wij uit de dood zijn overgegaan in het leven.” De zon aan een onbewolkte hemel is niet *meer* zichtbaar voor het oog, dan voor de geest van hem, die gelooft, zijn deel aan de in Christus hem verkregen zaligheid. Hij, die werkelijk in Christus gelooft, kan evenmin zijn bezitten van het eeuwige leven als van zijn tijdelijk leven betwijfelen. Gaat nu slechts ons hart vol biddend verlangen uit naar die zegeningen, naar dat alles te boven gaand heil, bekommerde en vreesachtige, om u met vertrouwen te bezielen, sprak eens de Heere: “*Een IEGELIJK, die tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen.*”

IV. Ik ben gekomen tot het laatste punt van onze beschouwing. Nadat Boaz aan Ruth het gerooste koren had toegereikt, lezen wij: EN ZIJ AT, EN WERD VERZADIGD, EN HIELD OVER. Zo zal het een ieder gaan, die in Ruth zijn evenbeeld vinden mag. Vroeger of later zal ieder boetvaardige en gelovige en ieder treurende een in psalmen juichende worden. Er mag bij diep schuldbesef een tijd van veel aarzeling zijn, maar er zal een ogenblik komen, waarin de ziel met beslistheid de zijde van de Heere kiest, en zegt: “Indien ik moet omkomen, dat ik omkom, maar ik zal tot de Heere Jezus gaan, zoals ik ben. Geen *maar* of *indien* kan mij langer weerhouden. Hij zegt mij, dat Hij voor zondaren, voor goddelozen gestorven is; onder dezen behoort ik; zo dan wil ik Hem op Zijn woord geloven en met een vol vertrouwen mij vastklemmen aan Zijn kruis.” Wanneer die betuiging in u waarheid is, dan zult ook u “eten en verzadigd worden.” Uw verstand zal bevredigd worden door de u geopenbaarde waarheid; uw hart zal voldaan zijn, omdat het in Jezus een Meester vindt, aan wie het zich met de innigste liefde hechten kan. Wat zou u bij het bezit van Christus meer hopen? In Hem bezit u de hemel. Wat zou u nog meer kunnen verlangen, nadat uw geestelijke honger verzadigd is door het ervaren, dat Hij in u is en u in Hem bent? In Christus vindt het geweten rust en allengs volkomen vrede, wordt ons geheugen bewaarder van enkel blijde herinneringen, en ontvangt onze verbeelding reine vleugels, zodat zij ons een zalige toekomst bij voorsmaak genieten doet.

“Zij werd verzadigd, en hield over.” Sommigen van ons hebben de liefde van Christus in zaligende volheid mogen smaken; en meenden wij vroeger, dat wij de hele Christus ons voor onszelf zouden kunnen toeigenen, het bleek ons bij ervaring, dat Zijn rijkdom zo groot is, dat wij na een volle verzadiging rijkelijk overhielden. Toen onze hongerige ziel zich neerzette aan de tafel van Zijn liefde, zei zij: niets dan het oneindige kan mij verzadigen; en dat oneindige, het werd ons geschonken. Toen ik

mijzelf leerde kennen, zag ik in, dat ik zulk een geheel verloren zondaar was, dat alleen een zoenoffer van oneindige waardij mijn zonde verzoenen kon. Ongetwijfeld is dit ook uw erkennen geweest. Jezus heeft onze zonden weggenomen, van de zonde ons gereinigd, Zijn eigen leven als een nieuw en eeuwig leven ons geschonken. Zo heeft Hij onze honger gestild, en uit zijn volheid kan Hij allen, die tot Hem komen, op gelijke wijze verzadigen. Er zijn heerlijkheden in Gods Woord, welke u en ik nog niet hebben genoten, en waarvoor wij nog niet vatbaar zijn, en deze moeten wij verbeiden, totdat de Heere Zelf ons daarvoor door Zijn heilige opvoeding zal gevormd hebben. Reeds tot zijn apostelen zei de Heere: “Ik heb u nog vele dingen te zeggen, maar u kunt die nu niet dragen.” Er is een bijzondere kennis, waartoe wij nog niet gekomen zijn, een plaats in de vriendschaps-gemeenzaamheid met de Heere, waarvoor wij nog niet rijp geworden zijn. Er zijn hoogten van levensgemeenschap met Hem, die het Hoofd van de gemeente is, die onze voet nog niet heeft beklommen, bergtoppen, waar nog geen menselijke voetstap in de maagdelijke sneeuw is ingedrukt.

Een weinig verder in het Bijbels verhaal wordt ons medegedeeld, wat Ruth deed met hetgeen haar van de maaltijd restte. In gewone omstandigheden strijdt het met de regels van de wellevendheid, om van een feestmaal gaven mede huiswaarts te dragen. Ruth was op Boaz' akker door die wetten van de gewoonte niet gebonden, zodat zij vrijelijk van het haar in overvloed gegevene mocht medenemen, en zij deed dit ten behoeve van haar schoonmoeder Naomi. Zo zal het ook u gaan, arme beschroomden, die nu uzelf nauwelijks kunt voorstellen dat de kruimels u ten goede zullen komen. U zult u de vergunning gegeven zien om te eten, en nadat u verzadigd bent, zult u in u de geloofsmoed ontwaakt gevoelen, om een deel voor anderen met u te nemen en hen, die thuis hongerig zijn, uit uw overvloed te bedelen. Ik zie het steeds met genoegen, wanneer een beginner op de weg van het geloof door de in hem ontwaakte liefde zich gedrongen voelt, om iets voor anderen mede te nemen. Zo iemand denkt bij het horen van de preek: “Mijn arme moeder kon heden niet komen. O, hoe wenste ik dat zij hier was, dit woord zou juist *haar* ten goede gekomen zijn. Al vergat ik ook al het overige, dit woord zal ik om harentwil onthouden.” Streeft er naar, onzelfzuchtige, van liefde bezielde hoorders te zijn. Tracht liefde te bewijzen, zoals aan u liefde betoond is. Gedenkt, dat “de wet en de profeten” vervuld zijn in deze twee hoofdboden: “Hebt God lief met uw hele hart en uw naaste als uzelf.” Hoe zou u uw naasten als uzelf kunnen lief hebben, als u Zijn ziel niet liefhadt! U hebt uw eigen ziel liefgehad; door genade bent u er toe geleid in Christus te geloven en in Hem alles te vinden, waaraan uw ziel tot zaligheid genoeg heeft. Dringe u nu de liefde van Jezus, om uw naaste zo lief te hebben, dat u niet rusten kunt voor Hij met u eenzelfde heil kent en daarin het waarachtige leven gevonden heeft. Wat u op de akker van uw Meester als uw deel u geschonken zegt, neemt het alles mede om ook van het uwe hen deelgenoten te maken, die niet konden uitgaan om aren te lezen en zo ook niet aan het middagmaal aanzitten konden.

Ik weet niet, hoe u op nog liefelijker wijze te nodigen dan ik deed. Uit de volheid van mijn hart roep ik u toe: “Komt tot Jezus en ervaart hoe welkom u de Meester bent!” En van mijn Heere en Koning smee ik met pleitende liefdedrang, dat Hijzelf u een handvol geroost koren reike, zodat u alle verlegenheid voor Hem aflegt, en etende tot verzadiging, overhoudt voor hen, die u lief en dierbaar zijn.

17. DE VOLGELADEN WAGEN

“Ziet, Ik ben onder u gedrukt⁴, gelijk een wagen drukt, die vol garven is.” Amos 2: 13

Wij hebben op de akker van Boaz getoefd, om er met Ruth aren te lezen, en naar ik vertrouw, heeft ons zijn daar meer dan één beschroomde en moedeloze aange-moedigd, om er enkele handvullen te rapen, die daar naar de wil van de grote Landheer hun ten goede vallen mochten. Heden gaan wij met een ander doel naar de uitgang van het oogstveld, om de wagen gade te slaan, die met schoven volgeladen slechts langzaam en al krakende vordert, terwijl de wielen diepe groeven in de akker snijden. Met dankbaarheid aan God slaan wij de nieuwe voorraad gade, Zijn goedheid lovende, die ons zulk heerlijk oogstweer schenkt. Moge het Hem behagen ons daarmee te blijven verblijden tot de laatste schoof binnen is, en het oogstfeest aller harten tot blijdschap stemt.

Hoe heugelijk schouwspel is de wagen met graan volgeladen, als getuige van de goedertierenheden van God voor u en voor mij. Werd ons niet van onze geboorte af met elke dag een nieuwe zegen geschonken? Wat had de Heere meer voor ons kunnen doen dan Hij deed? Dag aan dag heeft Hij ons met weldaden gezegend! O, laat ons Hem verheerlijken voor zijn gunstbewijzen en zijn Vadernaam roemen.

Helaas, dat dit teken ook nog een andere beduiding hebben kan. Helaas, dat terwijl God ons met genadebewijzen overlaadt, wij Hem met onze zonden drukken; dat terwijl Hij voortdurend schoof bij schoof van gunst voor ons ophoopt, wij ongerechtigheid bij ongerechtigheid voegen, totdat het gewicht voor de Allerhoogste ondragelijk wordt, en Hij onder de knellende last de smartekreet horen laat: “Ik ben onder u gedrukt, gelijk een wagen drukt, die vol garven is.”

Ons tekstwoord vangt aan met een “*ziet!*” en wel mag het dit. Waar deze uitroep in de Schrift voorkomt, staat hij als een teken, dat ten doel heeft, ons tot verdubbelde aandacht te wekken. Zo dikwijls ons dit “*ziet*” in het Openbaringswoord ontmoet, kunnen wij zeker zijn, dat iets zal worden medegedeeld, dat al onze aandacht en belangstelling waard is. In zulk een “*ziet*,” aanschouw ik de wijsheid, die staande op de dorpel van haar tempel, roept: “Keert u herwaarts, u allen, die verstandig van hart bent, en luistert naar de stem van God.” Laat ons dan onze ogen wijd opendoen, zodat wij “*zien*,” en moge de Heilige Geest ons geven, zo te zien en te hopen, dat berouw en zelfveroordeling in ons hart spreken, omdat wij de dagelijkse weldaden van onze God met ondank en ongehoorzaamheid hebben beantwoord.

Vóór wij met onze beschouwing verder gaan, wens ik dat ieder wel vatte, dat ons tekstwoord niet meer is dan beeldspraak. In letterlijke zin kan God niet door enig mens of mensen gedrukt worden. Hoeveel zonden de mensheid ook pleegt, zij hebben geen macht om de vrede van de volmaakte Heilige te storen. De Heere spreekt naar onze wijze, opdat wij in die voorstelling de waarheid zouden kunnen vatten. Hij openbaart ons Zijn gedachte naar de wijze van een vader, die aan een klein kind enig denkbeeld wil doen begrijpen. Zoals een wagen op de as drukt, zodat de wielen onder de buitengewone last kraken, zó zegt de Heere, dat Hij gedrukt wordt door de last van van de zondenschuld van de mens, zodat Hij wel genoodzaakt is Zijn stem te verheffen en het luid uit te spreken, dat het Hem niet mogelijk is, langer de ongerechtigheden te dragen van hen, die tegen Hem opstaan.

⁴ Staten Vert.: “Ik zal uw plaatsen drukken.” Van der Palm: “Ziet, Ik zal u drukken, gelijk een belaste dorswagen de garve drukt.”

De eerste en ons terstond in het oog vallende waarheid in onze tekst is, dat DE ZONDE DE HEILIGE GOD ZEER ERGERLIJK EN HEM EEN ZWARE LAST IS.

Verbaast u, o hemelen, en weest versteld, o aarde, dat God de Heere kan moeten zeggen, dat Hij als door een zware last neergedrukt is! Nergens lees ik iets, dat mij zelfs zou kunnen doen vermoeden, dat de hele last van de *schepping* voor de Allerhoogste enig gewicht heeft. “Hij werpt de eilanden heen als dun stof.” Het kost Hem niet de minste moeite, om al de hemellichamen, die Hij in wezen riep, in stand te houden. De Heidenen beeldden Atlas af, als gebogen onder de last van de aardbol, maar de eeuwige God, Die de grondvesten van het heelal draagt, “wordt nimmer mat of moe.” Ook vind ik nergens de minste aanduiding dat de last van de *voorzienigheid* de Heere enige moeite of vermoeienis baart, Hij waakt dag en nacht over alle dingen, en geen ogenblik is verstoken van Zijn machtbetoon. “Hij brengt de Mazzaroth⁵ (de tekens van de dierenriem) voort op haar tijd, en leidt de berin met haar jongen.” Hij draagt de grondvesten van de aarde en schraagt haar hoeksteen. Hij heeft de dageraad zijn plaats aangewezen, en de nacht en de schaduwen van de dood een perk gesteld. Gelijk de schuimvlok voor een ogenblik gezien wordt op de top van de golf, die haar draagt, en dan voor altijd verdwijnt, zo zou het heelal in een punt van de tijd in het niet keren; indien niet Gods almacht het aanhoudend in stand hield. Dit altijd werken vermindert echter de kracht van de Heere niet; ook is bij Hem geen verandering of schaduw van omkering. Hij werkt alle dingen en wanneer Hij ze heeft tot stand gebracht, zijn zij als niets in Zijn ogen. Maar vreemd, bovenmate vreemd wonder der wonderen, ofschoon het heelal God niet kan drukken, drukt Hem de *zonde*; ofschoon het hele gewicht van Zijn alvoorziend zorgen Hem is als een stofje aan de weegschaal, weegt Hem de ongerechtigheid als zware last. Onnadenkende Adamskinderen, ach, oordeelt de zonde een beuzeling, en u, zonen Belials, u is de zonde een vermaak, en u zegt: Hij acht er niet op, Hij ziet het niet; hoe zou God het weten, en zó Hij het al wist, Hij bekommert zich niet om onze zonden. Leest, u roekelozen, en verstaat Gods eigen Woord, dat u zeer dwaalt, dat uw zonden de Heilige een ergernis zijn, dat zij Hem wegen en vederdrukken zoals een zwaar geladen wagen de grond drukt, waarover zijn wielen gaan.

Deze ons verkondigde waarheid zal ons begrijpelijk en helder worden, wanneer wij er slechts over nadenken; wat de zonde is en wat de zonde werkt. God is liefde en begeert, dat Zijn zedelijke schepselen uit vrije beweging Hem liefhebben met geheel hun hart, met geheel hun ziel en al hun krachten. Nu is de zonde de openbaring van de tegenovergestelde zin, een vrijwillig en moedwillig onthouden van wederliefde aan de liefdevolle God, en zo zich in plaats van als kind van de Vader zich als zijn vijand aanstellen en gedragen. De zonde is niet minder dan een gevoelen en behouden van haat jegens God Die liefde is. Die gezindheid en haar openbaring in daden als gevolg van de hoogmoed van de zelfzucht, is alzo *de verderver van al Gods werken*. De zonde heeft engelen van kinderen van het licht tot geesten van de duisternis verlaagd. Toen diezelfde gezindheid in Edens hof scheiding maakte tussen de mens en zijn hemelse Weldoener verloor het paradijs zijn schoonste luister. Eer door de mens de zonde in de wereld kwam, kon de Schepper van Zijn volbracht werk zeggen dat “het zeer goed was,” maar de zonde deed het de Liefdevolle berouwen, dat Hij aan zulk een wezen als de mens het aanzijn had gegeven. Er is niets dat de schoonheid zo verwoest als de zonde, want zij wist het beeld van God in de mensenziel uit en verlaagt hem tot alles wat kwaads kan gedacht worden.

⁵ Job 38: 32. Mazzaroth zijn de sterren van de dierenriem.

Kan het anders, of de zo verdervende macht *maakt Gods schepselen rampzalig*, en zou dan Hij, die liefde is, van haar niet gruwen? God heeft nooit kunnen willen, dat een enig van zijn schepselen ongelukkig zou zijn. Hij heeft aan zijn schepselen het leven geschonken met de aanleg om blij te zijn. Zo gaf Hij de vogels hun lied, van de bloemen haar geur, aan de lucht haar balsem. Aan de dag schonk de Schepper het vruchtbaar makend zonlicht en aan de nacht zijn schitterende sterrenkroon. Zo toonde Hij dat het Zijn welbehagen was, dat Zijn schepselen Hem met blijdschap zouden vereren en vreugde zich in hun voortdurend lofoffer mengen. Het was de zonde, die Gods meest bevoorrechte schepsel ellendig maakte en die de mens, welke met het leven Gods beeld ontvangen had, tot een arm, naakt, ongelukkig wezen worden deed. Zo haat dan God de zonde en wordt door haar gedrukt, omdat het de voorwerpen van Zijn liefde en gunst zo zeer heeft verlaagd,

Is niet ook de zonde *een aanranding van al Gods heerlijke eigenschappen*? Zij waagt een aanval op Zijn troon en zou Hem, was het mogelijk, in Zijn levensbestaan willen treffen. Wat toch kenmerkt de zonde? Is zij niet een feitelijke bespottung van Gods wijsheid? Zondaar, God gebiedt u Zijn wil te doen, en wanneer u nu het tegendeel doet, zegt u dan niet met de daad “ik weet beter, wat tot mijn geluk dient, God weet dat niet.” Uw daden zijn uw beweren dat Gods oneindige wijsheid dwaalt, en dat u, schepsel van één dag, beter dan Hij het pad kunt af bakenen, dat u tot geluk leiden moet. De zonde loochent Gods *goedheid*. Door de zonde te doen, spreekt u uw overtuiging uit, dat God u willekeurig onthield, wat tot uw geluk dienstig is, en Hij dus tot uw aanzien het tegendeel deed, wat een goed en lief hebbend Vader doen zou. De zonde tast met de ene hand Gods wijsheid en met de andere Gods goedheid aan.

De zonde drijft al verder de spot met Gods *genade*. Wanneer u, zoals zovelen van u deden, als met opzet zondigt, omdat God lankmoedig over u is, wanneer u, omdat ziekte, verliezen en kruis u gespaard blijven, uw tijd in losbandigheid en hardnekkige opstand doorbrengt, wat is dit anders dan de genade, die het goede voor u bedoelt, in boosheid misbruiken? Het is geen kleine smart voor een liefhebbend vader, als hij zijn goed in ontucht en wellust ziet doorbrengen. Het moet hem hard vallen, dat zijn kind zo verlaagd is, dat hij de goedheid, die hem tot berouw en inkeer zoekt te winnen, als aanleiding misbruikt, om zich nog meer in het kwade te buiten te gaan.

Laat mij u, die aldus zorgeloos en onboetvaardig daarheen leeft, vooral dit doen beseffen, dat het doen van de zonde een uittarten is van Gods heilige *oppermajesteit*. Wat doet de zondaar anders dan zijn kindervuist opheffen tegen de hoogste majesteit en God als uitdagen om hem te verpletteren. Zo dikwijls u zondigt, daagt u de Heere uit om te tonen, of Hij bij machte is zijn wet te handhaven of niet. Is dit iets onbetekenends, dat een worm, het schepsel van één dag, de God van de eeuwen, Hem, Die alle dingen draagt door het woord van Zijn kracht, durft tarten? Wel mag de Almachtige het moe worden zulk een uitdagend en beledigend gedrag te dulden!

Noem op, welke eigenschap van de Allerhoogste u wilt, en het zal u blijken, dat de zonde er mee in strijd is. Er is geen betrekking waarin de Algoede tot ons staat, of de onreinheid van de zonde heeft haar verdorven. De zonde is kwaad, enkel kwaad, is in al haar gestalten een hoon voor een rechtvaardig en heilig Vader. Zondaar, beseft u wel, als u naar uw hartelust kwaad doet, dat iedere schending van Gods liefdewet met de daad *hoog verraad* is tegen Zijn rijk, het rijk van gerechtigheid en liefde? Uw zondigen is niets anders dan een ondankbaar pogen, om zelf God, in onafhankelijkheid van uw Schepper en Weldoener, uw eigen Heere en Meester te zijn. Zo dikwijls u Zijn wil niet acht, zet u uw wil boven de Zijne, en wat is dit anders dan uzelf God maken; en voor zoveel dit in uw macht is, de Allerhoogste van Zijn troon stoten? Durft u dit een gering misdrijf achten? Ik zeg u, dat het een misdrijf is, waarover Gods

toorn komen moet, want de hemel zou niet kunnen blijven bestaan en het Godsrijk zou ophouden een rijk van waarheid, heiligheid en liefde te zijn, wanneer niet de vernietiging van het rijk van de zonde in Gods eeuwige raad besloten was.

Nog heb ik niet genoeg gezegd, want de zonde is als innerlijke godloochening *een aanval op God Zelf*. Naar welke belijdenis ook opgevoed, ieder zondaar zegt in zijn hart: “er is geen God!” Omdat hij wenst, dat er geen zedenwet en geen hoogste rechter zij, dringt hij zichzelf op, dat zij niet bestaan. Is zo groot kwaad een beuzeling te noemen? Wie zo denkt, is in zijn hart een moordenaar van God. Niets minder toch is het, te wensen dat men God uit Zijn eigen rijk mocht kunnen bannen. Kan de Allerhoogste zulk een gemoedsbestaan doorzien en niet neergedrukt worden door zo zware last van boosheid? Ik bid u, beweer niet, dat ik overdrijf en op nodeloze wijze als beschuldiger tegen ongehoorzaamheid en geringachting van Gods geboden optreed. De menselijke verbeelding is niet bij machte het kwaad van de zonde groter voor te stellen dan het in de werkelijkheid is, en nooit zal het voor sterfelijke lippen mogelijk zijn, ook al waren zij als die van Jesaja met een kool van het altaar aangerood, om slechts het duizendste deel van de afschuwelijkheid van de zonde uit te spreken. Neemt dit ter harte, mijn vrienden. Wij zijn Gods schepselen en toch geneigd Zijn wil niet te doen. Hij opent dag aan dag zijn hand over ons, om ons te geven wat wij behoeven, ons leven is geheel in Zijn hand en toch, zo geheel van Hem afhankelijk, broeit verzet en opstand in ons van Zijn wil afkerig hart.

Altijd zijn wij voor het oog van een alziend God en toch is Gods nabij ons zijn niet genoeg om ons tot gehoorzaamheid te bewegen. In dit aardse leven zou het wel niet geduld worden, dat iemand in de tegenwoordigheid van de wetgever zich om zijn wet niet bekommerde en haar roekeloos overtrad, en zo schromelijk is toch het kwaad, waaraan wij schuldig staan. Wij moeten belijden: “Tegen U, tegen U alleen heb ik gezondigd en gedaan wat kwaad was voor Uw aangezicht!” Ook hebben wij te bedenken, dat wij misdoen niet de wetenschap dat wij het gebod overtreden, Wij zondigen niet zo als de met Gods wil nog onbekende volken in Afrika’s binnenland of op de afgelegen eilanden van de Stille Zuidzee. In ons met het Evangelie bevoorrecht vaderland, zondigen wij bij het volle licht van Gods openbaring en met volle bekendheid met Gods heilige wil. Zou iemand dit een lichte zaak, een gering kwaad durven noemen? Zou u durven verwachten dat God een moedwillig en welberaden overtreden door de vingers zal zien? O dat mijn hart voor eens zo gloeide en mijn lippen, het woord hadden, om de zonde in al het verschrikkelijke van haar boosheid af te malen, het zou het bloed in de aderen zelfs van de hooghartigste Farao’s doen stollen en de machtigste Nebukadnézars met siddering het hoofd doen buigen. Het is iets ondenkbaar vreselijks als opstandelingen tegen de Allerhoogste te leven. Wat bede voegt ons meer, dan dat de Heere ons genadig zij en ons de schuld vergeve.

Wij hebben de eerste gedachte, die in onze tekst ligt, afgehandeld, maar ik weet, dat het boven mijn macht is om u haar waarheid in het hart te prenten, God Zelf moet door zijn Heilige Geest u haar doen aanschouwen. Mocht de Geest van de waarheid u doen beseffen, hoe bovenmate zondig de zonde is, en dat zij door haar boosheid aan God, Die de heilige en liefdevolle is, een drukkende last moet zijn.

II. SOMMIGE ZONDEN ZIJN NOG BOVEN ANDEREN GRUWELIJK IN GODS OGEN. Zie daar een tweede gedachte, die in onze tekst ligt, en die door het letten op de samenhang te diepere indruk op ons behoort te maken.

Een kleine zonde is onbestaanbaar, maar met dat al zijn er trappen van schuld en zou het dwaasheid zijn te zeggen, dat een zondige gedachte reeds even snood is als het uitvoeren van de daad zelf. Een onreine verbeelding is zondig, in allen dele zondig,

maar de vuile daad, waarin de gedachte volbracht wordt, is nog een sterkere uittarting van de toorn van God. Er zijn zonden, die meer dan andere een gruwel zijn in de ogen van de volmaakte Heilige. het tekstverband maakt onwedersprekelijk, dat daartoe de *wellustigheid* behoort. Het Joodse volk schijnt zich in de dagen van Amos in onbegrensde mate aan hoererij en allerlei wellust te hebben overgegeven. Ook in onze dagen is deze zonde een schaamteloos gepleegd kwaad. Onze straten en onze gerechtshoven getuigen van een zedeloosheid, die alle perken te buiten gaat. Lere dan ieder van ons zijn lichaam als een tempel van de Heilige Geest beschouwen en het zo in de vreze des Heeren rein houden, want alle onkuisheid is door het Woord van God als een zeer groot kwaad gekenmerkt.

Naar het woord van de profeet is *verdrukking* van de zwakkeren door hen, die de macht in handen hebben, een tweede misdaad, waarover de Heere tot toorn wordt getergd. De profeet spreekt van een verkopen van de nooddrufte voor een paar schoenen; en klaagt ook over het verdrukken van weduwen en wezen, en zulk een uitpersen van de landman, dat hij zijn grond zonder enig voordeel bebouwen moet. Hoeveel mannen van zaken zijn er nog nu, die zich geheel verstoken tonen van barmhartigheid of medelijden, voor wie geld verdienen het eerste en laatste woord is. Waar zulken zich verenigen en tot woekerwinst geld lenen, worden de argelozen uitgezogen en tot van de laatste penning beroofd. Zelfs de wetten, gemaakt om de handel te beschermen, worden door de listen van de rechtsgeleerdheid dienstbaar gemaakt om weerlozen uit te kleden. Kan het anders, of het bewandelen van zo kromme wegen moet de gramschap van God over een land en zijn inwoners brengen? Onder deze gruwelen zijn ook *afgoderij* en *godslastering* te rangschikken. Zij, die van de beroving van de zwakkeren leefden, zegt de profeet, drinken wijn en vieren bij ontucht feest in de tempels van hun afgoden. Al is voor zulk een afgoderij in ons midden geen plaats wat doen zij in de grond anders, die hun buik of hun geld tot hun afgod maken, en ter wille van deze allerlei schandelijke dingen doen om de heilige naam van God te ontheiligen. Wee over zulken en wee ook over allen, die hun dienen van de zonde door het vereren van beelden en andere afgodische tekens zoeken te vergoelijken.

Godslastering vooral is een misdaad, welke een aanranding van de hoogste majesteit moet heten. Voor Godslastering is niet één verontschuldiging uit te denken. Voor wellust en wijngebruik pleit zingenot, voor gierigheid het zoete van geldbezit, maar de vloeker en godslasteraar verderft zijn zieleheil zonder enige minste vergoeding. Niemand heeft ooit door zijn Godslasterend spreken iets gewonnen. In vloeken schuilt niet het minste genot. Wie vloekt en zweert, doet kwaad uit enkel lust tot kwaaddoen, en daarom is hun bedrijf een doen, dat om wraak van de hemel schreit. Misschien zijn er ook nog onder u, voor wie dit woord een hen persoonlijk geldende beschuldiging is. Zou ik zelfs hier tot wellustelingen, of verdrukkers, of Godslasteraars het woord voeren? Ware het zo, o bedenkt, hoe grote lankmoedigheid u betoond werd, en weet, dat zo u niet tot inkeer komt, eens het ogenblik daar is, dat de Heere zeggen zal: "Ik zal Mijn tegenpartijders verdoen," en één woord, één wenk van de Almachtige kan u met het vreselijkst oordeel treffen.

Zijn enkele zonden, wegens haar verschrikkelijk karakter, God een gruwel, ook zijn er zondaren, die de Heere tot grote ergernis zijn door hun langdurig volharden in de dienst van de zonde. Hoe menigmaal heeft die grijze de toorn van God getrotseerd. Hoe hebben niet reeds zij, die nog jongelingen zijn, hun dagen te tellen, en de ware wijsheid te zoeken met het oog op de tijd, die zij in zonde doorleefden; maar wat dan te oordelen van de mens, die vijftig, zestig en meer jaren in openlijke strijd met God en Zijn geboden leefde? Misschien waren, zeventig, tachtig jaren van gunstbetoon uw

deel, en al die jaren waren van uw zijde jaren van onverschilligheid en dankbaarheid. Algoede en getrouwe God, wel mag U het moe zijn zo langdurige en zo vele misdadigheden te verdragen!

Mag het ons verbazen dat God scherper ziet op een zondigen door *verharding* verzaamd, en dat dit de hoogste liefde bitterlijk grieft? En hoe verhard betonen zich niet weinigen! Het is alsof zij willens een eeuwig verderf zoeken; zij zijn niet te helpen, want het is alsof zij de Alpen zouden willen beklimmen om de verderfenis machtig te worden en door zeeën van vuur heenworstelen om hun zieleheil te vernietigen. Hoe vele gevallen zou ik u niet kunnen opsommen van zieken, die van de zwaarste ziekten zijn opgericht, en die enkel herstelden om tot hun oude, zondige weg terug te keren. Anderen hadden tot twee- en driemaal toe geduchte tegenspoed in hun zaken, maar hadden geen lust van hun losbandig leven afstand te doen, totdat zij geheel verarmd in ellende stierven. Zij mochten steeds armer worden en tot hun kleren moeten verpanden, maar zich van de huizen van drank en ontucht losmaken, dat wilden zij niet. Aan anderen wordt kind bij kind ontnomen; eindelijk ligt de moeder van het gezin op ziek- en doodsbed, het huis wordt het toonbeeld van armoede en verlatenheid, maar de wil, om zich tegen de Algoede en Zijn gebod te verzetten, blijft ongebogen. Wat is verharding, wanneer zulk een voortgaan in de zonde die naam niet dragen zou? Zondaar, zie toe! Het zou kunnen zijn, dat na luttel tijd de Lankmoedige u overgaf aan uw eigen zin en u zich zo aan een eeuwig verderf zag prijs gelaten. De Heere moet eindelijk zulken moe worden, die tonen, dat zij het er op gezet hebben om kwaad te doen, en wier dagelijkse wandel bewijst, dat zij tegen alle vermanen en kastijden in, vast besloten zijn om het pad van de ongerechtigheid niet te verlaten.

Verder blijkt ons uit het profetisch strafwoord dat *ondankbaarheid* de Heere zwaar te dragen valt. Hij laat Zijn volk herinneren, dat Hij hen uit Egypte heeft uitgeleid; dat Hij hun het land van de Amorieten ten erfdeel heeft gegeven; dat Hij hun zonen tot profeten, en hun jongelingen tot Nazireeërs heeft verwekt, maar dat zij in spijt van zoveel weldaden, zich als opstandelingen tegen Hem hebben verzet. Dit, mijn vrienden, was het, dat boven alles mij met schaamte vervulde, toen ik voor het eerst tot God kwam, dat ik zoveel weldaden onopgemerkt had genoten. Ik gevoelde mij dieper daardoor gebogen, dan door de overtredingen, die ik in mijn uitwendige wandel opmerkte. Welk een goedertierenheid heeft God aan velen van ons groot gemaakt, of zijn er niet onder ons wie het nooit aan iets heeft ontbroken? God het ons nooit de bitterheid van de armoede kennen, Hij bewaarde ons voor openbare schande, Hij hoedde ons voor de macht van een slecht voorbeeld, en Hij hield ons staande op het pad van de zedelijkheid, leerde ons Zijn huis liefhebben, ook al hadden wij nog Hemzelf niet waarlijk lief, en dit alles deed Hij, de Algoede, jarenlang! Wat hebben wij Hem daarvoor vergolden? Was ons dankbetoon niet karig en armelijk? Hoeveel blijdschap verwekte Hij ons, Zijn volk, hoeveel liefde, welk een rijke troost, wat milde zegeningen; en niettegenstaande dat alles lieten wij niet af van ons aan Zijn heilige wil te onttrekken. Wel mag de Heere Zich gedrukt gevoelen als door een wagen, die met schoven volgeladen is.

Laat mij nog, alvorens wij dit punt laten rusten, u doen opmerken, dat het uit de inhoud van de tekst schijnt te mogen worden afgeleid, dat deze wagenlast de Heere zo drukt, dat *Hem smartekreten ontperst worden*. Gelijk het zwaar geladen zijn van de kar een zuchtend geluid verwekt, zucht de Heere in weemoed over de zonden van Zijn ondankbare mensenkinderen. Hebt u nooit in de Schrift smartekreten als deze opgemerkt? “Hoort, gij hemelen, en neemt ter ore, gij aarde! want de Heere spreekt: Ik heb kinderen groot gemaakt en verhoogd, maar zij hebben tegen mij overtreden.” Of wel deze liefdevolle klaagtoon: “Bekeert u, bekeert u van uw boze wegen, want

waarom zou u sterven, o huis Israels?" Gedenkt ook deze klacht van de lippen van de goede Herder, waarin droefheid de tederheid van de liefde evenaart: "Jeruzalem, Jeruzalem, u, die de profeten doodt en stenigt, die tot u gezonden zijn! Hoe menigmaal heb ik uw kinderen willen bijeenvergaderen, gelijkterwijs een hen haar kiekens onder de vleugels vergadert; en gijlieden hebt niet gewild!" Zondaars, uw zondigen snijdt God door het hart; uw Schepper zucht over de dingen, waarover u lacht; uw Zaligmaker stort tranen over wat u een beuzeling schijnt. Och, of u in uw binnenste Zijn stem hoorde: "Laat af van deze gruwelijke zaak, die ik verfoei! Om Gods wil, ga niet voort op die boze weg!" Wij zeggen menigmaal: "om Gods wil," zonder dat wij recht bedenken, wat die woorden inhouden; maar leer u onze overdenking van heden, dat "om Gods wil" betekent, dat u Hem, Die u het leven gaf, niet bedroeft en dat u uzelf niet maakt tot een voorwerp van ergernis en droefheid voor de eeuwige God, Die u met weldaden overladen heeft. Laat af van uw boze wegen, want waarom zou u sterven, u onbekeerden van hart.

Terwijl het ons alzo zonneklaar moet zijn, dat de zonde voor God een zwaar te dragen last is, hebben wij Zijn genade te verheerlijken, want als de Ontfermer DRAAGT HIJ DE LAST. Gelijk de wagen wel gedrukt, maar niet verbroken wordt, evenzo is het met de Heere, die hoewel gedrukt, de last blijft dragen. Indien eens u of ik in Gods plaats waren, zouden wij zoveel geduld oefenen? Nee, eer een week ten einde was, zouden wij de aarde met vuur verbrand, of haar tot stof vertreden hebben. Indien de wet van de hemel tot zo snelle strafoefening leidde als de wetten van de aarde, waar zouden wij op heden zijn? Hoe licht zou het de Almachtige vallen om wrake te oefenen? Hoe oneindig vele zijn Zijn dienaren, die op Zijn wenken acht slaan! Gelijk de Romeinse consul steeds verzeld was van bijl en roede dragende krijgswachters, zo is de Heere immer omringd van dienaren, gereed om Zijn vonnissen te volvoeren. Een storm, een bliksemschicht, een windvlaag, een enkel stofje, een weinig gas, het springen van een ader, en uw leven is geblust en u staat gedaagd voor de rechterstoel van de Allerhoogste. Voorwaar, de Heere heeft nodig de dienaren van Zijn toorn te bedwingen, want de hemelen roepen uit: "Waarom zouden wij langer het hoofd van die onverlaat dekken?" De aarde vraagt verontwaardigd: "Waarom zou ik een oogst voor die overtreder moeten dragen?" Het bliksemvuur vraagt ongeduldig: "Laat mij die opstandeling treffen!" en de oceaan brult van begeerte om de goddeloze als zijn prooi te verzwelgen. Er is geen krachtiger bewijs van Gods almacht dan Zijn lankmoedigheid, want het is wel het grootst denkbaar machtbetoon, dat God macht heeft Zichzelf bij de gruweldaden van de mensen te bedwingen. Zondaar, bedenk wat het inheeft, dat de Almachtige u verdraagt! Engelen zijn stom van verbazing, want hoe menigmalen dachten zij dat God wegnemen zou, en nog bleef Hij u sparen. Zondaar, bedenk dit, en verootmoedig u voor een ontferming, die niet ophoudt uw behoud te zoeken.

Wij zijn gekomen tot een vierde punt waarvoor ik al uw aandacht vraag. Ik meen, dat velen van u nog nooit recht inzagen in welk een mate de zonde de Heere een pijnlijke last is, immers anders zou u daarmede niet kunnen voortgaan. Maar ook nu moet u beseffen; dat de dienstbaarheid van de zonde iets schandelijks en ellendigs is, zodat u naar verlossing van haar schandjuk wenst. Die verlossing is geheel buiten onze macht, maar dit doet God de zonde dragen, dat de begeerte niet naar een gedeeltelijke, maar naar een volkomene verlossing, naar een wedergeboorte tot kinderen van God in ons ontsta. Wanneer wij de afschuwelijkheid van de zonde alzo inzien, dat wij van haar wensen bevrijd te worden, gelijk de melaatse van zijn melaatsheid, dan vangen wij

aan in Gods Woord de blijde boodschap te verstaan: dat GOD DE ZONDE DRAAGT, OPDAT HIJ ALLEN, DIE IN ZIJN WOORD GELOVEN, DOOR ZIJN ZOON VOLKOMEN VERLOSSING EN HET EEUWIGE LEVEN DEELACHTIG MAKEN ZOU.

Wat dit dragen van de zonde inheeft, is naar de raad van de Vader ons in de vrijwillige zelfovergave van onze Heere en Heiland, in Hem die het uitgedrukte beeld van Gods heerlijkheid is, voor het oog van het geloof aanschouwelijk geopenbaard. Zulk een zelfovergave als die van de Zoon des mensen, de Vorst van het levens aan het vloekhout, was noodzakelijk, zou aan het geweten van de zondaar alle aanspraak op eigen gerechtigheid ontnemen en zijn gehele onreinheid tegenover een heilig God hem ontdekt worden. Alleen tot de prijs van zulk een offer kan de Vader, een Hem vijandige wereld met Zichzelf verzoenen en door de dood van Zijn Zoon zondaren de wedergeboorte en een eeuwig leven deelachtig maken. Had niet de Christus, als het Hoofd van de te verlossen mensheid, haar zonden in Zijn eigen lichaam gedragen op het hout, nooit had enig mens ten volle verstaan welk een haat tegen waarheid en heiligheid in het mensenhart woont, zolang het van de zonde onderworpen en door haar geheel onrein is voor de Kenner van de harten. O, roept u het beeld van de volmaakt Heilige voor ogen, als naar het profetisch woord aller ongerechtigheden op Hem aanlopen en Hij, veracht en verworpen, als de Man van smarten tot onze verlossing lijdt. Voor Israels priesters en oudsten geen rust vóór zij de mond van de waarheid tot zwijgen hebben gebracht. Door eigen schijngrootheid verblind, kunnen Herodes en Pilatus de heerlijkheid van de Vorst van het leven niet erkennen en geven zij Hem over tot een speelbal aan de spot en de wreedheid van hun krijgsknechten. En de menigte, waarover Hij Zich ontfermde met het tederst medelijden, als over schapen die geen herder hebben, sloot voor Hem oor en hart, om met de machtigen, die hen verdrukten en verachtten, hun: “Kruist Hem, kruist Hem, Zijn bloed kome over ons en onze kinderen!” na te gillen. En Hij, die zoveel boosheid, zoveel helse vreugd bij Zijn lijden zwijgende of voor Zijn beulen biddende droeg, die die drukkende last van smaadheid en schande tot de dood toe verduurde, had met één woord al Zijn tegenstanders te niet kunnen doen. Hij droeg en verdroeg als de Almachtige in liefde, omdat Hij niet zag op de mensen, die het lijden Hem aandeden, maar op de zonde, wier volle zelfopenbaring Hij als het Lam van God gedragen heeft, opdat door alle eeuwen gebrokenen van hart in Hem hun Verlosser en Zaligmaker zouden erkennen. Of hoe, zou de zonde, wier heerschappij in mij niet kon gebroken worden, zonder zulk een lijden van mijn Verlosser, mij een beuzeling kunnen zijn? Zou een lach op mijn gelaat kunnen komen, zelfs bij het zien van de oorzaak, die mijn Zaligmaker het bloedzweet heeft ontperst? Zondaar, kunt u aarzelen om uw boeien te laten breken door Hem, die zulk een strijd tegen zonde, wereld en dood voor u heeft doorstreden? “Ach, zegt u, wist ik maar, dat Hij ook voor mij heeft geleden!” IJdele uitvlucht! bent u dan niet een zondaar, en is Hij niet voor de goddelozen gestorven? Bedenk wat Hij voor u en hoe Hij het voor u gedragen heeft, en betrouw uzelf zoals u bent en geheel aan Zijn genade. Wanneer u dit doet, zult u in uw ziel ervaren, door Zijn mededeling, een nieuwe geboorte tot een eeuwig leven ervaren, dat Hij voor u is gestorven en opgewekt, dat Hij uw zonden in Zijn eigen lichaam op het hout heeft gedragen, opdat Hij door zijn bloed u van alle gemeenschap met de zonde vrijmaken en als een schaap van Zijn kudde rein verklaren zou. Daartoe toch heeft de Christus zo zware last gedragen, opdat de last van uw zonden van u zou worden afgewenteld, en is Hij verdrukt, opdat de vrijheid van de kinderen van God uw deel worden zou. O, dat ik van Zijn genade en van de liefde van de Vader spreken kon als Johannes, die na aan de voet van het kruis gestaan te hebben, getuigde van wat zijn ogen aanschouwd

hadden van het Woord van het leven. Naarmate ik vermag, getuigen ook mijn hart en mond, en geve God u, die nog de reddende hand van uw Zaligmaker niet hebt aangevat, door Zijn Heilige Geest het geloof, om uzelf zo geheel aan Hem te geven, als Hij Zich voor u gegeven heeft en gewillig is zich aan u te geven.

V. Moge deze mijn bede voor u niet vergeefs zijn, want God, die de last van uw zonde tot heden in lankmoedigheid droeg en dragen blijft, zal eenmaal, wanneer u de Christus niet als uw Verlosser hebt aangenomen, U DE VOLLE LAST VAN ZIJN HEILIGE TOORN DOEN DRAGEN.

Onze tekst wordt door vele geleerden zo vertaald, dat zij lezen: "Ik zal u drukken, gelijk een wagen vol schoven uw plaats drukt." De zin is alsdan: Evenals een zwaar geladen wagen de weke oosterse wegen drukt en daarin diepe sporen maakt, zo zal Ik u, zegt de Heere, drukken door de last van uw zonden. Ook op andere plaatsen, mijn hoorders, leert ons het woord van de openbaring, dat wanneer iemand niet in Christus gevonden wordt, de bezolding van de zonde zijn deel zal zijn, en zijn eigen daden, die hij bij het plegen zo licht acht, hem als een centenaarslast zullen drukken. Zou het mij nodig zijn, na het gesprokene nog breder uit te weiden over de schrik des Heeren? Nee, ik kan dit niet geloven, en heb u alleen dringend te vragen, dat u de bedreiging van God in persoonlijke toepassing brengt op uw wandel. Een ieder van ons antwoorde voor zichzelf. Geloof u in de Heere Jezus Christus, van God tot zonde en vloek voor u gemaakt, opdat u, in Hem met het eeuwige leven begunadigd, zou worden rechtvaardigheid Gods in Hem? Is Hij u geworden wijsheid, rechtvaardigheid en heiligmaking, dan, geldt u de bedreiging niet, maar zijn al de beloften van God voor u ja en amen in Christus de Heere. Maar u, die nog in de Christus van God niet gelooft, die op Hem niet als de enige grond van de zaligheid vertrouwt, o ik bid u, luistert naar mij, alsof u de enige belanghebbende was. Een ziel, die zich aan de Christus onttrekt, die in moedwillig ongeloof buiten en zonder Hem leeft, zal verworpen worden en is reeds alleen daarom geoordeeld, dat zij niet gelooft. Hoe zou u ontvlieden, wanneer u op zo grote zaligheid, als het Evangelie van de vrije genade u aanbiedt, geen acht geeft. "Stelt uw hart op uw wegen," is het woord van de Heere en bij tijd en eeuwigheid, bij leven en dood, en Gods voor de eeuwigheid beslissend oordeel bezweer ik u, gelooft in Hem, Die machtig is te behouden allen, die tot Hem komen; want indien u in de Zoon van God niet gelooft, zult u in uw zonden sterven.

Het is de mens gezet eenmaal te sterven en daarna het oordeel. Het oordeel, dat voor altijd een plaats ter rechter- of ter linkerzijde van de van God verordende Rechter van levenden en doden ons toewijst. Uit het diepst van mijn hart smee ik, dat dit laatste niemand van ons ten deel worde. Maar het zal uw deel worden, indien u niet tot Christus uw toevlucht neemt. Laat mijn woord u dringen, mijn tranen u overreden, om tot Hem te gaan, die uw zonden droeg, opdat u niet voor eeuwig de toorn Gods dragen zou! Uw God wil niet uw dood, maar dat u zich bekeert en in de Zoon van Zijn liefde het eeuwige leven deelachtig wordt. Zodra u slechts begeert te geloven, zal de Geest van God in uw zwakheid zijn kracht openbaren en u in alle waarheid en door de waarheid tot zaligheid leiden.

Komt dan, het is nu de welaangename tijd. Met doorboorde handen vraagt u uw Koning: Komt tot Mij! In Zijn nimmer moede liefde klinkt u het woord toe: "Wie dorst heeft, die kome, en wie wil, die neme van het water des levens om niet." Helpe u God, opdat u opstaan en komen mag tot de eeuwige eer van onze nooit volprezen Zaligmaker. Amen.

18. DORSEN

Want men dorst de wikken niet met de dorswagen, noch men laat het wagenrad rondom over het komijn gaan; maar de wikken slaat men uit met een staf en het komijn met een stok; het broodkoren moet verbrijzeld worden, maar hij dorst het niet, geduriglijk dorsende; noch hij breekt het met het wiel zijns wagens, noch hij verbrijzelt het met rijpe paarden. Jesaja 28: 27, 28

De kunst van de akkerbouw is eens door God aan de mens geleerd. De mens zou van honger zijn omgekomen, had hij die uit zichzelf moeten ontdekken, en daarom schonk de Heere hem hij de wegzending uit Eden zelf het voldoende onderricht, hem tot levensonderhoud nodig. Wijzende op Gods liefdezorg voor de mens hij zijn akkerwerk, zegt de profeet in het vers, dat onze tekst voorafgaat: “Zijn God onderricht hem van de wijze, Hij leert hem.” God schonk de mens kennis om te ploegen, om de kluiten te breken en het land te effenen, om daarop verschillende soorten van graan te verbouwen en om alle zaad naar zijn aard te dorsen.

De landman in het oosten verstond nog de kunst niet, om het dorsen door een werktuig te laten verrichten, maar toch verrichtte hij die arbeid met een grote mate van overleg en beleid. Soms sleepte men een zwaar stuk gereedschap over het graan, om daardoor het koren uit de bolster los te maken. Dit heet in onze tekst “de dorswagen,” en elders “een dorsslede, die scherpe pinnen heeft.” Wanneer deze niet gebruikt werden, diende het zware wiel van een wagen om het graan te ontbolsteren. Hierop doelt het volgende: “Men laat het wagenrad niet rondom over het komijn gaan!” Ook hadden zij dorsvlegels aan de onzen niet ongelijk, en verder werden de kleinere zaden, zoals dille en komijn, met een stok of staf uitgeslagen. “De wikken slaat men uit met een staf en het komijn met een stok.”

Het is hier tijd noch plaats om een verhandeling over het dorsen te houden. Inlichting daaromtrent is in tal van boeken te vinden; maar de mening van het beeld in de tekst is, dat God de landbouwers geleerd heeft, om, waar het dorsen nodig is, onderscheid te maken tussen de verschillende graansoorten en zaden, en dat Hij zelf in Zijn oneindige wijsheid in het leiden en besturen van de mensen een zelfde weg volgt. Hij bezoekt en beproeft ons niet allen op dezelfde wijze. Hij laat ons niet allen door dezelfde angsten van schuldovertuiging doorgaan, noch ook dorscht Hij ons allen niet dezelfde mate van verschrikkingen. Hij doet niet allen in hun gezin of lichaam dezelfde smarten ervaren. Deze voelt nauwelijks de slagen van de roede, terwijl het een andere is alsof hij in zijn zware bekommernissen gedurig door paardenhoeven vertreden wordt.

Ons onderwerp leidt ons tot de volgende beschouwingen. Ten eerste: *Zoals alle zaden moeten gedorst worden, zo is dit eveneens aan alle soorten van mensen nodig.* Ten tweede: *In beide gevallen wordt bij het dorsen een wijs overleg en beleid gevolgd;* en eindelijk: *Het dorsen is een werkzaamheid, waarmede niet gedurig wordt aangehouden;* immers de tekst zegt: “Hij dorst niet gedurig, noch hij breekt het met het wiel zijns wagens, noch hij verbrijzelt het met zijn paarden.”

Merken wij allereerst op, dat wij ALLEN NODIG HEBBEN GEDORST TE WORDEN. Er zijn mensen zo dwaas, om zichzelf op te dringen dat zij zonder zonde zijn, maar hun waan is een bitter zelfbedrog en de waarheid is in hen niet. De beste van de mensen zijn en blijven mensen, en mensen zijnde, zijn zij niet volmaakt, maar met allerlei zwakheden bevangen. Wat nu is het doel van het dorsen van granen en zaden? Geschiedt dit niet daarom, opdat stro en kaf worden afgezonderd?

In de beste mensen is nog het goede met een deel kaf vermengd. Het is niet alles graan

wat op de dorsvloer ligt. Zelfs is het niet alles graan in die prachtige goudgele schoven, die wij met vrolijk gejuich in onze schuur brachten. Het koren is met het stro verbonden, een verbonden zijn, dat een tijdlang noodzakelijk was. Verder is de kern van het graan in een omhulsel verborgen, en dit hulsel houdt daaraan vast, zelfs als het graan reeds op de dorsvloer ligt. Ook in de heiligste mannen blijft over, wat van hen weggedaan moet worden. Wij zondigen òf door nalaten, òf door rechtstreeks overtreden. Het gebrekkige kleeft steeds ons aan, hetzij in geest of bedoeling, hetzij door gemis aan ijver, of gebrek aan beleid. Zo dikwijls wij aan de een dwaling ontkomen, vervallen wij lichtelijk in het tegenovergestelde. Indien wij vóór ons handelend optreden op de rechte weg waren, wijken wij bij het volbrengen daarvan af, of verheffen ons later op wat wij deden. Wanneer het ons gelukken mocht de zonde bij de voordeur uit te werpen, sluipt zij allicht door de achterdeur, of enig venster, of zelfs door een schoorsteen weer binnen. Allen, die deze waarheid in eigen leven niet weten op te merken, moeten door een rook van ijdelheid verblind zijn. Zulken zitten zo diep in het water, dat zij niet bemerken kunnen dat het regent. Zover mijn ervaring reikt, heb ik nog geen mens ontmoet, die de ouden geheel volmaakt zonden genoemd hebben; zulken ben ik zeker in de hemel te zullen ontmoeten, maar op deze arme aarde heb ik daarop geen hoop. Wij hebben allen een loutering en reiniging nodig, als op de dorsvloer van de landman tot stand komt.

Het dorsen is een nuttig werk, om de band tussen het graan en zijn omhulsel los te maken. Wanneer het graan als vanzelf zijn bekleedsel losliet, had men enkel nodig het te schudden. In dit geval waren stok en staf, waren veel meer de hoeven van paarden of een wagenrad overbodig. Intussen het is helemaal anders gelegen; onze ziel ligt niet slechts in het stof, zij “kleeft” ook daaraan. Er bestaat een allerdroevigste verwantschap tussen de natuur van de gevallen mens en het kwaad, dat in de wereld is. Ook wanneer wij in ons hart elke bozen weg haten, hebben wij met weemoed te belijden: “Wanneer ik het goede wil, ligt het kwade mij bij.” Soms, wanneer onze ziel met een vurige begeerte naar God schreit, wanneer een heilige wil in ons getuigt, vinden wij toch niet de kracht om het goede te volbrengen. Vlees en bloed hebben neigingen en zwakheden, die, zo zij al op zichzelf nog niet zondig zijn, toch ons naar het verkeerde heen trekken. De begeerte heeft slechts een zeer kleine opwekking nodig om tot lust te ontkiemen. Onze van God vervreemde natuur gedenkt Egypte en zijn vleespotten, zelfs terwijl wij het manna in de mond hebben. Wij zijn allen in het huis van de dienstbaarheid als slaven van de zonde geboren, en niet weinige van ons op een schoot van ongerechtigheid gevoedsterd, zodat onze eerste omwandeling in het midden van de kinderen van de toorn was. Al wat zich in het beenderengestel nestelt, is niet licht uit het vlees te verjagen. Daardoor is het gedorst worden ons nodig, opdat wij ophouden ons aan de aardse dingen te klemmen en opdat wij losgemaakt worden van het boze. Hiertoe is goddelijke macht van node; maar ook kan de genade van God het dorsen ons tot zegen maken. Reeds dit is een vrucht van het dorsen, wanneer een ziel ophoudt aan de zonde te kleven, wanneer de zonde haar niet langer aangenaam of genoegzaam is. Intussen, omdat het dorsen niet voldoende verricht is, zolang het graan niet geheel van zijn hulsel is afgezonderd, evenzo hebben kastijding en tuchtiging hun doel niet bereikt, alvorens zij, die de Heere vrezen, elke vorm van kwaad hebben opgegeven en alle ongerechtigheid haten. Wanneer wij schoon uit het stro zijn tevoorschijn gekomen en niets meer met de zonde hebben uit te staan, dan, maar ook dan eerst kan de dorsvlegel worden neergelegd. Het heeft heel wat slagen gekost, eer enkelen van ons niet ver van die toestand waren, en ik vrees, dat er nog meer zware slagen zullen nodig zijn, eer een volledige scheiding is teweeggebracht. Van een zeker soort van zonden werden wij reeds bij de aanvang van ons geestelijk leven

gemakkelijk genoeg door Gods genade gescheiden; maar zodra zijn deze niet verwijderd, of een nieuwe, dieper liggende laag wordt zichtbaar, die op haar beurt moet verwijderd volden. De gehele verbreking van onze betrekking tot de zonde is een werk, waartoe Goddelijke wijsheid nodig is, en dat alleen door de macht van de Heilige Geest kan tot stand komen.

Het dorshen is ons nodig, opdat wij naar onze roeping zouden kunnen nuttig zijn; immers het graan doet geen dienst, zolang het in zijn hulsel verscholen blijft. Dan alleen kunnen wij God eren en mensen tot zegen zijn, wanneer wij heilig, onnozel, onbevlekt en van de zondaren afgescheiden zijn. O, koren van de dorsvloer van de Heere, u moet geslagen en verwond worden, of als een nietswaardig kaf vergaan. Buitengewone nuttigheid wordt zelden zonder voorafgaande zware beproevingen bereikt. Tenzij wij dus van de zonde worden losgemaakt, kunnen wij niet in de graanschuur van de Heere worden binnengebracht. Gods zuiver graan moet niet door een vermenging met kaf verontreinigd wezen. In de woningen van het licht kan niets, dat onrein is, binnengaan; daarom moet al wat onzuiver is, op één of andere wijze van ons worden weggenomen, voor wij in een toestand van eeuwige zegen en heil kunnen delen. Ja zelfs hier kunnen wij geen waarachtige gemeenschap met de Vader kennen, tenzij wij in Christus en door Zijn bloed de verlossing van de zonde deelachtig zijn.

Zeer mogelijk is het, dat enkelen van ons nu op de dorsvloer liggen, en door de slagen van de kastijding smart lijden. Welk gevoel betaamt ons bij die tucht? Wel, laat ons daarover ons verblijden, want wat wij ervaren, *is een getuigenis, dat wij niet zonder waarde zijn in het oog van God*. Indien de tarwe haar stem verhief en zei: "De dorswagen is over mij heengegaan, wel een bewijs, dat de landbouwer mij niet telt," zouden wij niet terstond antwoorden: "Een landbouwer dorst geen brandnetels of distels, alleen wat in zijn ogen waarde heeft, brengt hij ter zuivering op de dorsvloer." Juist, omdat de landman zijn tarwe op hoge prijs stelt, behandelt hij haar hard, en spaart haar geen slagen. Zeg dan niet, o kleingelovige, dat God jegens u onverschillig is, omdat Hij u bedroeft; nee, zie Zijn daden in een beter, in het ware licht, en erken, dat Hij, met elke slag, die u treft, u eer en onderscheiding bewijst. Alzo zegt de Heere: "Uit alle geslachten van de aardbodem heb Ik u alleen gekend; daarom zal u al uw ongerechtigheden over u bezoeken." Omdat de Heere Jezus, onze barmhartige Hogepriester, voor de zonden van geheel Zijn volk een volmaakt zoenoffer heeft geofferd, zal de Heilige God ons niet als Rechter vonnissen en straffen; maar omdat wij in Christus geliefde kinderen zijn, zal Hij ons als een Vader kastijden. Hij tuchtigt Zijn kinderen uit liefde, opdat Hij hen naar zijn eigen beeld volmake en hun van Zijn heiligheid deelachtig doe worden. Staat er niet geschreven: "Ik zal u onder de roede doen doorgaan, en Ik zal u brengen onder de band van het verbond." Heeft Hij niet gezegd: "Ziet, Ik heb u gelouterd, doch niet als zilver. Ik heb u gekeurd in de smeltkroes van de ellende." Oordeelt daarom niet naar uw uitwendig zien of vleselijk voelen, maar oordeelt naar de maatstaf van het geloof, en verstaat, dat evenals het dorsen een bewijs is van de waarde van de tarwe, zo ook de beproeving een teken is, dat de belijders van Gods naam waard zijn in Zijn ogen.

Bedenkt echter dat het dorsen een bewijs is van de onzuiverheid van de tarwe, en evenzo is *beproeving een aanduiding van de hier de Christen aanklevende onvolkomenheid*. Indien er tussen u en het boze geen gemeenschap meer bestond, zou de tucht van de smart u ook niet meer nodig zijn. het geluid van de dorsvlegel, wordt in de hemel niet gehoord, want het is daar niet een dorsvloer voor de onvolmaakten, maar een vergaderplaats van de geheel geheiligden. De dorswagen is daardoor een werktuig, dat een teken tot verootmoediging voor ons is, en zolang wij de scherpte van zijn tanden gevoelen, behoren wij ons te vernederen onder de machtige hand van God;

want de tucht moet ons de overtuiging schenken, dat wij nog niet geheel bevrijd zijn van het stro en het kaf van onze verdorven natuur.

Van een andere kant beschouwd evenwel is het dorswerktuig *een profetie van onze eenmaal volkomen heiliging*. Wij zijn onder de hand van God de voorwerpen van een tucht, die haar doel niet missen zal; door Zijn zorg en wijsheid zullen wij geheel bevrijd werden van alle aankleefsel van de zonde. Wij gevoelen de slagen van de stok, maar deze maken ons al meer los van het boze, dat ons omgaf, en innerlijk mogen wij verzekerd zijn, dat wij in die weg eenmaal geheel zuiver en volmaakt zullen gevonden worden. Iedere neiging tot zondigen zal weggedorst worden. “De dwaasheid is in het hart van de jongen gebonden; de roede van de tucht zal ze ver van hem wegdoen.” Indien wij, die boos zijn, toch door onze armelijke, geheel onvolmaakte tucht bij onze kinderen welslagen, hoeveel meer zal de Vader van de geesten door Zijn heilige kastijding er ons toe vormen, dat wij gaarne en geheel voor Hem leven! Indien het graan het noodzakelijke van het gebruik maken van de dorsvlegel kende, zou het de dorser uitnodigen tot het volvoeren van zijn taak; en vermits nu wij weten, waartoe de bezoeking dienstig is, behoren wij ons met dankzegging en blijmoedigheid aan de Goddelijke leiding te onderwerpen. Het is ons nodig gedorst te worden, het dorsen staft ons onze waardij in Gods oog, en terwijl het onze onvolkomenheid aanduidt, is het een onderpand een eindelijke volkomen reiniging.

II. Mijn tweede opmerking is, dat *het dorsen van Gods zijde met groot overleg en beleid geschiedt*; “want men dorst de wikken niet met de dorswagen.” De kleine wikken, een zaad, waarmede koeken gekruid worden, bracht men niet onder een dorsslede, want door zo ruwe behandeling zouden zij geheel verbrijzeld en verdorven zijn. “Ook laat men het wagenrad niet rondom over de komijn gaan.” Ook dit kleine zaad zou door iets, dat veel gewicht heeft, verbrijzeld worden, en het dus een geheel verkeerde bewerking zijn, om er zo hard mee om te gaan. De wikken werden zonder moeite van haar hulsel bevrijd, “door ze met een staf te slaan,” en de komijn had niet meer dan het treffen van een roede nodig. Voor de fijnere zaden bezigt de landman een zachter middel, terwijl hij de krachtiger bewerking alleen op het hardere graan toepast. Wanneer wij dit in het oog vatten, zullen wij als vanzelf de geestelijke les, die daarin ligt opgesloten, verstaan.

Bedenk, mijn broeder, dat uw en mijn gedorst worden *in de hand van de Heere is*. De kastijding, die wij behoeven, wordt niet aan dienstknechten, veel minder aan vijanden ter beoordeling overgelaten; het is de Heere Zelf, Die de roede bestelt en onze kastijding regelt. De grote Landman gebiedt Zelf de landlieden dit en dat te doen, want zij weten de rechte tijd en wijze niet, tenzij de hoogste wijsheid hen bestuurt. Zij zouden allicht de komijn met de dorswagen en de tarwe met een staf willen dorsen. Ik heb dienstknechten van de Heere op beide wijzen dwaas zien handelen; ik heb hen de kleinen en zwakken zien vergruizen, terwijl zij zulken, voor wie de strengste tucht nodig was, partijdig ontzagen en met zachtheid bejegenden. Hoe ruw gaan sommige leraars, ouderlingen, diakenen en vrome mannen en vrouwen in onverstandige en blinde ijver met beschroomde en tedere zielen om. Wel weet ik, dat zij in oprechten het leven niet zullen uitblussen, want zo zal de Heere Zijn uitverkorenen niet aan hen prijslaten, maar zij doen hun toch nodeloos kwelling aan, en zouden het werk van God door hun ruwe gestrengheid vernielen, indien niet de Heere Zelf dit genadig verhoedde. O, hoe verblijdt mij deze laatste gedachte, want wij leven in dagen, waarin zeer vele eenzijdige en met eigen inzicht blind ingenomen ijveraars, de zwakken en tederen van consciëntie tot stof vermalen zouden, indien de Heere ook te hunnen aanzien niet gebood: “tot hiertoe en verder niet.”

Heeft de Heere ons niet in de macht van mensen gelaten, evenmin liet Hij ons in de macht van de boze. Satan mag de tarwe ziften, maar hem zal nooit toegelaten worden de wikken te dorsen. Zelfs zijn vuile adem mag het kaf kunnen wegblazen, aan de tarwe van de Heere zal hij niet raken, want de Heere behoedt de rechtvaardigen. Onder het hoge Godsbestuur is niet het allermiste aan toeval prijsgegeven; de Heere beschikt alles, Hij ordent plaats en tijd, er waakt voor alle dingen. Voor de raad van de Allerhoogste is niets onzeker, Zijn bestuur van oneindige liefde regelt en leidt tot de kleinste omstandigheden van ons dagelijks leven. Hetzij de tanden van de slede ons wonden, of mensen over ons hoofd rijden, of slechts een zachter aanraking van de hand van God ons treft, alles geschiedt naar Gods wil, Die de hoogste wijsheid is. Laat dit u allen, die onder zware druk leeft, een goudmijn van vertroosting zijn.

Letten wij er dankbaar op, dat de *werktuigen, waarmede wij gedorst worden, allen door de grote Landman in betrekking tot onze aard en behoefte gekozen zijn*. De landbouwer in het Oosten gebruikt bij zijn dorsen verschillende werktuigen, en evenzo doet de Heere. Geen wijze van dorsen is aangenaam voor het zaad, dat deze bewerking te verduren heeft; elke van die schijnt hem, die haar ondergaat, iets onlijdelijks. Hoe licht zeggen wij: "Ik geloof, dat ik alles zou kunnen dragen, behalve dit zo zware leed." Wij verzuchten: "Had een vijand nog het mij aangedaan, ik had het lijdzaam kunnen dulden!" Zo klagen wij in allerlei tonen. Misschien is wel de zwakke komijn zo dwaas om te menen, dat het getrappel van paardenhoeven minder verschrikkelijk zou zijn dan het slaan met een roede, en wellicht zouden de wikken het wagenrad boven de stok verkiezen; maar gelukkig is de keuze van de middelen bij Eén, Die onfeilbaar oordeelt. Wat weet u, wat u nut is, arme lijder? Hoe zou gij zelf kunnen beoordelen wat u dient! "Ach," krijt een moeder, "om armoede zou ik mij niet bekommeren, maar dat ik mijn kind, mijn lieveling missen moet, dat kan ik niet dragen." Een ander klaagt: "Al mijn bezittingen zou ik hebben kunnen derven, maar dat ik met zulk een laster vervolgd word, dat is mij te veel!" Welke de vorm van tuchtiging ook zij, smaken zal zij ons nooit. Toen ik school ging en daar mijn oom tot meester had, werd ik van tijd tot tijd naar zijn huis gezonden, om een rotting te halen. Ik vond dat juist geen aangename taak, want al spoedig had ik bemerkt, dat de door mij gekozen stok nimmer naar de smaak was van de knaap, die daarmede slagen ontving. Wat ik gekozen had, was de één te dun en een ander te dik, en het gevolg was, dat de gekastijden mild waren met bedreigingen tegen mij, dat zij mij zouden weten te vinden, als ik voortaan niet beter in hun belang koos. Ik leerde uit deze ervaring kennen, dat de kinderen van God nooit een bijzondere voorliefde hebben voor die roede, welke tot hun kastijding moet dienst doen. U glimlacht om de gelijkenis, die ik bezigde, maar uw glimlach zal nog beter tepas komen, wanneer u uzelf betrapt op de verzuchting: "Leg mij alles op, o Heere, behalve dit ene!" Hoe dwaas is het om naar een aangename beproeving uit te zien; want zulk één zou juist het karakter van een beproeving missen. Bijna elk wezenlijk nuttig geneesmiddel is onaangenaam van smaak. Alle kastijding, als die tegenwoordig is, schijnt geen zaak van vreugde, maar van droefheid te zijn; doch daarna geeft zij van zich een vreedzame vrucht van de gerechtigheid degenen, die er door geoefend zijn.

God kiest al verder niet slechts de werktuigen, maar *Hij bepaalt ook de plaats*, die ter doring meest geschikt is. De landbouwers in het Oosten hebben grote, bepaald daarvoor afgezonderde plaatsen, waar zij de schoven tarwe of gerst uitspreiden en er dan hun paarden of dorssleden overheen drijven; maar in Italië heb ik herhaaldelijk opgemerkt, dat de landman nabij zijn huis nog een plek heeft, een cirkelvlak van harde klei of cement, waarop de tuinzaden met meer zorgvuldigheid worden gezuiverd. Er zijn heiligen, die niet lijden door de gewone moeilijkheden van dit leven, maar die

innerlijk een naar hun behoeften berekend leed te dragen hebben. Zij zijn het, die op de kleinere dorsvloer gelouterd worden, maar de bewerking, hoewel van tederder aard, is daarom niet minder doeltreffend. Hoe dwaas zijn wij, wanneer wij ons tegen het bestel van de Heere oproerig betonen en spreken, als hadden wij enig recht om zelf onze beproevingen te kiezen. Hoe, zou de tuchtiging naar onze zin moeten plaats hebben? Zou enig kind ooit voor zich de roede kiezen? Behoren deze dingen niet aan hoger wijsheid dan de onze te worden overgelaten? Er zijn er, die luide murmuren over de tijd, die de Heere tot hun bezoeking kiest. Deze vindt het hard op jeugdige leeftijd zijn gezondheid te verliezen, of een kreupele te worden; gene, dat op zijn oude dag hem armoede treft; een ander, dat hij weduenaar wordt, terwijl hij onderscheiden jeugdige kinderen heeft op te voeden. Nochtans is in al deze schikkingen een wijsheid verborgen, waarin wij niet doordringen kunnen. Een deel van het beleid van de geneesheer schuilt niet alleen in zijn voorgeschreven geneesmiddel, maar niet minder in de bepaling van de tijd, waarop het de rechte dienst zal bewijzen. Het ene geneesmiddel zal in de voormiddag, het andere in de avond de beste werking doen; en zo kiest de Heere voor ons de tijd, die het meest geschikt is, om ons de beker van de beproeving toe te dienen. ik ken van nabij een geliefd kind van God, die op zijn zeer hogere leeftijd zeer zwaar bezocht wordt. Hoe gaarne zou ik, wegens zijn grote lichaamszwakheid, dit leed van hem hebben afgekeerd, maar de hemelse Vader weet best wat hem nuttigst is, en in diens hand moeten wij het overlaten. Het middel tot dorsen, plaats, gewicht, tijd en doelwit, al deze zijn door een oneindige en onfeilbare liefde bepaald.

Met dankbare belangstelling mogen wij opmerken de grens van het dorsen, waarop onze tekst opzettelijk wijst. De landbouwer zuivert zijn zaad met grote zorgvuldigheid, maar hij draagt niet minder zorg, dat hij zijn graan en zaad niet door een te harde behandeling verbrijzelt. Zijn wagenwiel is niet op vermahlen, maar op uitdorsen ingericht; de paarden worden zo geleid, dat zij wel scheiding maken, maar niets vertrappen. Hij legt het zo aan, dat de komijn uit het hulsel tevoorschijn komt, maar vermorzelt en verderft het niet met een dorsslede. Evenzo houdt de Heere de juiste maat in Zijn kastijden. Houd moed, beproefde vriend, naar wat u nodig is, zult u lijden, niet naar uw geweten is zegt dat u had kunnen treffen; u zult niet zwaarder getuchtigd worden dan u in staat bent te dragen. Naar uw kracht zal uw beproeving zijn. De tarwe kan het wiel verduren, maar de wikken zullen met de staf gezuiverd worden. Geen heilige zal boven de hem passende maat gedrukt worden, en de grens is bepaald door een tedere liefdezorg, die nooit met een dodelijke slag treft.

Wanneer wij in gewone toestand alles met kalmte bezien, is het niet moeilijk zo te spreken, en God Zijn eer te geven; maar het is iets geheel anders, deze dingen te bedenken, wanneer de slagen van de dorsvlegel ons gevoelig raken. Toch mag ik getuigen, dat ik onder zwaar lichaamslijden en in de vuuroven van bittere ziele droefheid, deze waarheden innerlijk krachtig heb ervaren, zodat ik bij het herdenken van het lijden mijn God van harte dank voor het doorgestane leed. In de uren van smart heb ik Zijn wijsheid niet in twijfel getrokken, en nooit vond ik daarna de minste reden om de wijsheid van Zijn beschikking te betwijfelen. Onze grote Landman weet, hoe Hij het graan van zijn hulsel moet ontdoen, en bewerkstelligt het zo, dat Hij al onze eer en aanbidding waardig is.

Is het niet een liefelijke gedachte, dat God de grens heeft vastgesteld, welke onze smarten niet overschrijden kunnen? Als zes bezoeken ons nodig zijn, zal geen zevende ons treffen. De oude wet bepaalde, dat bij de straf van veertig slagen niet het volle getal, maar veertig min één moesten gegeven worden, en zulk een bepaling komt

ons bij al onze tuchtigingen met de hemelse roede ten bate. De Heere regelt onze tuchtiging, en treft die zwaar, het is omdat iets minder geen doel zou hebben getroffen; maar boven het tal door de hoogste rechter bepaalde slagen kan geen macht in hemel of op aarde iets toedoen. De Algoede drijft geen spel met Zijn kinderen; Hij plaagt of bedroeft niet van harte; zo dan hebben wij een vaste grond om verzekerd te zijn, dat nooit enig overbodig leed ons deel zal zijn.

De wijsheid van de landman in zijn beperking van de kracht, welke tot dorsen nodig is, wordt verre overtroffen door de wijsheid van de Allerhoogste in de grenzen, Die Hij aan ons lijden stelt. Er zijn er, die met zeer luttel leed vrijkomen; gespaard, omdat zij zo zwak en fijngevoelig zijn. De kleine tuinzaden moeten bij het uitslaan voor beschadiging worden behoed, en de heiligen, die zeer zwak van lichaam zijn, ervaren dat ene meer dan moederlijke liefde hen ontziet. Misschien is ook wel hun geest zwak, zodat wat anderen een beuzeling kan schijnen, hun de dood zou doen. De Heere zal hen bewaren als de appel van Zijn oog.

Indien Gods genade u heeft gevrijwaard van bezoeking, bid er niet om, want dat zou een grote dwaasheid zijn. Onlangs ontmoette ik een broeder, die mij zei, dat hij zeer bekommerd was, omdat er niets was, dat hem drukte of leed deed. Mijn antwoord was: “Kwel n daarover niet, maar smaak uw voorrecht, terwijl u het bezit.” Het moet wel een zeer zonderling kind zijn, dat om een dracht slagen vraagt! Er zijn heiligen van een zo zachte gemoedsaard, dat de Heere hen niet dragen doet, wat Hij aan schier allen oplegt. Zij hebben die tucht niet nodig; zij zouden haar niet kunnen verduren; waarom zouden zij die nu zelf in hun gebed begeren?

Anderen daarentegen gaan onder een zware lijdenslast gebukt; maar zouden zij daarom klagen, wanneer zij een voortreffelijke graansoort zijn, een zaad, dat weer nut doet en tot hoger doeleinden bestemd is? Nee, laat zulken geen ontevredenheid betonen, omdat zij een zwaardere dorsing te verduren hebben, want deze bewijst, dat zij tot groter invloed verordend zijn. Het broodkoren eist de paardenhoeft, of de dorsslede, en naar denzelfde maatstaf is een hardere handeling nodig, naarmate wij een gewichtiger roeping hebben. Wie onder ons zal niet gaarne zeggen: “Ik zou kunnen wenschen Maarten Luther geweest te zijn, of op het wereldtoneel een rol te vervullen, als hem ten deel viel.” Goed, maar deze kan uw deel niet zijn zonder het levensgevaar, waarin hij herhaaldelijk verkeerde, noch zonder al het innerlijk lijden, dat hij in allerlei opzicht heeft doorleefd! Hoe vreselijk is hij door lichamelijke en geestelijke smarten geteisterd, zodat hij zich als door de duivel zelf gefolterd achtte en de wanhoop nabij was. Nu reed hij als op de stormwind, meester van geheel de wereld, en dan na dagen strijden tegen de paus, de wereldmachten en de Satan, lag hij als een machteloze, ziek en met innerlijke verschrikkingen op zijn legerstede. U aanschouwt de helden van God enkel op de predikstoel, of andere openbare plaatsen, maar u weet niet, hoe zij zich in het verborgene tegenover hun God gevoelen. U kent niet hun innerlijk leven, anders zou het u openbaar worden, dat het broodkoren de dorsslede te verduren heeft, en dat zij, die het meest toebrengen tot de vertroosting van anderen, dit leren in een leerschool van smartvolle dorsing. Benijd niemand, want het is u onbekend in welk een oefenschool hij moest gevormd worden, om te zijn die hij is en te doen wat hij volbrengt.

Broeders, het is ons kennelijk, dat God naar Zijn liefde maat houdt in Zijn kastijden; leer het ons in de geest van de Vader te handelen, voor zoveel Hij ons over anderen stelde. Betoont u tegenover uw kinderen even zachtzinnig als vast van raad, en moet u een broeder bestraffen, doet het altijd zo, dat hij gevoelen moet, dat het uzelf tot smart is. Laat geen paardenhoeven over teder zaad gaan. Bedenkt dat de komijn met een staf moet worden uitgeslagen en niet met een karwiel vergruisd. Weest behoedzaam met

het gebruik van de roede, bedenkende, dat het wellicht verstandiger is, dat u de roede helemaal niet hanteert, maar het werk van de tuchtiging aan hoger hand overlaat. Gaat heen en zaait het goede zaad, en laat het dorsen, indien niet plicht u daartoe roept, liefst aan anderen over.

Laat verder ons met een vast geloof ons verzekerd houden van Gods wijs beleid, dat Hij ons niets overkomen laat dan juist hetgeen dienstig is voor onze vorming. Het behoeft ons gewis niet met angst of bekommring; te vervullen, wanneer Zijn genade ons droefheid bespaart, en als wij bidden, dat de lijdensbeker van ons moge voorbijgaan, zij het immer met een: “nochtans niet zoals ik, maar zoals U wilt!” Boven alles, laat ons gewillig zijn, alle kaf van ons te zien wegnemen. De beste weg om aan de slagen van het dorswerktuig te ontkomen, is zo spoedig mogelijk afstand te doen van alles, wat onze ontwikkeling voor hoger leven in de weg staat. Wanneer wij naar de eis van Gods Woord onszelf afscheiden van de zonde en haar dienaars, van de wereld en haar ijdelheden, zal het ons niet nodig zijn door harde slagen van deze te worden losgemaakt. Geve ons God wijsheid in deze voor ons zo aangelegen zaak.

III. Slechts een enkel woord kan ik nog wijden aan ons laatste punt van beschouwen: **HET DORSEN IS EEN WERKZAAMHEID, WAARMEDE NIET GEDURIG WORDT AANGEHOUDEN.**

Het dorsen zal voor ons zelfs niet aanhouden al de dagen van dit leven. “Het broodkoren moet verbrijzeld worden, maar hij dorst het niet, geduriglijk dorsende.” Nee, nee! Hoort wat Gods Woord getuigt: “Voor een klein ogenblik heb Ik u verlaten, maar met grote ontfermingen zal Ik u vergaderen.” “Hij zal niet altoos twisten, noch eeuwiglijk de toorn behouden.” “Des avonds vernacht het geweest, maar des morgens is er gejuich.” Verblijdt u, u dochteren van de smart, weest getroost, u zonen van de beproeving! Hebt hoop op God, want u zult Hem nog loven. Hij is de menigvuldige verlossing uws aangezichts, en uw God. Niet altijd valt de regen en niet altijd zijn dreigende wolken u tot verschrikking. Geween en zuchting zullen eenmaal verre vlieden. Het dorsen is geen arbeid, welke het hele jaar door voor het koren nodig is, ja, gedurende het groter deel van het jaar hebben de werktuigen, die daarvoor dienen, rust. Loof de Heere, o mijn ziel! De Heere zal te zijner tijd allen, die nog verre zijn, binnenbrengen.

Wat echter ons boven alles moet gaan is de gedachte, dat de verdrukking niet zonder einde zal duren, vermits wij, indien wij in Christus geloven, eerlang in een betere wereld zullen zijn overgegaan. Spoedig zullen wij in een land zijn, waar geen dorsvloeren of dorswerktuigen gevonden worden. Soms is het mij, of ik reeds de stem van de heraut van mijn Koning hoor. Zijn bazuin is de waarschuwing: “Op en voorwaarts! Wees gelaarsd en in de zadel! Op en voorwaarts! Voorwaarts uit het kamp ten strijde, om als overwinnaar weder te keren!” Voor velen van u is de nacht reeds ver verstreken en het morgenkrieken nabij. De eerste zonnestralen vergulden reeds de toppen van de heuvels. De dag nadert, de dag, waarop geen nacht meer volgen zal. Komt, eet uw brood met blijdschap, en gaat met een vrolijk hart voorwaarts, want het land, dat overvloeit van melk en honig, is niet meer ver. Rust in de wil en het welbehagen van de Heere, totdat de zon doorbreekt en de schaduwen vlieden; en moge de Heer Zichzelf in u verheerlijken. Amen.

19. DE TARWE IN DE SCHUUR

Maar brengt de tarwe samen in Mijn schuur. Matthéüs 13: 30

“Brenge de tarwe samen in mijn schuur.” Wanneer de Zoon des mensen dit bevel geven zal, is Zijn werk geheel voltooid. Hij zaaide het goede zaad en zal ten laatste Zijn schuur geheel gevuld zien. Ontmoedige u dan geen teken van de tijd, want de Christus zal Zijn arbeid niet door teleurstelling gevolgd zien. “Om de arbeid van Zijn ziel zal Hij het zien en verzadigd worden.” Hij zaaide het kostbare zaad al gaande en wenende, maar voorzeker zal Hij met gejuich wederkomen, dragende zijn schoven.

“Brenge de tarwe samen in mijn schuur,” en alsdan zal het blijken, dat Satans toeleg en al zijn listen voor hem zonder vrucht zijn. De vijand kwam in de nacht en zaaide de boze tarwe, waar reeds de goede gezaaid was, in de hoop, dat deze schijntarwe de ware verstikken, of althans werkelijk beschadigen zou. Doch hoe listig hij alles beraamde, tegenover het beleid van de Heere van de akker moest zijn raad falen. Deze had zijn akker zo verzorgd, dat het door hem gezaaide en verzorgde met de boze tarwe kon opwassen en tot rijpheid komen, zodat hij in de dag van de oogst kon bevelen: “Brenge de tarwe samen in Mijn schuur.” De voorraadschuur van de Christus zal rijkelijk gevuld werden, en de vijand en belager van Zijn gemeente zal in het eind beschaamd staan.

Bij het inzamelen van de tarwe zullen de engelen werk vinden: “de maaiers zijn de engelen.” In dit woord ligt een oordeel voor de overste van de gevallen engelen. Hij zaait de boze tarwe, hij heeft de toeleg om de oogst te vernielen, daarom is de goede engelen de taak opgedragen een arbeid te volbrengen, die het zegepralen van de Christus staft. Hun is het gegeven werkdadig te deden in de blijdschap van de Heere van de akker. In de door Satan ondernomen strijd komt al het nadeel aan zijn zijde, niets dan de hem van het begin bedreigde nederlaag zal zijn deel zijn.

Door de engelen in het beslissende uur werkzaam, te doen optreden, zal God alle met rede begaafde schepselen in de afloop van het verlossingswerk doen delen, hetzij tot aanbidding van Zijn grootheid en liefde, hetzij tot een oordeel over eigen teleurgestelde boosheid. Gods wondervolle werken zullen aan allen openbaar worden, want zij zijn niet in het duister of in een hoek geschied.

Allicht verliezen wij de engelen te veel uit het oog. Altijd behoorden wij een levendig-besef te hebben van hun tedere belangstelling in ons. Zij aanschouwen de blijdschap van de Vader over de bekering van Zijn verloren kinderen en delen in die vreugde. Zij zijn onze bewakers en boden van de genade. Zij dragen Gods uitverkorenen op de handen, opdat zij hun voet niet aan een steen stoten. Waar een kind van God sterft, al is het in een Lazarus' hut, daar naderen zij en dragen de erfgenaam van de hemel in de schoot van de Heere. Het moet ons een stof van heiliger blijdschap zijn, dat ook wij eens deel zullen uitmaken van de kring van de engelen, die voor de troon van onze Koning leeft. O denken wij daarom altijd aan hen met de belangstelling van de liefde.

Laat mij ditmaal mij zo aan onze tekst houden, dat woord voor woord daarvan een punt van onze overdenking uitmaakt. Het Schriftwoord vangt aan met “maar,” en dit is “EEN WOORD VAN SCHEIDING.”

Merkt op, dat de boze en goede tarwe samen opgroeien, totdat de dag van de oogst zal gekomen zijn. Het is velen tot een groot hartzeer, dat de goede tarwe met de loze samen moet opgroeien. De goddelozen zijn voor hen, die de Heere vrezen, als doornen en braamstruiken. Hoe vaak wordt aan het vroom gemoed de kreet ontperst: “O wee mij, dat ik een vreemdeling ben in Mesech, dat ik in de tenten Kedars woon!” De

vijanden van de mensen zijn maar al te dikwijls leden van zijn eigen gezin, zodat zij, die zijn beste helpers behoorden te wezen, zijn hardnekkigste tegenstanders zijn, die met woord en daad hem plagen en kwellen. Vergeefs is het aan de aanraking met hen te willen ontkomen, want het is Gods Voorzienigheid, die toelaat, dat zij met de tarwe, en dit tot de dag van de oogst opgroeien. Vrome mensen hebben hun vaderland verlaten en zijn naar afgelegen landen gereisd, om daar gemeenten te grondvesten, waarin niet dan heiligen zouden gevonden worden; maar, helaas, reeds uit hun eigen gezin werden mannen en vrouwen van een geheel tegenovergestelde geest geboren. De pogingen om de goddelozen en kettters-gczinden uit hun midden te bannen, heeft enkel tot vervolging en ander kwaad geleid, zodat het schijnbaar schone plan in elk deel op mislukking is uitgelopen. Anderen hebben gepoogd van de verzoeking verlost te worden, door zich geheel van de wereld af te zonderen, en zo gehoopt door vluchten de overwinning te behalen; maar ook dat met Gods Woord strijdig pogen is niet de weg van de wijsheid gebleken. Voor deze tegenwoordige inrichting geldt het Woord van de Heere: "Laat ze beiden samen opwassen," *maar* er zal een tijd komen, waarop voorgoed een scheiding zal gemaakt worden. Dan, mijn goede Christin, zal u van alle vreze Gods vervreemde man u niet meer vervolgen. Zuster, die de Heere liefhebt, dan zult u niet langer een voorwerp van bespottig voor uw wereldsgezinde broeder zijn. Vrome werkman, dan zult u niet meer blootstaan aan het u uittarten en kwellen van goddeloze makkers, Dit "maar" zal een ijzeren afsluiting vormen tussen de godvrezenden en de goddelozen. In die dag zal de boze tarwe in busselen gebonden en met vuur verbrand worden, *maar* de Heer van de oogst zal zeggen: "Brenge de tarwe samen in Mijn schuur."

Deze scheiding moet eenmaal komen, want het ondereen groeien van de goede en boze tarwe heeft op aarde zoveel smart en ellende gebaard, dat dit in een gelukkiger wereld niet kan voortduren. Wij kunnen wel aannemen, dat vrome ouders hun onbekeerde kinderen bij zich in de hemel willen zien, maar dit is iets onmogelijks, want God wil niet dat Zijn geheiligden verontreinigd, noch dat zijn verheerlijkten gekweld worden door het bijzijn van ongelovigen. De boze tarwe mag niet geduld bij het goede graan. Wie zou op aarde dulden, dat zijn schuur met goede vrucht en onkruid werd gevuld? Zulk een vermenging zou al een bijzonder slecht soort van landbouw zijn. De tarwe is voor gebruik ongeschikt, zolang zij niet geheel is gezuiverd. Zo ook kunnen wel in deze bedeling goeden en kwaden samenleven, maar in de toekomstige wereld is dat ondenkbaar. Het uitgesproken gebod is ondubbelzinnig: "Vergadert de boze tarwe, bindt ze in busselen en verbrandt ze, *maar* brengt de tarwe samen in Mijn schuur." Zondaar, kunt u hopen in de hemel te zullen worden toegelaten? U hebt de God van uw moeder nooit liefgehad, hoe zou Hij u in Zijn hemelse voorhoven dulden? U hebt nooit in de Heiland van uw vertrouwen gesteld, hoe zou dan u Zijn heerlijkheid kunnen aanschouwen? Zou u in dronkenschap, vloekend en godslasterend en met een loszinnig lied op de lippen in de oorden van de heiligheid kunnen omwandelen? Zelf weet u, hoe de verering van de Allerhoogste u op de rustdag walgt en verveelt, zou u menen, dat de Heere zulke onwillige vereerders in zijn hemelse tempel zou toelaten? De rustdag is u een kwelling, wat hoop kunt u dan voeden, dat u zou ingaan tot de Sabbatsrust, die voor Gods volk is weggelegd? U hebt niet de minste smaak voor heilige bemoeiingen, u zou zulk een arbeid ontheiligen, indien men er u deel aan gunde, daarom is dat scheidingsmakend woord "maar" iets volstrekt noodzakelijks; u zult u de scheiding van allen, die God vrezen, en dit voor altijd moeten getroosten. Hebt u met die gedachte vrede, is het u iets geheel onverschilligs voor altijd van uw vrome naastbestaanden en weldoeners te worden afgescheiden?

In die scheiding ligt het komen tot een geheel tegenovergestelde lotsbedeling. "Vergadert eerst de boze tarwe, bindt die in busselen om ze te verbranden." Ik heb de moed niet over dit beeld breder uit te weiden, maar als de busselen gebonden zijn is er voor deze geen plaats dan in het vuur. Geve God, dat u nooit al de wroeging en angst kennen mag, die in dat woord "verbranden" liggen opgesloten, te meer daar het nog de welaangename tijd is en ook u het Evangelie van de verlossing verkondigd wordt. Voorwaar het is geen beuzeling, wanneer Hij, Die enkel liefde is, uw toekomstig lot met een door onuitblusselijk vuur gefolterd worden vergelijkt? Volkomen ben ik mij bewust dat geen woord, dat ik aan deze bedreiging zou kunnen toevoegen, de schrik er van zou kunnen vermeederen. Zij betekenen, dat de openbaring van de toekomstige toorn iets ontzettends, iets onuitsprekelijk verschrikkelijks wezen zal, en dat elk beeld daarvan evenzeer beneden de werkelijkheid blijft, als geen beeld het lot van de zaligen volkomen kan afmalen. Wat moet wel de liefderijke, genadevolle Jezus in die woorden hebben willen uitspreken: "Vergadert eerst de boze tarwe, bindt die in busselen ter verbranding!" Merkt op, hoe onderscheiden lotsbedeling voor de dienaren van de Heere en de knechten van de Satan is weggelegd. Wordt ook de tarwe verbrand? Nee, nee. "Brenge de tarwe samen in Mijn schuur. Daar zal deze voor altijd veilig en geborgen zijn. O, welk een oneindige afstand tussen hemel en hel! tussen harpen en engelen, en het gewezen en tandgekras temidden van de boze geesten! Wie zal ooit de wijde van de kloof meten, die de verheerlijkte heiligen, de met de priestergewaden en kronen van de onsterfelijkheid bevoorrecht, van de voor immer uit Gods tegenwoordigheid gebannen scheidt? Het is een vreselijk "maar," dit maar, dat de scheiding aankondigt. Ik bid u, bedenkt, dat het onherroepelijk scheiding maakt tussen broeder en broeder, tussen moeder en kind, tussen man en vrouw. "De één zal aangenomen, de ander verlaten worden." Wanneer dit zwaard tot verdeling gevallen is, is er nooit meer aan vereniging te denken. De scheiding is voor eeuwig. In de toekomstige wereld houdt alle hoop op de mogelijkheid van een omkeer op. Maar, zegt iemand bij het indenken van dit vreselijk, "maar," waarom moet er eenmaal zulk een onderscheid worden gemaakt? Het antwoord moet luiden: omdat dit onderscheid in de grond van de zaak altijd aanwezig, was. De tarwe werd door de Zoon des mensen, de boze tarwe door Zijn vijand gezaaid. Het verschil in karakter was van het begin aanwezig: de tarwe was goed, de boze tarwe was onkruid. Dit verschil was niet terstond zichtbaar, het zaaisel van de vijand geelk tarwe, maar het werd allengs ook voor het oog van de dienstknechten zichtbaar, toen beiden opwiessen en de tarwe een volle, maar het onkruid een loze aar vertoonde. De twee planten waren geheel verschillend, en evenzo is een wedergeborene mens geheel verschillend van de niet wedergeborene; het werk van de Heilige Geest in de gelovige maakt hen tot geheel ongelijksoortige wezens. Ik hoorde eens een onwedergeborene zeggen, dat hij even goed was als enig vrome; maar zijn eigen woord was de openbaring van zijn blinde hoogmoed. Gewis, in Gods oog is er een even groot verschil tussen de onbekeerde en door Christus verlost, als tussen duisternis en licht, tussen dood en leven. In de gelovige is een leven ontwaakt, waaraan de ongelovige geheel vreemd is. Denke toch niemand van ons lichtzinnig over dit heilig onderwijs, maar openen wij ons hart zo voor een algenoegzaam Zaligmaker, dat Gods Geest met onze geest getuigen kan, dat wij als tarwe in de schuur van de Heere zullen samengebracht worden. Het is vergeefs, dat wij onszelf een naam aanmatigen, of dat mensen ons die geven, de geardheid van de tarwe moet de onze geworden zijn. "Tenzij iemand wederom geboren zij, hij zal het koninkrijk Gods niet zien." God laat Zich niet bespotten, en niets baat het ons, of wij ons Christenen, gelovigen laten noemen, als wij het in werkelijkheid niet zijn. Geen lidmaatschap bij enige gemeente,

niets dat enkel uitwendig is, kan ons baten, alleen wie waarlijk in de Zoon gelooft, heeft het eeuwige leven. Een verstandelijk spreken over geloof baat niemand, het geloof moet beoefend, in daden betoond worden. Weest niet aan tarwe *gelijk*, dat is de loze tarwe, maar weest een halm, die een aar met dertig, zestig, mocht het zijn met honderdvoudige vrucht draagt. Geen uitwendig vertoon, geen nabootsing zal in de grote beslissende dag bestaan, want het schrikvol “*maar*” zal als een vuurzee scheiding maken tussen waarheid en schijn. Kom, Heilige Geest! daal u in ons midden, en moge door Uw kracht ieder van ons herschapen worden tot gelijkvormigheid aan onze Heere en Heiland Jezus Christus, opdat Hij eens ons als de zijnen zal erkennen en zeggen moge: “Brenge deze allen samen als tarwe in mijn schuur.”

II. Het tweede woord van onze tekst is: “Brenge samen.” Dat is EEN WOORD VAN SAMENVOEGING. Welk een heerlijke zaak is dit op Jezus bevel samen brengen van de zijnen. Mij is het een heilig genot, wanneer ik velen zie samenstromen om het Evangelie te horen verkondigen. Is het ook niet een stof tot innerlijke verheuging, wanneer men op de Zondag en op werkdagen het bedehuis gevuld ziet met mensen, die gewillig hun woningen verlaten, en grote afstanden afleggen, om naar de prediking van de blijde boodschap van de verlossing te horen? Het is iets groots mensen tot dit doel samen te brengen, maar het samen brengen van de tarwe in de schuur van de Heere zal een nog veel heerlijker zaak zijn. Te vergaderen is op zichzelf reeds beter dan te verstrooien, en ik bid vuriglijk dat de Heere Jezus steeds een aantrekkende macht aan deze onze plaats van samenkomst moge verlenen, want Hij zoekt niet te verdelen of te verstrooien, maar tot Hem zal de toevergadering van het volk zijn. Heeft Hij ook niet gezegd: “maar Ik, als Ik van de aarde verhoogd zal zijn, zal ze allen tot Mij trekken.”

Laat het uw opmerking niet ontgaan, dat de vergaderden, op welke ons tekstwoord doelt, door bekwame dienaren bijeengebracht worden: “De maaiers zijn de engelen.” Wij leraars zouden dit werk niet kunnen verrichten, want ons ontbreekt de kennis om al de tarwe van de Heere met juistheid te onderscheiden. Wij zouden lichtelijk dwalen, sommigen door te grote inschikkelijkheid en anderen door overgrote gestrengheid. Ons gebrekkig oordelen weert soms heiligen en doet ons zondaren aannemen. De engelen kennen het eigendom van de Meester met volkomen zekerheid. Zij kennen ieder heilige, want zij waren getuige van hun geboorte tot het eeuwige leven. Engelen kennen het ogenblik, waarop de verloren zondaar tot inkeer komt, en zij verliezen de waarlijk berouwhebbende nooit uit het oog. Zij leven het leven van de gelovigen mee, en staan hen ter zijde in hun geestelijke strijd, en kennen daardoor allen van nabij. Gewis, de engelen weten hier de kinderen van de Vader, de goede tarwe van de loze te onderscheiden, en worden niet als wij door enig bedriegelijk uiterlijk voorkomen misleid. Zij zullen al de goede tarwe in de schuur binnenbrengen en al het onkruid zullen zij tot verbranding in busselen binden.

Door die keuze geleid, zullen zij in hun arbeid naar een bepaalde regel te werk gaan. Naar het onderwijs van de tekst zullen zij het *eerst* het onkruid vergaderen en in bossen binden, zodat er niets overig is dan de goede, voor de schuur bestemde tarwe. Het zaad van de slang, de kinderen van de Satan zullen afgescheiden worden van de kinderen van het koninkrijk, en daarna zal de Heere Jezus, de beloofde Verlosser, dezen als de zijnen aannemen en erkennen. Dit is het enig punt van scheiding, geen ander zal in die dag in aanmerking komen. Indien ook de meest aanvallige onbekeerde persoon zich bij de heiligen scharen wilde, zullen de engelen hem daar niet dulden, want de hun gegeven last luidt: “Brenge de tarwe samen.” Indien een naar de

maatschappelijke regel stipt eerlijke in het midden stond en al de leden van de gemeente zich om hem schaarden, en de leraren op zijn mede aangenomen worden drongen, hij zou, als hij aan die eerlijkheid geen geloof paarde, niet in de schuur kunnen worden toegelaten. De engelen hebben in deze geen vrije keus. Zij moeten doen naar het woord: “Brenge de tarwe samen,” en niets dan deze mogen zij inbrengen in de schuur.

De toevergadering zal van zeer ver uiteenliggende plaatsen geschieden. Er is tarwe, die op de eilanden van de Stille Zuidzee rijpt, zoals ook in China en Japan. Andere tarwe wast in Frankrijk, en Amerika bezit gehele velden door de hand van de Heere bezaaid. Er is nauwelijks enig land meer, waar niet de Zaaier het goede zaad zaaide. Ik zou niet weten op te noemen, waar niet al de tarwe van de Heere wast. Er is een overblijfsel naar de verkiezing van de genade onder alle volken, tongen en natiën, maar de engelen zullen al de tarwe in een schuur samenbrengen.

“Brenge de tarwe samen.” De heiligen zullen in alle rangen en standen van de maatschappij gevonden worden. De engelen zullen aren verzamelen uit de paleizen en aren ook uit nederige stulpen vergaderen. Velen zullen uit de hutten van onze dorpen en gehuchten, en velen uit de achterbuurten van onze grote steden door de trouwe en belangstellende dienaren van de Meester worden bijeengebracht. Uit de donkerste schuilplaatsen zullen de engelen kinderen van het licht tevoorschijn brengen, verdrukten in deze wereld, die slechts zelden de zon aanschouwden, maar die, omdat hun harten door het bloed van Christus gereinigd en vernieuwd waren, altijd God als hun Zon aanschouwden en in Zijn licht het licht van het leven zagen. In die dag zullen de vergetenen en verlatenen aan het licht worden gebracht, en wellicht van laatsten eersten worden; want de Heere weet wie de zijnen zijn, en de door Hem uitgezonden maaiers zullen niet één voorbijgaan, die hun Zender toebehoort.

Het is mij een liefelijke gedachte dat de kinderen van God uit alle eeuwen dan zullen samen gebracht worden. Daar, vertrouwen wij, dat ons aller stamvader Adam wezen zal, en moeder Eva in het voetspoor van haar geliefde zoon Abel en met hem op dezelfde offerande vertrouwend. Daar zullen wij Abraham, Izak en Jakob, daar Mozes, David, Jesaja, Daniël en alle tot volmaaktheid gekomen heiligen van aangezicht tot aangezicht zien. Welk een vreugde, daar de apostelen, martelaren en hervormers te zullen aanschouwen. Ik kan vol zijn van het verlangen om Luther, en Calvijn, en Bunyan, en Whitefield te ontmoeten. Hoe het wezen zal weet ik niet, maar toch ben ik verzekerd, dat wij in broederlijke betrekking zullen komen met de heiligen van alle eeuwen, met de gemeente van de eerstgeborenen; wier namen in de hemel zijn opgeschreven.

Waar en wanneer ook de tarwe tot rijpheid gekomen is, zij zal in één en dezelfde schuur worden bijeengebracht; samen vergaderd om nooit weer verstrooid te worden; bijeengevoegd uit alle afdelingen van de zichtbare kerk, om nooit weer vaneen gescheiden te worden. Op verschillende gronden rijpte deze oogst. Sommigen bloeiden op de heuvelgrond, waar de Episcopalen in volle heerlijkheid wassen; anderen rijpten op de lagere grond, waar de Baptisten en Methodisten in aantal toenemen; maar is eenmaal de tarwe in de schuur, dan zal niemand meer weten te onderkennen op welke grond de aren tot rijpheid kwamen. In die dag zal het gebed van de Meester: “dat zij allen één zijn”, heerlijk tot vervulling zijn gekomen. Alle dwaling heeft dan een einde, alle misverstand is dan opgeheven, elke miskennis vergeven, de ene Heere, het en geloof, de ene doop zal dan door allen gekend zijn en voor naijver en verschil zal geen plaats meer gevonden worden. Welk een gezegend samenzijn zal dat wezen! Welk een ontmoeting! Gods uitverkorenen, de keur van Zijn belijders zal daar samenzijn en voor altijd zullen zij elkaars bijzijn genieten. Ik zou de

gedachte niet kunnen dragen aldaar niet mede aanwezig te zijn. Indien er geen plaats van de pijn was, zou het mij reeds pijn genoeg zijn van een zo hemelse kring van belijders te zijn uitgesloten. Indien er geen wening en knersing van de tanden was, zou ik het reeds vreselijk genoeg keuren om het aanschouwen van de heerlijkheid en liefde van de Heeren te derven, Hem niet voor Zijn troon te kunnen loven en danken en de zegen te missen van het verkeren met de edelsten, die ooit op deze aarde leefden. Tegenwoordig van de strijdvragen van deze tijd zucht ik, die mij de noodzaak heb zien opgelegd om een vriend van de strijd te schijnen, naar die liefelijke vrede, waarbij alle geestelijkgezinden in een lofakkoord zullen samenstemmen voor de troon van God en het Lam. Och, of wij reeds hier allen zo één konden zijn, dat wij ons voor eeuwig door één Geest verenigd gevoelden.

In de tekst is het volgende woord EEN WOORD VAN AANWIJZING. Reeds heb ik veel moeten zeggen, dat uitsluitend tot dit onderdeel behoorde. “Brengt *de tarwe* te samen.” Niets dan de tarwe mag in de schuur van de Heere verzameld worden. Volgt mij met uw hart, wanneer ik bij dit punt u dring, om enige ogenblikken aan een ernstig en nauwlettend zelfonderzoek te wijden. De tarwe is door de Heere gezaaid. Bent u een zaaisel van de Heere? Vriend, indien u enige godsdienst hebt, van wie hebt u die? Is het uw eigen zaaisel, zo ja, dan is het zonder enige waarde. De goede tarwe wordt door de Zoon des mensen gezaaid. bent u door de Heere gezaaid? Heeft God door Zijn Heilige Geest het eeuwige leven, kenbaar in een levend en steeds voller bewustzijn van Zijn vaderlijke liefde, in uw hart uitgestort, zodat u met vrijmoedigheid en uit drang van het hart het “Abba” Vader in uw bidden uitspreekt? Is dat heugelijk voorrecht uw deel geworden aan de voet van het kruis? Hebt u daar, in de voor u gekruiste Christus de enige Middelaar tussen God en de mensen erkend, die op het hout Zichzelf ten zoenoffer gaf, om u als een verloren kind met de Vader te verzoenen? Is zo uw leven Christus geworden, zodat u niet meer uzelf toebehoort, maar Hem, die u van de slavernij en ellende van de zonde heeft vrijgekocht door Zijn bloed? Erkent u in waarheid de Zoon van God als uw Meester, is Zijn wil, zijn Zijn geboden de regel van uw leven, zodat het u een vraag van het hart is: “Heere, wat wilt Gij dat ik doen zal?” Is zo in alle dingen Christus het middelpunt van uw gedachten en leven geworden, zodat u in alles met Hem aanvangt en eindigt en het uw lust is Zijn welbehagen te doen? Indien u in deze trekken uw beeld herkent, dan is uw leven niet uit uzelf, maar uit Hem, Wiens genade alleen ons genoeg is, omdat Zijn kracht in zwakheid wordt volbracht.

De tarwe, welke de Heere zaaide, blijft een voorwerp van Zijn nooit rustende zorg. Tarwe heeft een aanhoudend toezicht en voortdurende verzorging van node. Een landbouwer zou een slechte oogst thuisbrengen, indien zijn akker niet aanhoudend door hem werd nagegaan en verzorgd. Gevoelt u zo, dat ook het oog van de Heere op u is, dat Hij uw Hoede is en uw Schild? Is Hij het, Die u staande houdt in de strijd van dit leven en u de overhand doet houden over uw vele en velerlei vijanden? Is Zijn hulp u een grond van vrede, bij het geloof, dat niets meer u scheiden kan van de liefde van God, welke is in Christus Jezus, onze Heere? Kent u dit woord van de profetie voor uzelf bewaarheid: “Ik, de Heere, behoede hem, alle ogenblik zal Ik hem bevochtigen; opdat de vijand hem niet bezoeke, zal Ik hem bewaren nacht en dag.” Getuigt uw innerlijk leven en wandel van zulk een bewaring? Antwoord oprecht op deze vragen, doe het uit liefde tot uw onsterfelijke ziel.

De tarwe is een nutdoend schepsel, een gave van God tot onderhoud van het mensenleven. De loze tarwe is voor niemand en tot niets goed. Wanneer de zwijnen dit onkruid aten, werden zij er door bedwelmd en waggelden als door dronkenschap

bevangen. Behoort u tot de kleine kudde, die een weldadig zuurdesem is voor de hele mensen-maatschappij? Maakt de geest van uw gesprekken, het karakter van al uw handelingen u tot een voedzaam brood voor uw omgeving, zodat u door het geloof zeker mag zijn, dat uw voorbeeld en wandel een zegenrijke uitwerking hebben? Oordeelt voor Gods aangezicht en naar Zijn Woord, of uw invloed anderen ten goede komt, dan wel of misschien reeds enkel uw nietsdoen, uw lauwheid voor de belangen van Gods koninkrijk uw invloed ten kwade maakt?

“Brengt de tarwe samen.” U weet dat God al het goede: vastheid van karakter, nederigheid, zachtmoedigheid, liefde tot allen in u werken moet, en dat u zonder dat, nooit tot de kring van de gezaligde heiligen zult behoren. Eén zaak is vooral bij de tarwe in het oog vallend, dat zij het meest afhankelijke van alle gewassen is. Ik heb nooit gehoord van een tarweakker, wiens gewas vanzelf opgekomen en zonder zorg van de landman tot rijpheid gekomen was. Na een oogst moge er van het uitgevallen graan nog hier en daar een aar opschieten, maar zelfs in de vruchtbaarste delen van Noord-Amerika hoorde ik nooit van streken, die uit zichzelf met niet gezaaid graan waren bedekt. Nee, waar de mens niet is, ziet men ook geen tarwe, en waar de Christus niet is, wordt ook geen genade openbaar. Vooral op het gebied van het hogere leven danken wij het leven en alle dingen alleen aan Hem, Die de Landman, de Verzorger van de akker van de Geest is.

Hoe afhankelijk van verzorging echter de tarwe zij, toch staat zij boven alle andere gewassen in onze schatting; en ditzelfde geldt van de godvrezenden bij allen, die het leven en zijn verschijnselen met een verstandig hart beoordelen. Buiten en zonder Christus zijn wij niets, maar in Hem, en met en door Hem zijn wij met eer en heerlijkheid vervuld. O, welk een voorrecht om te behoren tot Zijn beeldragers, tot degenen, die op aarde Hem meer en meer gelijkvormig worden, in Wie de heiligen zich verblijden. Verhoede de Heere, dat wij door ongelooft; door lauwheid tegenover de hoogste liefde, een waardeloze tarwe, onkruid ter verbranding zouden blijven.

Het laatste woord van onze tekst, dat ik nog kort bespreken wil, is EEN WOORD VAN BESTEMMING. “Breng de tarwe samen *in Mijn schuur*.” Het inbrengen van de tarwe in de schuur zal op de dag van het oordeel voleindigd zijn, maar is reeds iedere dag in werking. Van uur tot uur worden Gods heiligen door Zijn engelen vergaderd, en in deze eigen ogenblikken gaan er hemelwaarts. Het is mij een blijdschap, dat ik het bijna als een zaak zonder uitzondering verneem, dat leden van onze gemeente, die door de dood worden weggenomen, met volle verzekerdheid tot de vreugde van onze Heere zijn ingegaan. God zij de eer, dat de onzen zalig afsterven. De beste zaak is goed te leven, Maar toch verblijdt het ons, zo dikwijls wij horen, dat geliefden in de Heere goed zijn afgestorven, want zulk een sterven is de kroon op een godzalig leven. Zalig zijn de doden, die in de Heere sterven, van nu aan; ja zegt de Geest, en hun werken volgen hen. Zelfs zij, die voor deze wereld leven, kunnen zich niet onttrekken aan de macht, die van van het zegepralen van de Christen over de dood en zijn verschrikkingen uitgaat.

Met elke uur worden heiligen in de schuur van de Heere ingezameld. Daar is voor hen de rechte plaats. Wanneer wij van zulk een heengaan horen, gaat de troost de pijn van de scheiding te boven, want wij wensen dit voor onszelf het meest, dat wij in vrede mogen worden vergaderd, om bij Christus te zijn, dat verre het beste is. Indien de tarwe spreken kon, zou elke aar zeggen: “Het doel van ons leven is rijpen voor de graanschuur.” Met het oog op dit einddoel diende de nachtvorst, de zonneschijn, de regen en dauw. Al wat de tarwe ten goede komt, werkt mede in het belang van de graanschuur. Eveneens is het met ons.. Alles werkt voor ons mede, om ons geschikt te

maken voor de hemel, voor de vergadering van de volmaakt rechtvaardigen, voor de aanschouwing van de heerlijkheid van onze Koning. Ons sterven is geen wanklank in de muziek van ons leven, zelfs geen rustpunt, het is de overgang tot onze bestemming, de kroon op onze aardse strijd.

Voor de tarwe is de schuur de plaats van de veiligheid. Daar is geen honigdauw, daar geen vorst of hitte, droogte, plasregen of hagel meer te vrezen. Alle gevaar is daar voorbij, zij is tot volkomenheid gekomen. De arbeid van de landman heeft zijn beloning, zijn oogst is onder dak. Welk een heil, als voor ons de dag van de voleinding aanbreekt! O, mijn broeders, welk een zegen zal het voor u en voor mij zijn, wanneer wij tot rijpheid zijn gekomen, en Christus in ons de arbeid van Zijn ziel zal zien en verzadigd worden.

Het is mij een stof van de innigste blijdschap, zo dikwijls ik bedenken, dat de hemel *Zijn* schuur is. *Zijn* schuur, wat zegt dat? Het is alleen de armoede van onze taal, welke dwingt tot beelden als deze de toevlucht te nemen, waar sprake is van ons thuis bij de Vader, van ons inwonen bij Christus. De hemel is het paleis van onze Koning, maar in zover voor ons te vergelijken met de graanschuur, als hij voor ons de plaats van veiligheid, de plaats van rust is. Tot Christus' erfgrond zullen wij komen, voor dat heerlijke oord rijpen wij. Wij mogen daaraan met zielsverrukking denken, want het inbrengen in de schuur sluit in zich het oogstfeest, en nooit nog hoorde ik, dat mensen hun rijk beladen schoven wenend volgden, of met tranen aanzaten aan het vreugdemaal na een gezegende oogst. Een verblijdende oogst kenmerkt zich door vreugdeliederen, handgeklap en feestelijk juichen. In die geest zij onze stemming ten aanzien van hen, die veilig zijn thuis gebracht. Een lied van dank past bij hun graven. Dit gevoel moet bij ons de overhand hebben, dat voor hen de bitterheid van de dood is voorbijgegaan. Denkende aan de heerlijkheid, die nu hun deel is, moeten wij zijn als de moeder, die na de barenssmart deze vergeet voor de vreugde, dat zij aan een mens het leven schenken mocht. Wederom juicht een ziel in de hemel, waarom dan zou u wenen, erfgenaam van de onverderfelijkheid! Is niet een eeuwige gelukzaligheid de vrucht van de doodsstrijd van de rechtvaardigen? Welgelukzalig dan zij, die stervende tot de vreugde huns Heeren ingaan. Laat dus dankbaarheid aan God voor Zijn onuitsprekelijke genade in Christus zich paren aan de smart, die de scheiding ons doet, want Hij nam onze geliefden weg uit een wereld vol moeite en strijd, om hen deel te geven aan Zijn rust en de vreugde van Zijn woning. Zou u uw vader, uw tot de grijsheid gekomen moeder, zou u een enige van uw geliefden hebben willen terughouden van de vrede en de zaligheid, die in het huis van de Vader bij hun Zaligmaker hun wachtten? Nee, nee, hoe zalig het ook hier zij de raad van God uit te dienen, en Zijn werk tot heil van anderen te doen, van hier uit te wonen en bij Christus te zijn is verre het beste. In geloof mogen wij naar die dag van zegepraal en bekroning uitzien, en daarnaar verlangen. Daarom, wat onze gestorvenen aangaat, laat ons in hun voorrecht en heil ons verblijden, zoals wij bij een oogstfeest met blijdschap vervuld zijn, en vertroosten wij elkander met deze woorden. Amen.